

MEMÒRIA 2002

Presentacions

Els ciutadans i les ciutadanes representen el capital més valuós de Barcelona i són el seu potencial més actiu. Tant a nivell individual com col·lectivament, mitjançant el teixit social i associatiu, el diàleg amb la ciutadania aporta a la política municipal un important grau de cohesió social i de solidaritat.

L'Ajuntament de Barcelona manté com a objectiu primordial estar al servei de les persones que integren la nostra ciutat. Aquesta idea es tradueix en un conjunt d'actuacions i serveis que conformen una política municipal enfocada al benestar social i a la millora de la qualitat de vida. El Sector de Serveis Personals és l'encarregat de portar a terme aquestes actuacions, les quals tenen com a finalitat millorar la qualitat de vida de la ciutadania, dins d'un marc de garantia dels drets cívics i socials i des del principi d'igualtat de les persones.

L'any 2002 el Sector de Serveis Personals ha continuat i consolidat la seva activitat. Tanmateix, cal destacar que durant aquest any ha incrementat notablement la prestació d'alguns dels seus serveis d'atenció i promoció de les persones introduint, alhora, importants elements d'innovació en les diferents àrees que agrupa per tal d'assolir els objectius marcats a l'inici del mandat.

Els serveis i programes d'atenció i de promoció social i comunitària s'han adreçat al conjunt de la població (i se n'ha millorat la quantitat i la qualitat) i també als sectors de població específics com ara la gent gran, els joves i els infants, les dones, les persones immigrades, les persones desfavorides econòmicament i socialment i també les persones amb disminució.

Han contribuït a l'activitat desenvolupada al llarg de l'any els equipaments i els serveis existents, tant de ciutat com dels districtes, a través dels seus Serveis Personals. L'activitat portada a terme ha suposat un augment del grau de benestar global de la població, i també de la participació i de la dinamització de les entitats ciutadanes; en són exemples significatius l'inici de l'elaboració de projectes tan importants com el llibre blanc de l'atenció primària i el Pla director de centres cívics, entre d'altres.

Aquesta memòria també reflecteix l'esforç i la dedicació dels treballadors i les treballadores que integren el Sector, als quals els vull reconèixer la tasca i dedicació, amb la qual mostren un esperit de servei que estic segur que mantindran viu en el futur.

Joan Clos i Matheu
Alcalde de Barcelona

La memòria del Sector de Serveis Personals corresponent a l'any 2002 recull el conjunt d'actuacions dels serveis municipals que l'integren, amb informacions i dades significatives de l'activitat realitzada.

Formen part d'aquest Sector els seus serveis centrals i la Direcció d'Esports, els organismes autònoms com ara l'ICUB (Institut de Cultura de Barcelona), l'IMEB (Institut Municipal d'Ensenyament), l'IMSP (Institut Municipal de Salut Pública) i l'IMPD (Institut Municipal de Persones amb Disminució), així com els Serveis Personals dels districtes de la ciutat, els de més proximitat al ciutadà.

L'actuació del Sector té com a objectiu la millora de la qualitat de vida de la població, la reducció de les desigualtats i dels desequilibris socials i el manteniment de la cohesió social des de la solidaritat, tot seguint les polítiques de benestar social que desenvolupa l'Ajuntament de Barcelona.

L'activitat dels serveis municipals, i la dels professionals que són al seu càrrec, compta amb la important participació de moltes entitats socials de la ciutat, que hi fan una valuosa contribució. Tot aquest esforç conjunt és una resposta positiva als nous reptes de Barcelona en polítiques socials: la mobilitat demogràfica, l'impacte de la immigració, la lluita contra les desigualtats i l'exclusió social dels col·lectius més desfavorits, l'assoliment de majors cotes d'igualtat de gènere o les noves oportunitats per als joves.

S'ha augmentat el nombre de prestacions i serveis a la població durant l'any 2002, i també s'ha guanyat en qualitat, gràcies a una constant innovació i renovació. Hem comptat amb un model d'organització que s'ha caracteritzat per treballar l'especificitat des de la globalitat i la transversalitat.

Núria Carrera i Comes

Cinquena tinenta d'alcalde de Benestar Social

Index

Informe de gestió	6
Organització del Sector de Serveis Personals	12
Participació social	22
Cooperació i suport a les entitats	36
Serveis socials	39
Serveis per a la població en general	44
Atenció social	44
Serveis bàsics d'atenció social primària als Centres de Serveis Socials	44
Atenció social domiciliària	60
Atenció d'urgències i emergències socials	65
Altres serveis per a la població en general	68
Promoció social i comunitària	70
Centres Cívics i Casals de barri	70
Serveis per a les dones	77
Serveis per a la gent gran	85
Serveis per als joves	96
Serveis per als infants	106
Serveis d'inclusió social	114
Serveis per a immigrants i estrangers	120
Serveis per a persones amb disminució. L'Institut Municipal de persones amb Disminució - IMPD	134
Esports. La Direcció d'Esports	145
Cultura. L'Institut de Cultura de Barcelona - ICUB	157

Educació. L'Institut Municipal d'Educació de Barcelona - IMEB	170
Salut Pública. L'Institut Municipal de Salut Pública - IMSP	191
Serveis Personals als Districtes	204
Despeses i inversions	242
Objectius per al Període 2003-2004	244
Resumen (castellano)	246
Abstract (english)	256

Edició:

Ajuntament de Barcelona. Sector de Serveis Personals

Coordinació:

Direcció de Planificació, recerca i desenvolupament amb la col.laboració de:

- Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)
- Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB)
- Institut Municipal de Salut Pública (IMSP)
- Institut Municipal de Persones amb Disminució (IMPD)
- Direcció d'Esports
- Divisions de Serveis Personals als Districtes municipals

Realització:

Comunicación y Exhibit S.L.

Disseny gràfic:

Espai Visual S.L. Projectes Culturals

Impressió:

Barcelona, Espanya

Informe de gestió 2002

El Sector de Serveis Personals agrupa l'actuació del conjunt de polítiques socials que porta a terme l'Ajuntament de Barcelona. Per tant, integra, des d'un marc de coherència política i organitzativa, totes aquelles activitats de política social adreçades directament a les persones. Durant l'any 2002 s'ha continuat implementant les accions i les línies programàtiques de l'actuació municipal, amb l'objectiu d'anar assolint els objectius establerts al principi del mandat en les diferents àrees de gestió dels serveis personals.

Entre aquests objectius cal destacar que els Serveis Personals han anat prenent una dimensió de serveis cada cop més universals, fins a convertir-se en un conjunt de polítiques i activitats que s'adrecen a tots els ciutadans i ciutadanes per satisfer les seves necessitats i proporcionar-los les capacitats i la informació necessàries perquè puguin desenvolupar-se socialment, independentment de qui les gestioni. Des de la visió global de l'actuació social de l'Ajuntament, el Sector de Serveis Personals ha fet un avenç progressiu cap a la universalització dels serveis. En l'era de la societat del coneixement, oferir un sistema d'informació de caràcter universal, un accés igualitari als serveis i un alt nivell de professionalització han estat objectius bàsics i característics de l'estil de gestió portat a terme.

Aquest fet ha comportat l'avenç cap a un desenvolupament organitzatiu molt flexible que té capacitat d'adaptar-se a diferents lògiques de gestió. El Sector compta amb organismes centrals d'actuació, instituts municipals que en depenen, i també treballa directament amb els deu districtes de la ciutat i les seves estructures de serveis personals. Al centre d'aquesta política de gestió, la participació tant de les entitats que treballen en el camp social com dels professionals municipals ha estat una característica essencial de l'exercici de les competències i les funcions municipals en l'àmbit dels serveis personals.

Tanmateix, el conjunt d'actuacions del Sector de Serveis Personals de l'Ajuntament de Barcelona no té a veure només amb les competències assignades al govern local. Ben al contrari, durant aquest any el nivell d'accions que són competència o depenen en part d'altres administracions s'ha anat incrementant progressivament per tal d'anar assolint una millor prestació de serveis als ciutadans i ciutadanes. Independentment del finançament, que per a moltes actuacions depèn de la competència d'altres administracions, el Sector ha fet un esforç continuat, com es pot constatar en les pàgines d'aquesta memòria, per anar incrementant serveis i prestacions per a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans.

Podem destacar l'esforç portat a terme en l'atenció social des dels districtes o l'increment tant d'intensitat com de cobertura i diversificació de serveis en les prestacions d'atenció domiciliària. Al mateix temps, el Sector de Serveis Personals s'ha sumat a l'aposta municipal per avançar cap a una societat del coneixement impulsant la innovació i la reenginyeria de processos. No es tracta d'una tasca senzilla ni a curt termini, però hem iniciat un camí en què anem assentant progressivament les bases per replantejar-nos els nostres sistemes de treball des del coneixement i l'aplicació de les noves tecnologies i aconseguir, així, un major nivell d'eficiència de l'organització. Innovació, qualitat i productivitat són elements de futur que han estat presents en el treball d'aquest any i que de ben segur continuaran en el futur.

Una bona mostra de l'esforç en aquest camp són els projectes inclosos en el Pla d'innovació municipal, que representen la constatació i el reconeixement d'un treball d'investigació i desenvolupament pensat per treballar amb paràmetres de qualitat i millorar continuadament els serveis i els processos d'actuació. Aprofitant les noves tecnologies, durant l'any 2002 s'ha posat en funcionament el Centre de Gestió de Coneixement dins el Sector de Serveis Personals i s'ha començat a desenvolupar la intranet de serveis personals, que donarà cobertura i serà el futur canal de comunicació del sector.

Aquests projectes permeten augmentar el flux d'informació dins l'organització i són el suport bàsic per a la millora de la comunicació amb els ciutadans i ciutadanes de Barcelona. Però també ho són altres línies d'acció que busquen de manera continuada la millora de la gestió, l'organització i la planificació de l'activitat del sector.

El desenvolupament de la Carta Municipal i la futura creació del Consorci de Serveis Socials marcaran els ritmes futurs d'evolució tant dels serveis com de l'organització. El Consorci serà en el futur l'òrgan planificador dels serveis socials a la ciutat substituint les funcions que avui té atorgades la Generalitat de Catalunya. Això ens obligarà a fer un canvi, tant quantitatiu com qualitatiu, que implicarà assumir una reforma estructural del sector per adaptar les estructures actuals a la nova realitat demogràfica, en què les tendències socials actuals tenen un pes molt significatiu. L'evolució dels grups d'edat o l'impacte de la immigració són elements claus del futur.

Les dades que destaca la memòria del Sector de Serveis Personals 2002 ja apunten algunes d'aquestes tendències. Entre elles és important assenyalar que el sector ha iniciat un procés de transformació en què cal destacar de manera especial l'inici del procés d'elaboració del Llibre Blanc de l'Atenció Primària, que ha de permetre la seva transformació. També és significatiu l'esforç portat a terme en el desenvolupament dels models de planificació de les línies programàtiques del sector i de tots els relacionats amb el coneixement de l'entorn en què actuen els serveis personals.

Així, juntament amb la reforma de l'atenció primària, la posada en marxa de l'Observatori Barcelona, del qual depenen l'Observatori de Dones, l'Observatori Gent Gran, l'Observatori de la Inclusió Social, l'Observatori de la Immigració, etc.,

significa un pas endavant en el coneixement i l'anàlisi de la realitat, la prospecció de tendències socials, el perfil dels usuaris o l'anàlisi de la qualitat dels serveis. Dins l'Observatori, el Pla de recerca del Sector de Serveis Personals, en el seu segon any d'existència, ha augmentat considerablement el seu ritme de treball consolidant, al mateix temps, la continuïtat de la revista Barcelona Societat.

Un altre exemple de processos de millora ha estat el procés d'elaboració dels Plans directors de centres cívics, un projecte que continua l'any 2003 amb el seu desplegament operatiu i la creació del sistema d'informació que millorarà la prestació d'un dels serveis que més treballa per aportar una millor cohesió social i qualitat de vida a la ciutat.

En aquest sentit, cal destacar el desenvolupament que ha tingut el Sistema d'informació de serveis personals durant aquest darrer any. S'ha continuat amb la informatització de serveis i la seva integració al sistema, millorant alhora el tractament de la informació i l'obtenció de resultats per a tota l'organització. L'actualització del Catàleg de serveis ha permès repensar alguns serveis i processos i configurar-lo perquè esdevingui un nou instrument de gestió per a l'organització. Al mateix temps, la consolidació del catàleg ha fet possible el desenvolupament d'un Quadre de Comandament encara incipient però que comença a oferir resultats a la direcció del Sector. El Quadre de Comandament és un instrument de suport a la gestió i a la presa de decisions que està ajudant a millorar els processos de planificació. A principi de 2003 s'ha fet possible que tots els programes s'avaluïn anualment per conèixer l'assoliment d'objectius i analitzar la prestació de serveis.

En la mateixa línia, s'han reforçat els instruments d'informació que donen suport als professionals tant en el terreny de la planificació com en el de les intervencions. S'ha consolidat el servei d'atenció telefònica per resoldre els dubtes en la utilització de les aplicacions informàtiques per als professionals de l'atenció primària i s'ha posat en funcionament el Banc d'informació als districtes, un instrument d'explotació i anàlisi de la informació que els proporciona autonomia i flexibilitat en la utilització de les dades que conté el sistema d'informació.

En l'àmbit específic de l'atenció social a les persones, i més enllà dels elements ja esmentats, sobretot l'inici de les negociacions per a la constitució del futur consorci, la consolidació de la xarxa de serveis socials i el Pla de reforma de l'atenció primària, cal fer esment de l'increment en molts recursos i prestacions de l'atenció social primària o la posada en marxa de nous projectes d'intervenció comunitària, com el projecte d'educadors "A partir del carrer". El nou Pla de suport a les famílies n'és també un bon exemple.

En l'àmbit de la dona, s'han redefinit criteris d'actuació en els recursos d'atenció, incrementant sobretot l'atenció prestada en casos de violència domèstica mitjançant el Pla operatiu contra la violència vers les dones. Cal assenyalar les nombroses

línies de treball iniciades l'any 2002 en aquest sentit, tant l'Acord ciutadà contra la violència, com la formació de professionals de tot l'Ajuntament, especialment la Guàrdia Urbana. És de destacar també la posada en marxa del Circuit contra la violència, conjuntament amb el Consorci Sanitari de Barcelona, i al qual s'incorpora la Fiscalia el 2003. També en l'àmbit del programa de dones es poden esmentar dues línies innovadores: el Pla d'igualtat a les empreses de la ciutat, que ha treballat amb 16 empreses per elaborar la Guia de criteris ètics per a la igualtat d'oportunitats, i l'inici del projecte i dels treballs a l'entorn de la vida quotidiana.

En l'àmbit de la gent gran s'ha produït un increment de prestacions en els recursos que permeten envellir a casa, com ara el servei d'ajuda domiciliària, o els serveis residencials, com són els equipaments adreçats a la gent gran. Està en marxa la construcció i desplegament, en conveni amb la Generalitat, de 10 residències i centres de dia al municipi, i 10 equipaments d'apartaments amb serveis. Alhora, s'ha donat un fort impuls a la promoció de la gent gran, amb noves estratègies com la intensificació de la informació o la formació en noves tecnologies als casals de gent gran. També hi ha hagut un esforç per intensificar programes tradicionals, com el nombre de persones beneficiàries de la Targeta Rosa, i l'aparició de noves línies de treball, com l'anàlisi i el desenvolupament de metodologies per fer front a les situacions de maltractaments a la gent gran.

També en l'àmbit d'infància s'ha millorat la prevenció i atenció als maltractaments infantils i la gestió dels mateixos equips d'atenció a la infància i a l'adolescència, alhora que el Pla Jove ha continuat oferint el seu ventall de serveis als joves de la ciutat.

Els programes dirigits a combatre la marginació i la pobresa han intensificat també les seves actuacions, i s'ha ampliat l'oferta d'alimentació, menjadors i acolliments a la ciutat. En aquest camp cal destacar l'esforç portat a terme durant l'any 2002 per a l'elaboració del nou Pla municipal de la Inclusió Social, seguint les directrius de la Unió europea i el desplegament de l'Agenda Social Europea. El Pla d'Inclusió Social a Barcelona s'ha configurat com el nou marc de treball per als propers anys basant-se en quatre grans línies estratègiques que reconeixen el paper dels drets socials a la ciutat, fomenten la cooperació públic-privada i prenen un compromís decidit amb accions positives contra l'exclusió social des d'una visió de ciutat. El projecte "Barcelona ciutat integradora" pot ser un dels eixos essencials de la política social de l'Ajuntament durant el proper mandat, amb el suport del treball fet conjuntament amb altres ciutats europees en el marc de l'associació Eurocities, que ha donat com a resultat la declaració d'Atenes, que posa les bases per a les polítiques d'inclusió dels governs locals europeus per als propers anys.

La nova realitat de la immigració a la ciutat ens ha obligat també a fer un esforç suplementari en les actuacions. Durant el darrer any s'ha produït un increment molt notable de recursos i de millora dels serveis existents, amb un augment d'usuaris, tant per obtenir informació com atenció. En la línia de col·laboració amb la societat civil, el Servei d'Atenció als Immigrants ha anat modificant les seves funcions i adaptant-les a la nova realitat. Cal destacar l'aprovació del Pla municipal de la immigració, que ha comptat amb el consens de tots els grups polítics i que servirà de marc per al desplegament de les línies operatives de futur, entre elles el Pla d'acollida que es va començar a desenvolupar a finals de l'any 2002. També és important assenyalar els projectes de mediació comunitària iniciats als districtes de la ciutat, que estant tenint un impacte molt positiu en les actuacions territorials.

El projecte del Sector de Serveis Personals ha continuat treballant per fer de Barcelona una ciutat accessible. A més, s'ha desenvolupat un nou Pla d'equipaments, ampliant la cobertura d'alguns serveis públics com el transport adaptat o la integració laboral.

Des de l'Àrea d'Esports s'ha portat a terme el Pla estratègic de l'esport a Barcelona, que donarà una major coherència i continuïtat a la política esportiva de la ciutat, molt lligada tant a les grans manifestacions esportives d'àmbit internacional com a les persones de la ciutat, per tal d'apropar i fer accessible l'esport per a tothom. S'ha continuat millorant la xarxa d'equipaments esportius i promovent les actuacions en els barris, especialment per a infants i gent gran.

Quant a l'àmbit de Cultura, cal destacar el desenvolupament del Consorci de Biblioteques, l'ens de gestió de la xarxa de biblioteques, que es troba operatiu des del 2001 i que ha promogut ja l'obertura de noves biblioteques a diversos districtes de la ciutat. D'altra banda, ha continuat l'increment de visitants als museus i també hi ha hagut un augment significatiu en el camp de les arts escèniques, la música i tot tipus d'actes culturals de ciutat o de promoció de la cultura als districtes.

L'Educació també ha estat un pilar fonamental de la gestió portada a terme aquests darrers anys. S'ha iniciat la futura reordenació del Mapa Escolar a la ciutat amb l'acord per a la creació de 1.000 noves places municipals d'escola bressol amb finançament compartit. També s'ha millorat la coordinació entre ensenyament i món del treball amb una nova oferta de formació professional i d'inserció laboral de nois i noies que acaben l'ESO sense aconseguir el graduat.

Finalment, des de l'àmbit de Salut Pública s'ha treballat en la creació de l'Agència de Salut Pública de Barcelona. Això comporta una millora en la qualitat dels serveis i un increment en la informació sanitària als ciutadans, cosa que repercuteix directament en la reforma de l'atenció primària de salut a la ciutat, que ha arribat al 90% de la població. També s'han pogut desenvolupar nous programes de protecció de la salut. El Laboratori Municipal ha demanat l'acreditació ISO/IEC 17025 i

s'han reformulat programes com el Pla de vacunació continuada, la Unitat de Salut Laboral o la millora dels equipaments assistencials del Pla d'acció sobre drogues.

Com es pot observar en aquest informe de gestió, i en les pàgines que segueixen, l'any 2002 ha representat la consolidació d'un conjunt de línies de treball iniciades durant aquest mandat i que donen compliment als objectius establerts al Pla d'actuació municipal. Es pot constatar un nivell d'assoliment d'objectius molt elevat, el replantejament d'algunes de les prioritats establertes i també l'aparició de noves línies programàtiques que milloren qualitativament els plans previstos inicialment. No obstant això, estem encara davant d'un escenari en transformació, tant per la futura aparició del Consorci de Serveis Socials com per algunes reformes estructurals encara pendents, que són els grans reptes de futur del Sector de Serveis Personals. Tanquem, però, l'activitat de l'any 2002 amb el convenciment d'haver consolidat les grans línies i d'estar preparats per assumir amb professionalitat i eficàcia els reptes de futur.

Eduard Spagnolo i de la Torre

Gerent del Sector de Serveis Personals

Organització del Sector de Serveis Personals

El Sector de Serveis Personals s'estructura en diverses àrees de política local que treballen en els àmbits dels **Serveis a les persones: Serveis Socials, esports, cultura, educació, salut pública i persones amb disminució**.

Les àrees defineixen les línies d'acció de la política municipal en cadascun d'aquests àmbits; porten a terme la planificació i ordenació de la ciutat, i gestionen un conjunt de serveis que abasten tot el municipi mitjançant les direccions responsables del Sector Central i els instituts, organismes autònoms creats per a aquesta finalitat i també integrats dins el Sector, els quals componen la seva estructura general.

Aquests organismes deleguen en els Serveis Personals dels deu districtes de la ciutat una part de les seves funcions, serveis i prestacions per a la població per tal d'aconseguir una major proximitat des del principi de descentralització dels serveis municipals.

Un total de 3.451 persones treballen per fer possible i real una ciutat de les persones que està en constant transformació.

Recursos Humans

L'equip humà que integra el Sector de Serveis Personals de l'Ajuntament de Barcelona està compost pels professionals que treballen en els diferents serveis del Sector Central, als instituts i als Serveis Personals dels deu districtes de la ciutat. A finals de l'any 2002, el conjunt total de la plantilla de personal del Sector estava integrat per 3.451 persones, un 1,2% menys que l'any 2001 que eren 3.410.

Plantilla de Serveis Personals

	31.12.2002
Sector Central	247
Instituts	2335
Serveis personals districtes	869
Total	3451

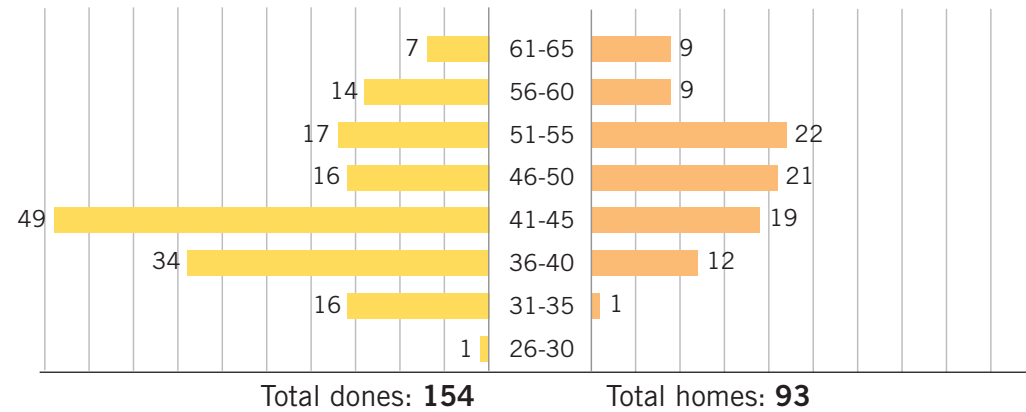

Plantilla del Sector Central

Distribució per categories	Nre. Persones 31.12.2002
Tècnics superiors	65
Tècnics mitjans	69
Administratius	17
Tècnics auxiliars	7
Auxiliars administratius i auxiliars pràctics	27
Comeses especials i personal d'oficis	13
Guàrdia urbana	29
Subalterns	6
Total plantilla	233
Càrrecs electes i designats	14
Total Sector	247

A finals del 2001 la plantilla estava integrada per 255 persones, la qual cosa representa un disminució del 3%.

Distribució per edats i sexe al Sector Central

Personal dels instituts 31.12.2002 (*)

Instituts	Total
ICUB (Institut de Cultura de Barcelona)	502
IMEB (Institut Municipal d'Educació de Barcelona)	1520
IMPD (Institut Municipal de Persones amb Disminució)	71
IMSP (Institut Municipal de Salut Pública)	242
Total	2335

(*) Inclou funcionaris, personal contractat i temporal.

A finals del 2001 la plantilla estava integrada per 2.248 persones, la qual cosa representa un augment del 3,9%.

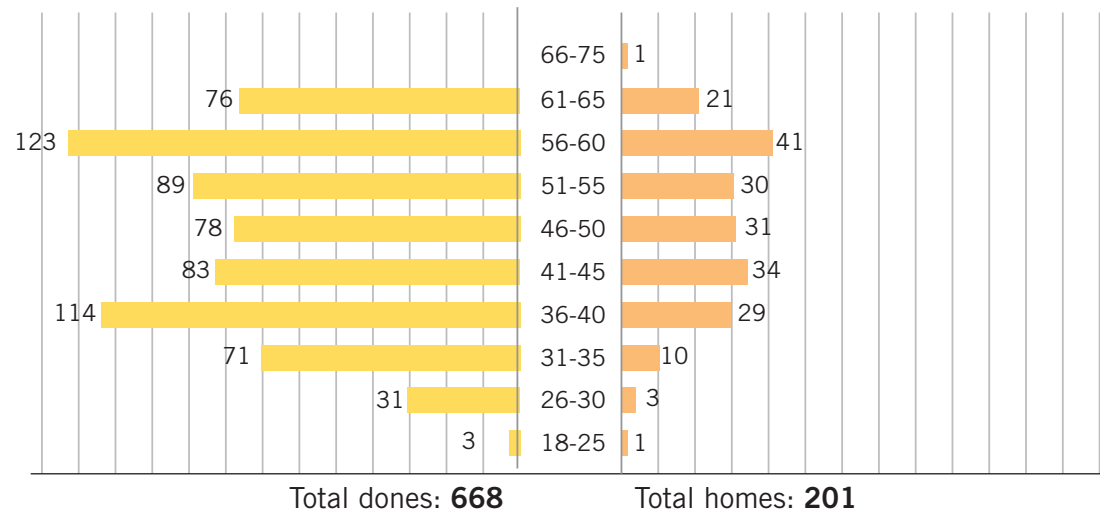
Personal dels districtes

Districtes	Nre. persones 31.12.02
Ciutat Vella	106
Eixample	73
Sants-Montjuïc	111
Les Corts	40
Sarrià-Sant Gervasi	43
Gràcia	53
Horta-Guinardó	111
Nou Barris	116
Sant Andreu	91
Sant Martí	125
Total	869

El 2001 la plantilla estava integrada per 907 persones, la qual cosa representa una disminució del 4,2%.

Distribució per categories	Nre. persones 31.12.2002
Tècnics superiors	44
Tècnics mitjans	348
Administratius	18
Tècnics auxiliars	25
Auxiliars admtius. i auxiliars pràctics	101
Comeses especials i personal d'oficis	117
Guàrdia urbana	15
Subalterns	201
Total Sector	869

Distribució per edats i sexe

Estructura del Sector

Sector Central

- Direcció de Participació Social
- Direcció de Planificació, Recerca i Desenvolupament
- Direcció Tècnica d'Afers Socials als Districtes
- Direcció de Producció
- Direcció d'Esports

Completen l'estructura del Sector de Serveis un departament de Comunicació i un departament d'Administració i Personal.

En aquesta estructura central s'integren els serveis per als diferents àmbits i sectors de població de forma transversal: població general, gent gran, dones, infància, joventut, inclusió social i immigració.

Instituts

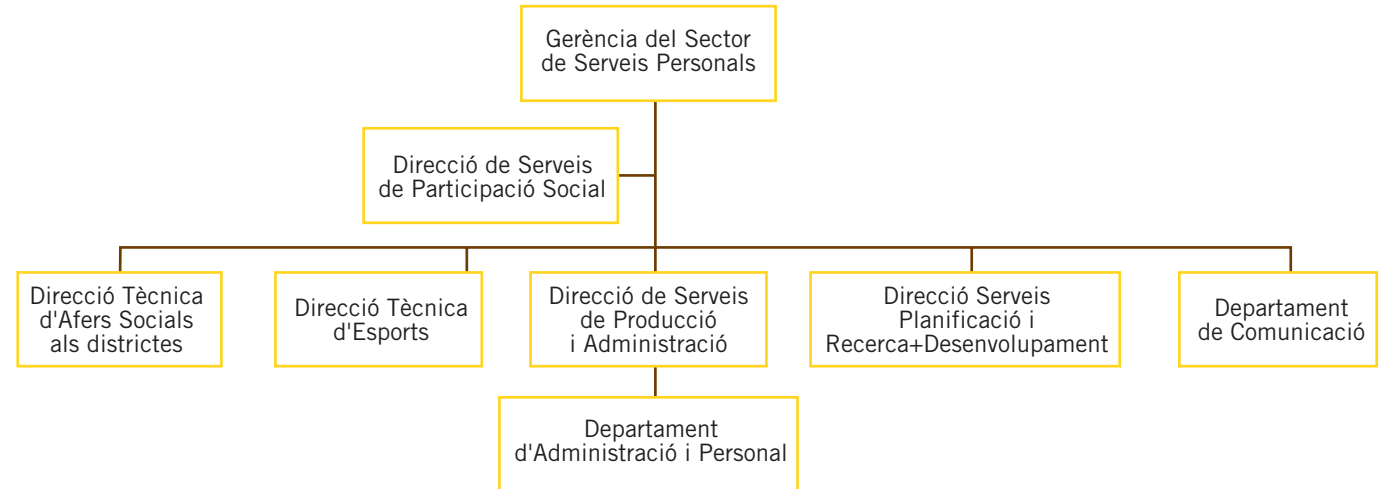
- Institut Municipal de Cultura (IMC)
- Institut Municipal d'Educació (IMEB)
- Institut Municipal de Salut Pública (IMSP)
- Institut Municipal de Persones amb Disminució (IMPD)

Els Serveis Personals als districtes

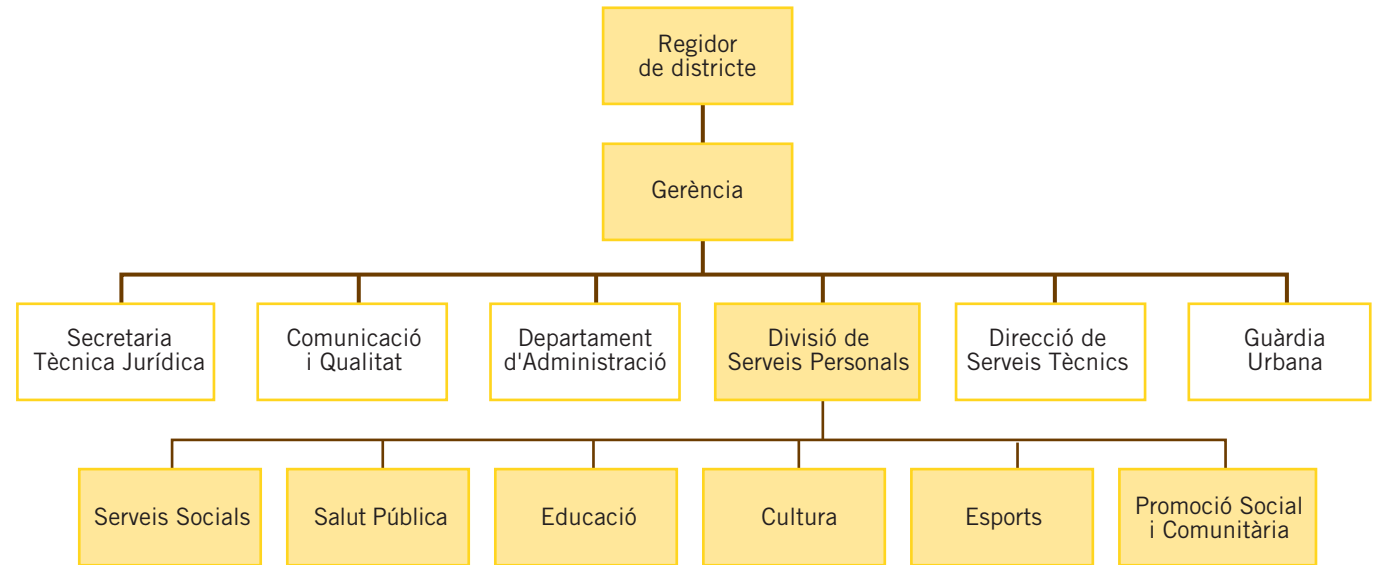
La presència dels Serveis Personals als districtes permet atendre i respectar les especificitats de cada territori i, a la vegada, agilitar el servei, ja que el ciutadà té com a interlocutor un sol òrgan que li facilita atenció i informació sobre una àmplia varietat de demandes: socials, culturals, esportives, etc. En general, totes les que corresponen a les àrees que integren el Sector de Serveis Personals. En aquest sentit, els Serveis Personals reproduïxen en els districtes l'estructura global del Sector Central.

Des de les estructures centrals del Sector es realitzen funcions generals de coordinació, de planificació i de suport a tota l'activitat que es desenvolupa tant en el Sector com en els districtes, així com la gestió dels serveis que es consideren de ciutat perquè, atesa la seva dimensió o especialització, no són territorialitzables als districtes.

Organització del Sector Central

Organigrama dels Serveis Personals als districtes

Composició de l'organització

Gerència del Sector

Duu a terme la direcció executiva i la coordinació de tots els òrgans municipals del Sector de Serveis Personals. Formula el programa director global del Sector i dissenya l'organització interna gestionant els recursos humans, econòmics i tecnològics.

Direcció de Serveis de Participació Social

Té com a missió més important fomentar la participació i la cooperació privada i pública en matèria de benestar social. És responsable de la coordinació executiva del Pla integral de desenvolupament dels serveis socials de la ciutat.

Direcció Tècnica d'Afers Socials als districtes

És l'òrgan encarregat del control, la normalització i suport tècnic a les actuacions en l'àmbit dels afers socials als deu districtes de la ciutat.

Direcció Tècnica d'Esports

Entre les seves funcions es troba l'establiment de criteris, objectius i línies d'actuació de les instal·lacions municipals esportives i de la promoció esportiva de la ciutat.

Aquest òrgan impulsa acords i convenis de col·laboració amb altres institucions, organismes, federacions, administracions i cerca el patrocini públic i/o privat per a la promoció esportiva de la ciutat.

Direcció de Serveis de Producció

Realitza la producció i el control de la gestió dels serveis del Sector i en coordina l'administració economicocomptable. Així mateix, gestiona els recursos humans adscrits al Sector i el manteniment dels seus edificis i instal·lacions.

Direcció de Serveis de Planificació i Recerca + Desenvolupament

Aquesta direcció té com a missió planificar els programes de Serveis Personals de la ciutat, per sectors de població i col·lectius específics; impulsar nous projectes, conjuntament amb les direccions del sector i districtes, i redissenyar o dissenyar nous serveis per donar resposta a les necessitats i les demandes detectades. Igualment desenvolupa sistemes d'informació per a l'anàlisi de necessitats socials a la ciutat i per al seguiment i avaluació dels serveis i actuacions. En tercer lloc, ha de ser l'observatori per al coneixement de la realitat social de la ciutat, potenciant la recerca i desenvolupament.

Departament de Comunicació

Integra el sistema corporatiu d'informació al ciutadà i la normalització dels productes editats pel Sector (revistes, llibres, fulls informatius...). Estableix el sistema de recollida de suggeriments i queixes i els dona resposta, i també dona suport al Sector en les seves relacions amb l'exterior i gestiona la relació amb els mitjans de comunicació.

Totes les funcions indicades es desenvolupen en coordinació funcional amb la Direcció de Comunicació del Sector de Serveis Generals.

Departament d'Administració i Personal

Porta a terme la gestió economicocomptable dels recursos pressupostaris i extrapressupostaris del Sector. Dóna assessorament tècnic en matèria econòmica i efectua el control i el seguiment del pressupost destinat a personal del Sector, amb la gestió de recursos humans corresponent. Gestiona la infraestructura i l'equip informàtic.

Càrrecs del Sector de Serveis Personals

Eduard Spagnolo Gerent del Sector de Serveis Personals

Pilar Solanes Salse	Directora de Serveis de Participació Social
Jordi Plana Arrasa	Director de Planificació, Recerca i Desenvolupament
Rodolfo Hoyuelos Camara	Director tècnic d'Afers Socials als Districtes
Mercè Fresno Lozano	Directora de Producció i Administració
Albert Solé Sicilia	Director tècnic d'Esports
Francesc Pérez Garcia	Cap del Departament de Comunicació
Antoni Lleida Lacueva	Cap del Departament d'Administració i Personal

Gerents dels instituts:

Jordi Martí Grau	Gerent de l'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)
Manel Blasco Legaz	Gerent de l'Institut Municipal d'Educació (IMEB)
Joan Guix Olivé	Gerent de l'Institut Municipal de Salut Pública (IMSP)
Roser Torrentó Sanjust	Gerent de l'Institut Municipal de Persones amb Disminució (IMPD)

Serveis Personals als districtes:

Irene Martínez Fonrodona	Cap de Serveis Personals de Ciutat Vella
Núria González Martín	Cap de Serveis Personals de l'Eixample
Conxita Rius Mentuy	Cap de Serveis Personals de Sants-Montjuïc
Angélica Armas Alvarez	Cap de Serveis Personals de Les Corts
Teresa Folguera More	Cap de Serveis Personals de Sarrià-Sant Gervasi
Josep M. Raya Cobo	Cap de Serveis Personals de Gràcia
Jordi Sánchez Massip	Cap de Serveis Personals d'Horta-Guinardó
Xavier Sunyol Ferrer	Cap de Serveis Personals de Nou Barris
Josep M. Queralt Capdevila	Cap de Serveis Personals de Sant Andreu
Carme Turégano López	Cap de Serveis Personals de Sant Martí

Participació social

L'Ajuntament de Barcelona promou accions polítiques dirigides a assolir una major participació del teixit social de la ciutat. Així, doncs, la presència i les aportacions dels ciutadans i les ciutadanes són un element enriquidor de primera magnitud a l'hora de programar actuacions de millora per al conjunt de la ciutat. En l'entorn actual la participació pren una especial rellevància i és un element fonamental en els processos d'identificació, decisió i implantació de qualsevol política pública.

L'Ajuntament de Barcelona assumeix, per tant, un rol actiu en l'articulació dels diferents agents presents en el territori: sector públic, associacions, entitats, ONG i sector privat, per tal d'aconseguir el màxim consens entre ells i també per cercar fórmules innovadores a l'hora d'abordar les situacions que es plantegen. Per fer efectiva aquesta participació s'han ideat diferents fórmules que s'ajusten a les especificitats i particularitats de cada sector de població o de cada temàtica.

Així, el Sector de Serveis a les Persones té clarament consolidats el Consell Municipal de Benestar Social i els consells sectorials de gent gran, dones, immigració i poble gitano i, també, el Consell Escolar Municipal, entre d'altres. Cal remarcar que hi ha altres estructures que són un bon marc de cooperació públicoprivada, des de les quals s'aborden qüestions més estratègiques de determinats sectors, com ara el Projecte educatiu de ciutat, el Pla estratègic de l'esport i l'associació Barcelona per l'Acció Social, per citar-ne alguns.

L'Ajuntament de Barcelona reconeix que la participació ciutadana és un dret fonamental i que l'exercici d'aquesta participació és clau en aquelles qüestions que afecten directament la qualitat de vida de la ciutadania.

Els consells de participació

Els consells de participació són un instrument per a la millora i la innovació de les polítiques socials a la ciutat, com també per exercir la responsabilitat política, entesa com a defensa de l'interès general de la ciutat.

En aquest sentit, les polítiques socials de la ciutat de Barcelona gaudeixen de l'aportació inestimable del **Consell Municipal de Benestar Social i dels consells sectorials**: gent gran, dones, immigració i poble gitano.

El valor de la pràctica participativa que es dona en aquests consells rau en el fet que potencien la creació de sinergies i faciliten la corresponsabilització de la societat civil, però també en la seva agilitat i flexibilitat per articular propostes per afrontar situacions emergents.

L'exercici i la pràctica quotidiana de la participació a través d'aquests consells demostren que són un molt bon exemple de democràcia participativa de qualitat.

Característiques dels consells de participació:

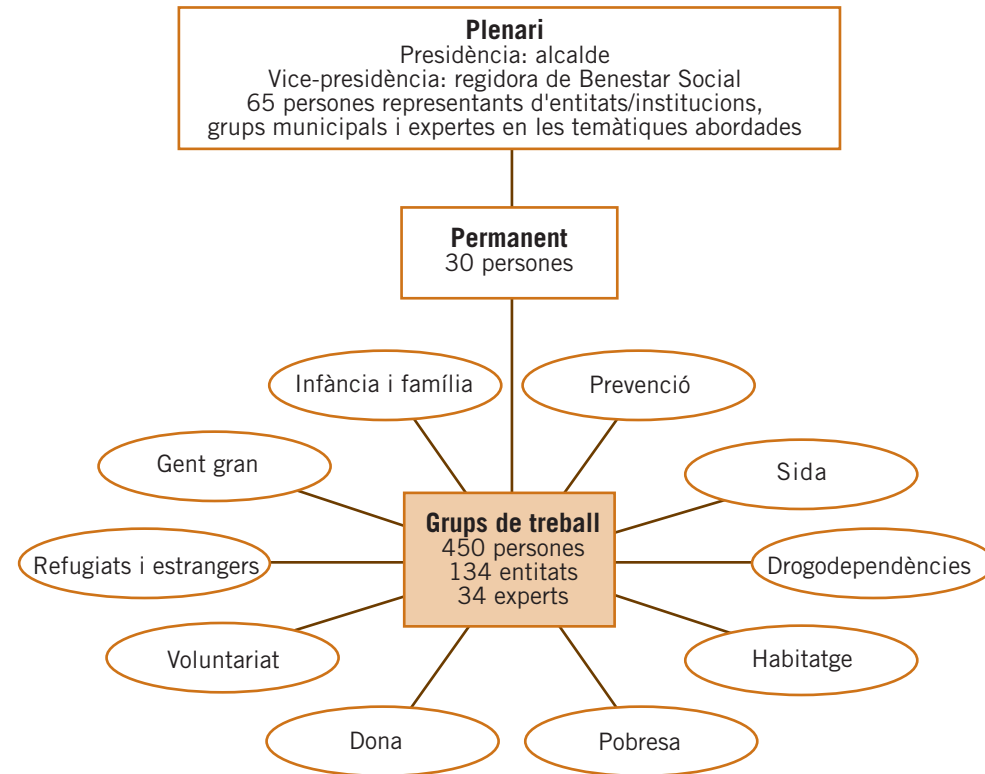
- Són el mecanisme que s'empra per vehicular la participació de la ciutadania.
- Són organismes formalment reconeguts que proposen les orientacions de les polítiques de benestar social ciutadanes.
- Els formen representants d'entitats de la ciutat, persones reconegudament expertes en la temàtica que és l'objectiu del consell, representants polítics del consistori, institucions i tècnics municipals, entre d'altres.

Objectius:

- Analitzen, proposen i fan el seguiment de les polítiques socials.
- Consensuen fórmules per aplicar les polítiques socials a la ciutat.
- Incorporen la societat civil al disseny i la implantació d'aquestes polítiques.
- Es creen per abordar temàtiques socials o bé per sectors de població.

El Consell Municipal de Benestar Social

El Consell Municipal de Benestar Social és un òrgan consultiu i de participació en l'àmbit del benestar social, integrat en l'estructura organitzativa de l'Ajuntament de Barcelona i creat l'any 1988. S'estructura en un consell plenari presidit per l'alcalde i que té com a vicepresidenta la tinent d'alcalde, regidora de Benestar Social, i el constitueixen 65 persones representants d'entitats de la comunitat, grups municipals i experts temàtics. Disposa d'una secretaria tècnica i d'una comissió permanent formada per 31 persones.

Objectius:

- Assessorar i validar les polítiques de benestar social.
- Emetre dictàmens en l'àmbit de benestar social.
- Potenciar la coordinació i la concertació entre les entitats de l'àmbit social.
- Facilitar recomanacions i propostes per a la millora de les polítiques socials a la ciutat.
- Traslladar a les administracions competents les recomanacions i propostes dels grups de treball.
- Retre compte del grau de realització de les propostes.

Grups de treball

Durant aquest període han funcionat 10 grups de treball, en els quals han participat unes 450 persones, que representen 134 entitats, i 34 experts. Han estat dedicats als temes següents:

- Dona
- Gent gran
- Infància i família
- Prevenció
- Sida
- Drogodependències
- Habitatge social
- Pobresa
- Refugiats i estrangers
- Voluntariat

Aquests grups de treball han debatut temes d'actualitat i d'interès per a la ciutadania de Barcelona i han elaborat propostes concretes per abordar les situacions plantejades. D'aquestes temàtiques plantejades cal destacar, entre d'altres:

- **Dona:** conciliació de la vida familiar i laboral; seguiment de l'acord ciutadà per a una Barcelona lliure de violència vers les dones; preparació de les jornades de vida quotidiana del 2003.
- **Habitatge social:** reflexionar sobre els mecanismes i mètodes que ajudin a delimitar la problemàtica de l'habitatge social per aproximar-se a les necessitats d'habitatge social a la ciutat. El grup ha treballat també en la definició de criteris per a l'accés a apartaments amb serveis per a la gent gran.
- **Drogodependències:** creació de diferents subgrups de treball per arribar a més actors implicats en aquests temes (mitjans de comunicació, salut laboral i prevenció de drogodependències, indústries de lleure, voluntariat i associacions de drogodependències, etc.).
- **Gent gran:** debat sobre diferents experiències participatives en l'àmbit territorial i preparació de la convenció de gent gran del febrer de 2003.
- **Sida:** abordatge de problemàtiques relacionades amb la prostitució, l'àmbit laboral i el seguiment del sistema d'informació i vigilància epidemiològica.
- **Infància i famílies:** anàlisi i aportacions dels programes municipals per a la infància i per a la família.

- **Refugiats i estrangers:** seguiment del procés de revisió del SAIER, presentació i reflexió del Pla municipal per a la immigració, etc.

En la reunió plenària del Consell que se celebra cada any al mes de juliol s'ha valorat el grau d'execució per part de l'Ajuntament de les propostes presentades pels diferents grups de treball.

En relació amb el **Premi de Comunicació i Benestar Social** que s'atorga des de l'any 1993, cal assenyalar-ne la consolidació tant pel que fa al nombre de projectes presentats com a la qualitat dels treballs. Aquest premi s'ha adaptat a les noves possibilitats de comunicació que ofereixen les noves tecnologies i des de l'edició del 2000 incorpora la modalitat d'Internet. Els treballs guanyadors en l'edició han estat:

Premi Premsa: atorgat a Dusster i Kim Manresa per l'article "Rescatados de la calle" publicat a *La Vanguardia Magazine*.

Menció Premsa: atorgat a Pau Arenós per l'article "Derrotadas pero no vencidas" publicat a *El Periódico de Catalunya*.

Premi Ràdio: atorgat a Pilar Argudo, directora del programa "L'ofici de viure" de Ràdio Barcelona (Cadena Ser).

Premi Televisió: atorgat a Rosa Massip pel documental "Buscant la Sandra" del programa Gran Angular de La 2 de TVE a Catalunya.

Menció Televisió: atorgat a Rosa Pons, pel documental "Jo era racista" del programa Gran Angular de La 2 de TVE a Catalunya.

Premi Internet: atorgat a www.interactua.net, web d'Actua, Associació de Persones que Vivim amb VIH/SIDA.

Menció Internet: atorgat al web www.malostratos.com.

Cal destacar també l'organització conjunta amb el Col·legi de Periodistes de les jornades "Mitjans de comunicació i benestar social" el novembre de 2002, seguint la iniciativa del grup de treball de Comunicació del Consell. Aquestes jornades van ser una bona ocasió per debatre la importància dels mitjans a l'hora d'abordar determinades informacions socials.

Consells sectorials de participació

Són òrgans de caràcter assessor i consultiu en què participen persones i entitats de diferents sectors de població i que realitzen activitats que hi estan relacionades:

Consell Assessor de la Gent Gran

Aquest Consell és l'òrgan de major representativitat de la gent gran de Barcelona, amb 55 membres el 2002, als quals s'han d'afegir 300 membres més, que participen en els districtes de la ciutat corresponents.

	2002	2001	Variació %
Entitats representades a la ciutat	25	25	0
Persones representades a la ciutat	55	55	0
Entitats representades als districtes	210	190	+10,5
Persones participants als districtes	300	270	+11,1

El Consell ha treballat en el programa “Gent gran i participació, Barcelona 2002”, que ha finalitzat amb la celebració de la convenció de la gent gran. Aquest programa ha tingut els eixos de treball següents:

- Intercanvi de bones pràctiques entre casals posades en comú en una jornada celebrada el mes de juny a Caixa Fòrum.
- Participació i qualitat dels serveis per a la gent gran amb una jornada de treball a La Farinera del Clot.
- Drets i llibertats de les persones grans amb dependència.
- Xarxa gran: ampliant la participació.
- Tallers i exposició participativa als districtes.

El Consell ha dut a terme tot un seguit d'activitats dins del seu funcionament quotidià, com ara les col·laboracions habituals en el monogràfic del diari *La Vanguardia 50 PLUS*, el concert de Nadal i altres activitats d'interès per a la gent gran: aportacions al disseny dels apartaments amb serveis, al web de residències, participació en el projecte europeu sobre dones grans maltractades...

Igualment, la comissió permanent del Consell ha estat informada de la realització per part de l'Ajuntament de les propostes presentades en el III Congrés de la Gent Gran, de 1999.

Consell de les Dones de Barcelona

És l'òrgan de major representativitat de les dones de Barcelona en el Govern municipal. L'any 2002 s'ha mantingut el nombre de 102 participants de l'any anterior, amb 20 representants als districtes.

	2002
Entitats representades en el Consell de les Dones	102
Coordinadores o federacions d'entitats de dones	6
Grups de treball dins del Consell	3
Representants del Consell de les Dones als districtes	20

També formen part del Consell 5 representants dels grups polítics municipals i 5 tècnics municipals.

Després de la seva ampliació, el Consell ha basat la seva tasca en el funcionament de tres grups de treball. Així, el grup de treball sobre violència s'ha ocupat del seguiment de l'Acord ciutadà per a una Barcelona lliure de violència vers les dones signat el mes de novembre per més de 350 entitats i de la preparació de la signatura d'un acord dels mitjans de comunicació en aquest mateix sentit. Aquest grup també ha seguit regularment les accions derivades de l'aplicació del Pla operatiu contra la violència vers les dones (2001-2004).

El grup de vida quotidiana ha abordat la reflexió i recerca per als criteris de recollida d'experiències existents a la nostra ciutat i en altres indrets sobre aquest tema, i ha preparat la celebració de les jornades de vida quotidiana del 2003.

El grup de transversalitat en les polítiques municipals per a les dones ha seguit, d'una banda, el treball de la Comissió Interdepartamental per a les Polítiques d'Igualtat i, de l'altra, ha dut a terme el seguiment de les propostes presentades al I Congrés de les Dones de Barcelona, de 1999, per tal de donar-les a conèixer a totes les entitats, grups de dones i persones interessades en aquest temes.

Consell Municipal d'Immigració de Barcelona

Creat l'any 1997, atenent al fenomen creixent d'una presència cada vegada més significativa de persones immigrants a la nostra ciutat, s'han incorporat en el plenari del 2002 tres noves entitats de persones immigrants, amb les quals s'arriba a 27 i un total de 55 participants.

	2002	2001	Variació %
Entitats representades al Consell	27	24	+12,5
Persones participants	55	45	+22,2

Una representació del Consell s'ha reunit amb la Comissió Política d'Immigració per tal de poder intercanviar punts de vista sobre aquests temes.

Igualment, el Consell ha fet aportacions al Pla municipal d'immigració, a la revisió del SAIER i ha continuat amb la tasca de manteniment d'una base de dades activa de guies i entitats d'immigració.

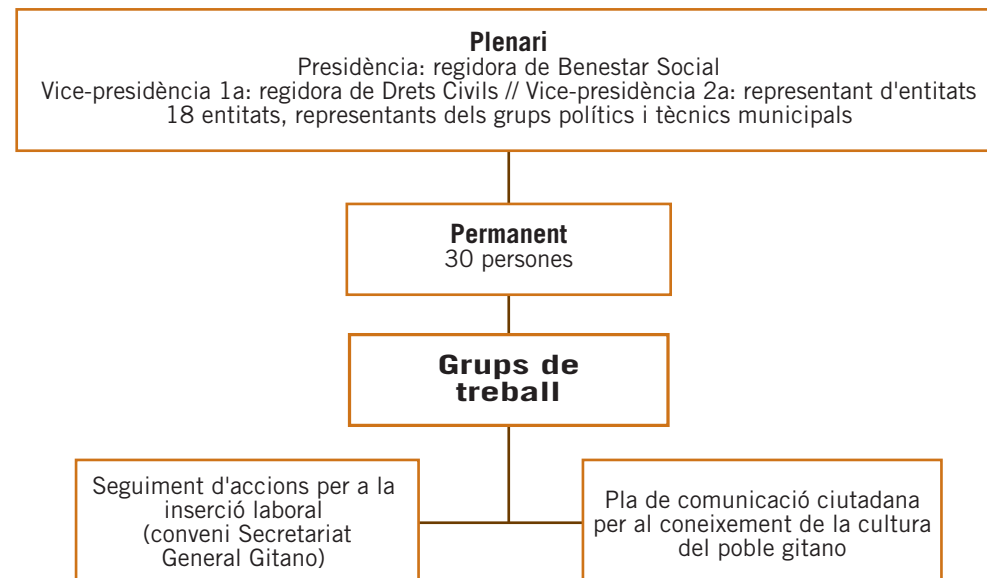
Un any més, el Consell ha participat en la sessió organitzada pel Consell d'Europa sobre la participació dels estrangers en la vida política local, que aquest any va tenir lloc a Estrasburg. També ha impulsat per segon any la mostra intercultural de creacions escèniques Noves Veus de Barcelona.

Consell Municipal del Poble Gitano de Barcelona

Constituït el mes de desembre de 1998, la participació hi ha anat creixent fins a tenir 12 entitats i 36 persones representades l'any 2002. Durant aquest període el Consell ha estat present en els fòrums d'interès per a aquest col·lectiu, i també ha continuat treballant en projectes adreçats a afavorir la inserció sociolaboral de les persones més desfavorides d'aquest col·lectiu, com ara el conveni amb la fundació Secretariado General Gitano i el projecte de recerca d'alternatives per evitar l'abandonament de l'escola dels nens i les nenes gitanos que s'està duent a terme a Nou Barris.

	2002	2001	Variació %
Entitats representades	12	11	+9,1
Persones participants	26	35	-25,7

Igualment, el Consell ha impulsat l'elaboració de materials de comunicació per afavorir una major i millor presència d'aquest col·lectiu tot explicant les seves particularitats i especificitats culturals.

Xarxes de participació: Centre d'Informació i Recursos per a les Dones (CIRD)

S'ha donat suport a les activitats i els projectes de les entitats i els grups de dones de la ciutat i s'ha facilitat la projecció de les iniciatives sorgides del teixit social femení de la ciutat. En línia amb els seus objectius, les xarxes de participació social-CIRD han elaborat materials informatius (butlletins, agenda d'activitats, etc.); han realitzat el manteniment i la incorporació de nous continguts al web del CIRD/Dones, que durant el 2002 ha tingut més de 100.000 consultes; han creat nous recursos com ara les maletes pedagògiques sobre violència i mitjans de comunicació, i han ampliat la base de dades de dones rellevants en la vida ciutadana de Barcelona, entre moltes altres activitats.

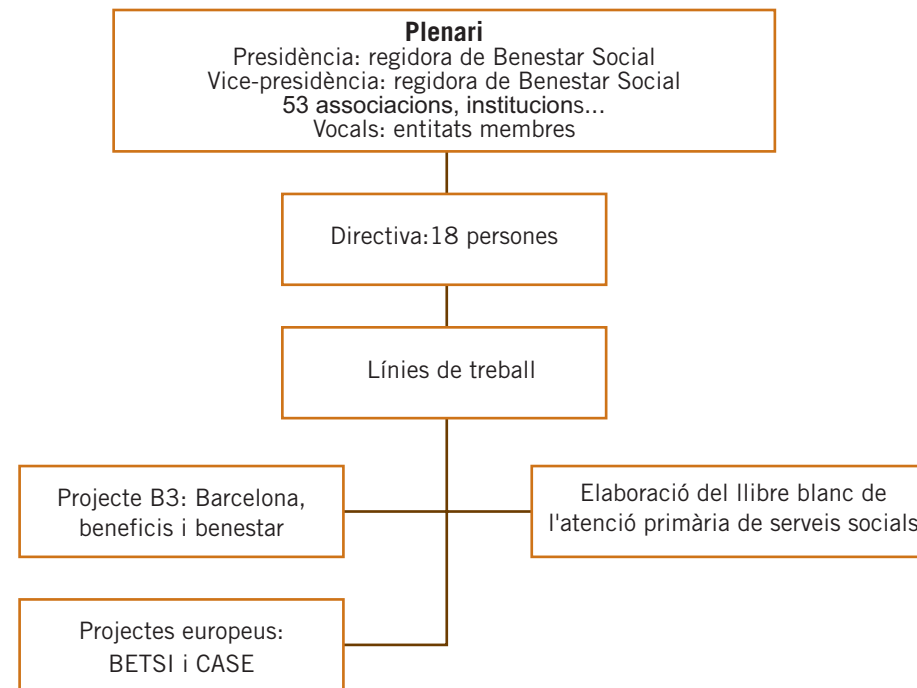
Igualment, han impulsat altres projectes com el Dona Connecta't i Enxarx@t als districtes de Barcelona amb l'objectiu de fomentar el treball i l'organització en xarxes a través de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Pel que fa al Premi 8 de Març M. Aurèlia Capmany per al 2002, s'ha duplicat la dotació econòmica del premi del jurat i del públic. Al voltant de la celebració del Dia Internacional de la Dona, les xarxes de participació social-CIRD han col·laborat activament en tots els actes organitzats per les entitats de dones de la ciutat.

Una altra de les activitats que les xarxes de participació social-CIRD han dut a terme ha estat la impulsó de nous bancs dels temps als districtes de Sant Andreu, Gràcia i Ciutat Vella i l'elaboració del projecte de creació d'una xarxa de bancs del temps en línia.

Associació Barcelona per l'Acció Social

L'associació Barcelona per l'Acció Social va ser constituïda el maig de 1999; cal remarcar que actualment en formen part 53 entitats i institucions. L'associació ha continuat impulsant projectes estratègics en el camp del benestar social i són especialment rellevants durant aquests darrers anys el projecte "B3: Barcelona, beneficis i benestar" i el procés per a l'elaboració del llibre blanc dels serveis socials d'atenció primària. Igualment, cal remarcar la participació de l'associació en projectes europeus basats en la inclusió social (BETSI).

Objectius

- Impulsar les accions de cooperació publicoprivades entre les institucions i les xarxes implicades.
- Determinar les orientacions bàsiques de l'acció social i la construcció del sistema de serveis socials a la ciutat.
- Construir el compromís de les principals institucions i entitats amb capacitat d'acció i decisió sobre aquests temes.
- Incorporar tot el potencial de l'experiència de les entitats i els professionals que actuen en aquest àmbit.

Funcions generals

- Fer el seguiment i la qualificació de les línies d'actuació.
- Prendre posicionament ciutadà en temes d'interès per als col·lectius participants.

Activitat

Línies de treball que s'han anat desenvolupat durant l'any 2002:

Entre tots els projectes estratègics duts a terme per l'associació durant aquest any, destaca l'elaboració del Llibre blanc dels serveis socials d'atenció primària. La importància dels canvis produïts en els entorns i en la visió de les polítiques públiques i socials ha impulsat el procés d'elaboració d'aquest llibre, entès com a procés de reflexió enfocat al futur que abasti la pluralitat de visions i perspectives dels professionals de l'atenció primària, dels agents del sector dels serveis socials i d'altres sistemes de benestar i de tots els col·lectius vinculats a aquests temes. Tot aquest procés s'ha basat en una reflexió estratègica davant dels canvis i l'increment de les demandes, les problemàtiques i les expectatives socials de la població, com també en els canvis organitzatius previsibles a partir de les dinàmiques actuals i de l'aplicació de les tecnologies de la informació i de la comunicació. Aquest procés es va iniciar el mes de gener de 2002 amb una jornada de treball en la qual van participar gairebé 300 persones de diferents àmbits relacionats amb l'atenció primària de serveis socials. Durant el procés hi ha hagut diferents fòrums de debat (entre ells, un de virtual) que han permès la participació d'unes 800 persones que han fet unes 2.000 aportacions.

Durant el 2002 s'ha consolidat el projecte "B3: Barcelona, beneficis i benestar", que té com a objectiu fomentar la cultura de col·laboració entre entitats i empreses i el compromís cívic empresarial. S'ha aconseguit el compromís de les principals organitzacions empresarials amb el projecte i s'han fet efectius diversos projectes a través del Fons Solidari, com per exemple: "Mou el xip", basat en la cessió de material informàtic a entitats socials, o la col·laboració del Gremi de Perruquers en la formació de persones amb especials dificultats.

Durant el 2002, paral·lelament a la consolidació del projecte, s'ha dissenyat un acte públic de presentació del projecte.

Institut Municipal de Persones amb Disminució (IMPD): un òrgan de participació

L'IMPD incorpora la participació històricament en la seva pròpia estructura i òrgans de govern. Els òrgans de govern, a més de la Presidència, són la Junta Rectora i la Comissió Directiva

La Junta Rectora està formada per deu regidors o càrrecs de l'Ajuntament, i per deu representants escollits per elecció directa per les persones amb disminució de la ciutat de Barcelona. La Comissió Directiva està formada per sis membres designats per l'Ajuntament i sis dels representants de les persones amb disminució a la Junta Rectora.

L'activitat de la Junta Rectora i de la Comissió Directiva, a més de l'estatutària d'aprovació de programa, comptes anuals i proposta de pressupostos, ha consistit en l'aprovació dels actes commemoratius de l'Any Europeu de les Persones amb

Discapacitat i de la formalització, la signatura i el seguiment de diferents convenis o contractes, i també la presentació i aprovació de jornades de debat sobre el model de transport per a persones amb mobilitat reduïda.

Des de l'IMPD s'ha continuat amb el funcionament de les comissions temàtiques de participació (urbanisme, transports, educació, etc.) obertes a les entitats de persones amb disminució. També s'han creat nous grups de treball participatiu que han centrat la seva activitat en els temes següents:

- Fòrum de les Cultures 2004
- Observatori Europeu Ciutats i Pobles per a Tothom
- Vida Independent
- 2003 Any Europeu de les Persones amb Discapacitat
- Estudi de la situació econòmica: greuge comparatiu de les persones amb discapacitat en la vida diària

La participació dels joves

Pel que fa a la participació dels joves, hi ha diverses línies d'acció; aquí consta una enumeració que es detalla més àmpliament en el capítol sobre els serveis per als joves:

- Col·laboració amb el Consell de la Joventut de Barcelona (CJB)
- Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona (CAJB)
- Promoció de l'associacionisme juvenil formal i no formal
- Foment de la participació entre l'alumnat d'ensenyament secundari
- El Consell de Cent Joves
- Altres mecanismes de participació

La participació dels infants

Els infants participen cada any a través de l'audiència pública, organitzada a partir de l'Institut Municipal d'Educació, fent propostes sobre temes relacionats amb la ciutat. El debat, que dura tot un curs, dona com a resultat un manifest que es presenta al consistori municipal per tal de promoure accions concretes. L'any 2002 el tema ha estat "Ens movem per Barcelona. Com veiem la mobilitat a la ciutat?"

La participació en els districtes municipals

A cada districte municipal hi ha òrgans de participació propis, segons les normes reguladores de l'organització dels districtes i de la participació ciutadana. Poden existir consells relacionats amb els diferents sectors de població o temàtiques (gent gran, dones, etc.) i comissions de treball o altres mecanismes. Són òrgans i espais que es desenvolupen progressivament. Per exemple, el districte de Sants-Montjuïc l'any 2002 ja té 9 consells de participació.

Al districte de Les Corts, l'any 2002 s'ha creat un nou espai d'entitats: Isaac Albéniz.

Al districte de Nou Barris, amb l'aprovació del Reglament intern d'organització i funcionament del districte, s'ha impulsat la creació del Consell Ciutadà, com també dels diferents consells sectorials: Consell de Gent Gran, Consell de les Dones, Consell d'Infància i Joventut, Consell de l'Esport, Consell Escolar, Consell de Salut i Consell de Cooperació Internacional.

Cooperació i suport a les entitats

Les línies d'actuació municipal de benestar social tenen un dels principals eixos d'actuació en el foment de la cooperació entre l'Ajuntament i les entitats que treballen quotidianament per contribuir a fer una ciutat més igualitària i cohesionada.

En aquest sentit, les entitats ciutadanes i les associacions de Barcelona tenen un paper cada cop més important en la cohesió de la ciutat amb les seves iniciatives de dinamització comunitària, els seus programes i serveis adreçats a les persones i el seu compromís col·lectiu.

La cooperació amb les entitats i el suport per al desenvolupament de les seves activitats d'interès comunitari són les dues línies d'actuació municipal en relació amb el teixit social de la ciutat.

La concessió de subvencions per part del Sector de Serveis Personals és una manera efectiva de donar un suport necessari a les entitats socials i cíviques que desenvolupen serveis, programes o projectes d'interès públic, tant globalment a la ciutat, com als districtes o barris. La provisió d'aquests recursos econòmics des del Sector de Serveis Personals es destina bàsicament als àmbits següents:

- Serveis socials: atenció social i promoció
- Educació física i esport
- Salut pública

Objectius

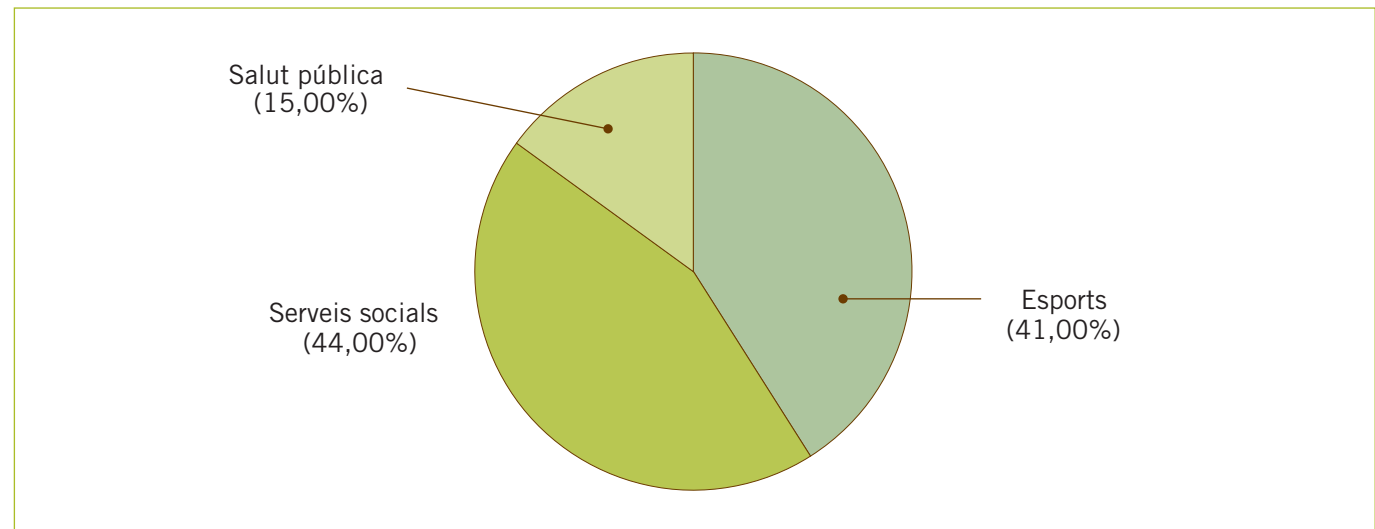
- Donar suport a entitats i grups que treballin en l'àmbit dels serveis a les persones que signifiqui potenciar serveis d'interès general per a la col·lectivitat, complementàries a la intervenció de la xarxa pública i d'iniciativa social.
- Promoure una major participació ciutadana en la dinàmica social mitjançant el foment de l'associacionisme com a element per a la cohesió social.
- Promoure les iniciatives del teixit associatiu i la cooperació entre el sector públic i el privat en la prestació de serveis a les persones i en la creació de xarxes de serveis.
- Donar suport a les entitats i associacions que presten serveis i desenvolupen una programació estable en l'àmbit dels serveis a les persones.

Subvencions atorgades

	2002	2001	Variació %
Subvencions atorgades	340	326	4,3
% sobre les sol·licitades	66,30%	62,10%	4,2
Imports totals en €	1.277.898,5 €	1.304.458,5 €	2,0

Distribució per subsectors 2002

Subvencions 2002 per subsectors

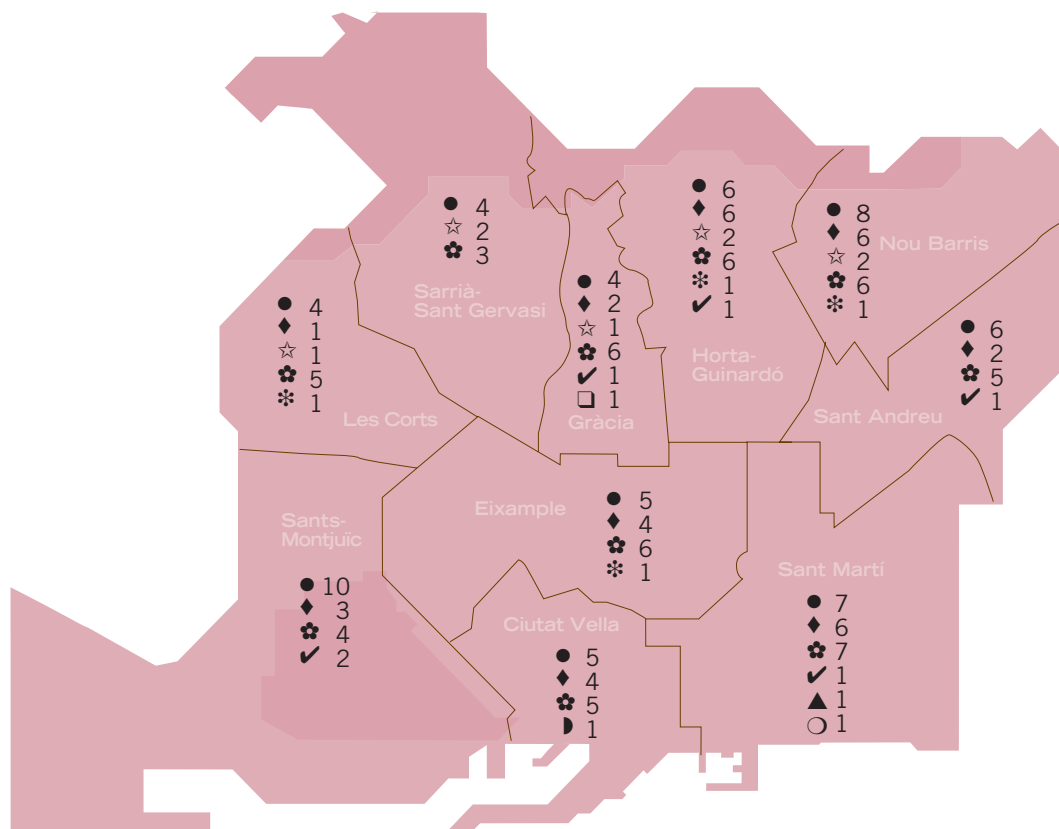
Subsector	Programes	Import en euros
Educació física i esports	Esdeveniments esportius d'interès ciutadà	107.813,91
	Esport per a col·lectius específics (gent gran)	33.006,37
	Persones amb disminució	57.758,00
	Promoció esportiva en general	150.468,23
	Trofeu Ciutat de Barcelona	173.429,56
	Total	522.476,07
Serveis socials: atenció social i promoció	Dones	90.975,00
	Gent gran	50.334,03
	Infància	100.520,00
	Interculturalitat	82.338,66
	Joventut	117.600,00
	Població general i comunitat	27.327,21
	Pobresa i exclusió	97.674,59
Total	566.769,49	
Salut pública	Prevenició i promoció de la salut en malalties emergents i cròniques	94.595,00
	Prevenició, atenció i reinserció en el camp de les toxicomanies	94.058,00
	Total	188.653,00
	Total subvencions	1.277.898,50

Serveis socials

El Sector de Serveis Personals, a través dels seus serveis centrals i dels serveis personals dels districtes de la ciutat, posa a l'abast de la població una xarxa de serveis socials (atenció i promoció social i comunitària) adreçada a assegurar unes prestacions socials bàsiques a persones en situació de necessitat, en aquells aspectes que són competència municipal.

Equipaments promoció social i comunitària 2002

● Centres cívics i casals de barri	59
◆ Casals infantils i ludoteques	34
☆ Casals per a joves	8
✿ Casals per a gent gran	51
✱ Punts d'informació i atenció dona	4
✓ Punts d'informació i atenció Joves	6
▶ CIAJ - Centre d'informació i assessorament per a la joventut	1
▲ CIRD - Centre d'informació i recursos per a les dones	1
□ Casal d'associació per a joves	1
○ Oficina d'atenció a persones amb disminució	1

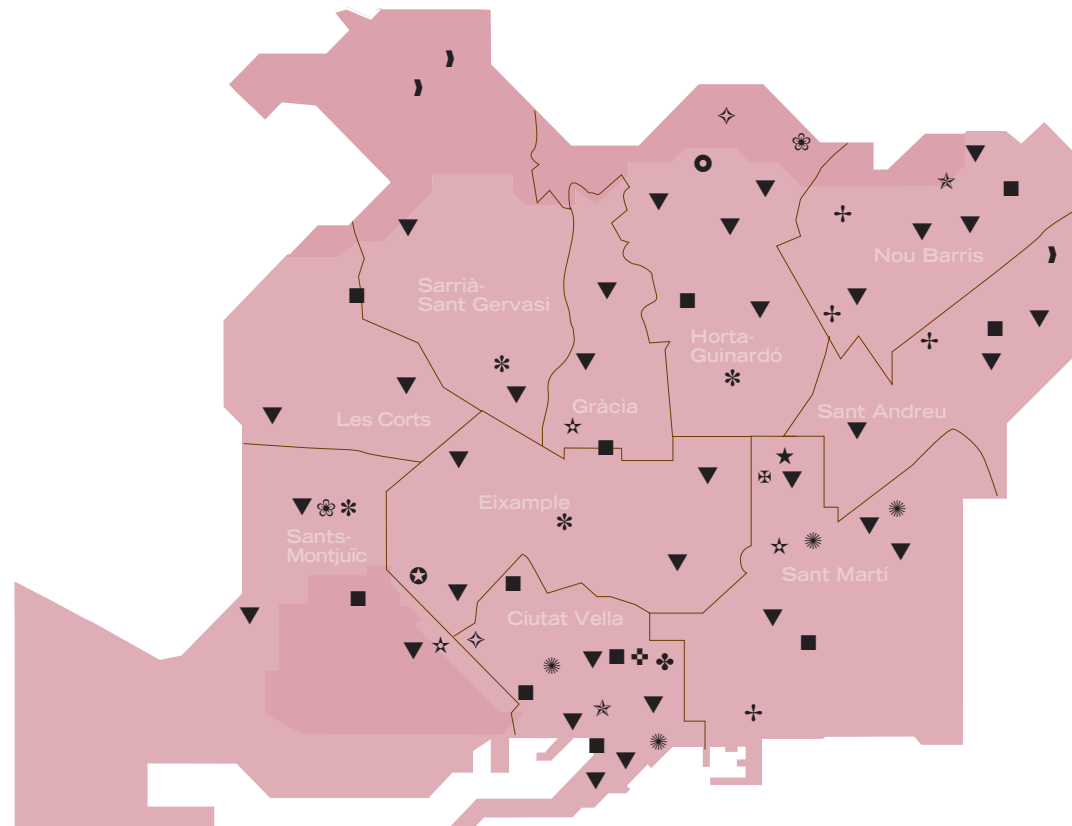
Serveis i Equipaments principals atenció social 2002.

▼ Centres de serveis Socials (CSS)	33
» Espais de suport a CSS	3
◇ Centres oberts i pretallers per a infants i adolescents	2
■ EAlA - Atenció a la infància i adolescència en alt risc social	11
⊕ Atenció a urgències i emergències socials - CMAUS	1
☼ Centres d'atenció a persones sense sostre ⁽¹⁾	4
☆ Menjadors socials ⁽²⁾	3
⊛ Atenció a Immigrants estrangers i refugiats - SAIER	1
♣ Equip d'atenció a la dona - EAD	1
★ Acolliment familiar temporal infants	1
⦿ Acolliment urgències gent gran - CAUV	1
* Residències municipals de gent gran	4
⊗ Habitatges tutelats municipals de gent gran	2
★ Equipos municipals d'atenció precoç de disminucions - EIPI	2
⊕ Residències o llars de persones amb disminució ⁽³⁾	4
⊗ Equip assessorament laboral persones amb disminució - EAL	1

(1) Centres d'Atenció a persones sense sostre i menjadors: inclou 2 centres concertats.

(2) Menjadors: 2 centres municipals i 1 centre d'una entitat amb contracte de l'Ajuntament.

(3) Residències o llars de persones amb disminució: 3 residències, 2 de les quals són centres de titularitat de la Generalitat de Catalunya en conveni amb l'Ajuntament, i 1 llar.

Des d'aquesta xarxa s'actua per fomentar el benestar social de la població i s'incideix, també, en els factors socials que afavoreixen l'existència d'una ciutat solidària amb tots aquells que viuen situacions desfavorables a causa de dificultats socials i econòmiques, de manera que el major nombre de persones gaudeixin per igual dels recursos que la ciutat ofereix per millorar la qualitat de vida.

Llibre blanc de l'atenció primària

Durant el 2002 s'ha elaborat aquest document, que es presentarà públicament a principis de l'any vinent.

El llibre blanc dels serveis socials d'atenció primària és un projecte promogut per l'associació Barcelona per l'Acció Social (entitat promoguda per l'Ajuntament de Barcelona, que en té la presidència, com a òrgan de cooperació públic i privat en el camp de l'acció social a la ciutat de Barcelona), per tal de dur a terme un procés de reflexió objectiu, obert i participatiu per consensuar els reptes actuals dels serveis socials d'atenció primària i identificar recomanacions per al futur. El seu enfocament és nou, planteja no sols si el que s'està fent actualment es fa de la millor manera possible, sinó també si el que es fa és el que s'ha de fer.

Ha posat en joc els diferents actors que treballen o col·laboren en els sistemes de benestar social a Barcelona: entitats d'iniciativa social, Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, col·legis professionals, universitats, ajuntaments de l'àrea metropolitana, consells de participació social de Barcelona... a banda de la mateixa Administració local, que incorporen així el potencial de reflexió i de proposta de tota la ciutat i aconsegueixen un ampli suport social i professional.

S'han utilitzat diferents mecanismes participatius seguint les diferents fases del projecte, que incorporen metodologies innovadores: Conferència d'Exploració Estratègica (trobadra general inicial), sessions informatives i/o de treball amb diferents sectors implicats, Fòrum Virtual del Llibre Blanc (espai a Internet creat com a element d'informació i comunicació amb tots els agents implicats), Fòrum Blanc (segona trobadra de treball general per presentar el document del llibre blanc i aportar-hi les darreres esmenes de cara al document final), amb un total de 306 assistents.

El resultat és un llibre blanc que conté una anàlisi rigorosa, objectiva i consensuada que s'encamina a la millora global del sistema actual de serveis socials d'atenció primària identificant punts crítics, línies estratègiques i objectius que ha de seguir el sector.

Altres iniciatives o accions de coordinació i millora dutes a terme que cal destacar:

- Durant el 2002 s'han realitzat sessions de treball de la taula de coordinació entre el Sistema de Serveis Socials i el Sistema de Serveis Sanitaris per arribar a acords per a la valoració de les dependències.
- S'ha aplicat a la Franja Besòs i a la Verneda el protocol de coordinació i col·laboració entre Serveis Socials, Salut Mental i Atenció Primària Sanitària.
- S'ha editat i distribuït als Serveis Socials i Serveis Personals el document «L'acció socieducativa als serveis socials d'atenció primària de l'Ajuntament de Barcelona. Revisió conceptual proposta metodològica i funcions de l'educador i l'educadora social».

- S'han realitzat 20 cursos de formació per a tècnics i tècniques amb l'assistència de 566 persones.
- Desenvolupament tecnològic: s'ha millorat el sistema d'informació desenvolupant l'explotació automatitzada de la informació i renovant o millorant les bases de dades de serveis com el SAIER (d'atenció i informació a immigrants estrangers i refugiats), el SIS (equips d'inserció social de persones sense sostre), l'CMAUS (atenció social d'urgències) i altres.

Observatori Barcelona

L'any 2002, des del Sector de Serveis Personals s'ha treballat en la conceptualització i la posada en marxa de l'**Observatori Barcelona**, que es planteja com a instrument integrador, generador i difusor de coneixements sobre la realitat social de la ciutat. A banda de l'observatori global de ciutat, inclou observatoris per a cada sector de població: dones, gent gran, inclusió social, immigració, joventut, persones amb disminució, infància i famílies. Cada observatori té unes línies d'investigació diferenciades i unes àrees de coneixement comuns: radiografia social, expectatives i condicions de vida, demanda i consum de serveis, polítiques comparades i bones pràctiques i legislació i marcs d'actuació.

El pla de treball de cadascun dels observatoris s'ha elaborat en col·laboració amb assessors externs, vinculats al món universitari. L'Observatori incorpora un pla de recerca i l'elaboració de sistemes d'indicadors per a cada sector de població. Durant l'any 2002 s'han dut a terme tres jornades de presentació i difusió d'estudis.

Pla de recerca

Dins el Pla de recerca, es poden destacar els següents estudis o recerques específiques:

- Enquesta sobre ús dels centres cívics
- Enquesta de joventut: Condicions i hàbits de vida de la joventut barcelonina
- Estudi sobre els maltractaments a la gent gran a Barcelona
- Condicions de vida de la gent gran
- La salut de la gent gran
- Enquesta de satisfacció de la població usuària del servei d'Ajuda a domicili
- Les condicions de vida de les dones
- La salut i les desigualtats de gènere
- Temps, treball i ocupació: desigualtats de gènere a la ciutat de Barcelona
- Estudi sobre la pobresa i les desigualtats a Barcelona
- La Salut dels Immigrants: anàlisi de les estadístiques vitals (98-2002)
- Enquesta Opinions de la població de Barcelona envers els immigrants

Participació del Sector de Serveis Personals en projectes europeus i xarxes internacionals.

S'ha participat, de manera directa o indirecta i a través de diversos projectes, en programes de la Comissió Europea: Programa d'acció social, Programa Equal de lluita contra la discriminació i desigualtat en l'accés al mercat laboral, Programa d'acció comunitària per combatre la discriminació, Programa d'acció a favor de la inclusió social, Programa DAPHNE de lluita contra la violència vers les dones, nens i adolescents, Programa d'acció comunitària per la igualtat entre homes i dones, Programa URB-AL, per millorar les situacions socioeconòmiques de les ciutats de l'Amèrica Llatina.

Durant l'any 2002, Barcelona va organitzar dues grans reunions europees en el marc d'EUROCITIES: la reunió del Comitè de Benestar Social (febrer) i l'Assemblea General d'Eurocities (novembre). El juny del 2002, va organitzar, en col·laboració amb la European Social Network, la Conferència Europea de Serveis Socials, amb la participació de més de 400 delegats de 25 països, per tractar sobre el futur dels serveis socials a Europa.

Serveis per a la població en general

Atenció social

Els serveis d'atenció social primària constitueixen el punt d'accés més proper per a les persones i les famílies de la ciutat que els requereixen. Són recursos i prestacions adreçats a tota la població que s'ofereixen de manera descentralitzada, fonamentalment des dels **33 centres de serveis socials (CSS)** establerts en els 10 districtes.

Aquests serveis també inclouen accions de promoció social i participació, mitjançant les quals s'incrementa la capacitat de recursos per a les persones i se'ls facilita l'accés i l'exercici dels seus drets.

A més, hi ha 3 oficines que funcionen en horari parcial per cobrir zones de la ciutat més allunyades: Vallvidrera i les Planes (districte Sarrià) i Trinitat Vella (districte Sant Andreu, Franja Besòs).

La xarxa d'atenció bàsica es completa amb el Centre Municipal d'Atenció a Urgències Socials (CMAUS) per als casos d'urgència. Funciona cada dia durant les 24 hores i realitza les funcions dels serveis socials de districte en l'horari en què aquests són fora de servei.

Serveis bàsics d'atenció social primària als centres de serveis socials

Els serveis d'atenció social primària estan orientats a prevenir les situacions de marginació i a promoure les prestacions socials de suport personal, d'informació, d'atenció i ajut a tots els ciutadans, especialment a les persones, les famílies o els col·lectius que, per raó de dificultats de desenvolupament i d'integració en la societat, manca d'autonomia personal, disminucions físiques, psíquiques o sensorials, problemes familiars o marginació social precisen aquests serveis.

Els serveis socials d'atenció primària constitueixen el punt d'accés immediat i el graó del sistema més a prop del ciutadà i al seu entorn social i familiar. Es presten mitjançant equips polivalents de professionals que despleguen funcions d'atenció social a problemes, dèficits o situacions que impedeixen un desenvolupament normalitzat de la vida quotidiana de les persones.

L'any 2002 els equips bàsics d'atenció social primària (EBASP) estaven formats per 165 treballadors i treballadores socials i 61 educadors i educadores, un total de 226 professionals. Són 10 més que l'any 2001, amb un 4,6% d'augment. Durant aquest any s'ha prosseguit millorant les condicions infraestructurals d'alguns CSS. També s'ha millorat el suport als professionals ampliant la supervisió dels equips.

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

L'atenció social individualitzada i familiar que es presta en els centres de serveis socials s'adreça tant a persones com a famílies. Ofereix atenció i recursos per cercar solucions a les dificultats socials.

Les prestacions i els serveis específics inclouen:

- Informació, primera acollida, orientació i assessorament.
- Valoració de cada cas i elaboració d'un pla d'intervenció.
- Tractament.
- Gestió de prestacions econòmiques i altres recursos. Inclou la prestació RMI (renda mínima d'inserció), que ofereix prestacions econòmiques a persones amb dificultats econòmiques i socials a través de plans individuals i/o familiars de reinserció.
- Tramitació de documentació.
- Derivació als programes i serveis més adients per a l'atenció de cada cas.

	2002	2001	Variació %
Persones ateses als centres de serveis socials	41.066	36.642	+12,1
Unitats d'atenció realitzades pels equips bàsics d'atenció social primària	140.437	139.591	+0,6

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

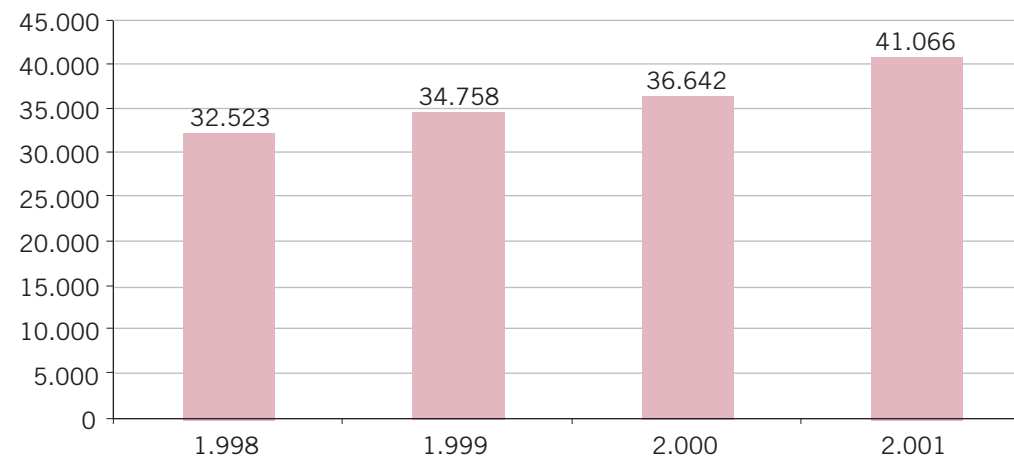
	Ciutat Vella	Exemple	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nombre de centres de serveis socials	5	4	3	2	2	2	4	4	3	4	33
Usuaris atesos	6.052	5.512	5.679	1.209	1.785	3.124	4.443	4.533	3.597	5.132	41.066
Unitats d'atenció realitzades pels EBASP *	26.502	16.836	20.692	3.861	5.649	9.081	14.659	14.612	12.013	16.532	140.437

(*) EBASP: Equips Bàsics d'Atenció Social Primària, formats per treballadors/es socials i educadors/es

Aquest és un dels serveis de més volum que es presta dins del sistema de serveis socials. Qualsevol ciutadà de Barcelona pot adreçar-se al CSS del seu barri cercant informació, orientació i atenció, si cal, i cada any s'amplia el nombre de ciutadans que hi acudeixen, independentment de la seva classe social. En els darrers anys, i especialment l'any 2002, és sobretot la gent gran i les persones immigrants estrangeres (adults o infants) els qui tendeixen a anar cada cop més als centres i incrementar el volum d'atenció.

L'any 2002 els centres de serveis socials van atendre, dins del servei d'atenció individual i familiar, un total de 41.066 persones, xifra que representa gairebé 4.500 persones més i un 12,1% per sobre de l'any 2001, un increment més significatiu que en els anys anteriors. Cal tenir en compte que l'any 1998 els CSS van atendre 29.976 ciutadans i ciutadanes, és a dir, s'ha atès 11.000 persones més, un 37% d'increment, en quatre anys. Aquestes persones corresponen a unes 32.000 llars.

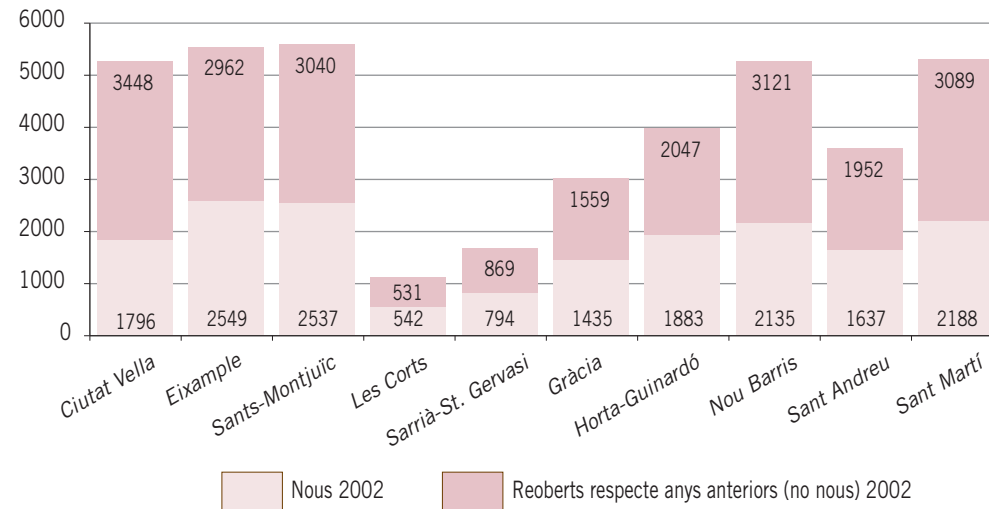
Total usuaris atesos Barcelona. Evolució 1998-2002

En el conjunt de Barcelona el nombre de persones ateses ha significat que 27,1 de cada 1.000 habitants han acudit als centres de serveis socials, és a dir, gairebé un 3% de la població; un pes que s'ha anat incrementant en els darrers anys.

En el procés de treball, les persones són donades d'alta com a usuàries del servei i quan s'acaba la intervenció es donen de baixa. L'any 2002 es van donar d'alta 40.114 persones, 17.496 de les quals eren usuaris nous (un 43% del total, la resta ja hi havien acudit algun cop en anys anteriors). A final d'any hi havia 22.026 persones amb l'expedient en actiu, corresponents a 17.032 llars o expedients familiars.

Usuaris donats d'alta el 2002 per districtes

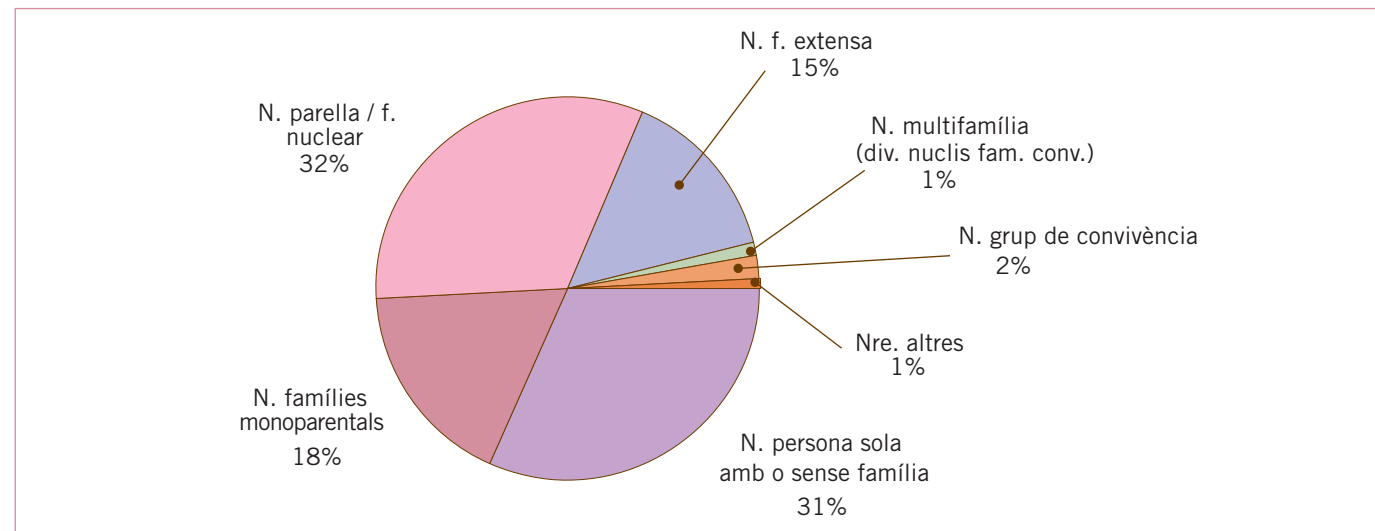

Les unitats d'atenció realitzades (entrevistes amb usuaris o amb tercers, acompanyaments, etc.) l'any 2002 pels equips bàsics (treballadors socials i educadors) van ser 140.437, cosa que significa un increment d'un 1% en relació amb l'any 2001. Així doncs, cada persona usuària va rebre una mitjana de 3,4 unitats d'atenció. Una part important del conjunt d'usuaris són atesos bàsicament amb informació, orientació i derivació als serveis o recursos adients, i en aquests casos habitualment n'hi ha prou amb una o dues entrevistes. La resta de persones necessiten una atenció social de més intensitat. L'any 2002 es pot observar que s'ha incrementat força més el volum d'usuaris que les unitats d'atenció, de manera que la intensitat d'atenció ha disminuït. Això es pot interpretar i és coherent amb el fet que una bona part de l'increment de persones ateses ve marcat per usuaris del primer tipus, és a dir, que precisen bàsicament informació, orientació i derivació a recursos i que, per tant, necessiten poques entrevistes.

Perfil de les persones i les llars

Pel a que fa a la composició de les llars, trobem una majoria de llars familiars, un 65% aproximadament del total, que inclouen parelles o famílies nuclears (32,3%), famílies monoparentals (17,5%) i famílies extenses o multifamílies (15,5%). Ara bé, és també important el pes (31,6%) de llars de persones soles.

Tipologia d'unitats familiars. Barcelona 2002

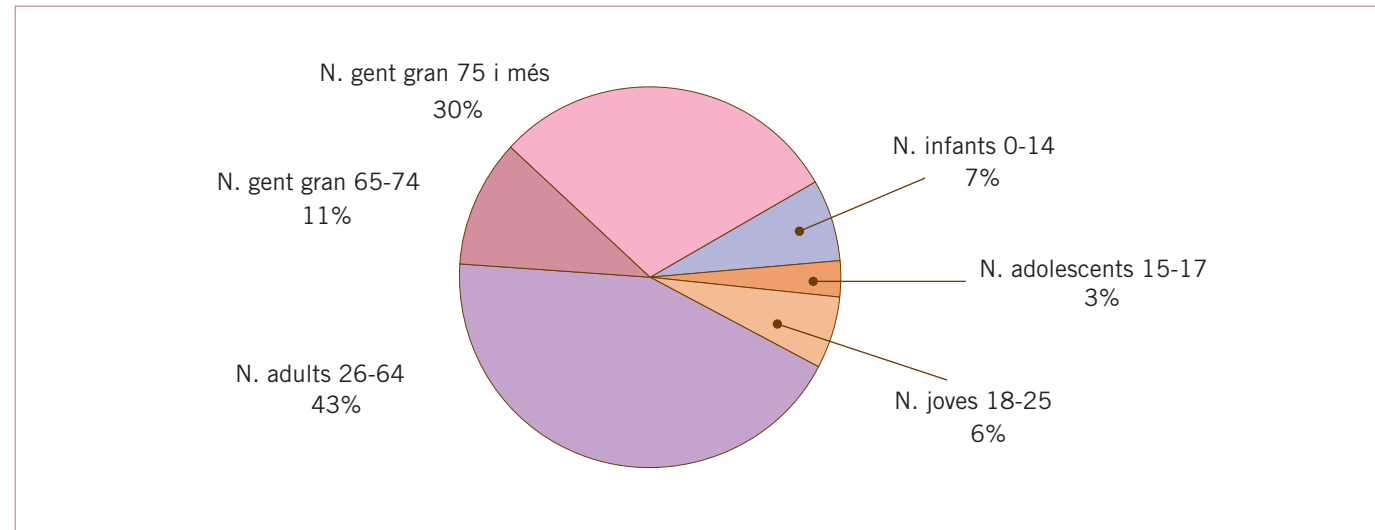

Pel que fa a l'edat, un 43% de les persones usuàries són adults, un 41% són gent gran de 65 anys o més, un 10% són infants o adolescents fins a 17 anys i un 6% són joves.

És molt significatiu el pes de la gent gran entre els usuaris dels CSS, si tenim en compte que en el conjunt de la població el percentatge de gent gran és d'un 22%. Cal destacar que un 30% del total d'usuaris té més de 75 anys. L'augment de l'esperança de vida i, per tant, de les mancances funcionals, la precarietat econòmica d'una bona part de la població en edat avançada, incloses algunes capes de població de classe mitjana, són factors que ajuden a explicar que aquest sector de població es troba en situació de major necessitat: orientació sobre serveis d'atenció domiciliària, residències,

possibles ajuts.... També hi influeixen factors com ara un major coneixement dels serveis i els recursos i una millor predisposició a acudir-hi.

Edats. Barcelona 2002

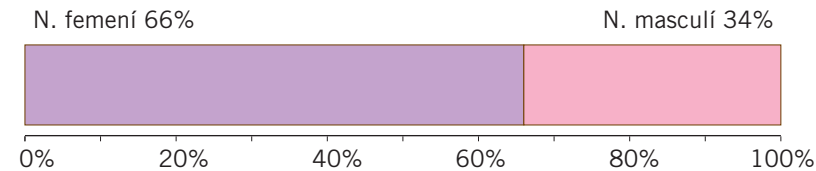

En els darrers anys s'ha produït una tendència a l'increment del pes de la gent gran entre els usuaris, tot i que durant els dos darrers anys s'ha vist frenada probablement per l'important augment de persones usuàries immigrants estrangeres, que majoritàriament són adults o infants.

Cal assenyalar que l'any 2002 també s'explica l'increment de gent gran per la posada en marxa del programa Viure en família, que ha portat moltes persones als CSS en busca d'informació i atenció per accedir a suport per mantenir-se a casa seva.

Gairebé un 66% de les persones ateses són dones. Cal tenir en compte que això no sempre significa que les dones tinguin una major problemàtica social, sinó que sovint constitueixen el portaveu de la família i la seva problemàtica familiar. No obstant això, també és bo tenir en compte que una bona part són dones grans soles amb problemes econòmics i funcionals, de solitud, etc., o bé dones adultes en situacions de violència domèstica i pocs recursos per fer-hi front, dones immigrades, etc. Això és un exponent de la tendència a la feminització de la pobresa que s'ha observat en els estudis.

Gènere. Barcelona 2002

Un fenomen destacable és l'increment progressiu del nombre i el pes de persones immigrants estrangeres ateses als CSS. L'any 2002 es van atendre 8.582 persones nascudes a l'estranger, un 20,9% del total d'usuaris. Respecte de l'any 2001, això representa un increment d'un 33,5%. En quatre anys hem incrementat de 5.276 (un 160%) les persones estrangeres ateses, des de les 3.306 ateses l'any 1998 (un 11% del total).

Tot això és conseqüència de l'elevat volum de persones estrangeres novingudes a la ciutat en els darrers anys. Una part d'aquesta població requereix informació, orientació i suport, especialment en les seves primeres etapes d'adaptació a la ciutat. El 31 de desembre de 2002 hi havia 163.046 estrangers empadronats a Barcelona, que representaven un 10% del total de la població de la ciutat i que havien crescut un 43% respecte de la mateixa data l'any 2001. El percentatge d'estrangers atesos als CSS sobre el total de la població estrangera arriba a un 5,5%, quan hem vist que, pel que fa al total d'usuaris, no arriba a un 3%.

Per zones, destaquen els procedents de l'Amèrica Llatina (61%), el Magrib (14,4%) i Europa (15%, un 5% prové de l'Europa de l'est).

Per acabar, del conjunt d'usuaris atesos, 3.154 són persones amb disminució, un 7,6% del total. El volum i el pes ha tendit a disminuir en aquests darrers anys, ja que l'any 1998 eren 3.631 persones, un 12% del total.

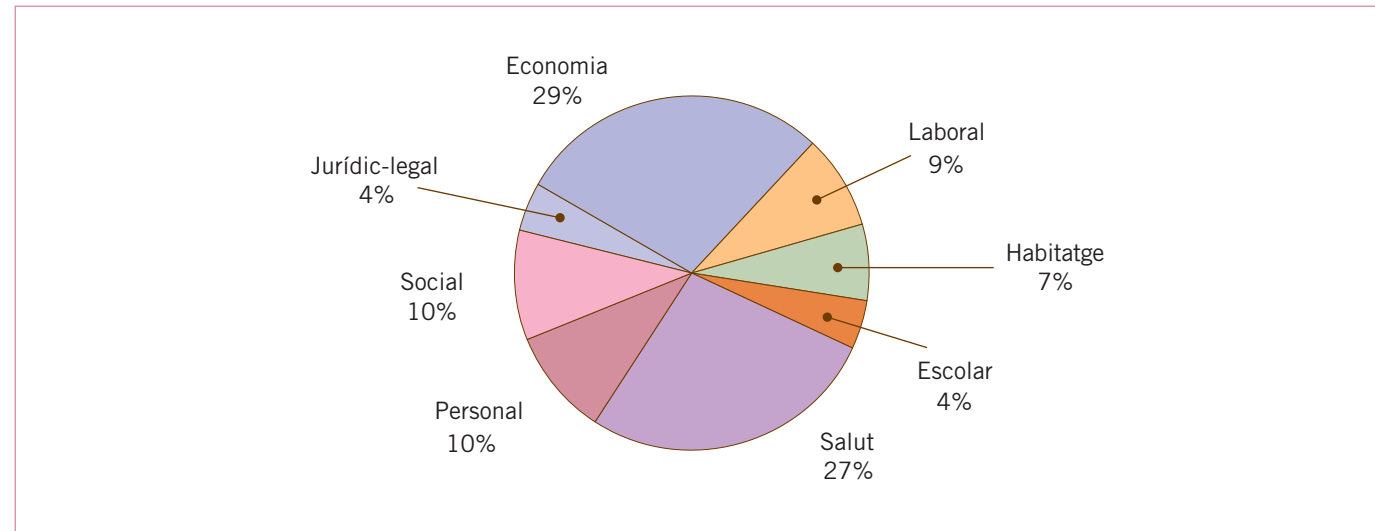
Demandes i problemes de les persones usuàries

Les persones usuàries dels CSS van formular unes 200.000 demandes, una mitjana de gairebé cinc per usuari, i es van enregistrar uns 145.000 problemes, 2,7 per usuari. La majoria de demandes es relacionaven amb ajuts o recursos socials, ajuda econòmica, habitatge i atenció a domicili.

Pel que fa als problemes, per àmbits, els més freqüents eren els problemes econòmics (28,7%) i els de salut (27,3%), a més distància hi ha els problemes socials i els de relació personal (10%) i els laborals (8,5%). En els darrers dos anys

s'han produït poques variacions pel que fa a la freqüència de tipus de problemes, i únicament hi ha un cert increment en els problemes d'habitatge.

Problemes per àmbits. 2002. Barcelona

Si observem els problemes específics, podem destacar els de manca relativa o insuficiència econòmica (que afecten més del 50% de les persones usuàries), la manca d'autonomia funcional, malalties orgàniques cròniques (els dos darrers afecten principalment la gent gran), atur o manca de feina, deutes, manca econòmica absoluta, desestructuració familiar, problemes de salut mental, habitatge en mal estat o no adaptat, manca d'habitatge, solitud, situacions problemàtiques conjunturals (per separació, presó, etc.), problemes jurídics per manca de permís de treball o de residència, problemàtiques relacionals en el si del nucli familiar, manca de formació o qualificació professional, fracàs escolar i absentisme, desatenció a la vellesa, etc.

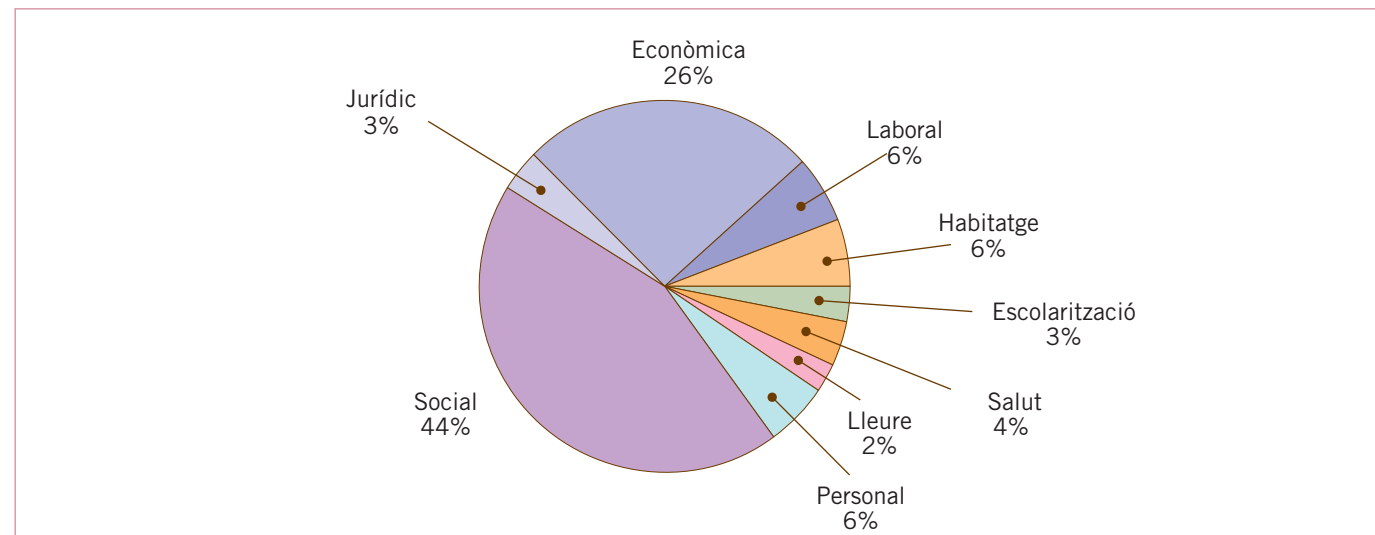
Respecte d'anys anteriors, es detecta un increment dels problemes d'habitatge en mal estat, tot i que disminueixen els problemes de manca d'habitatge, especialment de persones que en algun moment han viscut al carrer; augmenten també els problemes jurídics de manca de permís laboral o de residència relacionats amb l'increment del pes i el volum dels usuaris estrangers.

Recursos i respostes facilitades

S'han facilitat prop de 70.000 respostes o recursos, principalment de caràcter social i en segon lloc econòmics perquè, tot i que hem vist que els problemes plantejats sovint són econòmics o de salut, aquests s'interrelacionen entre ells i es vinculen sovint amb problemàtiques socials. Les respostes possibles des d'una xarxa d'atenció social se centren en els recursos socials, les ajudes econòmiques i la derivació a recursos d'altres xarxes o sistemes: de salut, educatives, laborals, etc.

Un 63% de les respostes van ser d'atenció (en un 4%, atenció urgent), i un 37% van ser respostes d'informació i orientació, sovint adreçant l'usuari a altres recursos de la iniciativa social o altres sistemes d'atenció públics o privats. Es dona prioritat a oferir atenció i ajut a les persones amb més problemes socioeconòmics.

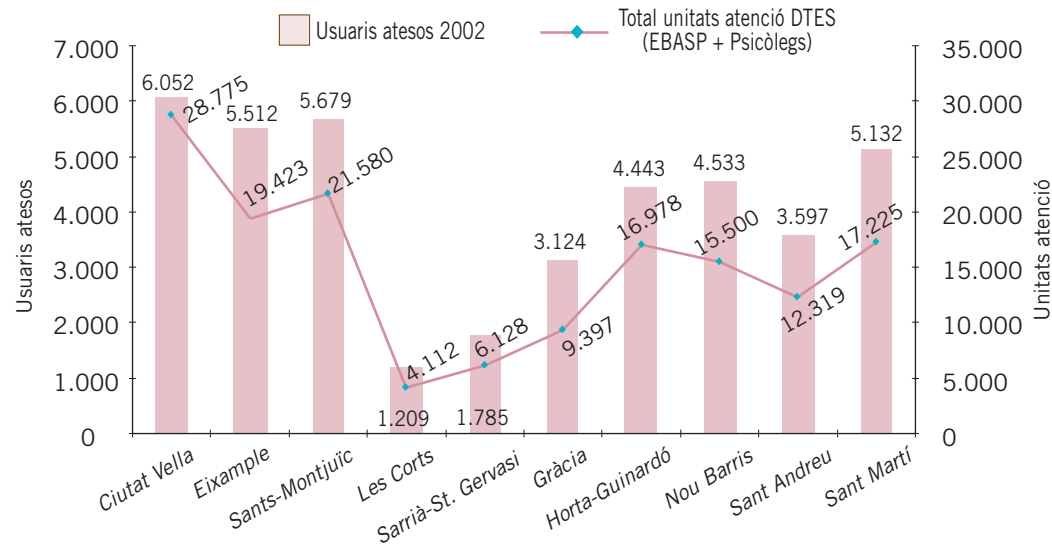
Respostes per àmbits. 2002. Barcelona

Pel que fa als recursos d'atenció facilitats, cal destacar l'ajuda a domicili, els ajuts econòmics, l'elaboració d'informes socials adreçats a altres institucions, la derivació a centres residencials, la tramitació i el seguiment de la renda mínima d'inserció (RMI) 1, el tractament directe de la problemàtica per part dels treballadors socials i els educadors, la derivació a menjadors socials o a centres de dia, etc.

(1) Les dades corresponents a RMI es comenten a l'apartat sobre inclusió social.

Per districtes

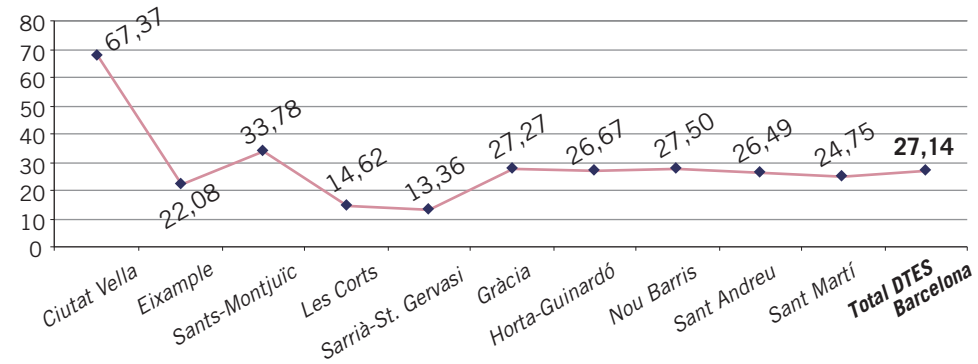
Els districtes amb un major volum d'usuaris atesos són Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, l'Eixample i Sant Martí. Es tracta de districtes amb un elevat volum d'habitants (especialment l'Eixample, seguit de Sant Martí i Sants) o amb un grau elevat de desigualtat social entre la seva població, com seria el cas, especialment, de Ciutat Vella i, en menor mesura, d'alguns barris de Sants-Montjuïc.

Els districtes amb menor volum són les Corts i Sarrià-Sant Gervasi, ja que es tracta de districtes amb menys població (sobretot les Corts) i amb un grau superior de benestar socioeconòmic.

Un indicador significatiu en relació amb el grau de necessitat social i l'ús dels recursos és la incidència de persones ateses als centres de serveis socials per cada mil habitants al territori. Aquest índex és de 27 persones per cada mil al conjunt de Barcelona. L'índex més elevat el trobem a Ciutat Vella (67 de cada mil), a tots els seus barris i especialment al Raval (entre 70 i 100 persones ateses de cada mil) o Gòtic (70). A força distància hi trobaríem Sants-Montjuïc (34 de cada mil), Nou Barris, Gràcia, Horta, Sant Andreu i Sant Martí (entre 25 i 27 de cada mil) o l'Eixample (22 de cada mil). Tot i això, si observem certs barris com Besòs, Zona Nord de Nou Barris i Zona Franca l'índex augmenta i arriba a 45-50 usuaris per cada mil habitants.

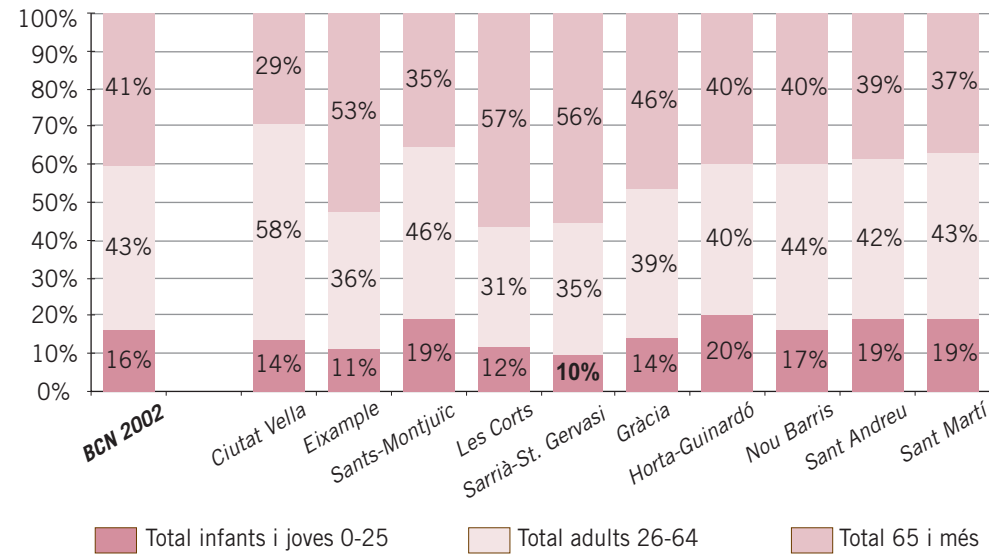
Amb índex baixos tenim Sarrià i les Corts, amb 13 o 14 persones ateses de cada mil.

Usuaris atesos per cada 1.000 habitants al territori

Si observem el perfil dels usuaris, i tenint en compte que els usuaris atesos són principalment gent gran (la mitjana de la ciutat és d'un 41%), els districtes amb major pes de gent gran atesa són Sarrià-Sant Gervasi, les Corts i l'Eixample, que

Grans grups d'edat. Districtes

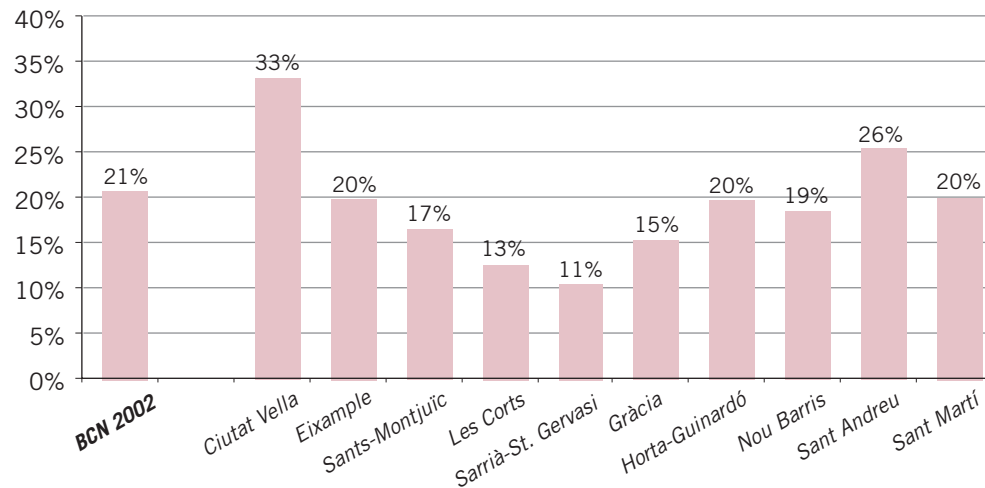
oscil·len entre un 53 i un 57% de persones grans ateses. Es tracta de districtes amb un pes també important de gent gran entre la seva població, com és l'Eixample, o bé de districtes com les Corts o Sarrià, amb un bon nivell de benestar social, de manera que les persones que més acudeixen als CSS són gent gran, per les seves mancances funcionals i sovint per precarietat econòmica. Tot seguit trobem Gràcia, amb un 46% de gent gran; tot i que aquest districte també té un pes important de gent gran entre la població, els altres sectors també acudeixen força als CSS.

Districtes com Horta, Sant Andreu, Sant Martí, Sants i Nou Barris presenten uns valors superiors a la mitjana pel que fa a infants i joves atesos. Ciutat Vella atén sobretot adults. Si bé és un districte amb un pes molt important de gent gran, pel seu elevat grau de desigualtat social, tota la població acudeix als centres, sovint adults sols (homes o dones) amb diverses problemàtiques. Ciutat Vella és el districte on un major percentatge d'homes van als CSS. També és important el percentatge d'adults a Sants i Nou Barris.

D'altra banda, i relacionat amb el pes de la gent gran, el percentatge de llars amb persones soles és superior al del conjunt de la ciutat a districtes com Sarrià, Ciutat Vella, Eixample i Gràcia. En canvi, pesen més les llars familiars a Sant Andreu, Sant Martí, Nou Barris, Horta i, en menor grau, Sants.

Pel que fa a la presència d'immigrants estrangers, el districte amb major pes és Ciutat Vella, amb 2.021 persones estrangeres ateses que representen un 33,4% del total d'usuaris. Amb un volum força inferior el segueixen Sants (1.106) i Sant Martí (1.032). On s'ha produït un major increment és a l'Eixample, Gràcia, Sants i Sant Martí, tots ells districtes amb més d'un 50% d'increment respecte al 2001.

Percentatge d'immigrants estrangers sobre el total d'usuaris atesos amb atenció individualitzada i familiar als CSS. Per districtes.

Atenció i suport jurídic i psicològic

Aquesta acció la porten a terme equips d'advocats i psicòlegs que donen suport als equips bàsics d'atenció social primària per complementar la intervenció en les dificultats socials dels ciutadans. Ofereixen atenció jurídica o psicològica directa a les persones que la necessiten, i assessorament i suport als professionals d'atenció primària.

Atenció i suport jurídic	2002	2001	Variació %
Persones ateses	3.070	2.918	+5,2
Consultes realitzades	7.409	7.332	+1,1
Consultes d'usuaris	3.893	3.579	+8,8
Consultes de professionals	3.516	3.753	-6,3

Un 7,5% dels usuaris i les usuàries dels CSS ha rebut atenció directa d'advocats o advocades. Tot i això, una part important de les persones usuàries del CSS reben orientació jurídica a través dels treballadors socials i educadors, ja que des de fa uns anys es treballa perquè tinguin la preparació necessària per orientar en les temàtiques de consulta habitual.

Atenció i suport psicològic	2002	2001	Variació %
<i>Atenció directa a persones usuàries dels CSS</i>			
Persones ateses	1.789	1.742	+2,7
Unitats d'atenció	10.657	9.995	+7,1

L'atenció es manté estable en els darrers anys, amb un cert increment en la intensitat d'atenció.

Els psicòlegs, a banda de l'atenció directa a persones usuàries, dediquen una part important del seu temps a assessorar i orientar els professionals dels equips bàsics (treballadors socials i educadors) i també a participar en projectes d'intervenció de grups i comunitària, sempre amb l'objectiu de prevenir situacions de risc i millorar la capacitat de resposta de la xarxa de serveis i de la comunitat en la seva globalitat.

Distribució per districtes

Suport i atenció jurídica als centres de serveis socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Persones ateses	438	366	426	87	102	215	357	348	235	496	3.070
Total consultes	1.182	1.008	1.108	185	260	616	859	710	527	954	7.409

Suport i atenció psicològica als centres de serveis socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Usuaris atesos	324	269	181	66	73	57	321	217	72	209	1.789
Unitats d'atenció	2.041	2.587	867	250	479	312	2.319	889	292	621	10.657

Actuacions de prevenció i atenció grupal, acció comunitària i coordinació institucional

Són actuacions realitzades pels equips d'atenció primària, sovint en col·laboració amb altres serveis, entitats i institucions, intervenint des d'una perspectiva de grup o comunitària. S'adreça a grups o col·lectius en situació de risc social, o bé al conjunt de la comunitat en un territori. Les funcions principals són la prevenció, normalització i millora de la qualitat de

vida, la sensibilització social, i l'afavoriment de les xarxes de cohesió social i de solidaritat, entre altres. Inclou, també, la prevenció i atenció a l'absentisme escolar i la desescolarització, la prevenció i atenció a adolescents i joves en risc, dones, gent gran, immigrants estrangers, adults amb problemes d'inserció sociolaboral o altres col·lectius en risc, i la formació i potenciació de grups motors i d'ajuda mútua.

	2002	2001	Variació %
Projectes realitzats	161	169	-4,7
Projectes de grups de tractament	81	60	+35,0
Projectes comunitaris	41	47	-12,8
Projectes de coordinació institucional	39	62	
Persones	9.321	7.557	+23,3
Persones ateses en grups de tractament	2.740	994	+175,7
Persones en risc afectades pels projectes comunitaris	3.607	3.070	+17,5
Persones en risc afectades en projectes de coordinació institucional	2.974	3.493 ⁽¹⁾	

(1) Anteriorment a l'any 2002 la tercera subcategoria es referia a altres projectes. Per tant, la tipologia global ha variat i no es pot establir un percentatge de variació directa.

En els darrers anys, des de l'Ajuntament s'han potenciat aquest tipus d'intervencions encaminades a la prevenció, amb la intenció d'evitar l'aparició dels problemes tant com sigui possible. Es treballa especialment per millorar la qualitat dels projectes, més que no pas el seu volum.

Són intervencions que inclouen projectes de coordinació institucional i que, per tant, afavoreixen el treball en xarxa. S'han posat en marxa, progressivament, espais de treball, coordinació i debat entre serveis, equipaments i entitats en diversos barris de Barcelona. La tasca de coordinació afavoreix també la prevenció de situacions de risc i la detecció primerenca dels problemes, que intervinguin els serveis més adequats en cada cas, de manera que ofereixen un missatge únic a les famílies i a la comunitat.

Es consolida, doncs, la tendència a treballar en projectes en xarxa, amb la participació de diferents serveis públics o privats i entitats de la iniciativa social de cada territori o districte. Des del Sector de Serveis Personals es treballa en la línia del benchmarking entre centres i serveis, cosa que fomenta el coneixement de les bones practiques. Al mateix temps, es potencien els projectes d'investigació i acció.

S'ha elaborat un document marc amb la participació de districtes, amb la intenció d'ampliar el punt de vista als diversos serveis i iniciatives de promoció social i comunitària als territoris, sortint de l'òrbita estricta de la intervenció des dels centres de serveis socials.

Les intervencions s'adrecen sovint a més d'un sector de població, en diversos territoris existeixen plans comunitaris de barri que s'adrecen a tota la comunitat i teixit social: Pla comunitari Verdum, Pla comunitari Sant Antoni...

Destaquen, pel que fa a les actuacions, les dirigides a infants i adolescents (gairebé un 50% dels projectes i de les persones en risc a qui s'ha arribat). A continuació es troben els projectes adreçats a persones immigrants estrangeres (20%), a les dones (17%) o a la gent gran (un 12% dels projectes i un 20% de les persones).

Entre les actuacions adreçades a infants destaquen les de coordinació institucional o treball en xarxa: comissions socioeducatives, taules d'infància o d'adolescència... Els objectius són la posada en comú de criteris d'intervenció, i la detecció i intervenció tan aviat com sigui possible, entre altres. Es mantenen, igualment, des de fa anys un bon nombre de grups de tractament o intervencions comunitàries: menors absentistes, intervenció socialitzadora aprofitant l'esport i el lleure, prevenció d'embarassos en adolescents, reforç escolar, escoles de pares, etc.

L'any 2002 s'ha incrementat la intervenció sobre sectors com la gent gran o els immigrants estrangers. De cara a la gent gran, trobem projectes com "Jubilat sí, actiu també!", "Gent gran del barri", sessions sobre recursos d'atenció domiciliària i altres recursos d'atenció... Pel que fa a persones estrangeres: "Apropem-nos", "Taules d'immigrants", "Prevenir l'exclusió social", reforç multicultural, etc.

Molts centres han consolidat intervencions adreçades a les dones, especialment per a la prevenció de la violència de gènere, suport a dones cuidadores, suport a dones soles amb càrregues familiars...

Destaquen també altres intervencions: adreçades a la inclusió social de persones en situació de pobresa ("Llars compartides", grups amb persones del programa de la renda mínima d'inserció, etc.), a la inserció sociolaboral d'adults ("Mou-te"), a la prospecció de la incidència de trastorns mentals, etc.

Distribució per districtes

Prevenició i atenció grupal, acció comunitària i coordinació institucional

	Ciutat Vella	Exemple	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nombre total de projectes	17	8	17	5	2	0	28	48	18	18	161
1) Grups de tractament	13	5	13	3	1	0	19	16	6	5	81
2) Comunitaris	3	1	1	0	1	0	4	19	7	5	41
3) Coordinació institucional	1	2	3	2	0	0	5	13	5	8	39
Nombre persones ateses o afectades	1.196	150	687	33	29	0	1.405	2.939	1.518	1.364	9.321
1) Grups de tractament	601	90	344	33	13	0	590	280	495	294	2.740
2) Projectes comunitaris	595	60	0	0	16	0	558	1.268	466	644	3.607
3) Coordinació institucional	0	0	343	0	0	0	257	1.391	557	426	2.974

Atenció social domiciliària

Consisteix en diferents serveis que, a partir de la demanda o la valoració de cada cas per part de l'equip del centre de serveis socials, es realitzen en el mateix domicili de la persona o la família que els sol·licita, per tal de prevenir o minorar el deteriorament de les condicions i qualitat de vida habituals d'aquest nucli, de manera que s'eviten internaments no desitjats.

Ajuda a domicili (treballadors i treballadores familiars)

És una atenció professional al mateix domicili de la persona per part de treballadors i treballadores familiars que realitzen tasques domèstiques, cura personal, acompanyaments, suport educatiu, etc.

Ajut a domicili (treballadors familiars)	2002	2001	Variació %
Llars ateses	4.126	4.276	-3,5
Persones ateses	4.931	4.476	+10,2
Hores d'atenció directa a domicili	644.097	642.425	+0,3
Mitjana hores anual per llar atesa	155,0	149,3	+5,7
Percentatge gent gran	81,2%	84,2%	-3,6

Atenció a través d'entitats en conveni	2002	2001	Variació %
Conveni Càritas. Llars ateses	218	237	-8,0
Conveni Creu Roja. Llars ateses amb acompanyament	589	486	+21,2
Conveni Amics de la Gent Gran. Llars ateses amb acompanyament	204	206	-1,0

L'ajuda a domicili suposa un dels serveis amb major volum d'atenció i despesa per part de l'Ajuntament. S'ha incrementat significativament en els darrers anys i la previsió és que la necessitat augmenti, sobretot per part de la gent gran, un grup de població que creix, cada cop amb més esperança de vida i amb mancances funcionals.

La gent gran és la que rep la major part de l'atenció a domicili: un 81,2%. La resta correspon als col·lectius de persones amb disminució, famílies amb infants i adults amb problemàtiques com ara la salut mental, l'alcoholisme, etc.

L'any 2002 s'ha aplicat un projecte pilot de barem d'accés als serveis d'ajuda domiciliària municipal a 10 centres de serveis socials.

S'ha continuat la millora en la gestió mitjançant la base de dades en línia, que fa més àgil la tramitació i el seguiment dels casos.

S'ha realitzat un estudi de satisfacció dels usuaris dels serveis d'atenció a domicili i s'està fent l'anàlisi dels resultats.

Teleassistència

Instal·lació d'un aparell, a l'habitatge de les persones grans en situació de risc i/o disminuïdes, que connecta la línia telefònica amb una central de senyals d'emergència i permet l'atenció immediata quan és necessari.

Teleassistència	2002	2001	Variació %
Llars ateses durant l'any	2.983	2.872	+3,9
Llars amb aparell d'alarma instal·lat el 31 de desembre	2.596	2.535	+2,4

Si bé l'increment observable no és gaire notable, cal assenyalar que l'any 2002 ha estat un any important. Es va produir un canvi i una renovació profunda en el sistema de gestió i es va realitzar un estudi per a la revisió i posada al dia de les bases de dades. Es va incrementar considerablement la dotació, de manera que es va arribar a un parc de 2.902 aparells que encara no estaven instal·lats del tot a final d'any. Tot i això, l'increment va permetre l'eliminació de la llista d'espera que hi havia, amb un grau de satisfacció elevat tant dels professionals com de les mateixes persones usuàries.

Arranjament d'habitatges

Es tracta de suprimir barreres arquitectòniques, adequació d'instal·lacions elèctriques, subministrament d'aigua, fusteria, vidres, etc.

Arranjament d'habitatges	2002	2001	Variació %
Habitatges arranjats	227	340	-33,2

Menjars a domicili

Menjars a domicili	2002	2001	Variació %
Llars ateses	342	417	-18,0
Àpats servits	59.902	57.061	+5,0
Mitjana àpats per llar	175,2	136,8	+28,0

Servei de neteja

Servei de neteja <i>Neteja al propi domicili</i>	2002	2001	Variació %
Llars ateses	444	354	+25,4

Servei de bugaderia

Servei de bugaderia	2002	2001	Variació %
Llars ateses	304	234	+29,9

Parament de la llar

Parament de la llar	2002	2001	Variació %
Llars ateses	181	203	-10,8

Distribució per districtes

Serveis d'atenció social domiciliària

Ajuda domiciliària

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Llars ateses	682	666	533	155	172	357	359	439	295	468	4.126
Persones ateses	824	807	629	176	221	403	416	536	341	578	4.931
Percentatge de gent gran atesa	78,0%	87,4%	83,3%	88,6%	65,2%	85,4%	76,9%	79,3%	82,7%	79,2%	81,1%
Hores d'atenció a domicili	99.968	131.674	74.274	23.829	28.792	60.945	57.553	60.822	35.898	65.606	639.361

Teleassistència

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Llars ateses	398	679	294	93	140	252	268	315	180	355	2.972
Alarmes en funcionament a 31-12	372	581	266	77	128	202	222	261	156	325	2.590

Menjars a domicili

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Llars ateses	72	34	35	0	0	52	14	41	0	94	342
Nre. àpats servits	10.890	7.112	4.200	0	0	1.177	3.877	7.688	0	24.958	59.902

Altres serveis d'atenció domiciliària: llars ateses

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Arranjament habitatges	52	38	37	3	11	20	13	9	18	26	227
Neteja a domicili	16	161	48	27	21	8	37	66	60	0	444
Bugaderia	162	43	29	1	0	54	0	15	0	0	304
Parament de la llar	73	32	15	8	18	26	9	0	0	0	181

Atenció d'urgències i emergències socials

Atenció social permanent d'urgències

És un servei que complementa el conjunt dels serveis socials territorialitzats i específics. L'antiga Oficina Permanent d'Atenció Social (OPAS) s'ha reestructurat i millorat el sistema de gestió passant a ser el Centre Municipal d'Atenció a Urgències Socials (CMAUS). Atén de manera immediata i puntual, fora dels horaris de cobertura dels serveis normalitzats,

a les persones de la ciutat que es troben en una situació d'urgència social (persones extraviades, dones que han sofert maltractaments, refugiats, turistes victimitzats, etc.). Es presta una atenció social transitòria. Ofereix:

1. Informació i orientació telefònica o presencial.
2. Atenció per part d'un equip d'atenció a urgències socials.
 - Valoració de cada cas, intervenció puntual, si escau, i derivació als serveis o recursos que corresponguin.
 - Gestió de recursos d'urgència: allotjament temporal, ajuts econòmics d'urgència, atenció urgent a domicili, etc.
3. Recepció i atenció, si cal, de les alarmes del servei de teleassistència.
4. Servei d'urgències a domicili (SUD).

Els Centres de Serveis Socials i serveis específics, com l'Equip d'Atenció a la Dona o altres, atenen també urgències en els seus horaris de cobertura.

Atenció social permanent d'urgències	2002	2001	Variació %
Total d'atencions realitzades: informació i demandes d'urgència	19.739	13.315	+48,2
1) Informacions i orientacions	3.580	3.596	-0,4
Demandes d'urgència ateses	16.159	9.719	+66,3
2) Equip d'atenció a urgències socials:			
Persones ateses	2.078	2.785	-25,4
Entrevistes realitzades	2.925	3.742	-21,8
3) Atencions servei teleassistència	11.685	4.795	+143,7
4) Servei d'urgències a domicili (SUD)			
Persones ateses	1.318	1.184	+11,3
Atencions realitzades	1.549	1.411	+9,8

L'atenció a urgències i emergències socials és un servei amb molts anys d'història a la ciutat de Barcelona. L'any 2002 va ser un any de millora, es va efectuar un canvi de model, es va integrar la gestió dels diferents serveis i es va millorar el

desenvolupament tecnològic. També ha continuat la modificació en el circuit d'atenció a les persones usuàries per adequar-se millor a les seves necessitats, de manera que una part dels usuaris ha passat a adreçar-se a altres serveis, sobretot a equips d'inserció social i al SAIER. El descens en els usuaris i atencions de l'equip d'urgències socials està motivat per aquest fet i també pels canvis en el sistema de registre arran del desenvolupament tecnològic.

Les atencions a les alarmes rebudes al servei de teleassistència han sofert un increment molt considerable, en bona part perquè els nous aparells, amb major sensibilitat, incrementen el nombre d'alarmes que requereixen contacte amb l'usuari, però no un desplaçament o atenció directa. El servei d'urgències domiciliàries ha continuat la seva expansió, cada cop amb més demanda.

Emergències socials

Aquest servei atén persones i famílies que han estat afectades per sinistres. Se'ls ofereix prestacions d'orientació i suport, trasllat de damnificats, allotjament temporal, derivació a recursos, etc.

Emergències socials	2002	2001	Variació %
Sinistres en els quals s'ha intervingut	35	22	+59,1
Persones damnificades ateses	432	208	+107,7
Persones allotjades	167	93	+79,6

Per definició, aquest és un servei difícilment previsible. El 2002 ha estat un any amb un volum important d'atenció tant pel que fa a sinistres com pel que fa a persones afectades; cal destacar l'esfondrament d'un edifici a Horta amb un nombre important de persones que van rebre atenció immediata.

Telèfon i fax 900 d'urgències socials

És un telèfon gratuït, en funcionament les 24 hores del dia durant tot l'any, a disposició dels ciutadans que necessitin informació sobre recursos socials o que tinguin o coneguin una situació que requereixi una intervenció social, ja sigui urgent o no.

Altres serveis per a la població en general

Serveis de suport per a l'accés a l'habitatge

Té per objectiu facilitar l'accés a un habitatge a persones o unitats familiars amb dificultats per accedir-hi. Habitualment són persones que ja estan en contacte amb els professionals dels serveis socials, que són susceptibles de ser ateses o que segueixen processos d'inserció social amb una bona evolució i en els quals l'accés a un habitatge es considera un element clau perquè la persona pugui solucionar la seva situació de manera estable.

Suport per a l'accés a l'habitatge	2002	2001	Variació %
Persones ateses	295	282	+4,6

Distribució per districtes

Suport per a l'accés a l'habitatge

	Ciutat Vella	Example	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de persones a qui s'ha facilitat habitatge	49	46	44	6	6	22	52	15	12	25	277

A aquestes 277 persones, cal afegir-hi 18 persones sense vinculació territorial, procedents principalment de serveis d'inclusió social.

Magatzem d'estris provinents de desnonaments

Magatzem per guardar els bens i els estris procedents de desnonaments judicials de persones usuàries dels serveis socials municipals.

Magatzem d'estris provinents de desnonaments	2002	2001	Variació %
Serveis realitzats	191	153	+24,8

Inserció sociolaboral per a persones amb dificultats especials

Consisteix en actuacions encaminades a facilitar la incorporació al mercat laboral de persones que tenen dificultats psicosocials per accedir-hi, per tal d'afavorir el desenvolupament d'habilitats, actituds, capacitats i destreses necessàries per incorporar-se al mercat laboral.

Es dissenyen plans de treball individualitzats i adaptats a les característiques, els interessos, les potencialitats i la situació dels usuaris i a les possibilitats del mercat laboral; es fa un seguiment i es dóna suport, i s'afavoreix la inserció en llocs de treball. Durant l'any 2002 s'han atès 369 persones, 44 de les quals han aconseguit un contracte laboral (11,9%).

El servei es gestiona en col·laboració amb Barcelona Activa.

Promoció social i comunitària

Els serveis de promoció social i comunitària s'adrecen a fomentar la millora de la qualitat de vida de tota la població, afavoreixen la participació, l'expressió, i un ús ric i creatiu del lleure a partir d'una xarxa d'equipaments i serveis distribuïts per tots els barris de la ciutat i de la programació d'activitats durant tot l'any.

Aquesta xarxa d'equipaments es posa a l'abast de tota la població perquè pugui fer-ne ús. Conformava un element cabdal dels serveis a les persones duts a terme als districtes pel que fa a la dinamització de la vida comunitària en tots els sectors de la població: dones, gent gran, joves, infants, immigrants estrangers i persones amb disminució.

Els serveis i les activitats adreçats a la població en general es programen sobretot des dels centres cívics, però no s'ha d'oblidar la realització d'activitats des d'altres espais socioculturals i també les programacions, especialment a l'estiu, en places i espais públics dels barris, per exemple a Sant Martí.

Els centres cívics i casals de barri

La xarxa municipal de centres cívics i casals de barri constitueix l'eix fonamental de la promoció social i comunitària que es desenvolupa a la ciutat.

Els centres cívics són els referents clau de la vida col·lectiva als barris. Són espais per a la difusió, l'expressió i la creació cultural, i un lloc adequat per desenvolupar activitats de promoció social i comunitària. A més, representen un element bàsic de participació ciutadana i cohesió social.

En total, l'any 2002 han funcionat, distribuïts en els deu districtes de la ciutat, 59 centres cívics o casals de barri, que arriben a 62 si hi afegim altres equipaments que ofereixen programacions equiparables.

Durant el 2002 s'han creat tres nous centres cívics o casals de barri: Cotxeres Borrell (a l'Eixample), Centre Cívic Vallvidrera i Casal de Barri Cardener (al barri de la Salut, a Gràcia). Cal afegir-hi el Centre Cultural Can Fabra, a Sant Andreu, que si bé és una biblioteca també disposa d'espais per a la programació d'activitats de difusió i divulgació cultural.

També cal destacar la posada en marxa de l'espai multimèdia "la Cibernètica", al Centre Garcilaso, i la reforma en profunditat del Centre Cívic Sarrià.

Les activitats que es desenvolupen se centren en la formació cultural, la difusió i divulgació cultural, el suport a la creació i la cessió d'espais a entitats, grups i persones amb iniciatives de caràcter comunitari.

Les programacions culturals que s'hi fan potencien la cultura tradicional i la de modernitat, desenvolupen activitats de promoció i difusió cultural, amb el territori com a gran escenari cultural, les festes populars als barris, les exposicions, els tallers i els cursos, el suport als creadors, la participació comunitària, etc., tota una sèrie d'activitats que fan de cada centre

cívic un lloc de referència del seu entorn. Així mateix, s'hi impulsen tendències d'especialització que són fruit del desenvolupament d'alguns aspectes de la programació i infraestructura. Així, doncs, ens trobem amb centres especialitzats en dansa o en teatre o música, circ o cultura popular, amb la cessió d'espais dotats d'infraestructura tècnica (espais polivalents, bucs d'assaigs i enregistrament, etc.).

Per citar-ne alguns: música folk al Centre Artesà Tradicionari de Gràcia, educació mediambiental a Can Deu, música clàssica al Centre Cultural Riera Blanca, dansa al Centre Cultural les Corts, etc.

També hi ha centres que es dediquen a la formació cultural amb una àmplia oferta d'activitats de qualitat.

L'any 2002 ha estat significatiu per l'elaboració del Pla director de centres cívics, amb la participació continuada dels tècnics i els professionals de tots els centres de la ciutat.

Assistència a les activitats organitzades als centres cívics: tallers i difusió i divulgació cultural

	2002	2001	Variació %
Total persones assistents a les activitats dels centres cívics	611.528	615.522	-0.6

Els tallers i les activitats de difusió i divulgació cultural mobilitzen un gran volum de persones a Barcelona. L'any 2002, els **centres cívics** i **casals de barri** han desenvolupat activitats en les quals han participat 611.528 persones. Un nombre que s'ha mantingut relativament estable els darrers tres anys.

Distribució de l'activitat per districtes

Activitats als centres cívics: tallers, difusió i divulgació cultural

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Total assistents	29.435	96.184	110.148	39.637	39.958	47.528	33.372	51.602	85.656	78.009	611.528

Tallers i cursos

Als centres cívics es proporciona una àmplia oferta de formació de caràcter no reglat amb una inscripció econòmicament assequible. S'organitzen cursos i tallers que, a més d'aportar coneixements i capacitacions a les persones en allò que els interessa, afavoreix la utilització del temps lliure de manera creativa, fa possible aprendre i millorar els coneixements culturals i, a la vegada, gaudir d'espais d'intercanvi, trobada i relació. La formació s'articula en forma de tallers, cursos, seminaris, tertúlies i cicles de conferències.

L'oferta formativa és àmplia, de manera que abasta diferents temàtiques i especialitats en l'ordre teòric i pràctic, com ara pintura i ceràmica, música, literatura, clubs de lectura, teatre, dansa, fotografia, jardineria, comunicació audiovisual, gastronomia, recursos de desenvolupament personal, expressió corporal, etc. També inclou espais de debat sobre temes d'actualitat i interès cultural, tallers puntuals en què es treballa una tècnica concreta, adreçats a persones que comencen un determinat aprenentatge o que volen actualitzar coneixements i tècniques específiques, a diferents nivells.

Les accions d'aquests equipaments també s'adrecen a la generació d'espais que facilitin el debat, el treball en grup, el diàleg i l'intercanvi, així com la descoberta de nous interessos i el desenvolupament d'iniciatives i propostes, i fan possible la creació de grups estables a partir d'afinitats.

Cursos i tallers en centres cívics i casals de barri	2002	2001	Variació %
Centres cívics o casals amb oferta de tallers	58	58	
Cursos o tallers	3.994	3.442	+16,0
Total persones inscrites	54.604	51.798	+5,4

L'oferta de cursos i tallers ha viscut un increment sostingut molt important en els darrers anys i s'ha consolidat com a una oferta molt atractiva i buscada per un gran nombre de ciutadans i ciutadanes de Barcelona. L'any 2002, 58 equipaments han ofert cursos i tallers, amb un total de gairebé 4.000 cursos i 55.000 persones, un increment molt important respecte de l'any anterior. Cal destacar l'Eixample com a un dels districtes amb una oferta potent, àmplia i variada.

Distribució d'activitat per districtes

Tallers a centres cívics i casals de barri

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de centres que ofereixen tallers	5	5	10	4	3	4	5	8	7	7	58
Cursos i tallers	561	1.206	305	570	114	209	266	518	138	107	3.994
Persones inscrites	7.241	20.004	3.867	5.879	1.353	3.222	3.592	4.926	2.091	2.429	54.604

Activitats de difusió cultural

Als centres cívics s'hi fan programacions culturals de caràcter estable i altres projectes puntuals o singulars (festivals i cicles, programes d'espectacles, exposicions, etc.). Tenen per objectiu fomentar la pràctica sociocultural de la població mitjançant un accés fàcil i l'estimulació per participar en activitats culturals.

Activitats de difusió cultural	2002	2001	Variació %
Total assistents a activitats	556.924	563.724	-1,2
Festivals: temporades i cicles			
Activitats	2.525	1.260	+100,4
Assistents	297.417	257.822	+15,4
Sales d'exposicions			
Exposicions	473	492	-3,8
Assistents	137.771	123.196	+11,8
Sales d'actuació			
Espectacles	1.016	1.318	-33,4
Assistents	121.737	182.706	-2,3

Gràcies a les activitats de difusió cultural es posa a l'abast de la població una gran diversitat d'experiències, obres artístiques, música, dansa, teatre, cinema i qualsevol altra manifestació relacionada amb els diferents vessants de la cultura.

Cultura popular i tradicional, mostres d'art alternatiu, creacions d'artistes joves, produccions culturals d'associacions i col·lectius, espectacles de música, teatre i dansa, juntament amb activitats de caràcter tradicional i històric són només alguns exemples de l'oferta i mostren l'abast, la diversitat i la qualitat de les programacions i les activitats que fan palesa la vitalitat dels centres cívics.

En conjunt, s'ha mantingut estable l'assistència a activitats en els darrers tres anys, amb més de mig milió d'assistents.

Distribució d'activitats per districtes

Difusió i divulgació cultural: festivals, exposicions, actuacions

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Total assistents	22.194	76.180	106.281	33.758	38.605	44.306	29.780	46.676	83.565	75.580	556.924

Festivals, temporades i cicles

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. d'activitats	66	306	77	230	319	229	121	229	778	170	2.525
Nre. d'assistents	4.278	26.622	70.145	12.815	15.290	37.396	10.395	25.213	59.272	35.990	297.417

Sales d'exposició

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. d'exposicions	70	59	41	32	49	18	61	42	48	53	473
Nre. de visitants	4.775	22.936	15.550	10.905	23.315	6.910	17.613	9.173	13.435	13.159	137.771

Sales d'actuació

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. d'espectacles	133	306	22	94	0	0	13	106	67	275	1.016
Nre. d'espectadors	13.141	26.622	20.586	10.038	0	0	1.772	12.290	10.858	26.431	121.737

Suport a la creació i a les iniciatives socioculturals**Cessió d'espais a les entitats**

La xarxa de centres cívics de la ciutat disposa de sales i espais que lloga i posa a disposició d'entitats i grups amb unes condicions assequibles perquè hi puguin realitzar activitats cíviques i culturals.

Cessió d'espais	2002	2001	Variació %
Entitats usuàries	4.945	4.276	+15,6
Nombre de cessions	37.241	31.887	+16,8

Amb aquest suport es potencia el teixit associatiu de la ciutat, al mateix temps que es posen en relació accions que complementen els projectes i els serveis dels centres, que sumen esforços en benefici de la comunitat. Hi ha projectes que es realitzen en col·laboració amb entitats, en forma de coorganització i cogestió, i altres activitats de suport a les iniciatives de les entitats mitjançant la cessió dels espais, les infraestructures i la logística. Així mateix, el centre cívic funciona com a agent coordinador i dinamitzador de plataformes de participació i treball comunitari al barri. Com es pot observar, el volum d'entitats i cessions és important a tots els districtes i ha crescut molt significativament en el darrer any.

Distribució per districtes

Cessió d'espais

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. d'entitats usuàries	657	836	788	52	96	70	565	210	292	1.379	4.945
Nre. de cessions	6.671	2.313	4.272	5.771	2.306	226	4.070	1.221	5.207	5.184	37.241

Suport a la creació

Servei especialitzat en un sector cultural concret amb l'objectiu de facilitar processos creatius a partir d'espais d'assaig-taller, de mitjans tècnics qualificats, d'activitats de formació i assessorament o de la cessió d'ajuts per a projectes concrets, especialment adreçat a la joventut.

Grups de música, de teatre o dansa, artistes de l'àmbit de la pintura i altres arts plàstiques, aficionats a l'escriptura i interessats per la literatura han trobat en els centres cívics dels diferents districtes de la ciutat un espai dotat de mitjans tècnics i formació a la seva disposició que ha facilitat la realització de la seva iniciativa creativa.

Suport a la creació	2002	2001	Variació %
Usos a l'any	37.612	48.875	-23,0

Distribució per districtes

Suport a la creació

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Usos any	8.253		24.908	428				1.656	2.367		37.612

Serveis per a les dones

Les polítiques d'igualtat de gènere es vertebren a partir del Programa municipal per a les dones, especialment en el marc del Pla operatiu contra la violència vers les dones 2001-2004.

Línies estratègiques del Programa:

1. Impuls de mesures per adequar la ciutat a les necessitats de la vida quotidiana de les persones, reconeixent i donant valor a les aportacions i els desigs del col·lectiu femení.
2. Contemplació de la perspectiva i les necessitats de les dones en les diferents polítiques municipals.
3. Elaboració i impuls del Pla operatiu contra la violència vers les dones, pla integral per disminuir la incidència de la violència de gènere i promoure una ciutat a favor de la no-violència.
4. Millora, diversificació i ampliació de la xarxa de recursos públics i privats per a la protecció i l'atenció de les persones víctimes de violència a la ciutat.

Atenció social a la dona

En l'any 2002 cal destacar la posada en marxa del **Circuit Barcelona contra la violència vers les dones** dins el marc del Pla operatiu 2001-2004. S'ha consolidat la Comissió Tècnica de Coordinació, amb la participació de tots els agents implicats: àmbit sanitari, social, judicial, policíac, educatiu i associatiu. S'han creat circuits territorials als 10 districtes de la ciutat, molt efectius per a la realització d'un treball estable en xarxa amb criteris comuns.

En aquesta mateixa línia, han signat l'**Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones** 350 entitats de la ciutat. També s'ha treballat amb els mitjans de comunicació per crear un decàleg sobre l'enfocament que cal donar als aspectes de gènere als mitjans de comunicació. Dins l'Ajuntament s'ha continuat el Pla de formació específica en l'abordatge de la violència de gènere, adreçat enguany als professionals de l'atenció primària i a la Guàrdia Urbana.

Atenció social primària: atenció individual i familiar als centres de serveis socials

Els serveis bàsics d'atenció social primària als centres de serveis socials han atès 23.902 dones (de totes les edats) dins el servei d'atenció individual i familiar. Això significa que un 65,8% de les persones ateses als centres de serveis socials són del gènere femení, un percentatge similar al de l'any anterior. Aquest percentatge és superior al d'homes per diverses raons. D'una banda, es constata que sovint són les dones les qui s'adrecen als centres de serveis socials en demanda d'ajut com a portaveus d'una situació familiar problemàtica. També predominen les dones entre la gent gran, població que és usuària important d'aquest servei; sovint són dones soles amb mancances funcionals i precarietat econòmica. Igualment,

les dones s'adrecen sovint als centres amb problemàtiques pròpies de situacions de sobrecàrrega (dones soles amb càrregues familiars, cura de persones grans, persones amb problemes de salut mental o amb disminució, etc.), de violència familiar, o altres.

Equip d'Atenció a les Dones (EAD)

És un servei especialitzat en la violència de gènere que ofereix un espai d'atenció integral i interdisciplinària (social, jurídica i psicològica) a les dones de Barcelona que viuen situacions de violència per tal de poder treballar els seus processos de recuperació, i que ofereix informació a les dones i a totes les persones que ho requereixen sobre recursos, serveis i circuits existents per donar resposta a aquesta mena de situacions. Tramita, quan és necessari, l'accés als recursos d'acollida per a dones amb maltractaments. També impulsa actuacions de prevenció i sensibilització.

Atenció a les dones	2002	2001	Variació %
Dones en risc o amb dificultats socials ateses	787	773	+1,8
Unitats d'atenció	1.798	1.722	+4,4

L'EAD ha incrementat lleugerament el volum de dones usuàries, si bé ha augmentat força més sensiblement la intensitat de l'atenció, especialment en l'àmbit social, ja que, d'acord amb l'objectiu de reforçar el paper referencial de l'EAD en l'atenció de dones que pateixen situacions de violència, s'ha incrementat el nivell d'atenció i seguiment social.

Acolliment d'urgència per a dones amb maltractaments (estada limitada)

És un servei d'allotjament temporal per a les dones i els seus fills i filles que han patit una situació de violència. L'acolliment d'urgències es produeix en una situació de crisi en què la dona viu un fort impacte físic i emocional, que pot comportar un risc per a la seva seguretat i integritat física i/o emocional i durant el qual ha d'iniciar un procés de presa de decisió sobre la seva situació.

El servei inclou la cobertura de les necessitats bàsiques, la contenció i l'assessorament durant l'estada, que té una durada màxima de 15 dies.

Acolliment d'urgència	2002	2001	Variació %
Persones acollides d'urgència	207	181	+14,4
Dones acollides	111	100	+11,0
Infants acollits (fills)	96	81	+18,5
Total estades	2.582	3.113	-17,1

Durant el 2002 ha augmentat el volum de persones ateses i s'ha escurçat el temps d'estada. Quan és necessari, les dones passen als recursos més estables.

Acolliment per a dones amb maltractaments

És un servei residencial temporal que té com a objectiu oferir un lloc d'estada, d'atenció integral i psicosocial i de suport material a aquelles dones i les seves filles i fills menors d'edat que han patit una situació de violència en la parella o qualsevol entorn de convivència. Durant l'estada en el centre residencial es garanteix la cobertura de les necessitats bàsiques i es realitza un treball psicosocial personalitzat perquè les dones i els seus fills i filles es recuperin de les conseqüències de la violència.

El servei es presta a la Casa d'Acollida municipal i en altres centres residencials mitjançant fórmules de cooperació com ara convenis, concerts, etc.

Acolliment a la Casa d'Acollida municipal per a dones amb maltractaments	2002	2001	Variació %
Nre. de places	27	30	-10
Unitats familiars acollides (dones)	62	62	0
Persones acollides (mares + fills menors)	122	121	+0,8

Acolliment temporal en entitats	2002	2001	Variació %
Nre. de places	10,4	6,6	+57,7
Unitats familiars acollides (dones)	9	9	0
Persones acollides	20	17	+17,6

La Casa d'Acollida per a dones amb maltractaments va ser traslladada a un nou equipament, més modern i amb millors condicions infraestructurals i d'ubicació. Aquest canvi ha comportat necessàriament la pèrdua de 3 places; no obstant això, s'ha mantingut el nombre de dones acollides i s'ha millorat el nivell d'ocupació. També ha augmentat el volum de persones acollides; sempre cal tenir en compte que s'acullen dones amb els seus fills o filles, quan n'hi ha.

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de persones ateses gènere femení	3.480	2.671	3.237	753	1.005	1.880	2.737	2.845	2.282	3.012	23.902
% sobre el total	60,2%	64,3%	66,6%	66,5%	67,7%	68,1%	67,5%	68,2%	67,6%	66,4%	65,8%

Atenció a les dones (EAD)

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Dones ateses *	92	90	78	20	34	43	92	71	52	106	678

* EAD: a més de les 678 dones dels 10 districtes, hi ha 109 dones sense vinculació territorial o bé de fora de Barcelona.

Casa d'Acollida

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Unitats familiars acollides (dones) **	19	9	3	1	3	0	6	7	5	5	58

(**) Casa d'Acollida: hi ha 4 dones sense vinculació territorial o bé de fora de Barcelona

Pel que fa a l'EAD, a més de les 678 dones dels 10 districtes, hi ha 109 dones sense vinculació territorial o bé de fora de Barcelona. En el cas de la Casa d'Acolliment, són 4 les dones en aquesta situació.

Promoció social i comunitària

La promoció de la igualtat d'oportunitats, de la participació i de la qualitat de vida entre les dones és una línia de treball amb llarga tradició a l'Ajuntament. L'any 2002 cal destacar la creació dels punts d'informació i atenció a les dones a 4 districtes de la ciutat.

L'any 2002 ha estat també el de l'impuls de la transversalitat de la perspectiva de gènere en les diferents polítiques municipals, amb la creació de la Comissió Interdepartamental Política i Tècnica per a la Igualtat d'Oportunitats.

S'ha iniciat un ambiciós projecte, en l'àmbit laboral i empresarial, de promoció de **plans d'igualtat a les empreses** de la ciutat de Barcelona. S'ha preparat i publicat la Guia de criteris ètics per a la igualtat d'oportunitats i s'ha realitzat la primera jornada de treball "Plans d'igualtat a les empreses de Barcelona", amb l'adhesió de 16 empreses pioneres. Ha estat un projecte amb gran ressò que ha assentat les bases per configurar una xarxa d'empreses a Barcelona sota els criteris de la guia.

S'ha avançat en el projecte d'adaptar la ciutat a les necessitats de la vida quotidiana, des de la perspectiva de les dones. S'ha realitzat una experiència pilot al districte de Sant Andreu, "La mirada de les dones" a la Sagrera, i a Sant Martí el projecte "La comunitat amb les dones". La culminació ha estat la realització de les jornades "**Transformant la vida quotidiana: experiència, fer i saber de les barcelonines**", amb 700 participants.

Prevenió de la violència de gènere: s'ha impulsat també aquesta línia de treball, orientada a dissenyar i desenvolupar diferents recursos i estratègies d'informació, formació i sensibilització, dirigits tant a la població en general com a col·lectius específics, com ara joves, dones, entitats, xarxa associativa, etc., per tal de detectar i prevenir situacions de violència.

Centre d'Informació i Recursos per a les Dones - CIRD

És un servei que disposa d'un espai propi d'àmbit de ciutat i ofereix atenció directa, centre de documentació i suport tècnic a les entitats i als professionals. La seva funció és oferir serveis i recursos mitjançant la informació, els intercanvis, les activitats i els projectes, per facilitar la participació i el protagonisme de les dones a la ciutat de Barcelona. Disposa d'un fons documental especialitzat en gènere (bibliografies, publicacions periòdiques, dossiers de premsa, legislació).

Centre d'Informació i Recursos per a les Dones	2002	2001	Variació %
Consultes al CIRD: presencials i web	100.257	72.780	+37,8

Durant aquest any 2002 s'ha treballat en un redisseny del CIRD per potenciar el seu vessant de suport a les associacions.

S'ha incrementat molt significativament (gairebé un 40%) el volum de consultes, gràcies a la potenciació de les consultes via Internet. S'han definit nous projectes: Dona, connecta't i Enxarx@t. S'han creat també nous recursos: "maletes" itinerants pedagògiques i informatives, una exposició, una col·lecció de vídeos...

Punts d'informació i atenció a les dones

El 2002 s'han posat en marxa 4 nous punts d'informació i atenció a les dones: a l'Eixample, Horta-Guinardó, les Corts i Nou Barris. Els punts han iniciat el seu funcionament en diferents moments entre febrer i novembre de 2002.

Són espais específics d'informació i atenció a les dones de la ciutat de Barcelona. La seva finalitat és donar resposta a les diferents demandes d'informació i assessorament vinculades al coneixement de recursos, a la participació, a l'associacionisme femení, a les respostes a situacions de discriminació en l'àmbit laboral, l'àmbit social, la parella i/o la unitat familiar i, especialment, a les problemàtiques de violència de gènere.

Durant l'any s'ha atès 97 dones, amb 187 consultes.

	Eixample	Les Corts	Horta-Guinardó	Nou Barris	TOTAL 2002 Districtes
Usuàries ateses	54	10	23	10	97

Activitats de dinamització per a dones

S'ofereixen i promouen un conjunt d'activitats i ofertes socioculturals per a les dones, que donen suport i canalitzen les iniciatives dels grups de dones, tant en l'àmbit de la ciutat com dels districtes.

Activitats de dinamització per a les dones	2002	2001	Variació %
Activitats realitzades	346	375	-7,7
Assistents a les activitats	19.049	23.519	-19,0
- Als districtes	17.049	22.119	-22,9
- En l'àmbit de ciutat	2.000	1.400	+42,9

S'han desenvolupat activitats relacionades amb:

- Organització de jornades, conferències, taules rodones i debats.
- Convocatòria de concursos i premis de la ciutat: 8 de març - Maria Aurèlia Capmany.
- Activitats socioculturals diverses.

Distribució per districtes

Punts d'informació i atenció a les dones

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de punts d'atenció	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	4
Nre. de dones ateses (per districtes de residència)	4	44	0	11	1	4	18	14	1	0	97

Activitats de dinamització per a dones

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Activitats a districtes	46	20	13	10	73	14	26	43	25	73	343
Assistents districtes	1.763	2.040	665	340	2.227	600	1.641	4.200	2.392	1.181	17.049

Serveis per a les dones

Les polítiques d'igualtat de gènere es vertebren a partir del Programa municipal per a les dones, especialment en el marc del Pla operatiu contra la violència vers les dones 2001-2004.

Línies estratègiques del Programa:

1. Impuls de mesures per adequar la ciutat a les necessitats de la vida quotidiana de les persones, reconeixent i donant valor a les aportacions i els desigs del col·lectiu femení.
2. Contemplació de la perspectiva i les necessitats de les dones en les diferents polítiques municipals.
3. Elaboració i impuls del Pla operatiu contra la violència vers les dones, pla integral per disminuir la incidència de la violència de gènere i promoure una ciutat a favor de la no-violència.
4. Millora, diversificació i ampliació de la xarxa de recursos públics i privats per a la protecció i l'atenció de les persones víctimes de violència a la ciutat.

Atenció social a la dona

En l'any 2002 cal destacar la posada en marxa del **Circuit Barcelona contra la violència vers les dones** dins el marc del Pla operatiu 2001-2004. S'ha consolidat la Comissió Tècnica de Coordinació, amb la participació de tots els agents implicats: àmbit sanitari, social, judicial, policíac, educatiu i associatiu. S'han creat circuits territorials als 10 districtes de la ciutat, molt efectius per a la realització d'un treball estable en xarxa amb criteris comuns.

En aquesta mateixa línia, han signat l'**Acord ciutadà per una Barcelona lliure de violència vers les dones** 350 entitats de la ciutat. També s'ha treballat amb els mitjans de comunicació per crear un decàleg sobre l'enfocament que cal donar als aspectes de gènere als mitjans de comunicació. Dins l'Ajuntament s'ha continuat el Pla de formació específica en l'abordatge de la violència de gènere, adreçat enguany als professionals de l'atenció primària i a la Guàrdia Urbana.

Atenció social primària: atenció individual i familiar als centres de serveis socials

Els serveis bàsics d'atenció social primària als centres de serveis socials han atès 23.902 dones (de totes les edats) dins el servei d'atenció individual i familiar. Això significa que un 65,8% de les persones ateses als centres de serveis socials són del gènere femení, un percentatge similar al de l'any anterior. Aquest percentatge és superior al d'homes per diverses raons. D'una banda, es constata que sovint són les dones les qui s'adrecen als centres de serveis socials en demanda d'ajut com a portaveus d'una situació familiar problemàtica. També predominen les dones entre la gent gran, població que és usuària important d'aquest servei; sovint són dones soles amb mancances funcionals i precarietat econòmica. Igualment,

les dones s'adrecen sovint als centres amb problemàtiques pròpies de situacions de sobrecàrrega (dones soles amb càrregues familiars, cura de persones grans, persones amb problemes de salut mental o amb disminució, etc.), de violència familiar, o altres.

Equip d'Atenció a les Dones (EAD)

És un servei especialitzat en la violència de gènere que ofereix un espai d'atenció integral i interdisciplinària (social, jurídica i psicològica) a les dones de Barcelona que viuen situacions de violència per tal de poder treballar els seus processos de recuperació, i que ofereix informació a les dones i a totes les persones que ho requereixen sobre recursos, serveis i circuits existents per donar resposta a aquesta mena de situacions. Tramita, quan és necessari, l'accés als recursos d'acollida per a dones amb maltractaments. També impulsa actuacions de prevenció i sensibilització.

Atenció a les dones	2002	2001	Variació %
Dones en risc o amb dificultats socials ateses	787	773	+1,8
Unitats d'atenció	1.798	1.722	+4,4

L'EAD ha incrementat lleugerament el volum de dones usuàries, si bé ha augmentat força més sensiblement la intensitat de l'atenció, especialment en l'àmbit social, ja que, d'acord amb l'objectiu de reforçar el paper referencial de l'EAD en l'atenció de dones que pateixen situacions de violència, s'ha incrementat el nivell d'atenció i seguiment social.

Acolliment d'urgència per a dones amb maltractaments (estada limitada)

És un servei d'allotjament temporal per a les dones i els seus fills i filles que han patit una situació de violència. L'acolliment d'urgències es produeix en una situació de crisi en què la dona viu un fort impacte físic i emocional, que pot comportar un risc per a la seva seguretat i integritat física i/o emocional i durant el qual ha d'iniciar un procés de presa de decisió sobre la seva situació.

El servei inclou la cobertura de les necessitats bàsiques, la contenció i l'assessorament durant l'estada, que té una durada màxima de 15 dies.

Acolliment d'urgència	2002	2001	Variació %
Persones acollides d'urgència	207	181	+14,4
Dones acollides	111	100	+11,0
Infants acollits (fills)	96	81	+18,5
Total estades	2.582	3.113	-17,1

Durant el 2002 ha augmentat el volum de persones ateses i s'ha escurçat el temps d'estada. Quan és necessari, les dones passen als recursos més estables.

Acolliment per a dones amb maltractaments

És un servei residencial temporal que té com a objectiu oferir un lloc d'estada, d'atenció integral i psicosocial i de suport material a aquelles dones i les seves filles i fills menors d'edat que han patit una situació de violència en la parella o qualsevol entorn de convivència. Durant l'estada en el centre residencial es garanteix la cobertura de les necessitats bàsiques i es realitza un treball psicosocial personalitzat perquè les dones i els seus fills i filles es recuperin de les conseqüències de la violència.

El servei es presta a la Casa d'Acollida municipal i en altres centres residencials mitjançant fórmules de cooperació com ara convenis, concerts, etc.

Acolliment a la Casa d'Acollida municipal per a dones amb maltractaments	2002	2001	Variació %
Nre. de places	27	30	-10
Unitats familiars acollides (dones)	62	62	0
Persones acollides (mares + fills menors)	122	121	+0,8

Acolliment temporal en entitats	2002	2001	Variació %
Nre. de places	10,4	6,6	+57,7
Unitats familiars acollides (dones)	9	9	0
Persones acollides	20	17	+17,6

La Casa d'Acollida per a dones amb maltractaments va ser traslladada a un nou equipament, més modern i amb millors condicions infraestructurals i d'ubicació. Aquest canvi ha comportat necessàriament la pèrdua de 3 places; no obstant això, s'ha mantingut el nombre de dones acollides i s'ha millorat el nivell d'ocupació. També ha augmentat el volum de persones acollides; sempre cal tenir en compte que s'acullen dones amb els seus fills o filles, quan n'hi ha.

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de persones ateses gènere femení	3.480	2.671	3.237	753	1.005	1.880	2.737	2.845	2.282	3.012	23.902
% sobre el total	60,2%	64,3%	66,6%	66,5%	67,7%	68,1%	67,5%	68,2%	67,6%	66,4%	65,8%

Atenció a les dones (EAD)

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Dones ateses *	92	90	78	20	34	43	92	71	52	106	678

* EAD: a més de les 678 dones dels 10 districtes, hi ha 109 dones sense vinculació territorial o bé de fora de Barcelona.

Casa d'Acollida

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Unitats familiars acollides (dones) **	19	9	3	1	3	0	6	7	5	5	58

(**) Casa d'Acollida: hi ha 4 dones sense vinculació territorial o bé de fora de Barcelona

Pel que fa a l'EAD, a més de les 678 dones dels 10 districtes, hi ha 109 dones sense vinculació territorial o bé de fora de Barcelona. En el cas de la Casa d'Acolliment, són 4 les dones en aquesta situació.

Promoció social i comunitària

La promoció de la igualtat d'oportunitats, de la participació i de la qualitat de vida entre les dones és una línia de treball amb llarga tradició a l'Ajuntament. L'any 2002 cal destacar la creació dels punts d'informació i atenció a les dones a 4 districtes de la ciutat.

L'any 2002 ha estat també el de l'impuls de la transversalitat de la perspectiva de gènere en les diferents polítiques municipals, amb la creació de la Comissió Interdepartamental Política i Tècnica per a la Igualtat d'Oportunitats.

S'ha iniciat un ambiciós projecte, en l'àmbit laboral i empresarial, de promoció de **plans d'igualtat a les empreses** de la ciutat de Barcelona. S'ha preparat i publicat la Guia de criteris ètics per a la igualtat d'oportunitats i s'ha realitzat la primera jornada de treball "Plans d'igualtat a les empreses de Barcelona", amb l'adhesió de 16 empreses pioneres. Ha estat un projecte amb gran ressò que ha assentat les bases per configurar una xarxa d'empreses a Barcelona sota els criteris de la guia.

S'ha avançat en el projecte d'adaptar la ciutat a les necessitats de la vida quotidiana, des de la perspectiva de les dones. S'ha realitzat una experiència pilot al districte de Sant Andreu, "La mirada de les dones" a la Sagrera, i a Sant Martí el projecte "La comunitat amb les dones". La culminació ha estat la realització de les jornades "**Transformant la vida quotidiana: experiència, fer i saber de les barcelonines**", amb 700 participants.

Prevenió de la violència de gènere: s'ha impulsat també aquesta línia de treball, orientada a dissenyar i desenvolupar diferents recursos i estratègies d'informació, formació i sensibilització, dirigits tant a la població en general com a col·lectius específics, com ara joves, dones, entitats, xarxa associativa, etc., per tal de detectar i prevenir situacions de violència.

Centre d'Informació i Recursos per a les Dones - CIRD

És un servei que disposa d'un espai propi d'àmbit de ciutat i ofereix atenció directa, centre de documentació i suport tècnic a les entitats i als professionals. La seva funció és oferir serveis i recursos mitjançant la informació, els intercanvis, les activitats i els projectes, per facilitar la participació i el protagonisme de les dones a la ciutat de Barcelona. Disposa d'un fons documental especialitzat en gènere (bibliografies, publicacions periòdiques, dossiers de premsa, legislació).

Centre d'Informació i Recursos per a les Dones	2002	2001	Variació %
Consultes al CIRD: presencials i web	100.257	72.780	+37,8

Durant aquest any 2002 s'ha treballat en un redisseny del CIRD per potenciar el seu vessant de suport a les associacions.

S'ha incrementat molt significativament (gairebé un 40%) el volum de consultes, gràcies a la potenciació de les consultes via Internet. S'han definit nous projectes: Dona, connecta't i Enxarx@t. S'han creat també nous recursos: "maletes" itinerants pedagògiques i informatives, una exposició, una col·lecció de vídeos...

Punts d'informació i atenció a les dones

El 2002 s'han posat en marxa 4 nous punts d'informació i atenció a les dones: a l'Eixample, Horta-Guinardó, les Corts i Nou Barris. Els punts han iniciat el seu funcionament en diferents moments entre febrer i novembre de 2002.

Són espais específics d'informació i atenció a les dones de la ciutat de Barcelona. La seva finalitat és donar resposta a les diferents demandes d'informació i assessorament vinculades al coneixement de recursos, a la participació, a l'associacionisme femení, a les respostes a situacions de discriminació en l'àmbit laboral, l'àmbit social, la parella i/o la unitat familiar i, especialment, a les problemàtiques de violència de gènere.

Durant l'any s'ha atès 97 dones, amb 187 consultes.

	Eixample	Les Corts	Horta-Guinardó	Nou Barris	TOTAL 2002 Districtes
Usuàries ateses	54	10	23	10	97

Activitats de dinamització per a dones

S'ofereixen i promouen un conjunt d'activitats i ofertes socioculturals per a les dones, que donen suport i canalitzen les iniciatives dels grups de dones, tant en l'àmbit de la ciutat com dels districtes.

Activitats de dinamització per a les dones	2002	2001	Variació %
Activitats realitzades	346	375	-7,7
Assistents a les activitats	19.049	23.519	-19,0
- Als districtes	17.049	22.119	-22,9
- En l'àmbit de ciutat	2.000	1.400	+42,9

S'han desenvolupat activitats relacionades amb:

- Organització de jornades, conferències, taules rodones i debats.
- Convocatòria de concursos i premis de la ciutat: 8 de març - Maria Aurèlia Capmany.
- Activitats socioculturals diverses.

Distribució per districtes

Punts d'informació i atenció a les dones

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de punts d'atenció	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	4
Nre. de dones ateses (per districtes de residència)	4	44	0	11	1	4	18	14	1	0	97

Activitats de dinamització per a dones

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Activitats a districtes	46	20	13	10	73	14	26	43	25	73	343
Assistents districtes	1.763	2.040	665	340	2.227	600	1.641	4.200	2.392	1.181	17.049

Serveis per a la gent gran

Les persones grans han estat un dels sectors prioritaris a Serveis Personals en els darrers anys. El programa municipal de la gent gran té com a objectius, entre d'altres, fomentar la cohesió i la participació de la gent gran, aconseguir que facin un ús més gran de la ciutat, i millorar l'equilibri, l'adequació, la cobertura i la qualitat dels serveis i els equipaments, especialment els de suport a la dependència: l'ajuda a domicili, la teleassistència, la millora de les condicions de l'habitatge...

Dins la línia de qualitat i gent gran s'han elaborat documents sobre els drets de les persones grans amb dependències. S'han realitzat diversos estudis, entre els quals destaca el de maltractaments a la gent gran, realitzat amb la col·laboració de diferents centres de serveis socials de la ciutat.

L'any 2002 s'ha posat en marxa el servei d'habitatges amb serveis, amb l'objectiu de facilitar que les persones grans continuïn residint en un domicili.

Atenció social a la gent gran

Atenció social primària: atenció individual i familiar als centres de serveis socials

Una part molt important de l'atenció individual i familiar que presten els serveis socials municipals va destinada a la gent gran: un 40,6% de les persones ateses als centres de serveis socials tenen més de 65 anys, i un 30% tenen més de 75 anys.

Com s'ha vist anteriorment, l'augment de l'esperança de vida i, per consegüent, de les mancances funcionals, i la precarietat econòmica d'una bona part de la població d'edat avançada són factors que ajuden a explicar el pes més gran que aquest sector de la població té en la demanda als centres de serveis socials. En resposta a aquestes necessitats, es posen en marxa línies de treball com l'anàlisi i el desenvolupament de metodologies per fer front a les situacions de maltractaments a la gent gran.

Atenció social i familiar	2002	2001	Variació %
Persones grans ateses	16.676	14.761	+13,0
% sobre el total d'usuaris atesos	40,6%	40,3%	+0,3

L'increment d'aquesta atenció a la gent gran durant el 2002 també s'explica per la posada en marxa del programa "Viure en família", que ha portat moltes persones als centres de serveis socials en busca d'informació i atenció per accedir al suport per mantenir-se a la seva llar.

Atenció social domiciliària

Tot i que la informació es recull en l'apartat de població general (ja que es tracta de serveis adreçats també a famílies, a persones amb disminució o a adults amb problemàtiques), els serveis d'atenció domiciliària s'adrecen, en un percentatge molt important, a la gent gran, i constitueixen un dels programes principals d'actuació en serveis personals de l'Ajuntament.

Ajuda domiciliària	2002	2001	Variació %
Ajuda domiciliària des dels centres de serveis socials municipals			
Persones grans ateses	4.001	3.769	+6,2
% de persones grans ateses sobre el total de l'ajuda domiciliària dels CSS	81,2%	84,2%	-3,6
Ajuda domiciliària a través de convenis amb entitats			
Total de llars ateses via convenis	1.017	929	+9,5
Altres serveis d'atenció domiciliària des dels centres de serveis socials municipals: arranjament d'habitatges, menjars a domicili, neteja a domicili, bugaderia o parament de la llar			
Persones diferents ateses amb altres serveis d'atenció domiciliària	487	503	-3,2
Total d'atenció a domicili (excepte la teleassistència)			
Persones grans ateses	5.499	5.201	+5,7
Teleassistència: llars gent gran ateses	2.923	2.815	+3,9

El 81,1% de l'atenció que es realitza al servei d'**ajuda a domicili**, a càrrec de treballadors/es familiars, va adreçat a gent gran, amb 3.350 llars de persones grans, que corresponen a 4.001 persones beneficiàries ateses durant aquest període des dels centres de serveis socials. Després de diversos anys d'increment de l'atenció de la gent gran en aquest servei, s'evidencia la tendència a una certa estabilització: s'ha passat d'un 84% de gent gran l'any 2001 a un 81% el 2002. S'ha continuat la millora del sistema d'informació, que permet la gestió en línia del servei, la qual cosa permet conèixer millor el perfil de les persones usuàries i les tipologies d'atenció. També ha augmentat la mitjana de persones grans per llar atesa.

A les persones ateses a partir dels centres de serveis socials cal afegir-hi les llars ateses amb ajuda a domicili a través de convenis, que han atès més de 1000 llars.

Si es tenen en compte la resta de serveis d'atenció domiciliària, a excepció del de teleassistència (és a dir, l'arranjament d'habitatges, els menjars a domicili, la neteja a domicili, la bugaderia o el parament de la llar), podem estimar que l'any 2002 s'ha atès al voltant de 462 llars i 487 persones grans diferents amb algun d'aquests serveis, sense comptar les que ja reben el servei de treballadores familiars. Així doncs, un total de 5.499 persones grans han estat ateses l'any 2002 amb serveis d'atenció domiciliària, cobrint amb escreix l'objectiu del Pla d'actuació municipal. Cal tenir en compte que una part d'aquestes persones reben més d'un servei d'atenció domiciliària.

D'altra banda, dins els serveis d'atenció domiciliària cal destacar també el de **teleassistència**, amb gairebé 3.000 llars de gent gran ateses, a les quals s'assegura una atenció immediata quan n'hi ha necessitat. En aquest cas, el 98% del servei es destina a persones grans, i el 2% restant a persones amb disminució. L'any 2002 s'ha procedit a una revisió en profunditat del servei, posant en marxa un nou model amb nous aparells, incrementant de manera important el parc d'aparells, millorant la qualitat de l'atenció i eliminant les llistes d'espera.

Acolliment d'urgències

El servei d'acolliment d'urgències per a la vellesa (SAUV) ofereix acolliment de curta estada amb atenció global urgent a persones grans que ho necessitin i que acceptin l'internament o bé quan es compti amb un manament judicial que ho justifiqui. Hi ha un conveni amb la Diputació de Barcelona. El servei es presta a través del Centre d'Acolliment d'Urgències per la Vellesa (CAUV), i també es compta amb places concertades, que s'han anat incrementant significativament en els darrers anys.

Atenció SAUV	2002	2001	Variació %
Persones grans acollides	167	182	-8,2
Persones grans acollides al CAUV	53	74	-28,4
Persones acollides en places concertades amb entitats	133	133	0
Estades realitzades	19.294	17.004	+13,5
Estades al CAUV	7.074	6.905	+2,4
Estades concertades	12.220	10.099	+21,0

S'ha incrementat el servei en un 13%, especialment gràcies a les estades concertades en entitats, si bé el nombre total de persones acollides no ha crescut perquè les que ho han estat han requerit més temps d'acolliment. Es tracta de persones en situació sovint crítica per a les quals es cerquen recursos de sortida adequats.

Residències i apartaments tutelats per a la gent gran

L'Ajuntament de Barcelona disposa de 4 **residències municipals** amb un total de 196 places: Josep Miracle, Francesc Layret, Can Castelló i Parc Guinardó. Són centres residencials per a persones grans que sovint presenten una limitació important d'autonomia funcional i/o algunes circumstàncies que fan que no pugin continuar vivint en el seu medi habitual. A més, l'Ajuntament té establerts concerts de places amb altres centres per donar acollida a persones que es trobaven en una residència tancada l'any 1996.

Els apartaments tutelats són petits habitatges per a persones grans amb un grau d'autonomia elevat, i disposen de serveis comuns de consergeria, menjador, neteja, etc. Actualment l'Ajuntament disposa de 2 equipaments amb 63 apartaments dobles que totalitzen 126 places: Pau Casals i Josep Miracle. No obstant això, sovint els habitatges són ocupats per persones soles.

	2002	2001	Variació %
Residències			
Nombre de residències	4	4	0
Places	211	216	-2,3
Persones grans acollides	224	237	-5,5
Estades realitzades	73.505	77.634	-5,3
Apartaments tutelats			
Nombre d'apartaments	63	63	0
Places (apart. dobles)	126	126	0
Persones grans acollides	68	69	-1,4
Estades realitzades	21.604	22.078	-2,1

En el cas de les residències, cada any es produeix una petita reducció (l'any 2002, del 5%), a mesura que es dona sortida a les persones acollides en places concertades. Els habitatges tutelats mantenen un nombre de persones i d'estades força estable.

Programa d'estades temporals per a la gent gran

Proporciona atenció residencial temporal a persones grans que habitualment són ateses a casa pels seus familiars.

	2002	2001	Variació %
Persones grans acollides	162	114	+42,1

Habitatges amb serveis

És un servei nou posat en marxa l'any 2002. Es tracta de 10 equipaments amb habitatges adaptats cedits en règim d'ús i habitació i dotats dels serveis de suport que, en un moment determinat, poden necessitar els seus residents en funció de la seva situació i/o manca d'autonomia personal.

L'any 2002 s'ha realitzat la coordinació prevista amb el Patronat Municipal de l'Habitatge per a la valoració tècnica i l'adjudicació de 578 apartaments ubicats en equipaments en diferents barris de la ciutat. S'han rebut 2.050 sol·licituds i a final d'any ja estan en fase d'adjudicació progressiva.

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de gent gran atesa (65 anys o més)	1.753	2.904	2.006	687	997	1.448	1.776	1.802	1.390	1.913	16.676
% de gent gran sobre total	29,0%	52,7%	35,3%	56,8%	55,9%	46,4%	40,0%	39,8%	38,6%	37,3%	40,6%

Ajuda domiciliària des dels centres de serveis socials municipals

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Llars de gent gran ateses	532	582	444	137	112	305	276	348	244	370	3.350
Persones grans ateses	643	705	524	156	144	344	320	425	282	458	4.001
% de gent gran sobre el total	78,0%	87,4%	83,3%	88,4%	65,1%	85,4%	76,9%	79,3%	82,7%	79,1%	81,2%

Ajuda domiciliària a través de convenis amb entitats: FAS de Càritas, Creu Roja i Amics de la gent gran

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Llars de gent gran ateses *	150	208	107	30	40	97	101	87	119	65	1.011

(*) Amics de la Gent Gran: hi ha 6 persones sense vinculació territorial o de les quals no consta el districte

Teleassistència

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Llars de gent gran ateses **	390	665	288	91	137	247	263	308	177	348	2.913

(**) Teleassistència: hi ha 10 persones sense vinculació territorial o de les quals no consta el districte.

Promoció social i comunitària

Els serveis de promoció social i comunitària posen a disposició de les persones grans de la ciutat un conjunt d'equipaments, serveis, activitats i prestacions que tenen com a objectiu contribuir a fer que es mantinguin actives i participatives dins la comunitat; se'n promou la millora de la qualitat de vida i del món relacional i a la vegada se'n permet la incorporació a la dinàmica social i ciutadana.

La gent gran és un sector de població d'actuació prioritària tant en l'àmbit de la ciutat com dels districtes amb un pes important de gent gran, com ara l'Eixample. A nivell de ciutat s'ha posat èmfasi a oferir informació a les persones grans, sobre recursos, activitats o iniciatives del seu interès, a través de la creació d'una web de la gent gran i de convenis amb mitjans de comunicació.

Cal destacar el desenvolupament del projecte "Bon veïnatge" d'ajut entre veïns, especialment amb la gent gran, en col·laboració amb diferents entitats.

Els casals de gent gran

Són equipaments de trobada, relació, participació i esbarjo, repartits pels barris i oberts a tothom, on les persones grans poden realitzar activitats i disposar d'informació sobre recursos del seu interès.

Casals de gent gran	2002	2001	Variació %
Nombre de casals a final d'any	51	48	+6,3
Socis o usuaris habituals	55.002	53.108	+3,6

És molt elevat el volum de persones grans que es mouen a l'entorn dels casals municipals: amb 55.000 socis o usuaris habituals, suposa un 17% de les persones grans de la ciutat.

Durant l'any 2002, s'ha treballat la conceptualització d'un nou model d'organització i funcionament dels espais de gent gran. S'ha fet un estudi dels casals de gent gran i s'han identificat les millors pràctiques. En aquesta línia, s'ha celebrat una jornada els dies 11 i 12 de juny del 2002 amb 236 participants. També s'ha donat impuls a la formació i ús de noves tecnologies als Casals, iniciant un pla per dotar-los progressivament del material i els recursos en conveni amb la Caixa de Pensions.

Les vacances per a la gent gran

És un servei d'abast ciutadà que, mitjançant l'establiment d'un conveni de col·laboració amb l'IMSERSO, ofereix a les persones grans amb més dificultats econòmiques beques per accedir a un programa múltiple de viatges per diferents comunitats autònomes en el període de gener a abril.

Aquest programa s'ha mantingut estable els darrers anys, amb una participació que oscil·la al voltant de les 2.000 persones.

Vacances per a la gent gran	2002	2001	Variació %
Participants	1.729	2.000	-13,6

Les activitats de dinamització

S'ofereix, promou i facilita l'accés de la gent gran a un conjunt d'activitats de lleure, artesanes i artístiques, culturals, esportives, etc., en l'àmbit general de la ciutat o dels districtes, fetes per iniciativa municipal o d'entitats del teixit associatiu.

Activitats de dinamització de la gent gran	2002	2001	Variació %
Activitats	587	511	+14,9
Participants	137.843	71.981	+91,5

L'any 2002 s'han fet 31 activitats en l'àmbit de la ciutat organitzades des del Sector de Serveis Personals, amb una participació de 83.168 persones. Cal destacar la participació de l'Ajuntament de Barcelona en la Fira Gran, amb l'organització d'activitats, tallers, exposicions i concerts, així com la utilització de la "maleta itinerant" de la gent gran.

Des dels districtes es realitzen múltiples activitats de lleure per a la gent gran, moltes relacionades amb la promoció de la salut (quinzenes de la gent gran).

La targeta rosa

La Targeta Rosa Metropolitana és un servei de l'Ajuntament de Barcelona i de l'Entitat Metropolitana del Transport adreçat a les persones majors de 62 anys, o amb disminucions, que disposin de pocs recursos econòmics, per tal que puguin viatjar gratuïtament, o a preu reduït, en les línies de metro i de la xarxa d'autobusos de l'àrea metropolitana. La targeta també ofereix serveis complementaris, com ara la possibilitat de disposar d'entrades a museus, al zoo o a instal·lacions municipals esportives a preus reduïts.

Targeta Rosa	2002	2001	Variació %
Targetes Rosas en circulació el 31/12	252.836	250.254	+1,0
% de targetes gratuïtes	56,5%	56,9%	-0,7
% de gent gran (62 o més anys) sobre el total	90,5%	90,6%	-0,1

Es tracta d'un servei amb un gran impacte ciutadà, atès que a Barcelona un percentatge molt elevat de les persones grans compta amb la Targeta Rosa.

El programa "Viure i conviure"

És un programa orientat a persones més grans de 65 anys que viuen soles i es poden valer per si mateixes, i a joves estudiants universitaris de menys de 35 anys, no residents a Barcelona i que no tenen ingressos per treball o per beca. La persona gran ofereix gratuïtament una habitació a l'estudiant, a canvi de companyia.

	2002	2001	Variació %
Nre. de convivències entre persones grans i joves	84	71	+18,3

Es tracta d'un programa amb uns quants anys d'arrelament a la ciutat i que s'ha anat ampliant a diferents districtes.

Distribució per districtes

Casals de gent gran

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de casals o espais	5	6	4	3	3	6	6	6	5	7	51
Nre. de socis o usuaris habituals	4.166	3.427	4.718	4.950	1.831	3.100	4.374	6.800	7.816	13.820	55.002

Activitats de dinamització de gent gran als districtes municipals

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. d'activitats de districtes	57	46	9	18	218	18	39	6	3	142	556
Nre. de participants als districtes	5.053	3.642	8.652	300	5.718	1.900	17.311	1.800	735	9.564	54.675

Targeta Rosa *

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Targetes en circulació a final de any	18.634	36.888	31.305	9.452	11.349	18.444	31.009	35.616	22.459	37.680	252.836
% de targetes gratuïtes	67,2%	53,8%	56,5%	54,5%	56,7%	55,1%	57,1%	58,4%	51,4%	55,6%	56,6%

(*) dades del 31-1 any següent

Viure i conviure (persones grans i joves)

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de convivències	2	35	8	6	6	8	1	5	5	8	84

Serveis per als joves

El Sector de Serveis Personals disposa del Pla jove de Barcelona, pla director de les polítiques municipals de joventut, que és l'instrument d'orientació estratègica que garanteix la qualitat dels serveis i que constitueix la referència tècnica que defineix la missió, els objectius, la planificació, la direcció, l'execució i l'avaluació dels programes i serveis. Participen en el Pla fins a 33 regidories, sectors, instituts, agències i consorcis i empreses municipals

Objectius del Pla:

- Facilitar la ciutadania activa dels joves.
- Contribuir al desenvolupament integral dels joves.
- Promoure la dimensió europea i internacional dels joves.

Els programes i serveis de Joventut es vertebren a partir del **Pla jove** en forma de projectes dins d'uns eixos d'actuació que es corresponen, entre altres, amb les línies de promoció social, atenció, cooperació i participació

Atenció social als joves

Atenció social primària: atenció individual i familiar als centres de serveis socials

Els serveis bàsics d'atenció social primària als centres de serveis socials han atès 3.700 joves d'entre 15 i 25 anys dins els serveis d'atenció individual i familiar; dediquen, doncs, un 9% de la seva actuació a atendre joves.

Atenció individual i familiar	2002	2001	Variació %
Joves de 15 a 25 anys atesos	3.699	3.408	+8,5
Percentatge sobre total usuaris de atenció	9,0%	9,3%	

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de joves (15 a 25 anys) ateses	576	347	671	77	84	195	398	431	343	577	3.699
% de joves sobre total	9,5%	6,3%	11,8%	6,4%	4,7%	6,2%	9,0%	9,5%	9,5%	11,2%	9,0%

Tot i això, a aquesta atenció als joves cal afegir-hi els adolescents i els joves atesos des dels CSS en intervencions de grup o comunitàries. Es fan molts projectes als diferents CSS; es pot esmentar, per exemple, el projecte NASACO, a Navas, Sagrera i Congrés, projecte per a la comunitat per i amb els adolescents i els joves.

En total es pot estimar que l'any 2002 s'ha arribat a uns 2.700 adolescents i joves. Suposen un grup d'intervenció força prioritari, juntament amb els infants, especialment per part d'educadors i educadores.

Acció socioeducativa al carrer

L'any 2002 cal destacar la posada en marxa del servei d'acció socioeducativa a partir del carrer.

És un programa configurat per 10 projectes territorials, un a cada districte de la ciutat, iniciat l'abril del 2002.

La finalitat d'aquesta acció és detectar, contactar i treballar amb els adolescents i els joves que han fet del carrer un lloc prioritari de relació i apropar-los als serveis personals tant públics com privats del territori. La intervenció preveu actuacions individuals, de grup i comunitàries i és complementària als serveis personals dels districtes. En el període comprès entre abril i desembre s'han detectat 1.528 casos i s'ha contactat amb 728 joves.

Acció socioeducativa a partir del carrer

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de joves detectats	228	178	188	0	196	94	204	224	138	78	1.528
Nre. de joves contactats	86	43	105	0	77	94	170	49	58	46	728

Cal esmentar també el servei de detecció i contacte de menors immigrants sense referents familiars, que ha atès fonamentalment adolescents magribins al carrer i que es detalla en l'apartat d'infància.

Foment de l'ocupació juvenil

L'actuació consisteix en un conjunt de projectes per desenvolupar accions, serveis i programes en matèria d'ocupació juvenil dirigits molt específicament a joves desescolaritzats i en situació d'atur, i que pretenen facilitar la transició de la formació al treball i fomentar la cultura de l'autoocupació (Pla Jove Formació-Ocupació, Pla de transició al treball, accions d'informació i orientació ocupacionals, cursos de formació ocupacionals, escoles taller i cases d'ofici, atenció als emprenedors...). Les actuacions les realitzen Barcelona Activa i l'Institut Municipal d'Educació (IMEB).

Programes foment de l'ocupació juvenil. Participants programes	Total període 2001-2002
Pràctiques a empreses	336
Escoles taller	702
Seminaris formació treball	7.137
Pla Jove Formació-Ocupació	2.059
Assessoraments per a la creació d'empreses	2.141

Pla d'habitatge jove

L'actuació municipal en aquest camp es fa a partir del Pla 10HJ i d'altres mesures (construcció de residències d'estudiants, programa "Viure i conviure" de pisos compartits...). El Pla 10HJ fomenta l'accés dels joves a l'habitatge de lloguer .

- S'ha iniciat la construcció de 1.055 habitatges de lloguer per a joves.
- S'ha continuat la construcció de Pla de residències per a estudiants universitaris (411 places a dues residències).
- S'ha continuat el programa "Viure i conviure", de pisos compartits per una persona gran i una de jove, que s'ha donat en 71 casos.

Impuls als programes de promoció i prevenció de la salut

Durant el període 2000-2001 s'han realitzat diversos programes específics per a centres d'ensenyament sobre temes de salut, drogodependències, tabaquisme, prevenció de les relacions sexuals no protegides, etc., amb més de 400 activitats en els dits centres.

Informació

Existeix un servei de ciutat, el CIAJ, de llarga història i ben conegut pels joves de la ciutat, i punts d'informació en alguns districtes.

Les consultes realitzades totalitzen 259.837, un 12% més que l'any 2001. Des del CIAJ s'organitza també cada any la Mostra de Turisme Juvenil. Més endavant s'explica amb detall.

Punts d'informació i assessorament juvenil

L'Ajuntament disposa d'una xarxa bàsica (punts d'informació juvenil territorial) i d'altra especialitzada (punts d'informació acadèmica, associativa, musical, salut, atenció sexual, sostenibilitat...). Ofereixen informació, orientació i assessorament sobre tots els aspectes d'interès per als joves. En total componen la xarxa bàsica tres centres o punts i vuit punts de la xarxa especialitzada.

	2002	2001	Variació %
Consultes als punts d'informació districtes	14.837	10.424	+4,7%

Distribució per districtes

	Sants-Montjuïc	Gràcia	Horta-Guinardó	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de punts	2	1	1	1	1	6
Nre. de consultes	7.552	1.414	1.517	1.015	3.339	14.837

Centre d'Informació i Assessorament per a Joves (CIAJ)

És un servei d'àmbit de ciutat que ofereix informació per a joves sobre temes del seu interès: formació, inserció laboral, lleure, habitatge, salut, turisme, cooperació, ensenyament i altres. Aquesta informació es facilita mitjançant atenció

personalitzada, per telèfon, pàgina web i correu electrònic. Disposa de materials d'autoconsulta, connexió gratuïta a Internet, assessoria laboral, taulell d'anuncis per a temes com ara habitatge, formació, lleure, etc.

	2002	2001	Variació %
Consultes al CIAJ	245.000	220.000	+10,4

Mostra de Turisme Juvenil

La Mostra de Turisme Juvenil és un certamen organitzat per l'Ajuntament de Barcelona que ofereix als joves de la ciutat tota la informació per planificar les seves vacances mitjançant diferents canals. S'obre cada any el mesos de juny i juliol .

	2002	2001	Variació %
Usuaris Mostra de Turisme Juvenil	12.400	12.044	+3,0

Promoció social i comunitària

Millora de la qualitat de vida dels joves en salut, esports, lleure i consum

L'actuació municipal promou millorar l'oferta de vacances i de lleure i el turisme juvenil, i fomentar la promoció i participació de la salut en els joves i la pràctica i els valors de l'esport i el consum juvenil. Es realitza a partir de l'Oficina del Pla Jove, els deu districtes de la ciutat, el Servei d'Esports i l'Institut Municipal de Salut Pública. Les actuacions principals han estat:

Intercanvis juvenils

El programa "BCN intercanvis juvenils" dona suport a la realització d'intercanvis amb entitats juvenils d'arreu d'Europa i la Mediterrània. Pretén facilitar la realització d'activitats d'intercanvis que potenciïn l'aprenentatge intercultural i la mobilitat

dels joves de la ciutat. Té una durada anual, de gener a desembre, i ofereix a les entitats i als grups de joves suport tècnic i econòmic per a la realització de l'intercanvi, suport econòmic als participants i suport per a la integració de persones amb disminució. Aquest programa es gestiona a través de l'Agència de Relacions Internacionals del Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona (CAJB).

Intercanvis juvenils	2002	2001	Variació %
Participants	1.315	524	+151,0

Equipaments, casals i espais juvenils

Són equipaments o espais físics amb programació o producció pensada per respondre a diferents interessos o necessitats juvenils.

Dades referides a casals de joves	2002	2001	Variació %
Nombre de casals joves	8	11	-27,3
Nombre d'usos dels casals	35.797	65.520	-45,4
Nombre de socis, inscrits o usuaris habituals	1.253	1.303	-3,8

Els equipaments normalment aglutinen diferents serveis adreçats als joves de caràcter informatiu, de difusió i suport a la creació jove, producció d'activitats per o amb joves. Els espais joves desenvolupen activitats pensades en clau jove amb serveis especialitzats (bar, espais, sala d'actes, bucs d'assaig, multimèdia...). Els casals són espais de trobada i relació per a joves amb activitats i espais generalistes. Canalitzen i donen suport a les iniciatives dels propis joves. La gestió d'aquests centres és normalment compartida pel districte i les associacions juvenils. Hi ha vuit casals de joves, set espais juvenils, nou espais o serveis multimèdia, onze espais amb bucs d'assaig, dues sales d'enregistrament musical, cinc espais amb sales de concerts i dotze espais de suport a la creació (sales d'exposició, de fotografia...).

Activitats de dinamització juvenil

Accions adreçades a aconseguir potenciar la iniciativa i la participació dels joves o dels grups juvenils en activitats de ciutat o de districte. Es concreten de forma diferent segons els districtes. Normalment disposen d'un animador de joves que, conjuntament amb les entitats de lleure i juvenils del territori, intenta dissenyar, programar i executar activitats i projectes que promoguin la incorporació del jove a la dinàmica cívica i/o sociocultural de la ciutat.

	2002	2001	Variació %
Activitats de dinamització juvenil	692	737	-6,1
Participants	70.510	86.550	-18,5

Distribució per districtes

Casals de joves

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de casals	0	0	0	1	2	1	2	2	0	0	8
Nre. de socis o usuaris habituals	0	0	0	180	263	nd	350	460	0	0	1.253

Activitats de dinamització juvenil

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Activitats	39	0	86	73	221	0	52	93	12	116	692
Participants	7.802	0	16.379	5.513	12.551	0	4.524	14.017	2.995	6.729	70.510

Barcelona Bona Nit

Programa que genera diferents serveis, activitats i productes adreçats a oferir als joves un ús de la nit cultural, formatiu i social.

Conté tres objectius bàsics i es concreta en:

1. Ampliació i diversificació de l'oferta d'activitats socioculturals per als joves a la nit: oferta cultural nocturna adreçada als joves d'àmbit de ciutat i de districte (Bona Nit primavera, estiu i tardor) i obertura de sales d'estudi puntuals i permanents.
2. Millora del transport nocturn de la ciutat per als joves: actuacions en l'àmbit de la xarxa de transports.
3. Pacte ciutadà per la nit: carnet, estudi econòmic activitats nocturnes, jornada de debat...

El nombre de joves participants en les activitats de l'oferta cultural de ciutat i de districtes és de 61.500, amb un total de 450 activitats. S'han obert cinc sales d'estudi permanents i cinc més de puntuals.

Impuls a les activitats culturals dels joves

L'actuació municipal en aquest àmbit s'emmarca en el programa "Barcelona Art Emergent", de suport a la creació jove. Vol donar suport al centenar d'iniciatives que ja es duen a terme i que recullen la qualitat artística dels creadors joves. Mostres, festivals, concursos, exposicions, un ampli ventall de possibilitats per a cadascuna de les disciplines artístiques. Principals programes: Sinergies, Stripart, Mestival, M. Casablanques, Hipersons Mercateatre, Hipersons, Biennal de Joves Creadors de la Mediterrània... En total 53 mostres a l'any, amb uns 6.500 participants, i 43 serveis i recursos específics amb més de 65.000 joves usuaris a l'any.

La participació dels joves

Associacionisme, participació i ciutadania

En aquest període s'ha continuat aprofundint la col·laboració amb el Consell de la Joventut de Barcelona (CJB), organisme de coordinació juvenil, i s'ha donat suport als organismes de participació associativa juvenil. S'han ampliat els acords de col·laboració, així com l'aportació econòmica municipal, en el conveni marc de durada multianual, signat l'any 2001 amb el CJB, de manera que s'ha intensificat la col·laboració en una sèrie de projectes: Casal d'Associacions Juvenils, campanya d'elecció i formació d'alumnes consellers escolars, campanya de vacances, programa d'intercanvis, ampliació del fitxer d'entitats juvenils de la ciutat, programa amb Bòsnia i Medellín, Centre Garcilaso, viver d'entitats... i s'han obert altres camps de col·laboració amb altres regidories i instituts municipals (Dona, Sostenibilitat, Participació, Salut Pública...).

Alhora, s'ha promogut el suport a diferents organismes, taules i plataformes de coordinació i participació juvenil als barris, com ara el Consell de la Joventut d'Horta, la Coordinadora Infantil i Juvenil de l'Eixample, la Taula de Joves de Sant Andreu, la Taula de Joves de les Corts, etc., i es dona suport a l'àmbit de participació territorial del CJB.

El Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona (CAJB)

Un dels acords de col·laboració entre l'Ajuntament i el CJB del conveni marc és la cogestió del Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona (CAJB). El CAJB és un equipament municipal que ofereix serveis i recursos per a les associacions i els grups de joves de la ciutat: punt i telèfon d'informació, pàgina web, sales i espais de reunió, equipament informàtic, assessoria, oficina de relacions internacionals, de comunicació... L'Ajuntament participa en la seva direcció i cogestió, especialment mitjançant el seu òrgan de direcció: el Consell de Centre. A continuació us oferim unes dades que resumeixen la seva activitat l'any 2002.

El nombre total d'usos dels diferents serveis ha estat de 12.049 i el nombre total d'usuaris, 30.690.

Dades d'alguns dels programes i serveis:

- Telèfon 901: 2.842 consultes.
- Assessoria legal, fiscal i comptable: 150 entitats.
- Assessoria de subvencions: 168 assessoraments.
- Oficina de Relacions Internacionals: 62 activitats.
- Oferta cultural del Casal: 29 activitats (accions de nit, exposicions, cicles, conferències...) i 3.905 usuaris.
- Casal virtual: Redisseny i millora dels continguts del web del CAJB.
- Sales d'actes, juntes, despatxos: 1.352 usos.
- Trameses informatives: 10 edicions del butlletí del Casal d'Associacions Juvenils (CAJB).
- Viver d'entitats: vuit entitats en funcionament, 1.358 persones usuàries.

Promoció de l'associacionisme juvenil formal i no formal

La promoció de l'associacionisme juvenil formal es fa a tota la ciutat (Oficina del Pla Jove) i també per districtes, en els 10 de la ciutat. Es manté una relació de col·laboració, d'assessorament i difusió amb un seguit d'entitats juvenils. En concret, l'any 2002 es va donar suport econòmic a 255 entitats i grups de joves, d'àmbit de ciutat i districte. S'ha continuat la línia de subvencions per a intercanvis juvenils. Igualment, hi ha hagut subvencions sectorials (drets civils, Institut de Cultura, Barcelona Solidaritat) i premis (J. Franch, Barcelona Solidaritat) que han beneficiat entitats i grups juvenils. Altres mesures han estat la promoció i la participació de les entitats juvenils en diverses mostres i fires juvenils d'entitats de districte (Ciutat Vella, Eixample, Sant Andreu, Sant Martí...).

La promoció de l'associacionisme no formal (col·lectius, grups emergents, etc.) es fa es dels diferents districtes i gira majoritàriament al voltant de la xarxa d'espais municipals per a joves (casals de joves, espais multimèdia, bucs d'assaig, programes de dinamització, etc.).

Finalment, també s'ha potenciat el voluntariat des de la Regidoria de Participació Ciutadana. Així, durant l'any 2002 es va continuar potenciant el projecte "Voluntaris per Barcelona", amb un augment d'entitats juvenils (42 associacions juvenils sobre un total de 183) que s'acullen al projecte. El 52% dels més de 60.000 voluntaris són joves d'entre 16 i 30 anys.

Foment de la participació entre els alumnes d'ensenyament secundari

Una part de la formació i el tarannà associatiu dels joves s'inicia als centres d'ensenyament secundari de la nostra ciutat. Per aquest motiu, des de l'Ajuntament de Barcelona es fomenta la participació dels alumnes en aquests centres. Del període 2001-2002, destaquem la campanya de participació a les eleccions als consells escolars "Tu decideixes", amb edició i distribució de 32.000 tríptics a 266 centres d'educació secundària, 58 dels quals eren públics, així com un projecte de formació dels candidats triats a les eleccions amb la participació de 77 alumnes consellers.

Durant l'any 2002 s'han ampliat els recursos i l'aportació econòmica per a la promoció de l'associacionisme estudiantil. Han rebut subvencions dotze associacions i grups d'alumnes de centres d'ensenyament secundari.

Per portar a terme els programes culturals al centres d'ensenyament secundari públics s'han subvencionat 55 centres amb un import de més de 72.000 €.

El Consell de Cent Joves

Un dels òrgans de consulta i debat per impulsar el protagonisme i la participació directa dels joves és el Consell de Cent Joves (CCJ). La constitució i sessió ordinària del tercer CCJ de l'any 2001 (novembre) va tractar els espais i equipaments per a joves. Resta pendent fer la sessió següent. Les aportacions, propostes i conclusions del tema s'elevaran i canalitzaran als òrgans corresponents. S'ha editat una publicació sobre aquest òrgan (Consell de Cent Joves 1997-2000).

Altres actuacions participatives

La participació d'entitats juvenils en els consells rectors del centre Garcilaso, al Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona, a l'Espai Jove d'Autogestió de l'Eixample i a la comissió gestora de l'Espai Jove de Sarrià constitueix un fet destacable, així com l'elaboració del Projecte jove de Roquetes, una experiència de participació i planificació de les entitats juvenils del barri i el districte.

Serveis per als infants

Els serveis per a infants estan orientats a la promoció social i la millora de la seva qualitat de vida, i a protegir i atendre la infància de la ciutat que ho necessiti. Vol ajudar a cobrir les mancances socials amb què es puguin trobar col·laborant en el seu desenvolupament com a persones i impulsant formes de participació perquè Barcelona sigui una ciutat cada dia més propera als infants i adolescents i a la seva realitat.

En aquesta línia es pretén liderar un procés de coordinació i col·laboració amb tots els agents socials de la ciutat que intervenen en les actuacions envers els infants i les seves famílies (incloent-hi els mateixos nois i noies), per innovar i millorar la qualitat dels serveis i les accions adreçades a aquest col·lectiu.

Atenció social a la infància

Atenció social primària: atenció individual i familiar als centres de serveis socials

Els serveis bàsics d'atenció social primària als centres de serveis socials han atès 4.057 infants de fins a 17 anys dins els serveis d'atenció individual i familiar; això significa que un 10% de les persones ateses als centres de serveis socials són infants menors d'edat. Això suposa un increment d'un 7,9% respecte de l'any anterior, menor que l'increment global d'atenció individual i familiar perquè l'augment important s'ha donat en gent gran i immigrants estrangers.

Atenció individual i familiar	2002	2001	Variació %
Menors (0 a 18 anys) atesos	4.057	3.760	+7,9
Percentatge sobre usuaris totals atesos	9,9%	10,3%	-0,4

D'altra banda, des dels CSS es realitzen també intervencions de grup o comunitàries. La infància i l'adolescència és el sector en què més incideixen aquests projectes, especialment a partir de la intervenció d'educadors i educadores.

En total s'han realitzat 75 projectes i es pot estimar que s'ha arribat a uns 4.500 infants i adolescents l'any 2002. Són un grup d'intervenció prioritari.

Centres oberts i pre-tallers per a infants i adolescents

Són dos centres oberts d'atenció diürna per a infants o adolescents amb problemes socials:

El centre maternoinfantil Casa de la Font, a Ciutat Vella, atén infants de fins a 3 anys i els seus pares o les persones que els tenen a càrrec seu. En aquest centre reben atenció pedagògica, s'organitzen activitats, s'ofereix servei de guarderia, bugaderia, etc.

Pre-taller Carmel, a Horta-Guinardó, atén adolescents de 14 a 16 anys amb dificultats d'inserció, ofereix aprenentatge d'oficis i hàbits laborals i afavoreix una socialització compensatòria.

Centres oberts i pre-tallers per a infants i adolescents	2002	2001	Variació %
Menors ateses	130	114	+14,0
Infants Casa de la Fot (fins a 3 anys)	51	45	+13,3
Adolescents pre-taller	79	69	+14,5

Atenció a la infància i adolescència en alt risc social (EAIA)

Està integrat per equips d'atenció (EAIA) interdisciplinaris formats per diferents professionals: treballadors socials, pedagogs i psicòlegs que actuen en casos d'alt risc social o en possible situació de desemparament dels menors, com ara negligència greu en la cura dels infants, maltractaments, etc., fent funcions de protecció i tutela dels menors.

Atenció a la infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	2002	2001	Variació %
Menors atesos	3.369	3.257	+3,4
Nombre d'equips	11	11	0
Nombre de professionals	45	37	+21,6

El servei es duu a terme per delegació de la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya (que en té la competència) a l'Ajuntament de Barcelona, amb la intenció d'afavorir una major

proximitat al ciutadà. Els equips realitzen l'estudi, el diagnòstic i la proposta d'intervenció més adient en cada cas, i posteriorment fan el seguiment de la seva evolució.

A finals del 2002 hi havia onze EAIA a Barcelona, situats en els diferents districtes. Si bé el nombre d'equips es manté, el nombre de professionals va passar de 37 a 45, de manera que es va poder reduir el nombre de menors en espera d'atenció i es va millorar la qualitat d'atenció als infants i famílies.

Durant l'any 2002 s'ha mantingut la coordinació amb la Generalitat (DGAIA), s'ha treballat en l'anàlisi dels recursos existents i el disseny dels necessaris i s'ha consensuat un document de proposta.

Servei de detecció i contacte de menors immigrants sense referents familiars

Aquest servei atén els casos de menors immigrants que han arribat a Barcelona sense les seves famílies, viuen habitualment al carrer i es troben en situació de desprotecció. L'Ajuntament s'encarrega de la detecció i el contacte dels menors, els ofereix alternatives, procura apropar-los als recursos socioeducatius de la ciutat i derivar-los cap a la xarxa d'atenció als menors de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA).

Està integrat en la xarxa de recursos d'atenció als menors estrangers immigrants no acompanyats de Barcelona.

És un servei constituït per educadors i educadores especialitzats que treballen en el medi obert, en torns de matí, tarda i nit. Fan la seva feina en contacte amb els grup de menors, en el seu lloc de trobada, en col·laboració amb els recursos presents al territori i en coordinació amb altres professionals, de manera que intervenen activament en les situacions de conflicte.

Detecció i contacte menors immigrants sense referències familiars	2002	2001	Variació %
Menors atesos	104	142	-26,8

El 2002 s'ha atès un nombre inferior de menors perquè l'equip s'ha dedicat més a activitats de prospecció, de cara a la detecció de nous menors. S'han detectat 217 menors.

Servei d'acolliment familiar

És un servei municipal que fa possible l'estada temporal dels menors en una família acollidora quan no poden ser atesos per la seva.

Acolliment familiar	2002	2001	Variació %
Famílies acollidores	25	22	+13,6
Menors acollits	21	25	-16,0

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

	<i>Ciutat Vella</i>	<i>Eixample</i>	<i>Sants-Montjuïc</i>	<i>Les Corts</i>	<i>Sarrià-St. Gervasi</i>	<i>Gràcia</i>	<i>Horta-Guinardó</i>	<i>Nou Barris</i>	<i>Sant Andreu</i>	<i>Sant Martí</i>	<i>TOTAL 2002 Districtes</i>
Nre. de menors (o a 18 anys) atesos	400	390	650	98	119	295	628	428	454	595	4.057
% sobre el total atesos	6,6%	7,1%	11,4%	8,1%	6,7%	9,4%	14,1%	9,4%	12,6%	11,6%	9,9%

Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)

	<i>Ciutat Vella</i>	<i>Eixample</i>	<i>Sants-Montjuïc</i>	<i>Les Corts</i>	<i>Sarrià-St. Gervasi</i>	<i>Gràcia</i>	<i>Horta-Guinardó</i>	<i>Nou Barris</i>	<i>Sant Andreu</i>	<i>Sant Martí</i>	<i>TOTAL 2002 Districtes</i>
Nre. d'equips	4	0,5	1	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1	11
Nre. de professionals	12	2,6	6	1,1	1,9	1,4	5	6	4	5	45
Menors atesos	866	225	451	48	99	117	370	463	324	406	3.369

Acolliment familiar temporal *

	<i>Ciutat Vella</i>	<i>Eixample</i>	<i>Sants-Montjuïc</i>	<i>Les Corts</i>	<i>Sarrià-St. Gervasi</i>	<i>Gràcia</i>	<i>Horta-Guinardó</i>	<i>Nou Barris</i>	<i>Sant Andreu</i>	<i>Sant Martí</i>	<i>TOTAL 2002 Districtes</i>
Menors acollits	4	3	1	1	2	0	3	3	1	1	19

(*) En el servei d'acolliment familiar, cal afegir a les dades per districtes dos menors sense vinculació a cap districte.

Promoció social i comunitària

El serveis de promoció social per a la infància tenen com a eixos d'actuació l'evolució dels infants cap a la maduresa i la seva formació humana, així com fer-los descobrir el seu entorn social i cultural participant en la dinàmica de la ciutat com a espai educatiu i afectiu.

Els casals infantils, les activitats a les biblioteques, l'assistència a espectacles d'arts escèniques, la participació en activitats als centres cívics, les activitats a les instal·lacions esportives i l'educació en els valors cívics a l'espai públic mitjançant les activitats de dinamització cultural, esportiva i social, així com l'aprenentatge a partir del joc, són components que permeten que l'infant, al mateix temps que se sent partícip de la seva ciutat i aprèn a conèixer-la i estimar-la, es formi i creixi formant part de la ciutadania amb un valor propi.

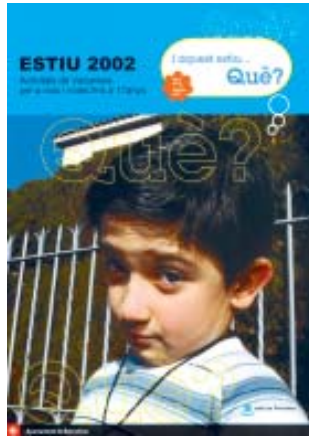
Els casals infantils i les ludoteques

Els casals infantils són equipaments i espais que desenvolupen un programa d'activitats per a infants amb suport educatiu per part de monitors o educadors i educadores. Funcionen en horari extraescolar. Ofereixen espais per al joc lliure i/o organitzat, programes d'activitats de lleure i espais de relacions personals i de grup (tallers, colònies...). Determinats casals fan seguiments d'infants amb risc social, suport pedagògic extraescolar, menjador els dissabtes, etc.

Les ludoteques són equipaments que es caracteritzen per la utilització del joc com a recurs educatiu, creatiu i comunitari en el lleure, amb suport puntual dels monitors. Funcionen en horari extraescolar i ofereixen autoservei per al joc lliure, espais de psicomotricitat, tallers i altres activitats. També les poden utilitzar les escoles en horari escolar. De vegades, si els infants són molt petits, poden participar-hi els familiars.

Casals infantils i ludoteques	2002	2001	Variació %
Socis o usuaris habituals	8.407	3.046	+176,0
Usos	343.390	354.092	-3,0

A Barcelona hi ha un total de 34 casals infantils i ludoteques, un centre més que l'any 2001 perquè s'ha posat en marxa l'espai infantil Cotxeres Borrell, al districte de l'Eixample. El volum de socis o usuaris habituals ha crescut significativament, si bé cal tenir en compte que les dades de l'any 2001 eren incompletes.

Les vacances per a infants i adolescents

Consisteix en una oferta estructurada d'activitats de vacances adreçades a nois i noies de la ciutat de fins a 17 anys a partir de la col·laboració d'associacions o entitats privades: estades, colònies, casals d'estiu, etc. També inclou les places de vacances que el Servei d'Esports ofereix a través del Campus Olímpia.

Els casals d'estiu i de vacances proporcionen un conjunt d'activitats lúdiques i formatives que tenen lloc dins l'àmbit urbà aprofitant els equipaments i recursos de la ciutat: escoles, casals, centres cívics, etc. Es realitzen per períodes, durant l'estiu o per Nadal o Pasqua, en els diferents barris de la ciutat. Alguns casals disposen de servei de menjador.

Perquè les activitats de vacances siguin assequibles per a totes les famílies de la ciutat, hi ha un servei d'informació i concessió de beques. Es difon un catàleg d'activitats estructurat a partir de l'àmplia oferta d'entitats de la ciutat. S'ofereixen beques prenent com a base uns barems establerts en coordinació amb la xarxa de serveis personals i entitats d'atenció social per facilitar l'accés d'infants amb dificultats específiques.

Vacances per a infants i adolescents	2002	2001	Variació %
Participants (places ocupades)	49.559	45.520	+8,9
Colònies, campaments i casals	38.841	33.748	+15,1
Campus Olímpia (esports)	10.718	11.772	-9,0
Total beques concedides	3.087	2.630	+17,4

Es tracta d'un volum molt important d'infants, gairebé 50.000, que ocupa anualment aquestes places, que són esperades cada estiu per moltes famílies de la ciutat. També es fa un esforç per incrementar el volum de beques i facilitar que tots els infants en puguin gaudir.

Les activitats de dinamització infantil

Aquestes activitats s'adrecen als infants, tant en l'àmbit dels districtes com en el de la ciutat en general:

Als districtes s'ofereix i es promou un conjunt d'activitats i ofertes socioculturals i de lleure als infants a partir d'equipaments

municipals o dels serveis personals del districte, com ara:

- Els jocs i animació de parcs i places o altres espais públics.
- Els festivals o cicles d'activitats per a infants d'àmbit de barri (racons, tallers, espectacles...).
- La difusió i promoció de la iniciativa del teixit associatiu adreçat a infants.
La iniciativa pot ser municipal o d'entitats i l'organització i gestió pot ser directa o en cooperació amb el teixit associatiu.

En l'àmbit general de la ciutat l'activitat se centra en:

- La participació municipal en el Festival de la Infància i la Joventut de Nadal.
- La dinamització d'activitats en festes (Festes de la Mercè...).

Activitats de dinamització infantil	2002	2001	Variació %
Participants	130.812	143.380	-19,6

D'aquest volum, molt important, de més 130.000 participants, uns 45.000 han participat en el Festival de la Infància i la Joventut de Nadal, i els 86.000 restants en activitats organitzades als diferents barris de la ciutat.

Granja-escola Can Girona

La granja-escola Can Girona és un equipament municipal emplaçat a Santa Maria de Martorelles, a la comarca del Vallès Oriental. Amb una extensió d'unes 120 hectàrees, disposa d'un mínim de 70 places d'allotjament i d'un terreny d'acampada, espais i instal·lacions necessaris per a la prestació del servei com a granja-escola.

L'any 2002 la granja ha estat utilitzada per 113 escoles i 146 entitats, s'hi han realitzat 4.705 estades d'infants o joves i 3.009 en campaments. En conjunt suposa un 12% d'increment respecte del 2001.

Distribució per districtes

Casals infantils i ludoteques

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Casals o ludoteques	4	4	3	1	0	2	6	6	2	6	34
Socis, inscrits o usuaris habituals	435	396	468	65	0	5.370	438	530	95	610	8.407

Vacances per a infants i adolescents

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Participants (places ocupades)	4.151	9.453	5.049	3.603	4.135	3.933	5.015	4.443	3.430	6.347	49.559

Activitats de dinamització infantil als districtes

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Participants	4.783	5.717	18.780	2.662	545	5.740	1.127	42.578	0	3.880	85.812

Serveis d'inclusió social

A la ciutat es donen situacions d'exclusió social que és difícil abordar únicament des dels serveis socials d'atenció primària dels districtes, si bé aquests serveis també hi poden incidir. Els serveis d'inclusió social intenten enfrontar-se a aquesta problemàtica des d'un model específic per atendre les persones que s'hi troben mitjançant un conjunt de recursos humans i materials especialitzats, en col·laboració amb el teixit associatiu que treballa per a la inserció social.

L'objectiu central d'aquests serveis és la inclusió social de les persones en situacions de vulnerabilitat social per mitjà del sistema de serveis socials de responsabilitat pública i del reconeixement de la capacitat d'acció de les entitats privades mitjançant convenis de col·laboració.

Durant l'any 2002, s'ha treballat en l'elaboració del nou Pla municipal de la inclusió social, seguint les directrius de la Unió Europea i el desplegament de l'Agenda Social Europea. El Pla d'inclusió social a Barcelona es configura com el nou marc de treball per als propers anys, es basa en quatre grans línies estratègiques que reconeixen el paper dels drets socials a la ciutat, fomenten la cooperació públic-privada i prenen un compromís decidit amb accions positives contra l'exclusió social des d'una visió de ciutat.

Igualment, s'ha col·laborat en el projecte "Barcelona ciutat integradora", un treball fet conjuntament amb altres ciutats europees en el marc de l'associació Eurocities, el qual ha donat com a resultat la declaració d'Atenes, que posa les bases per a les polítiques d'inclusió dels governs locals europeus per als propers anys.

Atenció social primària

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

Els centres de serveis socials atenen també població en situació de pobresa; en un 10%, aproximadament, es té constància que hi ha o hi ha hagut en algun moment problemes de manca econòmica absoluta, i un nombre reduït viu o ha viscut al carrer o en condicions d'habitatge molt precari, especialment al districte de Ciutat Vella.

Renda mínima d'inserció

Una de les principals prestacions que es gestionen des dels centres de serveis socials (CSS), i també per part dels serveis d'inclusió social, és el Programa de la renda mínima d'inserció (RMI). L'objectiu és ajudar les famílies i les persones que no disposen dels mitjans econòmics suficients per atendre les necessitats bàsiques i preparar-les per a la inserció o reinserció social i laboral. Les llars amb RMI reben una prestació econòmica mensual a càrrec de la Generalitat de Catalunya i segueixen un pla de treball amb prestacions socials i suport personal a càrrec dels CSS.

Renda mínima d'Inserció (RMI) <i>CSS i serveis de inclusió social</i>	2002	2001	Variació %
Expedients presentats a l'ICASS (demandes) des dels CSS municipals o serveis d'inclusió social	1.019	829	+22,9
Llars en actiu (expedients vigents el 31.12)	3.180	3.026	+5,1
% RMI en actiu sobre el total d'exp. fam. en actiu als CSS	18,0%	19,3%	-1,2

Des de l'Ajuntament es col·labora amb la Generalitat de Catalunya, que és l'administració que ofereix la prestació i és responsable de les bases de dades. S'ha mantingut la coordinació amb l'òrgan tècnic del Departament de Benestar Social de la Generalitat per a la tramitació municipal de la RMI i s'ha participat en el Comitè de Seguiment de la RMI de Catalunya. Cal destacar, en tant que millora de la qualitat i la gestió en els serveis, el treball realitzat, en col·laboració amb l'òrgan tècnic, de cara la posta a punt per a la gestió informatitzada i tramitació "on line" dels expedients amb RMI.

Les dades sobre la renda mínima d'inserció s'acostumen a interpretar com un indicador relacionat amb el nivell de pobresa. Els expedients corresponen a llars, tant familiars com unipersonals. Dels 1.019 expedients presentats, 940 corresponen a centres de serveis socials, i 79, als serveis d'inclusió social. Pel que fa als 3.180 expedients o llars en actiu, és a dir, que rebien la prestació de RMI el 31 de desembre de 2002, 3.074 (als quals corresponen 6.332 membres o beneficiaris) són de CSS i 106 són expedients de serveis d'inclusió.

Distribució per districtes

Renda mínima d'inserció (RMI)

	<i>Ciutat Vella</i>	<i>Eixample</i>	<i>Sants-Montjuïc</i>	<i>Les Corts</i>	<i>Sarrià-St. Gervasi</i>	<i>Gràcia</i>	<i>Horta-Guinardó</i>	<i>Nou Barris</i>	<i>Sant Andreu</i>	<i>Sant Martí</i>	<i>TOTAL 2002 Districtes</i>
Expedients presentats a ICASS (demandes)	222	116	69	26	35	88	95	91	62	136	940
Expedients amb RMI vigent a 31/12	893	330	329	67	84	263	232	268	182	426	3.074
% amb RMI sobre total al CSS	30,7%	13,5%	17,3%	11,1%	9,6%	20,0%	13,3%	13,2%	14,0%	22,3%	18,0%

Després d'uns anys, des de 1998, en què s'havia produït un decreixement constant del nombre de llars o expedients familiars presentats com a demandes al Departament de Benestar Social, l'any 2002 es produí un increment del 23%, que

es pot interpretar com un indicador d'augment de la precarietat econòmica de les famílies, vinculat a l'atur, l'augment de famílies immigrants... No obstant això, si observem els expedients o llars en actiu, que inclouen famílies que ja reben la prestació des d'anys anteriors, l'increment és tan sols del 5%.

Quant als perfils de les llars i les persones beneficiàries de la RMI: del total de llars, vora un 50% són llars de persones soles. Entre les llars familiars, es constata una major incidència de llars amb RMI entre les llars monoparentals, sotmeses a una major precarietat. El 63% dels titulars té entre 36 i 60 anys i el 62% del total són dones, amb predomini de les dones joves fins a 35 anys. Els homes tendeixen a concentrar-se més a partir dels 35 anys i el percentatge de persones de més de 60 anys és força més alt entre els homes. Un 15% correspon a persones immigrants estrangeres.

Serveis específics d'inclusió social

Inclouen un conjunt de serveis i actuacions adreçades a l'acolliment i al tractament de transeünts i persones que viuen en situació de desarrelament social i indigència.

Atenció social a persones sense sostre

Aquesta atenció és realitzada per equips interdisciplinaris d'inserció social (SIS), integrats per treballadors / es socials, educadors i psicòleg, amb suport mèdic, que actuen en medi obert, principalment al carrer, i al centre d'atenció social Meridiana. Desenvolupen tasques de prospecció i detecció, acollida i tractament de persones soles o famílies sense sostre o en situació de desarrelament social a la ciutat. Elaboren plans individuals d'inserció i acompanyen les persones en el procés de rehabilitació, alhora que intenten vincular-les amb la xarxa de recursos d'atenció social.

Atenció social a persones sense sostre	2002	2001	Variació %
Persones ateses	2.613	2.545	+2,7
Unitats d'atenció	16.224	16.768	-3,4

L'any 2002 aquests equips han atès 2.613 persones en situació de desarrelament social. La variació respecte de l'any anterior és poc significativa. Cal tenir en compte que no es tracta de persones ateses alhora en un moment donat a la ciutat, sinó que han estat ateses en algun moment al llarg de l'any per algun dels equips; d'altra banda, una bona part d'aquestes persones es troba acollida i en procés d'inserció.

Menjadors socials

Són establiments públics o d'entitats d'iniciativa social que hi col·laboren. Proporcionen dinars o sopars, temporalment, a les persones que ho necessiten. Actualment n'hi ha 3 a la ciutat.

Menjadors socials	2002	2001	Variació %
Persones ateses	11.075	8.888	+24,6
Àpats servits	215.138	192.930	+11,5

Com es pot apreciar, aquest servei ha tingut un creixement important durant el 2002 i s'ha passat de 550 a 609 places. S'ha treballat també la millora del model i el funcionament del servei, posant en marxa nous protocols de derivació.

Centre de dia Meridiana

És un centre d'acolliment diürn, amb 50 places, amb serveis d'acollida, alimentació, higiene, infermeria, tractament social i activitats durant el dia, pensat com a complement dels diversos recursos d'allotjament i d'atenció de les persones sense sostre.

Centre de dia Meridiana	2002	2001	Variació %
Persones acollides	669	476	+40,5
Àpats servits	9.355	8.898	+5,1

Centres d'acolliment de persones sense sostre (estada limitada)

Són equipaments o recursos de curta estada que funcionen tot l'any, en els quals s'acullen persones que no estan vinculades a cap territori en concret i que es troben en una situació inicial, avançada o consolidada de desarrelament social, o bé

famílies amb menors al seu càrrec que no tenen recursos i no disposen de domicili. Ofereixen allotjament temporal, manutenció i serveis d'higiene, de canvi de roba i d'infermeria. Es compta amb diferents recursos:

- Un alberg municipal: centre residencial Can Planas, amb 50 places.
- Un alberg concertat: Sant Joan de Deu, amb 50 places.
- Un centre de convalescència concertat: Nostra Senyora de Montserrat, amb 35 places.
- Places en hotels i pensions.
- Places en conveni amb entitats.

Acolliment de persones sense sostre (estada limitada)	2002	2001	Variació %
Persones ateses	1.077	1.113	-3,2
Estades realitzades	75.292	67.426	+11,7

S'ha incrementat el nombre global d'estades (per persona i nit) realitzades en els diferents equipaments i recursos disponibles, si bé hi ha una lleugera reducció en el nombre de persones ateses. Augmenta la mitjana de dies d'acolliment, especialment en centres que acullen persones en situació avançada de desarrelament social, com Can Planas.

Acolliment hivernal de persones sense sostre

El servei d'acolliment hivernal ofereix protecció durant els períodes més freds de l'hivern (del 20 de desembre al 16 de març de l'any següent) a persones que dormen al carrer per manca de recursos econòmics i que es troben en situació inicial, avançada i/o consolidada de desarrelament social. Compta amb 60 places.

Acolliment hivernal persones sense sostre	2002	2001	Variació %
Persones ateses	516	547	-5,7
Estades realitzades	5.291	4.248	+13,4

L'any 2002 s'han atès menys persones que l'any anterior, però se n'ha incrementat el temps d'estada.

El servei es complementa amb l'“Operació fred”, inclosa en els dispositius d'emergències. Quan, per causa de situacions meteorològiques extremes (com ara fred per sota de 0º, neu o gel), es decreta una situació d'alerta a la ciutat, s'amplien les places d'acolliment i es posa en marxa un dispositiu que consisteix a contactar amb les persones que el puguin necessitar. Consisteix en un circuit de carrer per localitzar aquestes persones als llocs on pernocten habitualment i oferir-los allotjament nocturn, menjar i tots els serveis propis del centre, que inclouen atenció i seguiment sanitari i la possibilitat d'iniciar un procés d'inserció social.

Durant l'any 2002 no ha estat necessari posar en marxa aquest dispositiu.

Dutxes i rober

Ofereixen servei d'higiene i canvi de roba, diàriament (de dilluns a divendres, de les 9.00 a les 11.00 del matí) i de manera gratuïta, a 50 persones de tota la ciutat, encara que no utilitzin cap dels altres recursos del Sector de Serveis Personals. S'adreça a persones adultes en situació de pobresa i/o exclusió social que no disposen de domicili o el domicili de les quals no compta amb els serveis d'higiene adequats.

Dutxes i rober	2002	2001	Variació %
Nombre de serveis de dutxas i rober	11.744	11.710	+0,3

Serveis per a immigrants i estrangers

Dades sociodemogràfiques

L'any 2002 s'han produït 49.237 nous empadronaments de persones estrangeres a la ciutat de Barcelona, per la qual cosa la població d'immigrants empadronada ha augmentat significativament: a final del 2002 hi havia 163.036 estrangers empadronats, un 10,7% del total de la població de la ciutat, mentre que a final del 2001 aquesta xifra era del 7,6%. En acabar l'any 2000 hi havia 74.109 estrangers empadronats a la ciutat, la qual cosa ens diu que només en dos anys hi ha hagut un increment del 120,3%. Aquestes xifres donen una idea clara de com ha anat creixent el nombre d'estrangers que s'han incorporat a la ciutat i de la dimensió que la immigració hi va adquirint.

	2002	2001	Variació %
Persones estrangeres empadronades el 31/12	163.046	113.809	+43,3
% sobre la població	10,7%	7,6%	+3,1

Aquesta realitat fa palès que Barcelona, com moltes altres ciutats europees importants, és una ciutat atractiva per a moltes persones d'altres països i cultures. Aquest fet va configurant un nou escenari de la ciutat i la fa més diversa, la qual cosa demana un esforç per part de tota la ciutadania per assolir la millor integració, cohesió social i convivència possibles.

Distribució de persones estrangeres per procedència el 31.12.02

Els llatinoamericans són majoria entre les persones immigrades a la ciutat. El padró de l'any 2002 mostra un increment substancial d'estrangers procedents d'Amèrica, amb un 55,7% del total dels nouvinguts.

L'Equador és el país de procedència que destaca per sobre dels altres per l'alt percentatge d'immigrants a final de l'any 2002, un 16,5% (26.981 persones), per davant de Colòmbia (7,6%), el Marroc (7,4%), Perú (6,7%) i Pakistan (6,1%).

Com l'any anterior, el 2002 el país d'on han arribat més immigrants ha estat l'Equador, amb 8.916 persones empadronades al 2002, seguit de l'Argentina, amb 4.969.

Per continents

Amèrica	86.364	53,0%
Europa	33.111	20,3%
Àsia	26.412	16,2%
Àfrica	17.002	10,4%

Per principals països de procedència	Nombre de persones	% sobre total població estrangera	Per principals països de procedència	Nombre de persones	% sobre total població estrangera
Equador	26.891	16,5	Alemanya	3.325	2,0
Colòmbia	12.429	7,6	Brasil	2.641	1,6
Marroc	11.985	7,4	Regne Unit	2.473	1,5
Perú	10.964	6,7	Bolívia	2.455	1,5
Pakistan	9.944	6,1	Índia	2.358	1,4
Argentina	9.516	5,8	Mèxic	2.334	1,4
Itàlia	7.013	4,3	Romania	2.288	1,4
República Dominicana	5.947	3,6	Cuba	2.069	1,3
Xina	5.272	3,2	Uruguai	2.067	1,2
Filipines	4.943	3,0	Rússia	1.951	1,2
França	4.709	2,9	Veneçuela	1.904	1,2
Xile	3.391	2,1	Resta països	24.277	14,9
			TOTAL	163.046	100

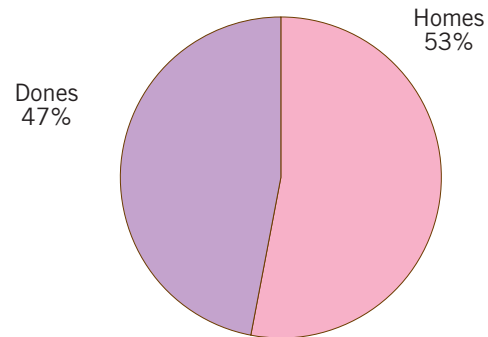
Perfil de la població estrangera a Barcelona el 31.12.02

Les 49.237 persones empadronades el 2002 no han suposat canvis massa significatius en la composició de la població immigrada pel que fa a la distribució per sexe i edat.

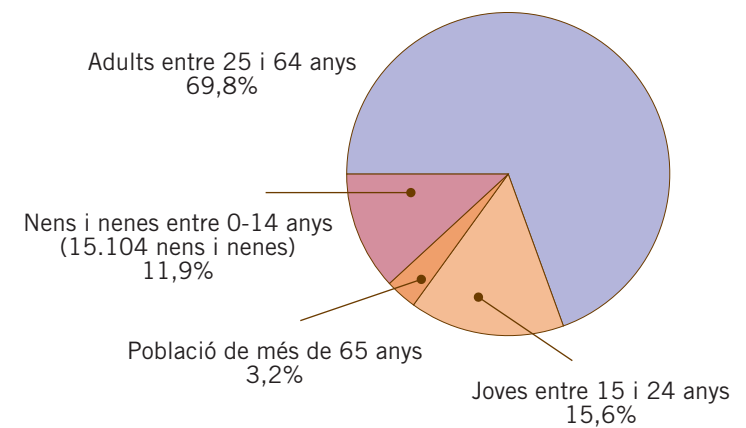
Els homes continuen representant una mica més de la meitat de la població.

L'edat adulta és la que té més presència (69,8%), seguida dels joves (15,6%) i dels infants fins als 14 anys (11,9%).

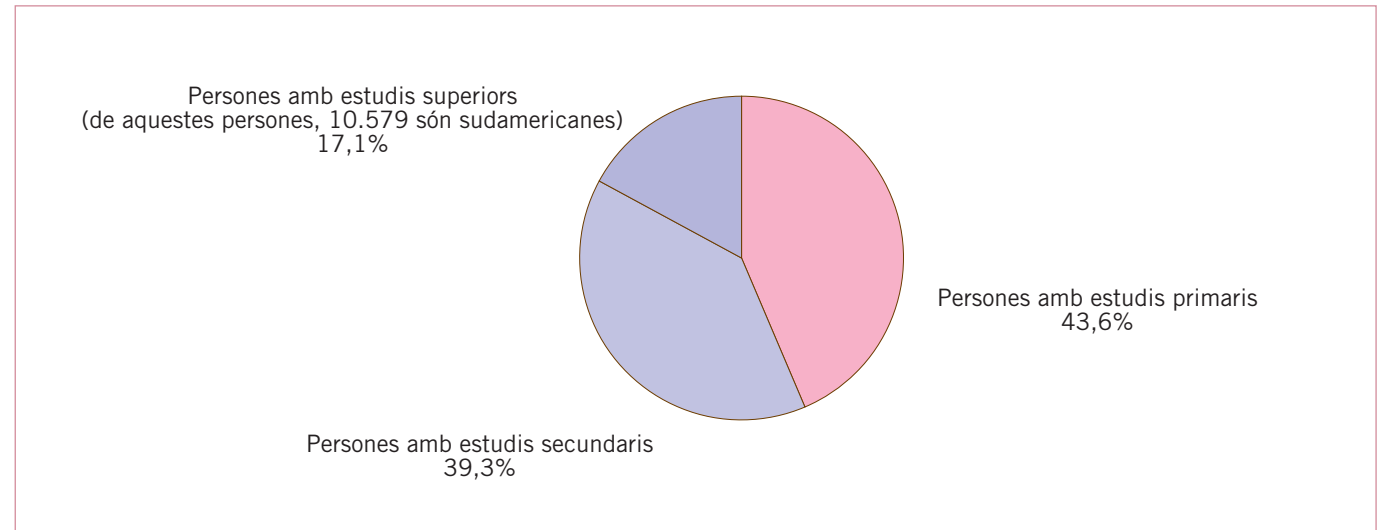
Distribució per sexe

Distribució per edats

Distribució de població estrangera per estudis

Població estrangera escolaritzada en l'ensenyament obligatori

Alumnes matriculats el 2002	Nombre	% sobre el total
Ensenyament públic	7.261	74
Ensenyament privat	2.607	26
Total	9.868	100

Distribució territorial per districtes

La distribució a tots els districtes de la ciutat segueix la tendència d'anys anteriors: l'any 2002 ha mantingut una proporcionalitat similar a la del 2001 i continuen sent els districtes de Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí, per aquest ordre, els que han tingut més immigrants empadronats.

Distribució de la població estrangera per districtes

	Estrangers	% sobre la població estrangera	% sobre la població total	Variació % 2002/2001
Ciutat Vella	30.834	18,9	34,7	+36,9
Eixample	27.741	17,0	11,2	+40,2
Sants-Montjuïc	20.002	12,3	12,0	+47,4
Les Corts	6.060	3,7	7,4	+39,7
Sarrià-Sant Gervasi	10.519	6,5	7,9	+36,5
Gràcia	10.206	6,3	9,0	+42,5
Horta-Guinardó	11.538	7,1	7,0	+45,2
Nou Barris	12.575	7,7	7,7	+48,0
Sant Andreu	9.703	6,0	7,2	+49,2
Sant Martí	17.179	10,5	8,3	+51,4
Sense adreça	6.689	4,1		+50,9
Total	163.046	100	10,7	43,3

Actuació municipal

Pla municipal d'immigració

El mes de desembre del 2002 el Ple de l'Ajuntament va aprovar per unanimitat el Pla municipal d'immigració. Barcelona ha fet un pas endavant amb l'aprovació d'aquest Pla i es perfila com a ciutat pionera en l'elaboració i la concreció de polítiques

consensuades per a la immigració, que converteixen el fenomen de la immigració en un fet social organitzat i controlat i, al mateix temps, desitjable i profitós per a tots.

L'objectiu general del Pla és la integració real de les persones immigrades en tots els àmbits de la vida ciutadana de Barcelona. El Pla vol recollir el conjunt d'actuacions que porten a terme actualment les diferents administracions i les previstes a curt i mitjà termini des del govern local, coordinant-les des d'uns principis d'actuació comuns establerts en matèria de política migratòria i integració social.

El conjunt d'accions s'agrupen en tres grans línies estratègiques, que defineixen les temàtiques del Pla:

- I. Afavorir la integració en un marc de cohesió social.
- II. Defensar i difondre els valors de la diversitat i la convivència.
- III. Conviure i prevenir les situacions de conflicte.

A partir d'aquestes línies estratègiques, el Pla es desenvolupa amb 16 objectius i 90 mesures concretes. Dins de la primera línia estratègica, que busca la integració dels immigrants en un marc de cohesió social, trobem objectius rellevants per àrees com ara: l'aprenentatge de les llengües oficials, l'accés als recursos d'atenció, l'accessibilitat als serveis de la ciutat, l'accés a l'educació, la salut, els serveis socials, el mercat laboral, l'habitatge o la cultura.

La segona línia estratègica se centra en la defensa i la difusió dels valors de la diversitat i la convivència, i es planteja estudiar el fenomen migratori, el reconeixement dels drets cívics de la societat acollidora i de les persones nouvingudes, i la voluntat de donar visibilitat a la diversitat cultural. Finalment, la tercera línia estratègica posa els esforços en la convivència i la prevenció de les situacions de conflicte, i té per objectiu promoure la convivència en els espais públics, el reforç de la seguretat ciutadana i la normalització i la integració social dels locals destinats al culte religiós.

El Pla es basa en una sèrie de principis que orienten el conjunt de línies estratègiques i les accions descrites. Aquests principis són: igualtat, cohesió social, convivència, diversitat cultural, normalització, participació, temporalitat, transversalitat i consens.

Davant l'important creixement del nombre de persones immigrades estrangeres a la ciutat, creix també la demanda de serveis. La utilització de serveis públics, tant de l'Ajuntament com d'altres xarxes, per part de la població immigrant ha augmentat considerablement. Així doncs, s'han incrementat el volum d'actuacions i iniciatives de l'Ajuntament i el nombre de persones ateses en la xarxa de serveis socials o que han participat en projectes de promoció social i comunitària: comissions i taules a nivell de districte o de barri, projectes d'acollida... També s'ha produït un creixement en l'àmbit de la salut i l'ensenyament, més enllà d'altres temes relacionats amb la informació, l'accés a l'habitatge, etc.

Atenció social

En línies generals, la política de l'Ajuntament s'orienta a atendre tota la població en els serveis normalitzats. En relació amb la població immigrant, la voluntat de l'Ajuntament, i un dels principis bàsics del Pla municipal d'immigració, és atendre aquest col·lectiu en el marc dels serveis existents sense crear estructures paral·leles. Tot i això, algunes situacions de desigualtat han d'abordar-se des de polítiques específiques, i s'han dissenyat alguns serveis i activitats adreçades a immigrants per tal de garantir l'accés als serveis a tots els ciutadans i facilitar la seva integració en la societat de Barcelona.

El percentatge dels estrangers sobre el total de persones ateses en molts dels serveis municipals d'atenció social arriba moltes vegades al 20% o més, és a dir, és força superior al pes dels estrangers sobre el conjunt de la ciutat, que és del 10,7%. Tot i aquesta sobrerepresentació dels immigrants en el conjunt de persones ateses als serveis d'atenció social, els immigrants que utilitzen aquests tipus de serveis no són més d'un 5-10% del total d'estrangers residents a Barcelona.

Atenció des dels centres de serveis socials

En la línia de l'atenció normalitzada, els centres municipals de serveis socials atenen un nombre important de persones estrangeres, tant des del servei d'atenció individual i familiar com en les intervencions grupals, comunitàries o de coordinació institucional.

El 20,9% de les persones que han rebut atenció individual i familiar als serveis bàsics d'atenció social primària han estat immigrants, dada prou significativa si tenim en compte que la població immigrada empadronada a la ciutat és del 10,7%.

Atenció individual i familiar	2002	2001	Variació %
Persones immigrants ateses	8.582	6.430	+33,5
% sobre total usuaris d'atenció	20,9	17,5	+3,3

El pes de les persones estrangeres ateses s'ha anat incrementant progressivament; així, mentre el 1996 els immigrants estrangers representaven el 6,7% del total de casos atesos per l'atenció social primària als centres de serveis socials, l'any 2000 va suposar el 14%, i l'any 2002, el 20,9%. Pel que fa a la renda mínima d'inserció, el 15% dels 3.180 expedients vigents als centres de serveis socials a final de l'any 2002 correspon a famílies estrangeres.

Des dels centres de serveis socials també es duen a terme projectes grupals, comunitaris i de coordinació institucional. L'any 2002, 31 projectes, un 19% del total, s'han adreçat a població estrangera, un volum força superior al d'anys anteriors.

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de s. socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. d'immigrants estrangers atesos	2.021	1.106	950	153	188	482	885	844	921	1.032	8.582
% immigrants estrangers sobre total	33,4%	20,1%	16,7%	12,7%	10,5%	15,4%	19,9%	18,6%	25,6%	20,1%	20,9%

Servei d'Atenció als Immigrants Estrangers i Refugiats (SAIER)

Aquest servei municipal, mitjançant un conveni amb cinc entitats de la ciutat (ACSAR, CITE, AMIC, Creu Roja i Col·legi d'Advocats) ofereix atenció a estrangers, ja siguin persones que han immigrat per motius econòmics com refugiats o asilats. Presta els serveis següents:

- Informació i orientació sobre recursos socials, educatius, sanitaris, laborals i culturals de la ciutat.
- Atenció social a estrangers amb necessitats especials (acolliment temporal, menjadors, beques escolars, etc.), complementant les accions dels serveis d'atenció social municipals per als ciutadans. (Creu Roja)
- Assessorament i tramitació de la documentació específica pel fet de ser estranger (permisos de treball i residència, reagrupament familiar, etc.). (CITE)
- Assessorament jurídic en temes relacionats amb l'estrangeria. (Col·legi d'Advocats)
- Informació i orientació per a la formació i la inserció laboral dels immigrants. (AMIC)

S'ha dut a terme un projecte de millora del SAIER, que ha ampliat la infraestructura amb dos locals més. Des de l'octubre del 2002 s'ha posat en marxa un nou model de gestió, amb l'assumpció per part de l'Ajuntament dels serveis de recepció i informació, la qual cosa ha ampliat la capacitat d'atenció de 50 a 200 entrevistes al dia.

Atenció al SAIER	2002	2001	Variació %
Usuaris nous	10.188	8.190	+24,4
Unitats de atenció	20.363	16.504	+23,4

En els darrers tres anys el nombre d'usuaris del servei ha crescut considerablement, tot i que amb un ritme inferior al del creixement de la població estrangera a la ciutat.

Amb el nou sistema d'informació aplicat l'any 2002, sabem que en total s'han atès 10.598 usuaris l'any 2002; la majoria són nous, però una part ja havia estat atesa l'any anterior: el 83% havia estat atès pels serveis d'informació, el 28% pels serveis d'assessorament i tramitació de documentació, l'11% pels serveis d'assessorament jurídic i el 10% pels serveis d'atenció social. Més del 50% dels usuaris són persones sense permís de residència, fonamentalment de l'Amèrica llatina (45%), països de l'est d'Europa (20%), Àsia (15%) i Magrib (10%). Per països, els de major freqüència el 2002 han estat: Equador, Colòmbia, Marroc i Pakistan. En canvi, la demanda de sol·licituds de refugi és percentualment molt escassa (4%).

S'ha establert un conveni amb el Consorci de Normalització Lingüística pel qual s'ofereix l'accés gratuït a cursos bàsics intensius de català a les persones immigrades acollides pel SAIER.

Servei d'acolliment

És un acolliment d'estada limitada en un hotel o una pensió, amb places concertades pel SAIER, al qual aquest Servei deriva les persones que considera necessari. L'objectiu d'aquest servei és donar acolliment temporal a persones estrangeres que es troben en una situació conjuntural de manca d'habitatge fins que en troben un d'estable.

Immigrants acollits	2002	2001	Variació %
Persones acollides	155	210	-26,2
Estades	4.552	6.298	-27,7

La mitjana d'estada per usuari és de 30 a 40 nits. S'han comptabilitzat menys usuaris l'any 2002 perquè, tot i que la despesa ha estat la mateixa, s'ha fet més acollida de famílies, que impliquen pensió completa i representen un cost superior.

Servei de detecció i contacte de menors estrangers immigrants no acompanyats

L'acció d'aquest servei es realitza dins dels serveis normalitzats d'atenció a la infància i s'emmarca en l'acord institucional signat per l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Justícia de la Generalitat i altres institucions l'abril de 1999 com a resposta a la situació de menors magribins que vivien als carrers de Barcelona. S'adreça a menors immigrants indocumentats i sense referents familiars, l'edat dels quals és inferior als 18 anys, que viuen habitualment als carrers de Barcelona en condicions de vida deficitàries i en situació de risc i desemparament.

La finalitat bàsica d'aquest servei és detectar aquests menors i establir-hi contacte per oferir-los alternatives a la vida al carrer, apropar-los als recursos socioeducatius de la ciutat i derivar-los cap a la xarxa normalitzada d'atenció als menors de la Direcció General d'Atenció a la Infància de la Generalitat de Catalunya. El Servei està constituït per educadors i educadores especialitzats que treballen al carrer.

El 2002 s'ha atès un nombre inferior de menors, ja que l'equip s'ha dedicat més a activitats de prospecció, i s'han detectat 217 menors. El bon resultat del servei es basa en una detecció adequada i la derivació correcta dels menors als serveis corresponents.

Centres d'estada limitada per a menors immigrants

L'objectiu d'aquest servei és atendre els menors immigrants no acompanyats que es troben al carrer i viuen en situació precària i sense sostre. Aquests centres d'estada limitada són centres de suport educatiu per donar acolliment nocturn a aquests menors, derivats pels serveis socials, i faciliten la cobertura de les seves necessitats bàsiques d'higiene personal, alimentació i descans, i també procuren aconseguir la formació d'hàbits, cura i atenció socio sanitària.

Aquest servei es va inaugurar el 18 de desembre de l'any 2000. El perfil dels usuaris és de nois d'entre 16 i 17 anys, que representen el 50% dels menors atesos. L'any 2002 s'han atès 70 menors; el 2001, 83.

Incidència de l'atenció a persones estrangeres en altres serveis d'atenció social

Com ja s'ha esmentat, la línia de l'Ajuntament és prestar una atenció normalitzada dins dels serveis existents. Els serveis d'atenció a altres sectors de població, com els d'inclusió social, els d'atenció a la infància, o d'atenció a les dones, atenen sovint aquestes persones nouvingudes quan arriben a la ciutat, els faciliten recursos bàsics i continuen l'atenció durant un temps curt, el necessari per a la seva integració.

Als menjadors socials, per exemple, l'any 2002 un 39% dels àpats s'han servit a persones estrangeres, no obstant, és molt més elevat entre les persones ateses eventualment que no pas entre els usuaris habituals. També el pes dels estrangers és elevat a serveis com els de dutxes i rober (74% dels serveis d'higiene prestats).

En els serveis més especialitzats, com els d'acolliment de dones amb maltractaments, cal tenir en compte que el percentatge és elevat (41% en l'acolliment d'urgències), ja que es tracta de persones amb una major situació de vulnerabilitat a causa de l'absència de xarxes familiars i comunitàries associada a la manca de recursos econòmics.

Formació adreçada a professionals de l'atenció primària i especialitzada

Des de l'any 2002 s'estan portant a terme activitats de formació adreçades a professionals de l'atenció primària i especialitzada en matèria d'intervenció amb població immigrada per tal d'ajustar i adequar els serveis als nous ciutadans que arriben d'arreu del món. Les accions formatives inclouen: sessions de comunicació, sensibilització i habilitats interculturals, seminaris monogràfics (intervencions psicosocials i educatives en processos migratoris), tallers (intervencions amb la població immigrada), sessions informatives (Llei d'estrangeria), curs bàsic per treballar amb famílies immigrades, tant des d'un context d'atenció primària de serveis socials com des d'un context d'atenció a la infància en risc.

Promoció social i comunitària

Igual que en tots els sectors de població, el vessant de la promoció social i comunitària vol afavorir la potencialitat i la qualitat de vida de la població immigrant estrangera, tot contribuint a les línies estratègiques del Pla municipal d'immigració: afavorir la integració en un marc de cohesió social, defensar i difondre els valors de la diversitat i la convivència, conivure i prevenir les situacions de conflicte.

En els darrers anys s'han endegat una multitud de projectes i accions. A continuació indiquem els principals, emmarcats en els serveis següents d'acord amb el catàleg de serveis a les persones.

Mediació intercultural

Des del mes de juny de 2002 està en funcionament un nou servei de mediació intercultural.

Aquest servei ha estat creat amb la finalitat que es constitueixi en un instrument de pont entre les persones immigrades i la població autòctona, i també entre col·lectius de diferents cultures, per tal d'afavorir un canvi constructiu en la relació de

persones i col·lectius i, per tant, en la convivència ciutadana. S'estructura en dues modalitats:

- Mediació intercultural interpersonal: és una mediació entre persones immigrades i professionals dels Serveis Personals o entre persones de diferents cultures per afavorir la comprensió mútua en la situació que és objecte de treball.
- Mediació intercultural comunitària: consisteix en la detecció i prevenció de conflictes comunitaris i la mediació en la resolució de situacions i conflictes que impliquin la població immigrada i la població autòctona d'un mateix territori i col·lectius de diferents cultures.

L'any 2003 s'han fet 73 intervencions de mediació intercultural interperpersonal i 2 projectes de mediació comunitària, i també s'han atès 25 casos individuals. La utilitat d'aquesta iniciativa ha quedat palesa per la creixent demanda d'aquests serveis en els darrers mesos de l'any.

Mediación intercultural	2002
Casos individuals atesos	25
Intervencions individuals	73
Projectes comunitaris	2

Activitats de dinamització dels immigrants estrangers

El creixement del nombre de participants en les activitats de dinamització en els districtes ha estat important en els darrers anys. Són activitats culturals adreçades a immigrants i a la població autòctona organitzades pels districtes, i principalment pels centres cívics.

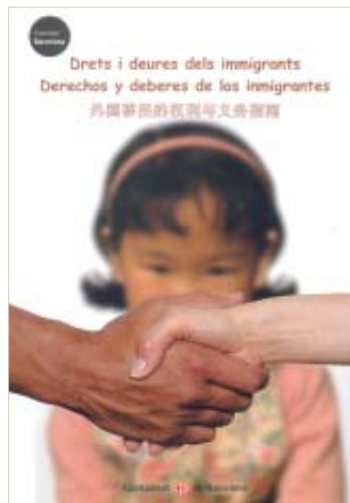
Es divulga la diversitat cultural i s'organitzen iniciatives i programes que faciliten l'intercanvi i la difusió de cultures entre la població autòctona i els immigrants, amb l'objectiu de crear espais de convivència i coneixement mutu per promoure el diàleg intercultural. S'intenta donar suport i canalitzar les iniciatives dels grups i les entitats, tant en l'àmbit de ciutat com de districte. Això es concreta en activitats com ara l'organització de jornades, conferències, taules rodones i debats, campanyes de divulgació, convocatòria de concursos i premis, oferta de formació, recursos, documentació o altres materials de suport a entitats o professionals, o d'altres activitats socioculturals. Es tracta de projectes i intervencions que sovint es fan amb la participació de diferents serveis a escala de districte, inclosos els centres de serveis socials (entre altres) i, sobretot, amb la col·laboració i, de vegades, la iniciativa de la xarxa d'entitats i associacions dels barris o ciutadanes.

Activitats de dinamització	2002	2001	Variació %
Número activitats	109	71	+53,5
Participants	11.360	11.794	-3,7
Entitats en conveni	16	18	-11,1

Distribució per districtes

Activitats de dinamització dels immigrants

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Activitats	31	0	20	0	0	0	5	0	5	46	107
Nre. participants	6.850	0	543	0	0	0	506	0	332	3.129	11.360

Informació

L'Ajuntament de Barcelona ha elaborat materials informatius, comprensibles i fàcils d'utilitzar, adreçats al col·lectiu immigrant i d'ajut per als professionals, els tècnics i les entitats que treballen amb els immigrants. La informació s'ha donat en idiomes diferents i se n'ha fet una distribució extensiva a la ciutat.

Drets i deures dels immigrants és una publicació presentada al maig, realitzada amb la col·laboració tècnica de l'Institut de Dret Polític de la Universitat de Barcelona. Se n'ha fet una tirada de 32.000 exemplars, 5.000 per a cada un dels idiomes d'ús més majoritari.

Què fer? Guies informatives dirigides específicament a les persones immigrades, en idiomes diferents, amb un total de 55.000 exemplars, sobre els temes següents: recursos sanitaris, empadronament, aprenentatge del català i el castellà.

Cursos d'ensenyament de les llengües oficials

L'Ajuntament ha potenciat en els darrers anys l'oferta de cursos d'ensenyament intensiu dels idiomes oficials de Catalunya: el català i el castellà. S'ha signat un conveni amb el Consorci de Normalització Lingüística de Catalunya per oferir, des del

SAIER, orientació i accions formatives d'immersió en llengua catalana i de coneixement de l'entorn, i s'ha ampliat la coordinació de la xarxa d'entitats per facilitar l'accés de l'aprenentatge del castellà.

Servei d'intèrprets i traducció

Aquest servei s'han començat a utilitzar al SAIER i al Servei d'Inserció Social (SIS), i es preveu posar-lo a l'abast de tota la xarxa municipal que tracta i atén directament els immigrants.

Observatori de la Immigració

S'ha posat en marxa l'any 2002, i forma part de l'Observatori Barcelona. La seva missió és conèixer, avaluar i informar sobre la situació i l'evolució de les condicions de vida de la població estrangera immigrant, la realitat i l'evolució dels processos socials que afecten la qualitat de vida de les persones i la cohesió social a la ciutat de Barcelona, de cara a orientar el disseny i la posada en marxa de polítiques i iniciatives públiques. Al llarg del 2002 s'han elaborat diversos informes i estudis (La població estrangera a Barcelona 2002; La salut dels immigrants 2001; La concentració d'escolars als centres públics municipals; L'escolarització dels fills d'immigrants de nacionalitat estrangera: curs 2000-2001 i 2001-2002; etc.).

Accions per a accedir al mercat laboral

- Programa EQUAL. En col·laboració amb Barcelona Activa i dins del programa europeu EQUAL, s'han desenvolupat actuacions per a la incorporació de persones immigrants al món laboral: projecte "Passarel·les cap a l'ocupació".
- Programa "Immigrants i treball". Contempla itineraris personalitzats d'inserció laboral per a persones immigrades dins del marc del Fons Social Europeu (FSE). Hi han participat 560 persones.
- Altres programes: "Emprenedors d'altres cultures"; "Transport públic: via per a la pluralitat i la convivència".

Carta de drets i deures culturals

Presentació de la Carta de drets i deures culturals a les entitats d'immigrants en el marc del Consell de Benestar Social.

Participació en xarxes europees o locals: desenvolupament i bones pràctiques

Es participa en diversos projectes. Barcelona, juntament amb Rotterdam, lidera el projecte "Immigració i integració".

Serveis per a immigrants i estrangers

Dades sociodemogràfiques

L'any 2002 s'han produït 49.237 nous empadronaments de persones estrangeres a la ciutat de Barcelona, per la qual cosa la població d'immigrants empadronada ha augmentat significativament: a final del 2002 hi havia 163.036 estrangers empadronats, un 10,7% del total de la població de la ciutat, mentre que a final del 2001 aquesta xifra era del 7,6%. En acabar l'any 2000 hi havia 74.109 estrangers empadronats a la ciutat, la qual cosa ens diu que només en dos anys hi ha hagut un increment del 120,3%. Aquestes xifres donen una idea clara de com ha anat creixent el nombre d'estrangers que s'han incorporat a la ciutat i de la dimensió que la immigració hi va adquirint.

	2002	2001	Variació %
Persones estrangeres empadronades el 31/12	163.046	113.809	+43,3
% sobre la població	10,7%	7,6%	+3,1

Aquesta realitat fa palès que Barcelona, com moltes altres ciutats europees importants, és una ciutat atractiva per a moltes persones d'altres països i cultures. Aquest fet va configurant un nou escenari de la ciutat i la fa més diversa, la qual cosa demana un esforç per part de tota la ciutadania per assolir la millor integració, cohesió social i convivència possibles.

Distribució de persones estrangeres per procedència el 31.12.02

Els llatinoamericans són majoria entre les persones immigrades a la ciutat. El padró de l'any 2002 mostra un increment substancial d'estrangers procedents d'Amèrica, amb un 55,7% del total dels nouvinguts.

L'Equador és el país de procedència que destaca per sobre dels altres per l'alt percentatge d'immigrants a final de l'any 2002, un 16,5% (26.981 persones), per davant de Colòmbia (7,6%), el Marroc (7,4%), Perú (6,7%) i Pakistan (6,1%).

Com l'any anterior, el 2002 el país d'on han arribat més immigrants ha estat l'Equador, amb 8.916 persones empadronades al 2002, seguit de l'Argentina, amb 4.969.

Per continents

Amèrica	86.364	53,0%
Europa	33.111	20,3%
Àsia	26.412	16,2%
Àfrica	17.002	10,4%

Per principals països de procedència	Nombre de persones	% sobre total població estrangera	Per principals països de procedència	Nombre de persones	% sobre total població estrangera
Equador	26.891	16,5	Alemanya	3.325	2,0
Colòmbia	12.429	7,6	Brasil	2.641	1,6
Marroc	11.985	7,4	Regne Unit	2.473	1,5
Perú	10.964	6,7	Bolívia	2.455	1,5
Pakistan	9.944	6,1	Índia	2.358	1,4
Argentina	9.516	5,8	Mèxic	2.334	1,4
Itàlia	7.013	4,3	Romania	2.288	1,4
República Dominicana	5.947	3,6	Cuba	2.069	1,3
Xina	5.272	3,2	Uruguai	2.067	1,2
Filipines	4.943	3,0	Rússia	1.951	1,2
França	4.709	2,9	Veneçuela	1.904	1,2
Xile	3.391	2,1	Resta països	24.277	14,9
			TOTAL	163.046	100

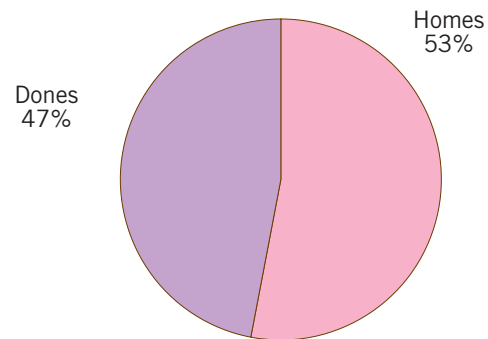
Perfil de la població estrangera a Barcelona el 31.12.02

Les 49.237 persones empadronades el 2002 no han suposat canvis massa significatius en la composició de la població immigrada pel que fa a la distribució per sexe i edat.

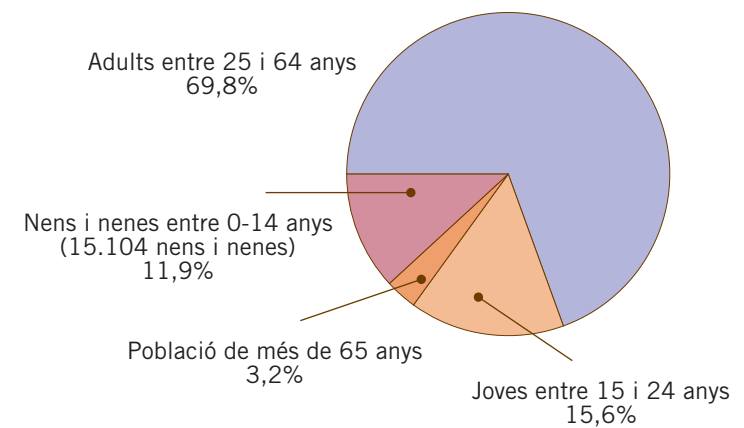
Els homes continuen representant una mica més de la meitat de la població.

L'edat adulta és la que té més presència (69,8%), seguida dels joves (15,6%) i dels infants fins als 14 anys (11,9%).

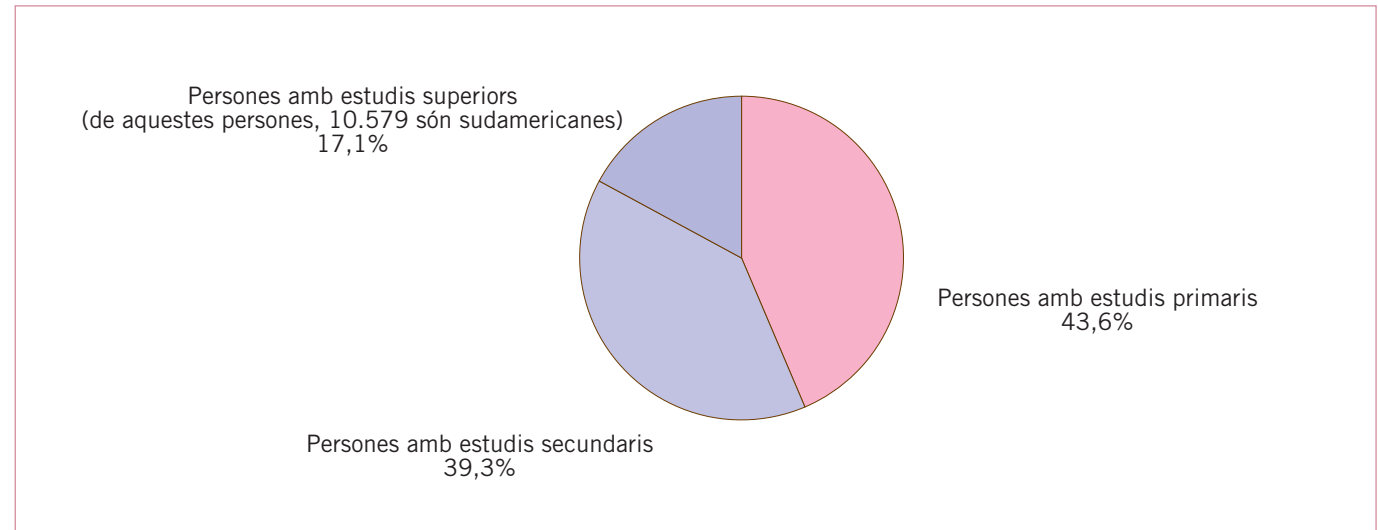
Distribució per sexe

Distribució per edats

Distribució de població estrangera per estudis

Població estrangera escolaritzada en l'ensenyament obligatori

Alumnes matriculats el 2002	Nombre	% sobre el total
Ensenyament públic	7.261	74
Ensenyament privat	2.607	26
Total	9.868	100

Distribució territorial per districtes

La distribució a tots els districtes de la ciutat segueix la tendència d'anys anteriors: l'any 2002 ha mantingut una proporcionalitat similar a la del 2001 i continuen sent els districtes de Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc i Sant Martí, per aquest ordre, els que han tingut més immigrants empadronats.

Distribució de la població estrangera per districtes

	Estrangers	% sobre la població estrangera	% sobre la població total	Variació % 2002/2001
Ciutat Vella	30.834	18,9	34,7	+36,9
Eixample	27.741	17,0	11,2	+40,2
Sants-Montjuïc	20.002	12,3	12,0	+47,4
Les Corts	6.060	3,7	7,4	+39,7
Sarrià-Sant Gervasi	10.519	6,5	7,9	+36,5
Gràcia	10.206	6,3	9,0	+42,5
Horta-Guinardó	11.538	7,1	7,0	+45,2
Nou Barris	12.575	7,7	7,7	+48,0
Sant Andreu	9.703	6,0	7,2	+49,2
Sant Martí	17.179	10,5	8,3	+51,4
Sense adreça	6.689	4,1		+50,9
Total	163.046	100	10,7	43,3

Actuació municipal

Pla municipal d'immigració

El mes de desembre del 2002 el Ple de l'Ajuntament va aprovar per unanimitat el Pla municipal d'immigració. Barcelona ha fet un pas endavant amb l'aprovació d'aquest Pla i es perfila com a ciutat pionera en l'elaboració i la concreció de polítiques

consensuades per a la immigració, que converteixen el fenomen de la immigració en un fet social organitzat i controlat i, al mateix temps, desitjable i profitós per a tots.

L'objectiu general del Pla és la integració real de les persones immigrades en tots els àmbits de la vida ciutadana de Barcelona. El Pla vol recollir el conjunt d'actuacions que porten a terme actualment les diferents administracions i les previstes a curt i mitjà termini des del govern local, coordinant-les des d'uns principis d'actuació comuns establerts en matèria de política migratòria i integració social.

El conjunt d'accions s'agrupen en tres grans línies estratègiques, que defineixen les temàtiques del Pla:

- I. Afavorir la integració en un marc de cohesió social.
- II. Defensar i difondre els valors de la diversitat i la convivència.
- III. Conviure i prevenir les situacions de conflicte.

A partir d'aquestes línies estratègiques, el Pla es desenvolupa amb 16 objectius i 90 mesures concretes. Dins de la primera línia estratègica, que busca la integració dels immigrants en un marc de cohesió social, trobem objectius rellevants per àrees com ara: l'aprenentatge de les llengües oficials, l'accés als recursos d'atenció, l'accessibilitat als serveis de la ciutat, l'accés a l'educació, la salut, els serveis socials, el mercat laboral, l'habitatge o la cultura.

La segona línia estratègica se centra en la defensa i la difusió dels valors de la diversitat i la convivència, i es planteja estudiar el fenomen migratori, el reconeixement dels drets cívics de la societat acollidora i de les persones nouvingudes, i la voluntat de donar visibilitat a la diversitat cultural. Finalment, la tercera línia estratègica posa els esforços en la convivència i la prevenció de les situacions de conflicte, i té per objectiu promoure la convivència en els espais públics, el reforç de la seguretat ciutadana i la normalització i la integració social dels locals destinats al culte religiós.

El Pla es basa en una sèrie de principis que orienten el conjunt de línies estratègiques i les accions descrites. Aquests principis són: igualtat, cohesió social, convivència, diversitat cultural, normalització, participació, temporalitat, transversalitat i consens.

Davant l'important creixement del nombre de persones immigrades estrangeres a la ciutat, creix també la demanda de serveis. La utilització de serveis públics, tant de l'Ajuntament com d'altres xarxes, per part de la població immigrant ha augmentat considerablement. Així doncs, s'han incrementat el volum d'actuacions i iniciatives de l'Ajuntament i el nombre de persones ateses en la xarxa de serveis socials o que han participat en projectes de promoció social i comunitària: comissions i taules a nivell de districte o de barri, projectes d'acollida... També s'ha produït un creixement en l'àmbit de la salut i l'ensenyament, més enllà d'altres temes relacionats amb la informació, l'accés a l'habitatge, etc.

Atenció social

En línies generals, la política de l'Ajuntament s'orienta a atendre tota la població en els serveis normalitzats. En relació amb la població immigrant, la voluntat de l'Ajuntament, i un dels principis bàsics del Pla municipal d'immigració, és atendre aquest col·lectiu en el marc dels serveis existents sense crear estructures paral·leles. Tot i això, algunes situacions de desigualtat han d'abordar-se des de polítiques específiques, i s'han dissenyat alguns serveis i activitats adreçades a immigrants per tal de garantir l'accés als serveis a tots els ciutadans i facilitar la seva integració en la societat de Barcelona.

El percentatge dels estrangers sobre el total de persones ateses en molts dels serveis municipals d'atenció social arriba moltes vegades al 20% o més, és a dir, és força superior al pes dels estrangers sobre el conjunt de la ciutat, que és del 10,7%. Tot i aquesta sobrerepresentació dels immigrants en el conjunt de persones ateses als serveis d'atenció social, els immigrants que utilitzen aquests tipus de serveis no són més d'un 5-10% del total d'estrangers residents a Barcelona.

Atenció des dels centres de serveis socials

En la línia de l'atenció normalitzada, els centres municipals de serveis socials atenen un nombre important de persones estrangeres, tant des del servei d'atenció individual i familiar com en les intervencions grupals, comunitàries o de coordinació institucional.

El 20,9% de les persones que han rebut atenció individual i familiar als serveis bàsics d'atenció social primària han estat immigrants, dada prou significativa si tenim en compte que la població immigrada empadronada a la ciutat és del 10,7%.

Atenció individual i familiar	2002	2001	Variació %
Persones immigrants ateses	8.582	6.430	+33,5
% sobre total usuaris d'atenció	20,9	17,5	+3,3

El pes de les persones estrangeres ateses s'ha anat incrementant progressivament; així, mentre el 1996 els immigrants estrangers representaven el 6,7% del total de casos atesos per l'atenció social primària als centres de serveis socials, l'any 2000 va suposar el 14%, i l'any 2002, el 20,9%. Pel que fa a la renda mínima d'inserció, el 15% dels 3.180 expedients vigents als centres de serveis socials a final de l'any 2002 correspon a famílies estrangeres.

Des dels centres de serveis socials també es duen a terme projectes grupals, comunitaris i de coordinació institucional. L'any 2002, 31 projectes, un 19% del total, s'han adreçat a població estrangera, un volum força superior al d'anys anteriors.

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de s. socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. d'immigrants estrangers atesos	2.021	1.106	950	153	188	482	885	844	921	1.032	8.582
% immigrants estrangers sobre total	33,4%	20,1%	16,7%	12,7%	10,5%	15,4%	19,9%	18,6%	25,6%	20,1%	20,9%

Servei d'Atenció als Immigrants Estrangers i Refugiats (SAIER)

Aquest servei municipal, mitjançant un conveni amb cinc entitats de la ciutat (ACSAR, CITE, AMIC, Creu Roja i Col·legi d'Advocats) ofereix atenció a estrangers, ja siguin persones que han immigrat per motius econòmics com refugiats o asilats. Presta els serveis següents:

- Informació i orientació sobre recursos socials, educatius, sanitaris, laborals i culturals de la ciutat.
- Atenció social a estrangers amb necessitats especials (acolliment temporal, menjadors, beques escolars, etc.), complementant les accions dels serveis d'atenció social municipals per als ciutadans. (Creu Roja)
- Assessorament i tramitació de la documentació específica pel fet de ser estranger (permisos de treball i residència, reagrupament familiar, etc.). (CITE)
- Assessorament jurídic en temes relacionats amb l'estrangeria. (Col·legi d'Advocats)
- Informació i orientació per a la formació i la inserció laboral dels immigrants. (AMIC)

S'ha dut a terme un projecte de millora del SAIER, que ha ampliat la infraestructura amb dos locals més. Des de l'octubre del 2002 s'ha posat en marxa un nou model de gestió, amb l'assumpció per part de l'Ajuntament dels serveis de recepció i informació, la qual cosa ha ampliat la capacitat d'atenció de 50 a 200 entrevistes al dia.

Atenció al SAIER	2002	2001	Variació %
Usuaris nous	10.188	8.190	+24,4
Unitats de atenció	20.363	16.504	+23,4

En els darrers tres anys el nombre d'usuaris del servei ha crescut considerablement, tot i que amb un ritme inferior al del creixement de la població estrangera a la ciutat.

Amb el nou sistema d'informació aplicat l'any 2002, sabem que en total s'han atès 10.598 usuaris l'any 2002; la majoria són nous, però una part ja havia estat atesa l'any anterior: el 83% havia estat atès pels serveis d'informació, el 28% pels serveis d'assessorament i tramitació de documentació, l'11% pels serveis d'assessorament jurídic i el 10% pels serveis d'atenció social. Més del 50% dels usuaris són persones sense permís de residència, fonamentalment de l'Amèrica llatina (45%), països de l'est d'Europa (20%), Àsia (15%) i Magrib (10%). Per països, els de major freqüència el 2002 han estat: Equador, Colòmbia, Marroc i Pakistan. En canvi, la demanda de sol·licituds de refugi és percentualment molt escassa (4%).

S'ha establert un conveni amb el Consorci de Normalització Lingüística pel qual s'ofereix l'accés gratuït a cursos bàsics intensius de català a les persones immigrades acollides pel SAIER.

Servei d'acolliment

És un acolliment d'estada limitada en un hotel o una pensió, amb places concertades pel SAIER, al qual aquest Servei deriva les persones que considera necessari. L'objectiu d'aquest servei és donar acolliment temporal a persones estrangeres que es troben en una situació conjuntural de manca d'habitatge fins que en troben un d'estable.

Immigrants acollits	2002	2001	Variació %
Persones acollides	155	210	-26,2
Estades	4.552	6.298	-27,7

La mitjana d'estada per usuari és de 30 a 40 nits. S'han comptabilitzat menys usuaris l'any 2002 perquè, tot i que la despesa ha estat la mateixa, s'ha fet més acollida de famílies, que impliquen pensió completa i representen un cost superior.

Servei de detecció i contacte de menors estrangers immigrants no acompanyats

L'acció d'aquest servei es realitza dins dels serveis normalitzats d'atenció a la infància i s'emmarca en l'acord institucional signat per l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Justícia de la Generalitat i altres institucions l'abril de 1999 com a resposta a la situació de menors magribins que vivien als carrers de Barcelona. S'adreça a menors immigrants indocumentats i sense referents familiars, l'edat dels quals és inferior als 18 anys, que viuen habitualment als carrers de Barcelona en condicions de vida deficitàries i en situació de risc i desemparament.

La finalitat bàsica d'aquest servei és detectar aquests menors i establir-hi contacte per oferir-los alternatives a la vida al carrer, apropar-los als recursos socioeducatius de la ciutat i derivar-los cap a la xarxa normalitzada d'atenció als menors de la Direcció General d'Atenció a la Infància de la Generalitat de Catalunya. El Servei està constituït per educadors i educadores especialitzats que treballen al carrer.

El 2002 s'ha atès un nombre inferior de menors, ja que l'equip s'ha dedicat més a activitats de prospecció, i s'han detectat 217 menors. El bon resultat del servei es basa en una detecció adequada i la derivació correcta dels menors als serveis corresponents.

Centres d'estada limitada per a menors immigrants

L'objectiu d'aquest servei és atendre els menors immigrants no acompanyats que es troben al carrer i viuen en situació precària i sense sostre. Aquests centres d'estada limitada són centres de suport educatiu per donar acolliment nocturn a aquests menors, derivats pels serveis socials, i faciliten la cobertura de les seves necessitats bàsiques d'higiene personal, alimentació i descans, i també procuren aconseguir la formació d'hàbits, cura i atenció sociosanitària.

Aquest servei es va inaugurar el 18 de desembre de l'any 2000. El perfil dels usuaris és de nois d'entre 16 i 17 anys, que representen el 50% dels menors atesos. L'any 2002 s'han atès 70 menors; el 2001, 83.

Incidència de l'atenció a persones estrangeres en altres serveis d'atenció social

Com ja s'ha esmentat, la línia de l'Ajuntament és prestar una atenció normalitzada dins dels serveis existents. Els serveis d'atenció a altres sectors de població, com els d'inclusió social, els d'atenció a la infància, o d'atenció a les dones, atenen sovint aquestes persones nouvingudes quan arriben a la ciutat, els faciliten recursos bàsics i continuen l'atenció durant un temps curt, el necessari per a la seva integració.

Als menjadors socials, per exemple, l'any 2002 un 39% dels àpats s'han servit a persones estrangeres, no obstant, és molt més elevat entre les persones ateses eventualment que no pas entre els usuaris habituals. També el pes dels estrangers és elevat a serveis com els de dutxes i rober (74% dels serveis d'higiene prestats).

En els serveis més especialitzats, com els d'acolliment de dones amb maltractaments, cal tenir en compte que el percentatge és elevat (41% en l'acolliment d'urgències), ja que es tracta de persones amb una major situació de vulnerabilitat a causa de l'absència de xarxes familiars i comunitàries associada a la manca de recursos econòmics.

Formació adreçada a professionals de l'atenció primària i especialitzada

Des de l'any 2002 s'estan portant a terme activitats de formació adreçades a professionals de l'atenció primària i especialitzada en matèria d'intervenció amb població immigrada per tal d'ajustar i adequar els serveis als nous ciutadans que arriben d'arreu del món. Les accions formatives inclouen: sessions de comunicació, sensibilització i habilitats interculturals, seminaris monogràfics (intervencions psicosocials i educatives en processos migratoris), tallers (intervencions amb la població immigrada), sessions informatives (Llei d'estrangeria), curs bàsic per treballar amb famílies immigrades, tant des d'un context d'atenció primària de serveis socials com des d'un context d'atenció a la infància en risc.

Promoció social i comunitària

Igual que en tots els sectors de població, el vessant de la promoció social i comunitària vol afavorir la potencialitat i la qualitat de vida de la població immigrant estrangera, tot contribuint a les línies estratègiques del Pla municipal d'immigració: afavorir la integració en un marc de cohesió social, defensar i difondre els valors de la diversitat i la convivència, conivure i prevenir les situacions de conflicte.

En els darrers anys s'han endegat una multitud de projectes i accions. A continuació indiquem els principals, emmarcats en els serveis següents d'acord amb el catàleg de serveis a les persones.

Mediació intercultural

Des del mes de juny de 2002 està en funcionament un nou servei de mediació intercultural.

Aquest servei ha estat creat amb la finalitat que es constitueixi en un instrument de pont entre les persones immigrades i la població autòctona, i també entre col·lectius de diferents cultures, per tal d'afavorir un canvi constructiu en la relació de

persones i col·lectius i, per tant, en la convivència ciutadana. S'estructura en dues modalitats:

- Mediació intercultural interpersonal: és una mediació entre persones immigrades i professionals dels Serveis Personals o entre persones de diferents cultures per afavorir la comprensió mútua en la situació que és objecte de treball.
- Mediació intercultural comunitària: consisteix en la detecció i prevenció de conflictes comunitaris i la mediació en la resolució de situacions i conflictes que impliquin la població immigrada i la població autòctona d'un mateix territori i col·lectius de diferents cultures.

L'any 2003 s'han fet 73 intervencions de mediació intercultural interperpersonal i 2 projectes de mediació comunitària, i també s'han atès 25 casos individuals. La utilitat d'aquesta iniciativa ha quedat palesa per la creixent demanda d'aquests serveis en els darrers mesos de l'any.

Mediación intercultural	2002
Casos individuals atesos	25
Intervencions individuals	73
Projectes comunitaris	2

Activitats de dinamització dels immigrants estrangers

El creixement del nombre de participants en les activitats de dinamització en els districtes ha estat important en els darrers anys. Són activitats culturals adreçades a immigrants i a la població autòctona organitzades pels districtes, i principalment pels centres cívics.

Es divulga la diversitat cultural i s'organitzen iniciatives i programes que faciliten l'intercanvi i la difusió de cultures entre la població autòctona i els immigrants, amb l'objectiu de crear espais de convivència i coneixement mutu per promoure el diàleg intercultural. S'intenta donar suport i canalitzar les iniciatives dels grups i les entitats, tant en l'àmbit de ciutat com de districte. Això es concreta en activitats com ara l'organització de jornades, conferències, taules rodones i debats, campanyes de divulgació, convocatòria de concursos i premis, oferta de formació, recursos, documentació o altres materials de suport a entitats o professionals, o d'altres activitats socioculturals. Es tracta de projectes i intervencions que sovint es fan amb la participació de diferents serveis a escala de districte, inclosos els centres de serveis socials (entre altres) i, sobretot, amb la col·laboració i, de vegades, la iniciativa de la xarxa d'entitats i associacions dels barris o ciutadanes.

Activitats de dinamització	2002	2001	Variació %
Número activitats	109	71	+53,5
Participants	11.360	11.794	-3,7
Entitats en conveni	16	18	-11,1

Distribució per districtes

Activitats de dinamització dels immigrants

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Activitats	31	0	20	0	0	0	5	0	5	46	107
Nre. participants	6.850	0	543	0	0	0	506	0	332	3.129	11.360

Informació

L'Ajuntament de Barcelona ha elaborat materials informatius, comprensibles i fàcils d'utilitzar, adreçats al col·lectiu immigrant i d'ajut per als professionals, els tècnics i les entitats que treballen amb els immigrants. La informació s'ha donat en idiomes diferents i se n'ha fet una distribució extensiva a la ciutat.

Drets i deures dels immigrants és una publicació presentada al maig, realitzada amb la col·laboració tècnica de l'Institut de Dret Polític de la Universitat de Barcelona. Se n'ha fet una tirada de 32.000 exemplars, 5.000 per a cada un dels idiomes d'ús més majoritari.

Què fer? Guies informatives dirigides específicament a les persones immigrades, en idiomes diferents, amb un total de 55.000 exemplars, sobre els temes següents: recursos sanitaris, empadronament, aprenentatge del català i el castellà.

Cursos d'ensenyament de les llengües oficials

L'Ajuntament ha potenciat en els darrers anys l'oferta de cursos d'ensenyament intensiu dels idiomes oficials de Catalunya: el català i el castellà. S'ha signat un conveni amb el Consorci de Normalització Lingüística de Catalunya per oferir, des del

SAIER, orientació i accions formatives d'immersió en llengua catalana i de coneixement de l'entorn, i s'ha ampliat la coordinació de la xarxa d'entitats per facilitar l'accés de l'aprenentatge del castellà.

Servei d'intèrprets i traducció

Aquest servei s'han començat a utilitzar al SAIER i al Servei d'Inserció Social (SIS), i es preveu posar-lo a l'abast de tota la xarxa municipal que tracta i atén directament els immigrants.

Observatori de la Immigració

S'ha posat en marxa l'any 2002, i forma part de l'Observatori Barcelona. La seva missió és conèixer, avaluar i informar sobre la situació i l'evolució de les condicions de vida de la població estrangera immigrant, la realitat i l'evolució dels processos socials que afecten la qualitat de vida de les persones i la cohesió social a la ciutat de Barcelona, de cara a orientar el disseny i la posada en marxa de polítiques i iniciatives públiques. Al llarg del 2002 s'han elaborat diversos informes i estudis (La població estrangera a Barcelona 2002; La salut dels immigrants 2001; La concentració d'escolars als centres públics municipals; L'escolarització dels fills d'immigrants de nacionalitat estrangera: curs 2000-2001 i 2001-2002; etc.).

Accions per a accedir al mercat laboral

- Programa EQUAL. En col·laboració amb Barcelona Activa i dins del programa europeu EQUAL, s'han desenvolupat actuacions per a la incorporació de persones immigrants al món laboral: projecte "Passarel·les cap a l'ocupació".
- Programa "Immigrants i treball". Contempla itineraris personalitzats d'inserció laboral per a persones immigrades dins del marc del Fons Social Europeu (FSE). Hi han participat 560 persones.
- Altres programes: "Emprenedors d'altres cultures"; "Transport públic: via per a la pluralitat i la convivència".

Carta de drets i deures culturals

Presentació de la Carta de drets i deures culturals a les entitats d'immigrants en el marc del Consell de Benestar Social.

Participació en xarxes europees o locals: desenvolupament i bones pràctiques

Es participa en diversos projectes. Barcelona, juntament amb Rotterdam, lidera el projecte "Immigració i integració".

Serveis per a persones amb disminució

L'Institut Municipal de Persones amb Disminució (IMPD)

Els serveis per a les persones amb disminució s'impulsen i coordinen a través de l'Institut Municipal de Persones amb Disminució de Barcelona (IMPD). És un organisme autònom de l'Ajuntament de Barcelona, creat l'any 1989 a partir de la fusió dels patronats municipals de disminuïts físics i de disminuïts psíquics.

És missió de l'IMPD gestionar les polítiques adreçades a la promoció i a l'atenció de les persones amb disminució física, psíquica, auditiva, visual i malaltia mental basades en els principis de normalització i reconeixement de la diferència.

Les actuacions de l'IMPD es desenvolupen d'acord amb el Programa d'actuació anual aprovat per la Junta Rectora.

Funcions de l'IMPD

1. Conèixer la realitat social i les necessitats de les persones amb disminució, formular propostes, promoure estudis sobre les problemàtiques de les persones amb disminució i la recerca de recursos.
2. Col·laborar amb els departaments municipals centrals i territorials perquè cadascun, segons les seves competències, procuri la integració de les persones amb disminució i l'accessibilitat a tots els serveis de la ciutat.
3. Oferir serveis d'atenció a persones amb discapacitat i, en especial, promoure experiències pilot de nous serveis.
4. Coordinar espais consultius de participació ciutadana sobre temes específics que afecten les persones amb disminució i fomentar l'associacionisme i la participació d'aquestes persones.

Òrgan executiu i de participació social

L'IMPD reuneix serveis dedicats a les persones disminuïdes, d'atenció i de promoció social, i n'és l'òrgan executiu. Així mateix, la seva pròpia estructura organitzativa i les seves funcions són elements clau de la política municipal de participació social en aquest camp.

Organització

Els òrgans de govern de l'IMPD són la Junta Rectora, la Comissió Directiva i la Presidència.

La Junta Rectora, composta per 20 membres:

- 10 representants de les persones amb disminució de Barcelona, elegits per sufragi directe cada quatre anys.
- 10 membres designats per l'Ajuntament: regidors o regidores o càrrecs directius de l'Ajuntament mateix.

La Comissió Directiva, composta per 12 membres:

- 6 representants de les persones amb disminució, els quals formen part de la Junta Rectora.
- 6 membres designats per l'Ajuntament.

La Presidència és a càrrec de la presidenta de la Comissió de Benestar Social de l'Ajuntament.

Serveis

Informació i assessorament: Servei d'Atenció al Públic (SAP)

Aquest Servei proporciona informació sobre els recursos i serveis existents i atén reclamacions i suggeriments. Així mateix, tramita la targeta d'usuari del servei públic de transport especial adaptat i la targeta de tolerància d'aparcament, adequada al Decret 204/1999, de 27 de juliol.

El Servei també realitza altres funcions complementàries d'assessorament i gestió i de tràmits en diferents aspectes que suposen un suport a les persones amb disminució, així com l'edició de publicacions i material multimèdia, guia de recursos i informació en Braille.

El Servei d'Atenció al Públic (SAP) funciona des de l'any 1993 i ofereix:

- Informació.
- Atenció de reclamacions.
- Tràmits:
 - La targeta d'usuari del servei públic de transport especial adaptat.
 - La targeta de tolerància d'aparcament.
- Col·laboració amb el Sector de Serveis Personals.

	2002	% respecte 2000
Total de demandes	9.104	+28
Total de'usuaris	4.842	+11

Indicadors de l'activitat

	2002	% respecte 2000
Informació	6.636	+38
Reclamacions	732	-19
Tramitacions: total de demandes	1.736	
Demandes de targeta de transport especial	192	+10
Demandes de targeta de aparcament	1.481	+28
Demandes de subvenció IVTM (no conductors)	63	+26

Indicadors de població atesa

	2002	% respecte 2000
Persones i famílies	4.395	+15
Estudiants, professionals i entitats	447	-18
Persones per tipus de disminució	4.395	
Física	3.296	+15
Psíquica	454	+3
Mental	226	+2
Auditiva	151	+23
Visual	268	+70

Divulgació i publicacions

Es tracta d'un servei de ciutat que té les funcions de producció, edició i distribució de materials divulgadors, publicacions, manuals, vídeos i documents electrònics.

Atenció precoç de disminucions

Els equips interdisciplinaris per a la petita infància (EIPI) de l'Institut Municipal de Persones amb Disminució de Barcelona estan ubicats als districtes de Ciutat Vella i de Nou Barris.

Formen part de la xarxa pública dels Serveis d'Atenció Precoç (SAP) de la Generalitat de Catalunya, i estan catalogats com a serveis concertats mitjançant conveni marc amb corporacions locals.

Atenen nens amb disminució, o amb risc de patir-ne, d'edats compreses entre 0 i 6 anys.

Els serveis dels EIPI es concreten en:

- Prevenció: activitats destinades a la difusió, sensibilització i assessorament.
- Diagnòstic, tractament i seguiment; quant als tractaments, es consideren diverses modalitats: el tractament preventiu (de seguiment a la fase de detecció), el tractament terapèutic (psicològic o fisioterapèutic) i el seguiment en la darrera fase del tractament.
- Suport a la integració escolar i social.
- Divulgació i coordinació amb tots aquells professionals que treballen al mateix territori i hi fan tasques de promoció de la salut i de prevenció dels trastorns del desenvolupament des dels àmbits de la salut, l'educació i els serveis socials.

Prevenció i atenció precoç	2002	2001	Variació %
Equips o punts de prestació	2	2	0
Casos diagnosticats	196	186	+5,4
Total usuaris en tractament	254	243	+4,5
Casos de tractament preventiu	111	99	+12,1
Casos de tractament terapèutic i de seguiment	143	144	-0,7

Servei d'integració laboral

L'**Equip d'Assessorament Laboral (EAL)** de l'Institut Municipal de Persones amb Disminució de Barcelona és un servei de suport a la integració laboral de les persones amb disminució (SSIL extern), inscrit en el Registre d'Entitats i Serveis del Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya.

L'EAL es configura a través dels serveis següents:

- Acollida, informació, valoració i orientació professionals.
- Formació.
- Ocupació.
- Suport.
- Assessorament legal.

	2002	% respecte 2000
Valoracions i orientacions	415	-2
Inscripcions en cursos	275	+27
Contractes	243	+15
Programes individuals de suport o seguiment	713	-15
En la recerca activa d'ocupació	325	-28
En la formació	158	0
En l'ocupació	230	-1
Assessoraments legals	469	+63

Servei públic de transport especial adaptat

El servei públic de transport especial per a persones amb mobilitat reduïda severa és de titularitat de l'Entitat Metropolitana del Transport (EMT) i l'IMPD. Aquest servei el gestionen l'IMPD i les empreses CETRAMSA i Transports Ciutat Comtal (TCC).

Hi ha dues modalitats de servei:

- Fix: conjunts de serveis amb període i finalitat determinats. La recepció i la resolució de les demandes és a càrrec de l'IMPD.
- Esporàdic: serveis variables a curt termini. La recepció i la resolució de les demandes és a càrrec de CETRAMSA.

Pel que fa al servei públic de transport especial per a persones amb mobilitat reduïda durant l'any 2002, tenim les dades següents:

- 315 usuaris han gaudit d'algun servei fix.
- Hi ha hagut 575 usuaris de serveis esporàdics.
- S'ha denegat el servei fix a 17 usuaris perquè la seva demanda no s'ajustava als criteris que marca la normativa vigent (serveis de rehabilitació, centres de dia de gent gran).

D'altra banda, l'actuació d'aquest servei ha implicat l'elaboració de 708 dictàmens de derivació a línies regulars.

	<i>2002</i>	<i>2001</i>	<i>Variació %</i>
Total viatges	<i>101.033</i>	<i>92.461</i>	+9
Total viatges fixos	<i>78.506</i>	<i>71.186</i>	+10
Total viatges esporàdics	<i>22.527</i>	<i>21.275</i>	+6

Hi ha hagut un increment del nombre total de viatges motivat per la participació de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) en el finançament del servei a partir de novembre del 2002.

Acolliment residencial

Hi ha equipaments que proporcionen acolliment residencial a persones amb disminució amb un alt grau d'afectació. S'hi ofereixen suport personal, assistència sanitària, allotjament i manutenció, atenció i higiene personals, hàbits d'autonomia, rehabilitació-habilitació, relacions i integració social.

Són dos equipaments residencials i un centre que actua com a servei experimental. Proporcionen allotjament i atenció a persones amb disminució, vetllen per la seva qualitat de vida i potencien la seva autonomia.

Residències	2002
Equips o punts de prestació	3
Casos diagnosticats	54
Total usuaris en tractament	54
Casos de tractament preventiu	19.710

Les dues residències són de titularitat de la Generalitat de Catalunya (ICASS) i les gestiona l'IMPD. S'hi porten a terme programes individualitzats d'atenció psiquiàtrica, educatius, pedagògicoformentius, esportius, lúdics i culturals. El nombre de residents es manté invariable respecte del 2001.

La residència Amílcar disposa de 18 places i és oberta les 24 hores del dia tots els dies de l'any. S'adreça a persones adultes amb greus disminucions físiques que hi accedeixen voluntàriament.

Hi ha 6 dones (33%) i 12 homes (67%).

La mitjana d'edat dels residents és de 49,9 anys (entre els 27 i els 63 anys).

La mitjana del grau de disminució és del 90,3% i varia entre el 86% i el 100% (hi ha 6 residents amb paràlisi cerebral, 3 residents amb malalties progressives, 3 amb lesió medul·lar, 1 amb lesions cerebrals, 1 amb seqüeles de poliomielitis, 1 amb isquèmia cerebral, 1 amb seqüeles d'accident vascular cerebral, 1 amb seqüeles de traumatisme cranioencefàlic i 1 amb síndrome de Reynaud vascular).

La residència Valldaura té 24 places per a persones adultes amb disminució psíquica i greus trastorns de l'estructura de la personalitat, com ara debilitat mental, neurosi, psicosi, etc.

Hi ha 13 homes (54%) i 11 dones (46%).

La mitjana d'edat és de 40,6 anys (oscil·la entre els 22 i els 66 anys).

Quant a la procedència dels residents, cal destacar que el 50% prové de domicilis familiars o propis, el 33% d'institucions (residències i institucions psiquiàtriques, col·lectius infantils i juvenils, etc.) i el 17% restant de situacions d'indigència o precarietat extrema.

El grau de disminució oscil·la entre un mínim del 48% i un màxim del 94%, amb un valor mitjà del 71,7%.

Servei residencial a la Vila Olímpica

Hi ha un tercer centre residencial de titularitat municipal a la Vila Olímpica, que en realitat és un servei residencial experimental per a persones amb disminució física i/o sensorial.

Aquest servei té un caire experimental i consisteix en un pis de sis apartaments amb dotze places per a persones amb disminució física i/o visual. Les persones amb disminució controlen l'entorn domèstic mitjançant la utilització d'un sistema de noves tecnologies aplicades en aquest entorn (domòtica).

Llars-residència

Proporcionen acolliment residencial a persones amb disminució psíquica. S'hi ofereixen allotjament i manutenció, atenció i higiene personals, hàbits d'autonomia, descans i lleure, relacions interpersonals i integració social.

Es concreten en dos pisos tutelats de la **Casa Bloc** de titularitat de l'IMPD, amb un total de vuit places (quatre places cada un), per a persones amb disminució psíquica. Les dades corresponents a l'activitat dels pisos es mantenen com les de l'any 2001.

	2002
Nombre pisos	2
Nombre places	8
Persones acollides	8
Estades	2.920

El 25% de les vuit persones ateses són dones i el 75%, homes.

Pel que fa a l'edat, la mitjana és de 49,1 anys (entre els 35 i els 59 anys). Segons el pis, la distribució és la següent:

- Pis mixt: entre 30 i 54 anys. La mitjana és de 44,5 anys.
- Pis d'homes: entre 45 i 60 anys. La mitjana és de 53,7 anys.

El grau mitjà de disminució és del 62,8%. Segons el pis, la distribució és la següent:

- Pis mixt: entre el 33% i el 65%. La mitjana és del 57%.
- Pis d'homes: entre el 33% i el 96%. La mitjana és del 62,2%.

Consultoria i seguiment dels serveis municipals

La Comissió Directiva, en la reunió del dia 10 d'octubre de 2001, va aprovar un pla de millora de l'organització i dels serveis de l'IMPD. Aquest pla recull l'agregació dels serveis de Consultoria, Suport a l'Atenció Primària i Foment de la Participació en un únic servei per assegurar l'accessibilitat als serveis de la ciutat i es configura com a servei de ciutat i de districte.

En aquest sentit, la funció principal d'aquest nou servei és donar suport als diferents sectors i òrgans municipals, i fer-ne el seguiment, perquè a l'hora d'aplicar els programes, tant en òrgans centrals com en districtes, ho facin mantenint l'accés de les persones amb disminució.

Això implica oferir assessorament i donar informació per al desenvolupament de projectes de ciutat i de districte. També implica controlar processos i serveis, sensibilitzar grups d'afectats i validar bones pràctiques per assegurar que els serveis i els productes siguin per a tots els ciutadans i les ciutadanes.

En aquest procés de reorganització, que va tenir lloc el segon semestre de l'any 2002, ha estat una qüestió preferent apropar el suport tècnic de l'IMPD al territori. Per aconseguir-ho s'han reubicat tècnics als districtes i s'ha ampliat el temps de dedicació que s'oferia fins llavors.

Activitat

Àmbits d'actuació	Professionals contactats / assessorats	Actuacions municipals assessorades
Serveis socials *	341	827
Informació	275	-
Participació i associacionisme	60	11
Lleure, esports, cultura i educació	190	25
Equipaments de serveis socials especialitzats	7	5
Via pública, parcs i jardins, transport i urbanisme	52	21
Comunicació	31	20

(*) **Serveis Socials:** dins d'aquest apartat s'aporten dades complementàries de l'atenció que reben les persones amb discapacitat als centres de serveis socials d'atenció primària, en tant que persones ateses al serveis d'atenció individual i familiar:

Un 7,6% dels destinataris de l'atenció individual i familiar dels serveis socials bàsics d'atenció primària són persones amb disminució física, psíquica o sensorial.

Atenció individual i familiar	2002	2001	Variació %
Persones ateses als CSS	3.154	3.372	-7,7
Percentatge sobre total usuaris d'atenció	7,6%	9,3%	-1,7

Distribució per districtes

Atenció individual i familiar als centres de serveis socials

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Nre. de persones amb disminució ateses	613	371	260	173	127	182	280	352	357	439	3.154
% sobre total atesos	10,1%	6,7%	4,5%	14,3%	7,1%	5,8%	6,3%	7,8%	9,9%	8,6%	7,7%

Planificació i prospectiva

L'objectiu d'aquest servei és conèixer la realitat de les persones amb disminució que viuen a la ciutat de Barcelona, la qual cosa ha de permetre l'elaboració de propostes a mitjà i llarg termini. A més, també és l'encarregat de fer el disseny de nous serveis i l'anàlisi dels serveis actuals de l'IMPD.

Projectes europeus en el 2002

- Indicadors d'exclusió social de dones amb discapacitat.
- ELDA (European Learning Disability Access).

- Passarel·les cap a l'ocupació (iniciativa comunitària EQUAL).
- Xarxa "Una Europa lliure de barreres per a persones amb disminució".
- Observatori europeu "Ciutats i pobles per a tothom".
- Projecte de difusió de la Declaració de Barcelona "La ciutat i les persones amb disminució".
- Projecte CASE, acció local per combatre l'exclusió social.
- Projecte "Exchange II: l'euro, una moneda per a Europa" (programa europeu Prince).

A més, s'elaboren estudis i documentació tècnica, i també es desenvolupa la base de dades del projecte Usuari.

Relacions institucionals

Durant l'any 2002 l'IMPD ha participat activament en un nombre important d'organismes en diferents àmbits, ha signat convenis i acords amb les institucions públiques i privades relacionades amb el seu àmbit d'actuació i ha desenvolupat un programa de relacions institucionals ampli i incisiu. També ha dedicat esforços a la comunicació, tant en accions de difusió pública a través dels mitjans i d'Internet, com organitzant diversos actes i activitats.

Esports

La **Direcció d'Esports** del Sector de Serveis Personals és la responsable d'aplicar les polítiques municipals en l'àrea de l'esport a Barcelona. Les seves **funcions** principals són:

- La planificació del desenvolupament d'equipaments esportius.
- L'establiment de criteris generals i línies d'actuació en matèria d'instal·lacions esportives.
- L'impuls de convenis i acords amb els agents esportius de la ciutat.
- El foment de l'esport entre tots els ciutadans.
- La promoció d'activitats i serveis destinats a l'adquisició i el manteniment d'hàbits esportius saludables i accessibles.
- La difusió de totes les activitats esportives que genera l'Ajuntament.

El Pla estratègic de l'esport a la ciutat de Barcelona

Aquest pla és un instrument amb el qual el sistema esportiu pretén dissenyar i consensuar les línies estratègiques de futur de l'esport de Barcelona.

Iniciat durant el període 2000-2001, en el qual es van perfilar les línies d'actuació bàsiques, durant l'any 2002 s'ha fet el desplegament organitzatiu i participatiu de tots els agents esportius de la ciutat, que ha de permetre establir les accions del futur esportiu de Barcelona l'any 2003.

En aquest any 2002 s'han realitzat les actuacions següents:

23 de febrer: primera Conferència d'Exploració Estratègica, amb la presentació pública del Pla. En aquesta sessió hi van participar quatre relators, s'hi van inscriure 485 persones, i hi va haver 34 aportacions i 79 propostes.

11 de novembre: desplegament organitzatiu i constitució del Fòrum Metropolità de l'Esport, amb 3 jornades tècniques, 6 comissions de ciutat i 30 de districte, i 10 reunions amb els consells municipals de districte.

Tot el treball ha quedat recollit i s'ha complementat amb l'elaboració de diferents informes i estudis.

12 de desembre: segona Conferència de Diagnosi, amb la corresponent exposició pública, i també exposició de les estratègies i les mesures que es proposen per al futur esportiu de Barcelona. En aquesta sessió hi van participar quatre relators i s'hi van escriure al voltant de 400 persones.

Word Police & Fire Games 2003

La Direcció d'Esports participa activament en el desenvolupament i l'organització d'aquest projecte, amb l'assignació de recursos humans en l'estructura organitzativa.

Des del Consorci per a l'Organització dels X Jocs Mundials de Polícies i Bombers (Generalitat de Catalunya, Ajuntament de Barcelona, Cambra de Comerç i Ministeri de l'Interior), s'ultimen els detalls des del punt de vista tècnic esportiu i es porta la coordinació de les instal·lacions esportives que s'utilitzaran.

Servei d'atenció i assessorament

Des d'Informació Esportiva s'ofereix una sèrie de serveis adreçats a informar els ciutadans i els sectors especialitzats sobre l'oferta esportiva de la ciutat: campanyes esportives organitzades per diferents sectors de la ciutat (Ajuntament de Barcelona, administracions públiques, federacions, clubs, associacions, entitats), informació sobre les diferents instal·lacions esportives de la ciutat, tant públiques com privades. També inclou serveis de suport a altres departaments de la Direcció d'Esports i dels districtes.

Les principals actuacions de l'any 2002 han estat les derivades del manteniment del cens d'instal·lacions esportives de l'any 1995, amb 1.030 instal·lacions i 3.555 espais esportius públics i privats.

També s'han realitzat activitats de difusió (a través de serveis d'atenció al públic, butlletins de publicacions, informació sobre l'oferta esportiva), de recull de premsa, d'informació interna i del Centre de Documentació.

Concessions i gestió d'instal·lacions esportives

Amb la implantació definitiva del procés de descentralització de les instal·lacions esportives als districtes, les principals tasques desenvolupades durant l'any 2002 per la Direcció d'Esports pel que fa a la gestió d'equipaments han estat:

- L'establiment de criteris generals i línies d'actuació en matèria d'instal·lacions esportives.
- L'impuls d'acord de gestió amb els agents esportius de la ciutat.
- La difusió de les activitats esportives a la ciutat.
- El seguiment de la gestió mitjançant les comissions de seguiment, la participació dels usuaris, les cartes de qualitat i l'auditoria anual.
- El treball per aconseguir l'accessibilitat per a tots tipus d'usuaris aplicant una política de preus assequible.
- El control de la gestió a través dels indicadors de gestió, enquesta d'usuaris, auditoria econòmica i aprovació de preus anuals.

L'any 2002 finalment es va acabar de completar l'externalització de la gestió de tots els equipaments esportius i la seva descentralització als districtes.

En aquest procés de regulació de la gestió s'han formalitzat cinc concessions amb més de vint anys de durada i tres autoritzacions d'ús: CE Can Ricard (23 anys), CE rugbi la Foixarda (1 any), estadi J. Serrahima (1 any), camp beisbol Pérez de Rozas (1 any), CE piscines Bernat Picornell-Montjuïc (30 anys), poliesportiu municipal La Bordeta (30 anys), CE Can Felipa (20 anys) i CE Can Dragó-Can Cuyàs.

Per tipologia d'entitats, la cessió de la gestió s'ha atorgat a quatre empreses esportives, dues federacions i dues entitats i clubs esportius.

Equipaments esportius per districtes

Barcelona disposa d'una àmplia xarxa d'equipaments i espais esportius de diferents tipus, distribuïts per tots els districtes de la ciutat, com es detalla en els quadres següents, en els quals no estan inclosos els espais escolars.

Equipaments esportius

Nombre d'espais esportius públics (exclusos els escolars) a Barcelona. Distribució per tipologies i per districtes. 2002

	Ciutat Vella	Eixample	Sants-Montjuïc	Les Corts	Sarrià-St. Gervasi	Gràcia	Horta-Guinardó	Nou Barris	Sant Andreu	Sant Martí	TOTAL 2002 Districtes
Pistes poliesportives i frontons descoberts	21	9	8	4	2	8	26	16	13	15	122
Pistes tennis i paddle tennis	0	0	14	0	3	0	29	2	10	3	61
Camps de futbol	1	0	6	1	1	2	10	7	7	6	41
Altres camps grans	1	5	5	0	1	0	2	2	0	1	17
Espais d'atletisme	0	0	8	0	1	0	0	2	1	1	13
Pavellons i frontons coberts	5	8	6	1	3	3	9	4	4	10	53
Sales polivalents i especialitzades	21	13	19	10	1	35	24	11	11	23	168
Piscines cobertes	9	5	4	2	1	7	3	6	5	8	50
Piscines descobertes	4	2	9	0	4	2	6	2	3	0	32
Pistes de petanca	27	25	23	10	13	11	82	34	28	48	301
Espais no convencionals	3	4	2	3	4	2	8	11	1	5	43
Altres espais	24	22	102	13	16	17	21	23	20	29	287
Total espais esportius	116	93	206	44	50	87	220	120	103	149	1.188

Gestió i utilització de les instal·lacions municipals esportives. Any 2002

	Dependència direcció	Dependència districtes	Total Ciutat
Nombre d'instal·lacions	13	112	125
Nombre d'unitats de gestió	13	100	113
Percentatge d'unitats de gestió directa	0	1	0,9
Percentatge d'unitats de gestió indirecta	13	99	99,1
Percentatge de cessions regularitzades	58,3	50,5	51,3
Nombre d'abonats	1276	160.689	161.965
Nombre total d'usuaris individuals	23.256	384.063	407.319
Nombre total d'entitats usuàries	152	860	1.012

Usuaris i abonats. Distribució per districtes

	2002		2001	
	Abonats	Usuaris	Abonats	Usuaris
Ciutat Vella	16.790	30.830	16.036	24.665
Eixample	23.895	7.536	22.330	5.810
Sants-Montjuïc	19.272	107.566	20.136	94.897
Les Corts	11.500	5.140	9.836	10.870
Sarrià-Sant Gervasi	5.723	17.838	4.890	11.399
Gràcia	38.131	42.406	37.269	69.021
Horta-Guinardó	8.880	79.424	9.216	95.312
Nou Barris	13.571	28.035	13.116	265.764
Sant Andreu	5.314	26.439	5.471	17.690
Sant Martí	18.889	63.651	18.481	54.360
Total	161.965	498.865	156.781	649.788

Escoles i entitats. Distribució per districtes. Any 2002

	Escoles	Entitats
Ciutat Vella	20	9
Eixample	22	251
Sants-Montjuïc	20	110
Les Corts	13	0
Sarrià-Sant Gervasi	24	10
Gràcia	15	7
Horta-Guinardó	42	84
Nou Barris	0	0
Sant Andreu	28	60
Sant Martí	180	127
TOTAL	364	658

El total de despeses d'utilització de les instal·lacions esportives municipals al 2002 ha estat de 1.480.698,33 €.

Infraestructures

Principals tasques del servei d'infraestructures

- La planificació per al desenvolupament del mapa d'equipaments esportius de la ciutat.
- El control i manteniment de les instal·lacions de la muntanya de Montjuïc i de les instal·lacions assignades a la Direcció d'Esports.
- La supervisió i el control de l'acabament de les obres d'adequació de les instal·lacions.
- El seguiment de les obres d'ampliació de serveis i el manteniment i la participació a diferents nivells en les actuacions realitzades a la ciutat, bé fent l'assessorament i el seguiment de l'obra, bé portant directament la direcció d'obra.

Actuacions destacades de l'any 2002

Oficines de la Direcció

- Redacció del projecte i direcció d'obres de la reestructuració de les oficines per a l'adequació d'espais pel personal del Consorci del Mundial de Natació 2003.
- Tasques de manteniment general.

Actuacions a la ciutat en diverses instal·lacions:

- Estadi Serrahima
- Rugbi la Foixarda
- Beisbol Pérez de Rozas
- Hípica la Foixarda
- Piscines Picornell
- Piscines Montjuïc
- Base Nàutica
- Centre Municipal de Vela
- Piscina Sant Jordi
- Can Felipa
- Tennis Taula. Districte de Sarrià-Sant Gervasi
- Maresme-Llull
- Folch i Torres
- Espanya Industrial
- Pavelló Carmel

Promoció esportiva

Esport escolar

Els programes de promoció de l'esport escolar tenen com a principal objectiu donar a conèixer a les escoles experiències esportives, tan variades com sigui possible, per fomentar i educar l'alumnat en l'hàbit de la pràctica esportiva, tant en horari escolar com extraescolar.

Dotació i préstec de material esportiu

Préstec de material esportiu, any 2002	Demandes	Usos
Escoles	43	55
Clubs i entitats	31	37
Centres cívics i casals	4	4
Ajuntament i CRP	21	22

Campanya d'introducció al món dels escacs

L'activitat es dirigeix als alumnes de 3r, 4t i 5è de primària i s'organitzen en cursets intensius.

Nedem cap al 2003

Amb el propòsit d'estendre l'aprenentatge de la natació a tots els nois i noies de la ciutat, i dins el marc del Campionat del Món de Natació Barcelona 2003, la Direcció d'Esports continua la campanya iniciada el curs 1999-2000 adreçada a l'alumnat de 1r de primària dels centres docents públics de la ciutat.

Durant el curs 2001-2001 la participació ha estat de 2.920 alumnes i l'organització ha estat a càrrec de 27 entitats en 30 piscines públiques i privades.

Salut i esport

Biatló i triatló. Activitat per donar a conèixer aquests esports a l'alumnat del cicle superior de primària i del primer cicle de secundària.

Mou-te en bici (bicicletada)

Activitat dirigida al primer cicle de secundària que es desenvolupa per diversos carrers de la ciutat. L'any 2002 s'ha fet al centre cívic Can Fabra (Sant Andreu).

Participació en les activitats d'esport escolar promogudes per la Direcció d'Esports (2002)	Alumnes	Escoles
Escacs	547	12
Nedem cap al 2003	2.920	113
Actes escolars (coorganitzades amb l'IMEB)	3.615	78
Biatló	1.805	50
Triatló escolar	900	16
Mou-te en bici	910	12
Jocs Escolars (CEEB)	24.775	208
Total	31.857	411

Creació del Consell de l'Esport Escolar de Barcelona (CEEB)

D'acord amb el conveni de col·laboració establert amb l'Ajuntament, el CEEB es constitueix en l'eina fonamental i imprescindible per a l'organització dels Jocs Escolars de Barcelona. L'objectiu d'aquest acord té com a accions bàsiques col·laborar en el desenvolupament de la política esportiva escolar, difondre esports minoritaris i l'esport femení, crear una taula de coordinació amb els municipis del Barcelonès i promoure cursos de monitors i d'àrbitres per al bon desenvolupament de l'esport.

En el curs 2001-2002 la participació ha estat de 24.775 escolars (17.096 nens i 7.679 nenes) i 349 entitats.

Taula de l'Educació Física i l'Esport en Edat Escolar

Des de la seva constitució (febrer 2000), aquesta taula (que componen institucions i entitats del món de l'esport i de l'educació, amb l'objectiu de consolidar aquest espai de comunicació, intercanvi i coordinació entre els dos sectors: educació i esport) ha continuat la seva tasca centrada sobretot en el seguiment de la campanya de difusió dels valors en edat escolar "Compta fins a tres..." per mitjà del grup de treball de tècnics i tècniques de les entitats representades.

Campanya de difusió dels valors en edat escolar: “Compta fins a tres...”

Amb l'eslògan “Compta fins a tres...” aquesta campanya proposa diferents actuacions i productes publicitaris que tenen com a objectiu oferir estratègies i pautes de conducta a les famílies, principals destinataris del missatge i model de referència bàsic per als nois i les noies en edat escolar.

Altres col·laboracions

Altres activitats desenvolupades conjuntament amb l'Institut d'Educació han estat la participació de la Direcció d'Esports en el Consell de Coordinació Pedagògica i en el Fòrum Escola i Ciutat, celebrat del 10 al 12 d'abril de 2002.

Foment de la pràctica esportiva

L'objectiu principal dels programes de promoció esportiva que desenvolupa la Direcció d'Esports és garantir l'accés a la pràctica esportiva de tots els ciutadans i ciutadanes, amb la intenció d'afavorir accions que promoguin aquesta pràctica, tant des d'un punt de vista competitiu, com des d'un vessant més saludable.

Durant l'any 2002 s'ha desenvolupat a Barcelona un conjunt ampli d'actes, activitats i programes de promoció esportiva, alguns adreçats a la població en general i altres a sectors de població específics.

Programes adreçats a col·lectius específics

Gent gran

Programa que funciona a tots els districtes de la ciutat gràcies a la col·laboració de les entitats esportives sense ànim de lucre que l'han desenvolupat, amb una participació en els cursos organitzats de 2.808 persones l'any 2002.

Persones amb disminució

El programa esportiu per a persones amb disminució té com a objectiu promoure la pràctica esportiva entre aquestes persones com a mitjà de salut i d'integració social. En aquest sentit, la Direcció d'Esports duu a terme una acció de foment de l'oferta d'activitats i serveis per a persones amb disminució a les instal·lacions esportives municipals: es tracta d'un

projecte gestionat conjuntament per la Direcció d'Esports i l'Institut Municipal de Persones amb Disminució, en col·laboració amb les instal·lacions esportives municipals, iniciat l'any 2001.

Les actuacions més destacables d'aquest projecte dins l'any 2002 han estat:

- La creació d'un banc de voluntaris acompanyants i monitors de suport per ajudar les persones amb mobilitat més reduïda a fer esport a les instal·lacions esportives municipals.
- El procés de captació de voluntaris.

La dotació de material esportiu adaptat a través del conveni amb la Fundació ONCE és una actuació que l'Ajuntament de Barcelona duu a terme a través de l'Institut Municipal de Persones amb Disminució.

L'any 2002 s'han atorgat subvencions per un import total de 57.558 euros a 33 entitats esportives, dins el programa anual d'ajuts i subvencions per a les entitats que fomenten i desenvolupen programes d'activitats esportives per a persones discapacitades a Barcelona.

Població en general

S'han promogut accions per potenciar entre la població la pràctica de caminar com a activitat conscient de fer activitat física, promovent la incorporació de la seva pràctica a les instal·lacions esportives de la ciutat.

Vacances

Dins l'oferta d'activitats del programa de vacances de l'Ajuntament de Barcelona, el projecte Campus Olímpia ha estat, una vegada més, molt ben acollit per la població barcelonina.

L'any 2002, 25 entitats han organitzat 52 Campus Olímpia diferents en 28 instal·lacions esportives, 27 de municipals i una de la Diputació de Barcelona, amb una oferta total de 13.421 places. Hi han participat 10.718 nois i noies (76% d'ocupació sobre l'oferta). Els participants amb disminució han estat 22 (0,21% del total) i s'han atorgat 311 ajuts econòmics.

Espais naturals

Durant el 2002 s'han continuat els programes de taules de ping-pong i cistelles de bàsquet, situades en diferents parcs i places de la ciutat, tant de manteniment com de reposició, i col·locació de les primeres 40 cistelles de bàsquet.

Programes d'integració i socials

En col·laboració Àmbit Esports, es porten a terme programes de reinserció per a grups amb risc d'exclusió o desemparament. Les activitats es fan en diferents instal·lacions municipals esportives (IME's) de la ciutat. L'any 2002 la participació global ha estat de 307 persones en 22 IME's.

Actes esportius

L'any 2002 la participació global en les diferents modalitats d'actes en què ha intervingut la Direcció d'Esport, organitzant o donant-hi suport, ha estat de 161.182 esportistes. S'han organitzat 65 actes a la ciutat, 21 dels quals han ocupat els carrers i espais públics de la ciutat, i la resta, 29 Ciutats de Barcelona i 15 actes més de caràcter internacional, nacional o local– s'han organitzat en diferents instal·lacions esportives.

Actes populars al carrer

Les activitats esportives als carrers de la ciutat de Barcelona han esdevingut una tradició i un punt de referència de l'esport internacional. Aprofitant el gran potencial que la ciutat té tant pel que fa a parcs com a carrils bici i platges, l'organització d'aquests actes té una gran repercussió que es manifesta, any rere any, en manifestacions esportives com la Cursa d'El Corte Inglés, la Festa de Patins, la Festa de la platja, Festa de la Bici, etc.

Per a l'organització d'aquests actes, la Direcció d'Esports disposa del suport de diverses empreses patrocinadores que hi col·laboren econòmicament i, també, en l'organització.

La participació en els actes esportius populars més destacats ha estat de 140.927 persones.

L'any 2002 s'han lliurat uns 360 trofeus de diferents tipus per a l'organització d'un total de 84 actes esportius de diferents nivells.

Actes i competicions d'interès internacional, nacional i local

Barcelona s'ha convertit en un punt de referència clar en el panorama internacional de l'esport federat i d'espectacle. Així ho demostren l'organització d'importants competicions com la Meridienne Verte, l'Open Internacional de Tennis Taula, la Vuelta Ciclista a España, la Marató de Barcelona, etc.

A les competicions internacionals del màxim nivell del calendari de les federacions espanyoles i, en alguns casos, europees, cal afegir-hi competicions d'interès internacional, ja clàssiques i d'extraordinari ressò com ara l'Escalada al castell de Montjuïc, la Volta a Catalunya, Pirena, etc.

Durant el 2002, l'activitat realitzada amb el suport de la Direcció d'Esports ha estat la següent:

	Nombre competicions	Entitats organitzadores	Participants
Actes de participació popular	21	23	139.065
Competicions internacionals	5	5	1.485

Trofeus Ciutat de Barcelona

Es designen com a Ciutat de Barcelona aquells actes de caràcter internacional d'esports minoritaris als qual es dona suport i difusió mitjançant diferents acords que la Direcció d'Esports té amb diverses federacions catalanes i clubs.

En aquest apartat es troben actes consolidats del calendari de les federacions europees o internacionals, com el Ciutat de Barcelona d'esgrima, l'Escalada ciclista al castell de Montjuïc o el Meeting Internacional d'Atletisme, i altres en categoria júnior que serveixen per promocionar i millorar la qualitat dels nostres esportistes.

	Actes esportius	Entitats organitzadores	Participants
Competicions internacionals	10	8	6.197
Trofeu Ciutat de Barcelona	164.945	214.495	14.435

Cultura

L'Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)

La cultura és un pilar bàsic de la ciutat del coneixement. L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant l'Institut de Cultura, és la institució promotora i catalitzadora de la cultura a la ciutat, amb programes propis i donant suport als diferents agents culturals, impulsant la creativitat de ciutadans, associacions i empreses, fomentant les indústries culturals i creatives i promovent la ciutat com a escenari de múltiples espais i activitats (museus, cinema, congressos, exposicions, festivals, etc.) que hi estan relacionats. Qualitat de vida, creativitat, innovació, coneixement i cultura formen part del mateix sistema urbà.

El 2002 ha estat un any ple d'esdeveniments culturals a la ciutat. L'Any Internacional Gaudí 2002 ha assolit una gran qualitat, un alt nivell de participació i un ampli ressò a tots els nivells: s'ha dépassat els 8,9 milions de visitants als museus, amb l'obertura de CaixaForum i exposicions temporals al Picasso, el MACBA, el CCCB i altres espais. El Grec s'ha consolidat com un dels festivals més importants de creació escènica internacional. Els festivals de cultura digital com Sónar, Art Futura o OFFF (On-line Flash Film Festival) han esdevingut punts de referència europeus. El Barcelona Sound ha arrelat en les músiques populars. Les biblioteques públiques han continuat la seva expansió territorial i han augmentat en usuaris, préstecs i proximitat als ciutadans. Verdaguer ha estat el protagonista de les lletres. Les festes tradicionals, de la Cavalcada de Reis a la Mercè, han esdevingut escoles de convivència. La projecció internacional ha augmentat amb l'Any Gaudí o l'MTV-Europe Music Awards. La cultura ha assolit el 5,4% del PIB urbà. Ha nascut amb força la Barcelona Fashion Week.

S'han preparat nous projectes: l'Any del Disseny 2003, el canal cultura, el Museu de la Música a l'Auditori, la Ciutat de l'Audiovisual a Ca l'Aranyó, el Fòrum Universal de les Cultures, el centre cultural del Born, el Museu del Disseny a la plaça de les Glòries...

Museus

Els museus de Barcelona són centres principals del nostre model de ciutat del coneixement. Les seves tasques fonamentals són la conservació, la restauració, la recerca, la comunicació i la difusió del patrimoni i la memòria de la ciutat, en els seus diversos àmbits com l'art, la història, la ciència i tants d'altres que omplen de continguts els més de cinquanta museus de Barcelona.

En el decurs del 2002 els museus de Barcelona han obtingut un ressò important. Hi ha contribuït molt notablement l'organització de l'Any Internacional Gaudí 2002, que ha promogut tres exposicions centrals: "Gaudí. La recerca de la

forma”, al Saló del Tinell, Museu d’Història de la Ciutat; “Univers Gaudí”, al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, i “Gaudí. Art i disseny”, a la Pedrera, seu de la Fundació Caixa Catalunya. En total, l’Any Gaudí ha acollit més de trenta exposicions, grans i petites, arreu de la ciutat que han investigat, contextualitzat i difós l’obra de l’arquitecte català Antoni Gaudí, considerat un dels arquitectes més creatius i innovadors de tots els temps. Les exposicions han format part d’un programa ampli de gran ambició, qualitat, participació i ressò (vegeu el capítol “Barcelona, ciutat internacional”), amb rutes, tallers, conferències, seminaris, cursos, festes, espectacles, publicacions...

L’Any Internacional Gaudí també ha estat un factor d’atracció de turisme cultural que cerca continguts originals i una mostra de col·laboració entre les estratègies culturals i turístiques de la ciutat.

Els museus de la ciutat, tant els municipals com els concertats, durant l’any 2002 han tingut un total de 3.835.389 visitants, cosa que representa un 3,8% d’increment respecte a l’any anterior, mantenint així la seva línia d’augment progressiu de visitants.

Visitants museus	2002	2001
Visitants museus municipals	1.713.902	1.691.881
Museus d'història	392.758	252.307
Museu d'Història de la Ciutat	242.782	183.707
Museu Monestir de Pedralbes	63.636	64.668
Museu Verdaguer	14.651	3.932
Centre d'Interpretació Park Güell (obert l'any 2002)	71.689	
Museus d'Arts Aplicades	138.540	179.078
Museu de les Arts Decoratives	58.733	87.342
Museu de Ceràmica	48.834	61.435
Museu Tèxtil i d'Indumentària	30.973	30.301
Museus d'artista	1.071.738	1.154.291
Museu Frederic Marès	24.844	23.620
Museu Picasso	1.027.836	1.109.356
Museu Barbier-Mueller	19.058	21.315

Museus d'etnologia i música	15.730	34.620
Museu Etnològic	15.730	14.760
Museu de la Música		19.860
Museus de ciències naturals	95.136	71.585
Museu de Ciències Naturals (Ciutadella)	81.510	64.597
Jardí Botànic	13.626	6.988
Visitants museus concertats	2.026.351	2.003.753
Col·lecció Thyssen-Bornemisza	55.040	55.658
Fundació Antoni Tàpies	66.423	71.139
Fundació Joan Miró	460.137	464.959
Museu Marítim	197.185	229.268
Museu Militar	114.275	58.458
Museu Nacional d'Art de Catalunya	433.108	442.770
Museu d'Art Modern	73.245	62.534
Museu d'Art Contemporani de Barcelona	236.235	192.351
Centre de Cultura Contemporània de Barcelona	390.703	426.616
Total museus municipals i concertats	3.835.389	3.695.634

CaixaForum ha obert les portes al final del mes de febrer de 2002. Així, la seu del centre cultural de la Fundació “la Caixa” (antigament al Palau Macaya del passeig de Sant Joan) ha ocupat la renovada fàbrica modernista de Casaramona, al peu de Montjuïc, en un complex de 12.000 metres quadrats. Arata Isozaki ha estat l'autor d'una nova planta creada a sota de l'edifici i de tota la zona de recepció dels visitants, creant uns espais molt suggeridors. En les activitats dutes a terme l'any 2002, ha destacat la presentació d'una selecció de 72 obres de la col·lecció d'art contemporani de la Fundació, l'exposició “De Renoir a Picasso. Obres mestres de l'art modern. Museu de l'Orangerie, París”, l'antològica de Lucien Freud a la tardor, a més de programes pedagògics com ara “Districte 3. Una mirada jove al barri”, col·laboració entre el Laboratori de les Arts i diversos centres docents del districte de Sants-Montjuïc.

Exposicions

Tant en els museus de Barcelona com en determinats centres culturals de la ciutat s'ha organitzat una gran quantitat d'exposicions, amb 291.386 visitants, un 94,5% més que l'any 2001.

Visitants exposicions	2002	2001
Exposicions Palau de la Virreina	291.386	149.826
Exposicions La Capella	152.042	94.259
	55.152	55.567

Com a exemples de les exposicions que la ciutat ha acollit al llarg de l'any, cal destacar "No oblidaràs. Sarajevo 10 anys després del setge" al CCCB, "Icones russes de la galeria Tretiakov" a la Fundació Caixa Catalunya (la Pedrera), "París-Barcelona 1888-1937" i "Col·lecció Planque" al Museu Picasso, "Memòria dels camps" i l'antològica de Marian Pidelaserra al Museu Nacional d'Art de Catalunya i "Toros" al Museu d'Història de la Ciutat. En molts casos s'ha tractat de coproduccions amb museus de la resta del món.

Col·leccions, exposicions, recerques, seminaris, tallers, activitats pedagògiques... han portat als museus de Barcelona més de 8,9 milions de visitants, un 31% més que l'any 2001.

Art contemporani

L'art contemporani ens dona, a partir de paràmetres visuals, nous elements per entendre, interrogar, copsar, sentir o transformar la realitat.

L'art contemporani ha estat novament molt present a la Barcelona cultural, amb una projecció i prestigi reconeguts internacionalment, com ho demostra la quantitat i la qualitat de l'activitat duta a terme.

L'any 2002 ha estat l'any de la presentació de la col·lecció més completa del fons del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA). Ordenada cronològicament, la col·lecció abraça el període que va dels anys cinquanta fins a l'actualitat, en un intent de plantejar una articulació històrica de l'art de la segona meitat del segle XX estructurada en tres àmbits.

També l'any 2002 la Fundació Vila Casas ha inaugurat l'Espai VolArt en un ampli, robust i acollidor magatzem tèxtil del carrer d'Ausiàs Marc; aquest espai d'art fa especial atenció als creadors contemporanis i a l'obra de Joan Brossa.

Entre les exposicions han destacat "Txomin Badiola", "Procés Sònic" i "Muntadas. On translation" al MACBA, "Pierrick Sorin" a CaixaForum, "Open Radio" al Centre de Cultura Contemporània (CCCB), "Arp i Fernand Léger" a la Fundació Miró, "Asger Jorn" i "Isidoro Valcárcel Medina" a la Fundació Antoni Tàpies, "Parc humà" i "El cor de les tenebres" al Palau de la Virreina. En les galeries d'art, han destacat les exposicions de Perejaume ("Les terres del catroc") a la Galeria Joan Prats, "Barcelona Lab" a la Galeria Ras, "Lluís Lleó" a la Galeria Carles Taché i "Patricio Véllez" a Joan Prats-Artgràfic, entre d'altres.

Barcelona acull dues fires d'art, que han redoblat interès el 2002. New Art, impulsada per l'Associació Art Barcelona, s'ha celebrat a l'hotel Barceló Sants com una fira de galeries d'art contemporani i espai de gran creativitat. Artexpo, promoguda pel Gremi de Galeristes d'Art de Catalunya, s'ha celebrat a la Fira de Montjuïc amb un plantejament basat en el col·leccionisme d'art en tots els seus vessants, i ha apostat aquest 2002 per donar un protagonisme més gran a l'art contemporani sota l'epígraf temàtic d'espais fronterers.

La ciutat ha acollit noves o renovades propostes d'art, com Metrònom Lab, on l'espai del carrer Fusina ha fomentat l'intercanvi d'experiències entre la creació artística i la científica (col·laboració del CSIC i la Fundació Rafael Tous d'Art Contemporani); Idensitat, amb projectes d'intervenció crítica i interacció social en l'espai públic; l'expansió del Media Centre d'Art i Disseny (MECAD) a Barcelona, en un nou espai al passeig de Gràcia, 114, i els projectes d'Hangar, el centre de creació i producció d'arts visuals i multimèdia gestionat per l'Associació d'Artistes Visuals de Catalunya (AAVC). Finalment, Art Futura s'ha consolidat com el fòrum més important d'Espanya dedicat a les implicacions socials, culturals i artístiques de la tecnologia digital i els nous mitjans.

Ha estat també un any amb aportacions destacades en el camp de la interdisciplinarietat: el Simposi Internacional Futur i Funció de l'Art Contemporani organitzat pel Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona ha proposat crear una plataforma d'intercanvi d'experiències entre artistes, urbanistes i tècnics d'arreu del món per debatre els aspectes estètics i funcionals de l'art contemporani en l'espai urbà.

Arts escèniques

Barcelona és una ciutat d'arts escèniques i durant l'any 2002 s'han dut a terme un total de 575 produccions, incloent-hi teatre, dansa, teatre musical i teatre infantil en les temporades dels diversos teatres, amb noms com Carme Portacelli, Roger Bernat, Sergi Belbel, Rafael Duran, Àlex Rigola, Mal Pelo, Xavier Albertí, Lourdes Barba, Magda Puyo, Toni Jodar, Calixte Bieito, Lanònima Imperial o Mario Gas.

Durant l'any 2002 s'han estrenat 214 obres d'autors catalans com Joan Brossa, David Plana, Jordi Galceran, José Sanchis Sinisterra, Joan Ollé, Lluïsa Cunillé, Teresa Vilardell... Pel que fa als autors estrangers, el 2002 ha estat, sens dubte, l'any d'un gran clàssic que ha vist com des de diferents concepcions i estils s'han representat les seves obres: William Shakespeare.

El Liceu, l'òpera de Barcelona, ha continuat experimentant un augment en el seu nombre d'abonats (ja en són 21.000) i ha obtingut un percentatge d'ocupació del 94%.

A més, en l'any 2002 s'ha obert l'espai Obrador (l'espai de la Sala Beckett dedicat a l'estudi i la investigació sobre les formes, els temes, els llenguatges i els continguts de la creació artística i la dramaturgia contemporània), s'ha tancat, malauradament, el Teatre Malic (capdavantera de les sales alternatives), s'ha atorgat el primer Premi Fundació Romea de Textos Teatral (que vol fomentar la creació de noves obres en llengua catalana i donar suport a la formació i consolidació de joves dramaturgs) i s'han dut a terme amb èxit iniciatives com el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou, la Mostra de Teatre i Noves Veus de Barcelona.

	2002	2001
Festival GREC		
Espectacles	86	75
Representacions	428	442
Espectadors	169.235	150.740
Venda d'entrades	133.301	122.858
Ocupació	156.016	150.740
Aforament	233.682	258.583
Teatre Mercat de les Flors		
Entrades venudes	16.945	56.837
Espectadors	36.918	97.094
% ocupació	43,50%	54,90%
Taquillatge	209.583,59	130.400,78

Música

Les músiques populars creades i produïdes a la nostra ciutat han aconseguit el 2002 un ressò mundial, amb la presència al Popkomm (al mes d'agost a Colònia) i el naixement del concepte Barcelona Sound als Estats Units. L'experimentació arran de carrer (la Colifata), la creació a les escoles com el Taller de Músics, les programacions de les sales de música i l'impuls de festivals com el Barcelona Acció Musical (BAM) o el nou Primavera Sound, entre molts d'altres, configuren l'activitat realitzada.

En el camp de l'electrònica i les músiques avançades, Barcelona s'ha consolidat com un dels referents mundials, amb el LEM, Metrònom, la Fundació Miró i, sobretot, amb el Sónar, que un any més ha vist com augmentaven els assistents, fins a arribar als 88.000 (un 10% més que en el 2001). El Sónar ha obtingut el 2002 el Premi Ciutat de Barcelona de música.

La ciutat ha acollit concerts remarcables de músics i conjunts de renom mundial, i també de cantautors i grups arrelats a la nostra cultura.

La música clàssica ha tingut una presència molt significativa a la ciutat. Els principals cicles de concerts han estat seguits per 232.055 espectadors, i tant l'Auditori com el Palau de la Música han incrementat els seus percentatges d'ocupació (del 78% i el 80%, respectivament) i han mobilitzat nous públics, especialment entre el jovent i els adults joves. En el decurs de l'any 2002 les sales de concerts han gaudit de la presència de grans directors de renom internacional.

El 2002 ha estat també l'any d'una important gira de l'Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya pels Estats Units (gener) i Europa (maig-juny), del relleu en la seva direcció (setembre), que ha passat de Lawrence Forster a Ernest Martínez Izquierdo, i de l'èxit sense precedents dels seus programes educatius, amb 75.464 espectadors (un increment del 55% respecte a l'any anterior).

	2002	2001
OBC (Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya)		
Concerts	117	84
Espectadors	190.917	145.247

Festes i tradicions

Les festes són un dels elements culturals que més clarament distingeixen la ciutat de Barcelona. La convivència de tradició i innovació, la complicitat amb el moviment associatiu, la presa dels espais públics i l'apel·lació a les grans qüestions de la societat són alguns dels trets més característics.

El cicle festiu de Barcelona té les festes de la Mercè com l'esdeveniment més notable. Les programacions dedicades a un públic més familiar, o les que s'articulen entorn de les tradicions catalanes i mediterrànies, coincideixen en el temps amb festivals d'important projecció artística com el Barcelona Acció Musical (BAM) o Barcelona Arts de Carrer (BAC).

El Carnaval de Barcelona ha evolucionat cap a una festa més àmplia i més participativa en tots els àmbits: escolar, ciutadà, territorial i, també, intercultural. L'edició del 2002 ha treballat amb profunditat aquests conceptes i ha batut rècords d'implicació, assistència i qualitat estètica dels actes.

El Dia de la Música, que se celebra cada 21 de juny, esdevé el moment de més difusió de la música en un gran nombre d'espais, amb la implicació i el treball en xarxa amb tots els col·lectius musicals. A més, l'any 2002 la festa ha potenciat el seu vessant educatiu, en sintonia amb el creixement detectat en les darreres edicions de la participació de les escoles de música i els intèrprets més joves.

Ben al començament de l'any, el cicle nadalenc culmina amb la Cavalcada de Reis, amb més de 400.000 persones al carrer en l'edició del 5 de gener de 2002 i amb la novetat important de la incorporació de l'element artístic, amb la participació de companyies d'arts de carrer i de dansa contemporània.

A més de les activitats al voltant de les festivitats de Santa Eulàlia, Sant Jordi, Corpus i Sant Joan, nombroses manifestacions festives han tingut com a escenari els barris de la ciutat: festes majors dels barris de Gràcia, Sants, Poble Nou, Horta o Sarrià, mostres de la capacitat de creació de capital social.

Lletres

Les biblioteques de Barcelona, des de l'aprovació, l'any 1998, del Pla de biblioteques, es configuren com a equipaments neuràlgics de la societat del coneixement, amb sis funcions bàsiques: porta d'entrada als continguts, espais per a l'aprenentatge, espais per a la generació de noves formes de ciutadania i identitat, espais per al lleure, components clau de la infraestructura creativa i articuladors de la cooperació entre els diferents agents culturals.

El 2002 ens ha portat l'obertura de tres nous equipaments: Vila de Gràcia (al xamfrà del Torrent de l'Olla i la Travessera de Gràcia), Collserola a Sarrià-Sant Gervasi i Can Fabra-Ignasi Iglésias a Sant Andreu. Amb aquestes, són 27 biblioteques

d'una xarxa amb més de 23.000 m2 (un 77,6% més que l'any 1998) i quasi tres milions (2.985.245) d'usuaris (un 28% més que l'any anterior). A més, les biblioteques han augmentat els seus horaris en un 40%, en un bon esforç per adequar els horaris a totes les necessitats ciutadanes.

	2002	2001
Biblioteques públiques (Ajuntament-Diputació)		
Lectors	2.988.818	2.327.815
Préstecs	1.856.887	1.409.596
Promoció de la lectura "L'aventura de llegir"		
Actes	475	363
Participants	17.991	17.022

El 2002 ha estat també l'any de celebració del centenari de la mort del poeta Jacint Verdaguer, amb exposicions, conferències i, sobretot, un volum notable de novetats editorials.

La Setmana de Poesia ha tingut el Canadà com a país convidat i ha posat èmfasi en la interculturalitat i en la sinergia intergeneracional.

Kosmopolis, Festival Internacional de Literatura, ha celebrat la seva primera edició el desembre de 2002, amb 140 creadors procedents de 20 països i la celebració de diferents actes que han aplegat més de 5.000 persones a Barcelona: debats, lectures, recitals, exposicions, conferències, performances, pel·lícules...

El 2002 ha estat també l'any del canvi d'ubicació de la biblioteca central urbana, que ha passat de l'antic mercat del Born (on els treballs d'excavació han descobert restes medievals i modernes) als nous terrenys entre la Ciutadella i l'estació de França.

Cinema

Barcelona ha apostat en els darrers anys per convertir-se en una ciutat de cinema, una ciutat que crea i produeix cinema. Per això s'ha dotat de Barcelona Plató, una film-commission, oficina dedicada a facilitar al màxim les condicions per a la

producció d'audiovisuals. L'any 2002 el nombre de rodatges a la ciutat ha crescut un 18% més i, així, el nombre absolut de produccions que en cinema, documentals, publicitat, televisió... han triat els carrers i els estudis de Barcelona ha estat de 265.

També el 2002 s'ha fet públic l'acord entre els ajuntaments de Barcelona i de Terrassa per coordinar els seus projectes audiovisuals. La Ciutat de la Imatge de Terrassa (amb el Centre Multimèdia i de la Imatge de la Universitat Politècnica de Catalunya i l'ESCAC, Escola Superior de Cinematografia i Audiovisuals de Catalunya) i el campus audiovisual del 22@ de Barcelona, Ca l'Aranyó, sumaran les seves complementarietats per fer més potent la producció audiovisual catalana.

Els festivals de cinema han refermat la seva capacitat connectora, gràcies a la presència de creacions que renoven els llenguatges i al seu treball en xarxa, dins la ciutat.

Cal destacar el premi atorgat per la xarxa Europe Cinemas als Cinemes Verdi com a millor sala d'exhibició.

Finalment, pel que fa a les grans xifres de l'exhibició de pel·lícules, els cinemes de Barcelona han obert noves sales i han superat la xifra de 12 milions d'espectadors, si bé la quota de mercat de les produccions europees ha estat només del 10%, essent el 90% restant de produccions dels Estats Units.

Festivals

Barcelona ha acollit durant el 2002 festivals en tots els àmbits de la cultura i l'art. Ha estat l'any d'un Grec amb muntatges que han exhaurit les localitats. S'ha treballat amb cooperació entre els sectors públics i privats i amb nous espais (l'Auditori i els dos espais del Teatre Lliure a Montjuïc).

En el camp de les arts escèniques, han sorgit dues noves iniciatives, el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou, amb un clar accent interdisciplinari, i Noves Veus de Barcelona, que ha donat escena als creadors immigrants que treballen a la nostra ciutat. D'altra banda, la Mostra de Teatre s'ha consolidat com a aparador de noves tendències. El festival Barcelona Arts de Carrer, dins les festes de la Mercè, ha donat espai públic a les noves realitats urbanes de carrer.

Els festivals de música han ocupat un lloc destacat: el Primavera Sound ha debutat el mes de maig, el BAM (Barcelona Acció Musical) ha celebrat el desè aniversari com a gran aparador de la música independent, el Sónar ha batut rècords d'assistència (88.000 assistents, un 10% més que en 2001)...

La novena edició del Festival de Músiques Contemporànies, els festivals de jazz (de Ciutat Vella i de Barcelona) i el Festival de Guitarra han reunit estrelles locals i internacionals.

Pel que fa al cinema, els promotors agrupats en la Plataforma de Festivals de Cinema, Vídeo i Multimèdia de Barcelona han consolidat els seus projectes: Mostra Internacional de Films de Dones, Festival Internacional de Cinema Gai i Lèsbic,

Festival de Cinema Independent l'Alternativa, Mostra de Cinema Asiàtic, Mostra de Cinema Africà, OVNI (Observatori de Vídeo No Identificat) i Curt Ficcions.

En el camp de la paraula i les lletres, una iniciativa del CCCB, Kosmopolis, ha debutat amb intenció d'esdevenir biennal, i la Setmana de Poesia, que en l'edició de 2002 ha posat èmfasi en la interculturalitat, ha batut rècords d'assistència.

Diàleg

Les festes tradicionals incorporen des de sempre una participació àmplia de les entitats i associacions culturals. La Cavalcada de Reis i el Carnaval en són bones mostres, però és potser la Mercè la més representativa, en esdevenir una festa major de la Mediterrània, amb la participació de grups culturals. El carrer i la festa donen sentit, articulen el diàleg i creen cohesió.

Les biblioteques, a més d'oferir serveis generals, han desenvolupat serveis específics per als usuaris dels seus entorns, cosa que implica tenir en compte la diversitat dels nous ciutadans.

Al llarg de l'any 2002, diversos projectes han posat èmfasi en el diàleg i la diversitat cultural. La Mostra Intercultural de Creacions Escèniques ha nascut el 2002 a les sales alternatives per acollir les creacions de col·lectius i persones immigrades. El cicle Global s'ha consolidat dins el Grec, i també l'element intercultural ha estat una constant a Barcelona Poesia, Set Dies de Poesia a la Ciutat. Un esdeveniment remarcable ha estat l'exposició "Fes, ciutat interior", guanyadora del premi Ciutat de Barcelona 2002 d'arts plàstiques; l'exposició del CCCB ha constituït un retrat fidel i suggeridor de la ciutat marroquina.

L'Institut de Cultura ha iniciat els treballs de redacció de la Carta de drets i compromisos culturals dels ciutadans de Barcelona, amb la consulta a entitats i experts en aquest camp, i l'organització, al novembre, del seminari "El dret a participar en la vida cultural", juntament amb la Fundació Interarts i amb representants del Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals de Nacions Unides i del Fòrum 2004.

Districtes

És al territori, als barris i als districtes, als espais públics, als carrers i als equipaments, on es troben societat i cultura en el seu lligam més constituent, i on es fan paleses les dimensions expressives, participatives, solidàries i estètiques dels éssers humans.

Barcelona segueix un model territorial descentralitzat des de 1984, amb deu districtes: Ciutat Vella, Eixample, Sants-Montjuïc, les Corts, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí. Cada districte assumeix competències en l'àmbit dels serveis públics de proximitat, incloent-hi el camp cultural.

L'any 2002 l'Institut de Cultura ha treballat per fer del territori un element fonamental del cicle de la cultura a Barcelona. Ha estat l'any dels treballs d'anàlisi dels plans culturals de districte arran d'una de les conclusions del Pla estratègic de cultura de Barcelona, que afirmava la necessitat de diagnosticar la situació de la cultura en cadascun dels districtes de la ciutat per tal de definir les prioritats i estratègies culturals de cada territori. A cada districte de la ciutat s'han realitzat diversos processos de consulta amb entitats i agents culturals i socials, per detectar fortaleeses i debilitats del teixit cultural (1a fase) i realitzar propostes d'acció (2a fase) en funció de les oportunitats que apareixen, tenint en compte tant la dinàmica de cada districte com les dinàmiques municipals i metropolitanes.

Una altra prioritat han estat els programes "+ a prop", que tenen com a objectiu la coordinació i difusió conjunta de les activitats culturals dels centres cívics en sis camps: art contemporani, dansa, espectacles infantils, música clàssica, músiques urbanes i teatre. Enguany el programa de música clàssica s'ha reconvertit en el programa de músiques, on s'han inclòs, a més de la programació de música culta, el jazz i les músiques modernes, el flamenc i les músiques del món. Cal destacar l'augment del nombre de centres participants en la xarxa dels "+ a prop" i l'edició del CD recopilatori 2002, realitzat en el marc de la taula de Músiques Urbanes, que mostra els grups i les propostes emergents a l'escena musical de Barcelona.

També el 2002 han continuat els programes concertats, que impulsen iniciatives culturals de districte, innovadores o singulars. Aquest any els projectes concertats han estat el Festival d'Arts Escèniques del Poblenou (projecte impulsat per les companyies de teatre professionals i amateurs del barri, amb el centre cívic Can Felipa) i l'art contemporani al Centre Cívic Barceloneta (projecte que ha nascut amb la voluntat d'explorar noves línies de creació contemporània en aquest barri).

Finalment, l'any 2002 ha continuat la seva trajectòria l'Espai de Lletres, ubicat al Pati Llimona i format per les quatre associacions d'escriptors de la ciutat, amb la col·laboració de l'Institut de Cultura i del districte de Ciutat Vella.

Ciutat internacional

Barcelona ha tingut un any 2002 molt dolç pel que fa a la seva dimensió internacional. L'Any Internacional Gaudí n'ha estat, sens dubte, el màxim exponent. Els itineraris i rutes, les exposicions, els projectes educatius a escoles i centres culturals, els tallers, els cicles de conferències, els seminaris i cursos, les festes de participació ciutadana, les activitats adreçades als infants i la resta de formats de l'Any Gaudí han contribuït a projectar una imatge de Barcelona com a gran

capital cultural europea. Prop de sis milions de persones han gaudit de les activitats d'aquest Any, amb un gran impacte econòmic, turístic i mediàtic i la implicació de la ciutadania, les entitats i les empreses, i la cooperació entre les administracions i la societat civil, en un esdeveniment cultural catalitzador del patrimoni i la memòria.

L'any 2002 ha estat també l'any de la celebració de la cimera d'Eurociutats, la xarxa europea integrada per més de cent ciutats, i que ha tingut com a tema central, per primera vegada, la cultura. Barcelona ha estat nomenada seu, des de l'any 2004, de United Cities, la nova organització mundial de ciutats. Esdeveniments remarcables han estat la concessió del Lleó d'Or 2002 de la Biennal d'Arquitectura de Venècia, el guardó 25 anys (Twenty-five Year Award) de l'American Institute of Architects a l'edifici de la Fundació Miró, la celebració dels premis MTV-Europe 2002 i la consolidació dels treballs de tres institucions internacionals: Casa Àsia, l'Institut Europeu de la Mediterrània i el CIDOB.

Cultura digital

L'impacte de les tecnologies de la informació i la comunicació ha estat profund, especialment en el camp de la cultura.

L'any 2002 ha estat pròdig en esdeveniments de la cultura digital. Art Futura s'ha consolidat com el fòrum més important d'Espanya dedicat a les implicacions socials, culturals i artístiques de la tecnologia digital i els nous mitjans. Ha nascut Metrònom Lab, un espai capdavanter d'intercanvi entre creació artística i científica, amb la col·laboració del CSIC i la Fundació Rafael Tous d'Art Contemporani. El MECAD (Media Centre d'Art i Disseny) ha obert nova seu a Barcelona. L'OFFF (On-line Flash Film Festival) ha celebrat la segona edició, ha ampliat públics i ha esdevingut un punt de referència en la creació digital.

Les biblioteques públiques han assegurat una connexió universal a Internet a prop de casa, com a portes locals de la societat del coneixement. El CCCB ha refermat el seu posicionament com a centre de difusió de les innovacions de la cultura digital i el Mercat de les Flors ha renovat la seva programació, amb una atenció més gran a tota la creació artística, visual i escènica amb dimensió o continguts digitals. El Liceu ha continuat les transmissions en directe a les universitats. El Festival de Poesia s'ha retransmès en directe per Internet en Real Audio i Real Video. El Sónar ha batut rècords d'assistència. Noves empreses de cultura digital (des de la creació multimèdia fins a la gestió documental, passant pels nous mitjans de comunicació) han iniciat la seva trajectòria a Barcelona.

Per la seva banda, l'Institut de Cultura ha editat una nova agenda cultural multimèdia anual de Barcelona (en format mini-disc), ha renovat els continguts de les pàgines web (amb més continguts i una més gran interactivitat) i ha posat els darrers bits del nou portal multimèdia o canal cultura digital de Barcelona (www.bcn.es/canalcultura), que entrarà en funcionament a principis de l'any 2003.

Educació

L'Institut Municipal d'Educació de Barcelona

Les principals actuacions en educació a la ciutat responen als objectius que el Programa d'actuació municipal prioritza en educació per al període 2000-2003:

- Garantir una educació de qualitat que doni resposta a les necessitats educatives actuals, preservant i renovant la tradició pedagògica de Barcelona, i garantir una millor planificació i gestió dels recursos econòmics i humans i de les infraestructures educatives.
- Millorar la vinculació entre l'ensenyament i el món del treball, establint mecanismes de col·laboració entre formació, empresa i territori.
- Continuar la inversió per a la millora i manteniment dels serveis i les instal·lacions educatives, així com per a l'adquisició de solars i RAM.
- Potenciar la capacitat educadora de la ciutat emprant tots els recursos per al ple desenvolupament de la ciutadania.
- Potenciar l'ús educatiu de les noves tecnologies de la informació i la comunicació per part del professorat i l'alumnat dels centres educatius.
- Aprofundir en el procés participatiu ja engegat, com a eina de relació entre el sistema educatiu i la comunitat.

Mapa escolar de Barcelona

Planificació de l'oferta escolar

L'Ajuntament continua col·laborant amb l'Administració educativa en el procés de revisió del mapa escolar de la ciutat en els diferents nivells educatius, per tal d'adequar-lo a les necessitats derivades de dèficits existents o de noves situacions. El treball s'ha centrat en la millora de l'oferta en l'educació bàsica i obligatòria (3-16 anys) i del primer cicle d'educació infantil (0-3 anys).

Dades generals d'escolarització

Alumnat matriculat per nivells educatius: Barcelona ciutat, curs 2001-2002

Nivells educatius	Total alumnat	Total alumnat sector públic
Primer cicle d'educació infantil (0 a 3 anys)	12.941	2.653
Segon cicle d'educació infantil (3 a 6 anys)	36.792	14.330
Educació primària (6 a 12 anys)	73.410	27.504
Educació secundària obligatòria (12 a 16 anys)	54.036	17.559
Batxillerats (16 a 18 anys)	27.956	10.268
Formació professional de grau mitjà (a partir de 16 anys)	7.582	2.930
Formació professional de grau superior (a partir de 18 anys)	12.736	4.871
Total	225.453	80.115

Solars i noves construccions

Com a continuació del procés d'execució de les previsions del Mapa escolar 1995-2000, i a partir de la cessió de sòl municipal, la xarxa pública ha millorat la seva oferta educativa, amb la substitució d'infraestructures i la creació de nous centres.

Cessió de solars

Hi ha hagut dues cessions de solars per a centres dels districtes de Ciutat Vella i Eixample.

Noves construccions

S'han realitzat noves construccions en 7 centres.

En paral·lel, des de l'Ajuntament s'han realitzat 8 noves construccions en centres municipals que han entrat en funcionament el setembre de 2002, amb un total de 504 noves places, corresponents a diversos districtes de la ciutat.

Preinscripció i matriculació curs 2002-2003

La participació municipal en el procés de preinscripció i matriculació d'alumnes en els centres educatius públics i en els centres sostinguts amb fons públics de la ciutat es basa en les accions derivades del compliment de la normativa, i en les que, per voluntat pròpia, es duen a terme des de fa anys.

Les accions més significatives han estat donar informació a les famílies i alumnes sobre l'oferta escolar de la ciutat, a través de publicacions i actuacions específiques que s'organitzen des de l'IMEB, els 10 districtes de la ciutat i les oficines d'atenció al ciutadà, i dur a terme una campanya específica de suport a l'ensenyament públic de la ciutat, en la mesura que l'Ajuntament té responsabilitats compartides en els centres docents públics.

Inversió i manteniment dels centres educatius

La ciutat disposa d'uns equipaments escolars que cal anar adequant i en els quals és necessari intervenir per tal que puguin respondre a les noves exigències del sistema educatiu.

Manteniment, neteja, vigilància, subministraments i lloguers

A través dels districtes, l'Ajuntament gestiona en els centres públics d'educació primària de la Generalitat les competències obligatòries de manteniment, neteja, vigilància, subministraments i lloguers dels edificis. Aquests serveis també es presten pel conjunt dels centres públics de titularitat municipal. La despesa efectuada en l'any 2002 ha estat de 21.280.000 €, aplicada a 231 escoles de tots els districtes de la ciutat.

Inversió en edificis escolars

La inversió realitzada en els edificis escolars de la ciutat durant el 2002 ha estat d'un total de 13.323.000 €

Inversió expressat en milers d'euros	Ajuntament	Generalitat
Inversió RAM	4.584	1.322
Inversió Pla noves escoles bressol	2.955	1.499
Inversió extraordinària en centres escolars	1.503	

Pla accessibilitat i pla estalvi energètic	1.460	
Subtotal inversió	10.502	2.821
Total		13.323

L'acció educativa als centres municipals

En el curs 2001-2002 el nombre d'alumnes matriculats als centres educatius municipals en el conjunt de l'oferta d'ensenyaments reglats i no reglats de tots els nivells educatius ha estat d'11.765. Pel que fa al curs actual 2002-2003, amb la inauguració de 8 noves escoles bressol i la incorporació de 4 escoles provinents de la Diputació de Barcelona, el nombre d'alumnes ha augmentat fins a un total de 13.391 alumnes.

Ampliació de la xarxa educativa

Mitjançant la signatura d'un conveni, la Diputació de Barcelona ha traspasat a l'Ajuntament de Barcelona –Institut d'Educació– la seva xarxa de centres d'ensenyament reglat de la ciutat de Barcelona, amb efectes des del curs 2002-2003, la qual cosa ha suposat la incorporació de 4 centres de diferents nivells, amb un total de 949 alumnes.

Escoles bressol

Les escoles bressol imparteixen el primer cicle d'educació infantil, de caràcter no obligatori, adreçat a nens i nenes d'edats compreses entre els 4 mesos i els 3 anys. S'ofereixen 2.790 places escolars organitzades en cinc grups diferenciats d'edat i contribueixen en gran manera a pal·liar el dèficit educatiu que presenta la ciutat en aquest tram d'edat.

Un dels trets que ha caracteritzat l'actuació en el primer cicle d'educació infantil durant el 2002 ha estat l'ampliació de l'oferta de places. Això ha estat possible gràcies a la posada en funcionament de 8 noves escoles bressol fruit del conveni signat amb el Departament d'Ensenyament. En una primera fase, durant el mes de setembre de 2002, s'han activat 504 places que s'afegiran a les 495 en construcció per al 2003-2004, fins a arribar a les 1.000 previstes i a l'augment de ràtio en aquelles escoles on l'espai ho ha permès, 158 places noves en el període 2000-2002.

Educació infantil i primària

Els centres d'educació infantil i primària imparteixen el segon cicle de l'etapa d'educació infantil a nens i nenes de 3 a 6 anys i l'etapa d'educació primària, primera etapa de l'ensenyament obligatori, a nens i nenes de 6 a 12 anys.

Són catorze escoles que ofereixen serveis de qualitat a un total de 2.782 alumnes i que aposten per la innovació educativa, la realització de projectes educatius singulars i la participació en projectes europeus.

Ensenyament secundari

L'Institut d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona és titular d'onze instituts d'educació secundària. Aquests instituts ofereixen una àmplia oferta de formació en totes les etapes de l'educació secundària. L'oferta comprèn l'educació secundària obligatòria, el batxillerat i la formació professional, atenent 3.580 alumnes en un total de 119 grups.

Educació secundària obligatòria

En els instituts d'educació secundària, l'alumnat comprès entre els 12 i els 16 anys cursa l'educació secundària obligatòria, és a dir, els ensenyaments corresponents a la segona etapa d'ensenyament obligatori. A Barcelona hi ha 6 instituts de titularitat municipal que desenvolupen aquesta etapa educativa, atenent d'una manera específica la pluralitat de capacitats, motivacions i interessos de l'alumnat. Es presta una atenció especial a l'orientació professional i acadèmica de l'alumnat. Tots els centres participen en projectes d'innovació i estan coordinats a través de grups de treball.

Educació secundària postobligatòria

Els instituts d'educació secundària imparteixen també ensenyaments postobligatoris, que comprenen les etapes de batxillerat i de formació professional.

Les modalitats de batxillerat que es desenvolupen als IESM són Ciències de la natura i medi ambient, Humanitats i ciències socials, i Tecnologia. Els centres fomenten especialment la participació de l'alumnat en treballs d'investigació.

La formació professional impartida als instituts municipals proporciona la formació polivalent necessària per capacitar l'alumnat per al món laboral. S'ofereix una àmplia oferta professionalitzadora amb 21 cicles formatius de grau superior, 13 cicles formatius de grau mitjà i 4 cursos de preparació a les proves d'accés a cicles formatius de grau superior.

Ensenyaments artístics i musicals

L'**Escola Massana** imparteix estudis de batxillerat en la modalitat d'Art i dels cicles formatius de grau superior de disseny industrial, disseny d'interiors, disseny gràfic, il·lustració, arts del mur i joieria. Durant aquest any ha realitzat el muntatge de 4 exposicions i ha participat en diversos projectes pedagògics com la Jornada de treball Osaka College of Design, European Interior Architecture, Projecte Connect.

La incorporació recent de l'Escola d'Art del Treball permet ampliar l'oferta formativa municipal en Joieria i Ceràmica.

El **Conservatori Municipal de Música** potencia l'oferta d'ensenyaments musicals de la ciutat des de fa més de cent anys, amb una trajectòria professional de reconeguda qualitat. Proporciona al seu alumnat formació en aspectes artístics, tècnics, científics i humanístics que faciliten l'exercici posterior de la professió musical.

Les **escoles de música municipals** ofereixen la possibilitat d'accedir a una educació musical pràctica des dels 5 anys, a través de diverses ofertes educatives. Durant aquest curs s'ha posat en marxa el nou servei Ballmanetes a les escoles municipals Sant Andreu i Can Ponsic, dirigit a mares i pares acompanyats dels seus fills i filles d'entre 2 i 6 mesos d'edat, per fer viure la música als més petits. El passat mes de juny va tenir lloc, al CEIPM Bosc de Montjuïc, el primer concert conjunt amb la participació de més de 250 alumnes de les tres escoles.

Educació especial

El centre de formació professional adaptada **Escola Viver Castell de Sant Foix** s'adreça a alumnes a partir de 16 anys amb necessitats educatives especials per tal de facilitar la seva integració social i laboral. Durant aquest curs ha iniciat un projecte de col·laboració amb la Fundació Trinijove per al manteniment del parc de Cervantes i ha participat amb un projecte en l'Agenda 21.

El centre de formació professional especial **Pont del Dragó** ofereix les especialitats d'Imatge i so i d'Arts gràfiques a nois i noies amb disminució física greu. Durant aquest any el centre ha iniciat la participació en el projecte europeu ELDA.

El centre municipal **Vil·la Joana** atén infants i joves amb problemàtiques deficitàries greus i trastorns psicopatològics greus. Durant el curs actual ha ampliat la seva oferta de serveis i dona suport a l'alumnat que ho requereix i al professorat que l'atén pertanyent a centres educatius ordinaris.

Durant aquest any s'ha incorporat a la xarxa de centres municipals el centre d'educació especial La Ginesta, procedent de la Diputació de Barcelona, que atén alumnes amb discapacitat psíquica.

Educació de les persones adultes

L'oferta educativa adreçada a les persones adultes per a l'adquisició, actualització o ampliació de coneixements i aptituds, i la millora del seu desenvolupament personal i professional, comprèn actuacions d'alfabetització, d'obtenció del certificat de formació instrumental, idiomes (català, castellà i anglès), atenció a la població immigrada (coneixement de l'entorn i de l'idioma, preparació de proves d'accés a cicles formatius de grau mitjà).

Durant l'any 2002 destaquen les signatures d'acords de col·laboració de l'EPA Francesc Layret amb el Consorci de Normalització Lingüística per oferir ensenyament de català a les persones d'immigració recent, amb l'Associació Catalana per a la Promoció de les Persones Sordes (ACAPPS).

Principals dades de l'ensenyament de titularitat municipal

Alumnat matriculat als centres educatius municipals

Evolució del nombre d'alumnes per ensenyaments	Curs 2002-2003	Curs 2001-2002	Curs 2000-2001	Curs 1999-2000
Primer cicle d'educació infantil (fins a 3 anys)	2.790	2.276	2.198	2.111
Educació primària (de 3 a 12 anys)	2.782	2.581	2.570	2.551
Segon cicle (de 3 a 6 anys)	936	866	863	861
Educació primària (de 6 a 12 anys)	1.846	1.715	1.707	1.690
Educació secundària (des dels 12 anys)	3.306	2.440	2.461	2.480
Educació secundària obligatòria (de 12 a 16 anys)	990	698	690	766
Batxillerat (de 16 a 18 anys)	638	465	538	618
Formació professional (des dels 16 anys)	1.543	1.247	1.233	1.096
De grau mitjà	623	467	465	267
De grau superior	920	780	768	829
Preparació a proves d'accés a FP grau superior	135	30	0	0
Educació especial	196	132	133	139
Educació especial	109	49	55	53
Formació professional adaptada	87	83	78	86

Ensenyaments artístics	3.076	3.201	2.789	2.577
Arts plàstiques	1.394	1.378	1.193	1.010
Arts plàstiques i disseny de grau mitjà	21	0	0	0
Arts plàstiques i disseny de grau superior	492	424	378	286
Arts aplicades i oficis artístics (Pla 63)	0	0	131	286
Matrícula especial (Pla 63)	0	0	81	71
Massana permanent	567	680	491	367
Graduat universitari d'arts i disseny	314	274	112	0
Música	1.682	1.823	1.596	1.567
Escoles de música	1.078	1.022	683	533
Grau mitjà	478	442	367	315
Grau mitjà (Pla 66)	0	17	173	292
Grau superior (Pla 66)	126	316	347	385
Altres activitats formatives	0	26	26	42
Educació permanent d'adults	689	653	489	474
Formació instrumental	82	78	77	94
Formació bàsica	182	126	114	101
Preparació a proves d'accés	83	49	32	36
Altres activitats formatives	342	400	266	243
Altres ensenyaments	552	482	349	433
Programes de garantia social	185	157	128	160
Serveis complementaris d'educació Infantil	367	325	221	273
Total	13.391	11.765	10.989	10.765

Formació professional i transició al món del treball

Les tasques realitzades en l'exercici 2002 s'han adreçat a col·laborar perquè Barcelona disposi d'una oferta de formació professional de qualitat, vinculada al món de l'empresa i que doni resposta a les necessitats reals de l'entorn econòmic i social de la ciutat i de l'àrea metropolitana.

Pla Jove Formació-Ocupació

El Pla Jove Formació-Ocupació, creat per afavorir els processos de transició escola-treball del jovent que ha finalitzat l'etapa d'educació secundària obligatòria i abandona el sistema educatiu sense haver acreditat aquest nivell acadèmic, ha tingut, l'any 2002, els objectius següents:

- Facilitar la transició a la vida professional activa d'aproximadament 1.000 joves, principalment entre els 16 i 18 anys, mitjançant un sistema d'acolliment, orientació professional, accés als recursos de formació, recolzament del seu itinerari personal d'inserció, amb un procés de tutoria individualitzada.
- Consolidar la connexió establerta amb els centres públics per treballar conjuntament la transició escola-treball dels joves.
- Crear una connexió regular amb els centres d'ensenyament de secundària concertats i privats, per tal d'afavorir una transició escola-treball més lligada al moment en què el jovent acaba la secundària obligatòria.

Acords per facilitar la transició escola-treball amb els centres d'ensenyament secundari

Accions desenvolupades als instituts i centres de secundària

Sessions amb l'equip directiu i/o els tutors i tutores de 4t d'ESO	132
Sessions amb l'alumnat de 4t d'ESO	100
Acords per facilitar la transició escola-treball	94
Sessions amb el jovent interessat a iniciar la transició	92

Derivacions de joves al Pla	Públics	Privats	Total
Centres	66	42	108
Alumnes	494	155	649

Pràctiques en empreses a Barcelona i a altres ciutats de la Unió Europea i canalització de les demandes i ofertes de treball

La projecció de les pràctiques d'alumnat de formació professional en empreses i institucions ubicades en altres ciutats de la Unió Europea s'ha fet a través de l'Associació Xarxa FP i amb la col·laboració de les 22 ciutats que en formen part (Anvers, Barcelona, Berlín, Bolonya, Dénia, Edimburg, Gandia, Ginebra, Göteborg, Colònia, Kristiansund, La Rochelle, Leeds, Lió, Madrid, Munic, Pargas, Roma, Rovaniemi, Seta, Torí i Tolosa de Llenguadoc), amb l'objectiu de desenvolupar en altres països i en altres llengües les capacitats i les experiències que s'aconsegueixen en la formació en alternança a les empreses.

Alumnes de Barcelona que han fet estades de pràctiques a ciutats de la Unió Europea:	59
Alumnes de diverses ciutats de la UE que han fet estades de pràctiques a Barcelona:	38

A nivell local, les empreses associades al Consell de la Formació Professional de Barcelona han col·laborat un any més en la formació en alternança de l'alumnat en centres de treball, amb el resultat de 154 places de pràctiques demandades per part de les empreses. Aquestes empreses faciliten també demandes de treball a l'alumnat a través de la borsa de treball que gestiona el Consell.

Participació

L'Ajuntament promou la participació directa de la ciutadania i, en especial, de la comunitat educativa, en els diferents àmbits d'actuació educativa, com a garantia de qualitat i de millora contínua del sistema educatiu de la ciutat.

Consell Escolar Municipal i consells escolars de districte

El Consell Escolar Municipal i els consells escolars de districte són organismes de consulta i participació dels diferents sectors de la comunitat educativa de la ciutat. Els consells escolars municipals són integrats per representants d'entitats i associacions del món educatiu i per representació dels consells escolars de centres educatius sostinguts amb fons públics.

Durant l'any 2002 algunes actuacions han estat determinades per l'avantprojecte de la Ley de Calidad en la Educación, com la Declaració del CEM sobre l'avantprojecte i l'adhesió al Manifest del Consell Escolar de Catalunya. Pel que fa al Mapa escolar, s'ha efectuat el Ple monogràfic del Consell Escolar Municipal i s'ha elaborat l'Informe sobre els criteris per a l'adequació del Mapa escolar de la ciutat de Barcelona. Altres actuacions han perseguit promoure la participació en la convocatòria d'eleccions per a la renovació dels consells escolars dels centres i gestionar la representació municipal als consells escolars de centres públics. També s'ha dinamitzat de manera especial la comissió específica d'immigració i s'ha potenciat el seguiment de l'escolarització d'immigrants.

Consell de la Formació Professional i Ocupacional de Barcelona

El Consell de la Formació Professional i Ocupacional és un òrgan municipal de participació de la ciutat que impulsa la interrelació i el diàleg entre el món de l'ensenyament i el món del treball. És integrat per diferents membres: regidors i regidores de diversos grups municipals, l'Institut d'Educació, la Regidoria de Promoció Econòmica i Ocupació, l'Institut de Persones amb Disminució, la Diputació de Barcelona, el Consell Econòmic i Social de Barcelona, la Cambra de Comerç de Barcelona, PIMEC-SEFES, Foment del Treball Nacional, CCOO, UGT, els centres educatius que imparteixen formació professional de l'Ajuntament de Barcelona, empreses, gremis i associacions empresarials de la ciutat i de la seva zona d'influència.

Les principals actuacions del Consell han estat, entre d'altres, la planificació conjunta amb les empreses associades de les pràctiques de l'alumnat, la potenciació d'estades en pràctiques de l'alumnat tant a Barcelona com en empreses d'altres ciutats de la Unió Europea, l'extensió de la metodologia de projectes reals a tota l'oferta pública de formació professional, el foment de la inserció laboral de l'alumnat i l'impuls del Pla Jove Formació-Ocupació.

Audiència Pública

L'Audiència Pública és una forma de participació ciutadana a través de la qual el jovent proposa a l'Administració municipal l'adopció de determinades mesures. Té el doble objectiu de donar veu als nois i noies com a ciutadans de ple dret en aquells temes que per edat els corresponen i permetre l'exercici d'una pràctica d'educació per a la participació ciutadana i la democràcia. El debat, que dura tot un curs, dona com a resultat un manifest que es presenta al Consistori Municipal per

tal de promoure accions concretes. La UNICEF ha lliurat aquest any un premi a l'Audiència Pública com a reconeixement de bona pràctica educativa. En la VII Audiència Pública celebrada l'any 2002 "Ens movem per Barcelona. Com veiem la mobilitat a la ciutat?", hi han participat 1.500 nois i noies de 16 centres educatius i de 5 entitats de lleure.

Projecte educatiu de ciutat

El Projecte educatiu de ciutat, liderat per l'Ajuntament de Barcelona, es proposa articular en un projecte comú el conjunt d'iniciatives relacionades amb les pràctiques educatives que tenen lloc a la ciutat, per fer front als reptes que en l'àmbit de l'educació i la formació planteja la nova societat de la informació, del coneixement i de l'aprenentatge.

Durant l'any 2002 s'han celebrat dues reunions del Consell Directiu, l'òrgan de direcció del PEC, format per 40 institucions i entitats de significativa rellevància.

Les III Jornades PEC, "Comunicar i Educar" (del 5 al 7 de novembre de 2002), han assolit el seu objectiu de potenciar el diàleg entre el món educatiu i el dels mitjans de comunicació, donar a conèixer experiències properes a la nostra realitat en aquest camp i plantejar les necessitats i els reptes de futur per aconseguir que els mitjans de comunicació siguin un instrument d'educació útil per a la formació integral de la ciutadania en els valors de la llibertat, la democràcia i la convivència.

Principals accions del PEC durant l'any 2002

Projecte Educatiu Sagrada Família	Participació en les sessions del Fòrum Sagrada Família i seguiment dels projectes
Projecte Integra	Determinació d'un nou model de gestió de la convivència amb els animals de companyia, que respon a les necessitats actuals de la societat
Sant Andreu Viu El Futur	Col·laboració en l'organització de l'Audiència Pública al Districte de Sant Andreu
Pla Comunitari Trinitat Nova	Adolescència i Ciutat. Formació de Pares i Mares
Projecte Carmel Acció	Carmel Amunt: Anàlisi i propostes de futur
La Grapadora	Projecte de dinamització cultural per a joves de 12 a 18 anys de Nou Barris
Projecte Urbal	Recerca a la ciutat d'experiències de resolució democràtica de conflictes
Comissió Educació-immigració	Creació del grup de treball d'educació i immigració per al seguiment de les propostes i recomanacions establertes en les jornades tècniques 2001 del PEC
Projecte Adolescència i Ciutat	Recerca d'informació i documentació i localització d'experiències similars en altres ciutats

Serveis educatius

L'Institut d'Educació, en col·laboració amb els districtes, impulsa la realització d'un ampli i reconegut conjunt d'actuacions educatives per tal de millorar els recursos educatius disponibles a la ciutat. En aquest sentit, cal destacar les actuacions destinades a la innovació de continguts educatius i de mètodes d'aprenentatge i les accions que faciliten l'adquisició de valors cívics i democràtics, de cohesió social i no-exclusió per part de la ciutadania i, en especial, de l'alumnat de tota la ciutat.

Formació i recursos pedagògics

Suport pedagògic especialment dirigit a tot el professorat de la ciutat, facilitant recursos didàctics i formatius

Activitat desenvolupada en l'any 2002

Centres de recursos pedagògics

En gestió compartida amb el Departament d'Ensenyament, i en l'àmbit territorial de cada districte, es desenvolupen activitats de suport a la tasca docent amb el professorat i l'alumnat.

- 272 activitats formatives
- 5.311 assistències de professorat
- 46.293 participació alumnat
- 2.328 centres docents participants

Centre de Recursos per a Deficients Auditius

En conveni amb el Departament d'Ensenyament, organitza i imparteix accions formatives especialitzades dirigides al professorat de la ciutat. També proporciona una atenció individualitzada a l'alumnat sord o amb deficiències auditives i a les seves famílies, així com a alumnes amb trastorns de llenguatge.

- 207 alumnes sords atesos
- 59 alumnes amb trastorns de llenguatge atesos
- 103 centres educatius assessorats

Escola d'Expressió

Organitza accions formatives per a la sensibilització i actualització dels coneixements sobre llenguatges expressius, comunicació i psicomotricitat de professionals de l'entorn educatiu.

Cursos d'hivern:

- 22 accions formatives
- 348 assistències de professorat

Cursos d'estiu:

- 83 accions formatives
- 1.400 assistències de professorat

Postgrau Expressió: • 21 assistents

Centre de Documentació Artur Martorell

Servei obert al públic de consulta i préstec de documents, llibres i materials especialitzats en intervenció educativa en l'àmbit de la infància i l'adolescència.

- 4.167 usuaris presencials
- 57.902 documents al fons documental
- 8.250 préstecs de documents

Pla de biblioteques escolars BiBes BCN

Pla de suport i dinamització de les biblioteques escolars dels centres educatius municipals. Tasques d'expurgació, informatització i dinamització dels fons documentals. Els centres es doten amb la logística informàtica adient.

- 10 centres d'educació infantil i primària municipals
- 5 instituts d'ensenyament secundari municipals

Publicacions

Novetats i notícies en matèria d'educació i vida socioeducativa de la ciutat. Durant l'any 2002 s'han publicat 7 números de la revista Barcelona Educació i s'han editat diferents documents d'interès general per a la comunitat educativa.

- 67.100, tiratge de Barcelona Educació
- 140.700, tiratge de 10 documents
- 266.550, tiratge de 80 elements de difusió (díptics i fullets)

Premi Leonor Serrano i Pablo

Convocatòria d'un premi d'història de l'educació per fer emergir la tasca de professionals de la pedagogia, de models escolars, d'actuacions educatives especials a la ciutat de Barcelona.

- 5 originals presentats
- edició del text guanyador

Activitats de promoció educativa

Activitats educatives dedicades a l'alumnat vinculades al currículum escolar, amb la intenció de fomentar els valors cívics i democràtics

Activitat desenvolupada durant el 2002

Activitats del Consell de Coordinació Pedagògica

- 1.336.981 assistències d'alumnat
- 2.190 activitats educatives
- 9.673 beques atorgades

Coproducció de propostes didàctiques

amb entitats ciutadanes

- 537 escoles adherides a la campanya de la T-E
- Coproducció de l'aplicatiu "Mou-te... amb Transport Públic"

Proposta d'activitats al voltant de la celebració

de l'any Gaudí: Gaudir Gaudí

- Gaudir Gaudí, primària 1.500 exemplars
- Guia didàctica per al professorat d'ESO: 500 exemplars
- Quaderns de l'alumne d'ESO: 15.000 exemplars

Proposta d'activitats al voltant de la celebració de l'any Gaudí:

gestió de la utilització del Bus Gaudí

- 66 centres educatius adherits

Coedició i publicació de la Guia de recursos per a la recerca al

batxillerat, juntament amb l'Institut de Cultura (ICUB)

- 3.000 exemplars publicats i distribuïts

Obertura i difusió del Planetari Municipal

- 400 grups escolars usuaris
- 120 professors assistents al curs de formació

Activitats que promouen el respecte, els drets humans, la tolerància, la cultura de la pau i la solidaritat

Jornada sobre Mundialització , amb la Universitat de Barcelona	• 152 assistències de professorat
La dimensió educativa de l'euro . Treball i taller	• 50 assistents
IV Jornada Educació/ONG . Sessió de treball i mostra	• 150 assistents
"Comerç amb justícia" , juntament amb Intermón. Conferència i presentació de la proposta	• 80 assistents
Cicle de cinema per a infants de la ciutat , amb motiu del Dia dels Drets dels Infants, en col·laboració amb la Regidoria de Drets Civils	• 1.860 alumnes • 32 centres educatius
"Vine a la festa. Rituals i religions del món a Catalunya" . Edició en col·laboració amb el Centre Unesco de Catalunya	• 3.000 exemplars publicats
Exposició "La llei dels infants" i presentació de la proposta didàctica corresponent. En col·laboració amb Save the Children i la Regidoria de Drets Civils	• 60 assistents

L'educació per a la mobilitat: prevenció i valors.

Promou potenciar una mobilitat sostenible i segura vinculada amb la responsabilitat i el respecte.

Camí Escolar

Dia sense Cotxes:	• Publicació del llibre El camí escolar
• Acció a la Bordeta, Sants-Montjuïc Jornada de sensibilització	• Treball amb 5 camins escolars
	1.000 participants
	8 centres educatius
• Exposició sobre Camí Escolar al passeig de Gràcia, en el Dia sense Cotxes i de la Mercè	16 assistències de professorat
	15.000 visitants
• Exposició sobre educació per a la mobilitat a la plaça de la Universitat	10.000 visitants

Orientar-nos en el nostre hàbitat

85 centres educatius
4.000 alumnes participants
100 professors participants

Mou-te en bici

1.000 participants
15 centres educatius
45 professors participants

Accions per promoure hàbits de vida saludables, tenint l'activitat física com a hàbit incorporat

Taula de l'educació física i l'esport a Barcelona.

Acció campanya "Compta fins a tres"

- 24.000 alumnes
- 25 ajuntaments de Catalunya
- 10 ajuntaments, diputacions o comunitats autònomes de fora de Catalunya

Campanya "Nedem cap al 2003",

en col·laboració amb la Direcció d'Esports

- 3.000 alumnes
- 120 centres educatius
- 240 professors

"Mira què faig", en col·laboració amb els districtes de Sant

Andreu, Horta-Guinardó i Nou Barris

- 1.800 alumnes
- 85 centres educatius
- 170 professors

"Fem dansa"

- 3.180 alumnes
- 100 centres educatius
- 200 professors

Flic-Flac Circ

- 600 alumnes
- 20 centres educatius
- 40 professors

Salut i esport i formes de vida saludables

- 3.050 alumnes
- 100 centres educatius
- 200 professors

A la recerca del joc perdut

- 2.000 alumnes
- 60 centres educatius
- 110 professors

Informació i dinamització culturals als centres de secundària**Programes culturals**

L'Institut d'Educació té com a objectiu la dinamització sociocultural als instituts d'ensenyament secundari (IES) de la ciutat. Això vol dir un compromís, renovat cada any, per promoure la participació, recollint les diferents iniciatives dins el camp artístic, de l'alumnat i del professorat, en tots els projectes, activitats, accions i idees que sorgeixen als seus centres educatius.

Mostra dels Programes Culturals

- 84 propostes culturals
- 79 IES participants
- 14.339 assistents

Projecte PIDCES

Punts d'informació que dinamitzen els projectes culturals dels centres d'educació secundària (IES) de la ciutat.

- 61 centres educatius
- 18 associacions d'alumnes
- 4.836 consultes d'alumnes

Teatre a les escoles

Amb l'objectiu de promoure el treball i la participació dels infants i joves en el fet teatral.

Mostra de Teatre Infantil

- 85 alumnes
- 6 centres educatius
- 312 assistents

Música a les escoles

Amb l'objectiu de promoure el treball i la participació del públic infantil i jove en les accions musicals que es proposin a l'escola, els instituts i la ciutat en general. Vol generar la sensibilització i acostament cap a qualsevol tipus de música que tingui qualitat, tant en la composició com en l'execució.

Les escoles van a l'Auditori

L'Auditori de Barcelona, amb el suport de l'Institut d'Educació, promou l'assistència de públic infantil, jove i familiar a les sales de concert.

- 10.671 alumnes
- 273 centres educatius
- 18.854 assistents

Òpera a secundària: *Regals*

- 1.044 alumnes
- 31 centres educatius
- 4.177 assistents

Ajuts econòmics per a les escoles, entitats i associacions

Suport econòmic i assessorament professional per a la realització d'experiències educatives que facin de Barcelona una ciutat més culta i més cívica.

Ajuts a programes culturals

- 85 alumnes
- 6 centres educatius

Premi Joaquim Franch Convocatòria de la VII edició del premi per a projectes d'educació en el lleure

- 21 institucions de lleure infantil i juvenil presenten projectes

Educació en valors

Activitat desenvolupada l'any 2002

Tertúlies cafè "Lluna Verda"

- 8 tertúlies
- 750 participants

Consultories tècniques. Atenció a qüestions de coeducació, interculturalitat, sostenibilitat i cultura de pau

- 70 consultories

Finalització d'estudis. Recerques sobre la realitat educativa de la ciutat en els àmbits de coeducació i multiculturalitat i immigració en els diferents nivells educatius

- 25.000 alumnes directament relacionats

Dinamització de la temàtica de valors de la xarxa de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores

- Trobades internacionals a Barcelona, Granada, Donostia, Montevideo i Tampere
- Nou espai especialitzat en valors a la web de l'Associació Internacional de Ciutats Educadores

Barcelona Identitats. Convocatòria d'ajuts als centres educatius i d'altres entitats educatives que promou els valors impulsors d'un nou concepte de ciutadania

- 49 projectes presentats
- 12.250 alumnes directament relacionats

Agenda 21 Escolar. Establiment d'un model metodològic que facilita la participació i la implicació cívica de la comunitat escolar, per revisar plantejaments i pràctiques educatives i per comprometre's en algunes accions de millora en relació amb el medi ambient i la sostenibilitat. Creació i dinamització d'una xarxa de centres educatius que introdueixen l'educació ambiental en els seus projectes educatius i curriculars de centre

- 96 centres educatius
- 14.500 alumnes directament relacionats
- Creació d'un racó de sostenibilitat als 10 centres de recursos pedagògics de la ciutat
- Publicació d'una col·lecció d'ecoauditories

Formació i assessorament en valors educatius

- 9 claustrats de centres municipals
- 10 centres educatius públics
- Seminari sobre patis i coeducació, a 15 centres educatius
- Seminari sobre interculturalitat, a 15 centres educatius

Projectes experimental EQUAL

- 5 centres educatius

Recuperem els jardins escolars

- 9 intervencions en jardins escolars

Seminaris de treball i reflexió sobre Colòmbia, amb la col·laboració

de la Universitat Autònoma de Barcelona

- 1 seminari amb la participació de 4 centres educatius

Cooperació internacional

L'acció realitzada l'any 2002, a través dels projectes de cooperació internacional, ha tingut com a objectiu fonamental l'enfortiment dels processos educatius d'Amèrica Llatina, el Magrib i la zona dels Balcans. Les experiències de cooperació en el món educatiu s'han donat en projectes socials de relació entre iguals, amb agermanaments, consorcis i intercanvis que possibiliten el coneixement directe, la solidaritat horitzontal i l'enriquiment mutu.

Projectes internacionals:

- S'ha aprovat el finançament de dos projectes de continuïtat en la convocatòria de l'any 2002 de Barcelona Solidària, amb destinació a ciutats de Colòmbia i l'Argentina.
- S'han formulat cinc nous projectes de cooperació internacional i ajut humanitari per presentar a Barcelona Solidària, en la convocatòria de gener de 2003. Projectes per a ciutats de Guatemala, el Salvador, Colòmbia i el Marroc.

Intercanvis:

- Intercanvi escolar entre centres educatius del Salvador i de Barcelona. En col·laboració amb la Creu Roja de Catalunya, amb dos projectes.
- S'ha promogut el projecte d'intercanvi escolar amb Tànger: "La interculturalitat a prop". Realització de vuit tallers adreçats a infants colombians i les seves famílies, residents a Barcelona, per a l'elaboració de la transició emigratòria i de coneixement del nou medi, en col·laboració amb el Consolat de Colòmbia i l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Salut pública

L'Institut Municipal de Salut Pública (IMSP)

L'Institut Municipal de Salut Pública (IMSP), és l'organisme encarregat de conèixer, vetllar i millorar l'estat de salut de la població de la ciutat de Barcelona. Amb l'aprovació de la Carta municipal es preveu la posada en marxa de l'Agència de Salut Pública, tot avançant cap a un model integrat de prestació de serveis de salut pública, que inclouen les accions de promoció i protecció de la salut, així com la vigilància epidemiològica i la informació sanitària. També s'avança en un esquema de sinergia i d'evitació de duplicitats entre les administracions de l'Ajuntament de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya.

Funcions de l'IMSP

- Recollida i anàlisi de les dades relacionades amb la salut i els seus determinants: registre de malalties, enquestes a la població, mortalitat, etc.
- Protecció de la salut i supervisió i regulació de situacions que poden afectar la salut: aliments, medi, salut laboral, zoonosi, inspeccions.
- Promoció de la salut i educació per a la salut: disseny i difusió de projectes i experiències en diferents àmbits (escoles, empreses, serveis assistencials, etc.).
- Garantia de prestació de determinats serveis preventius personals: vacunacions, cribratges, tuberculosi i drogodependències.
- Coordinació d'activitats i recursos sanitaris. Activitats de planificació i programació, lideratge sanitari i coordinació de les activitats relacionades amb la salut.

Aquestes funcions es desenvolupen en tres grans grups de serveis:

- Sistemes d'informació sanitària, vigilància epidemiològica i prevenció i promoció de la salut.
- Actuació sobre drogodependències.
- Protecció de la salut: seguretat i higiene alimentària. Control de la zoonosi i vectors. Laboratori Municipal de Salut Pública.

L'IMSP té una posició peculiar dins del Sistema Nacional de la Salut: interacciona amb els serveis autonòmics de salut pública del Departament de Sanitat (Direcció General de Salut Pública i Direcció General de Recursos Sanitaris), amb el Servei Català de la Salut mitjançant el Consorci Sanitari de Barcelona, amb els serveis de sanitat exterior vinculats a l'Administració central, amb diversos municipis que mantenen activitats de salut pública i amb la Diputació, i també amb diverses institucions acadèmiques i amb professionals de l'àmbit sanitari.

Informació sanitària, epidemiològica i prevenció de la salut

Sistemes d'informació sanitària

L'IMSP recull i analitza sistemàticament dades sobre diferents problemes relacionats amb la salut, les quals ofereixen una visió de conjunt de l'estat de salut dels barcelonins i permeten determinar les actuacions prioritàries. Destaquen especialment el sistema d'informació de drogodependències de base poblacional, el sistema d'informació de salut maternoinfantil, les estadístiques vitals, l'anàlisi dels accidents de trànsit i de treball i la construcció del nou sistema per a la salut ambiental a partir del projecte APHEIS, cofinançat per la Comissió Europea. Totes aquestes dades s'integren quan es fa l'informe de salut de la ciutat, i s'elaboren indicadors per districtes i per àrees bàsiques de salut (ABS). S'estan explotant diversos estudis a partir de l'enquesta de salut de Barcelona (ESBA) 2000-2001.

	2002	2001	Variació %
Sistema d'informació de drogodependències			
Expedients de defuncions judicials revisats	1.112	1.092	+1,8
Informes d'urgències codificats	4.972	4.829	+3,0
Recollida de dades de tractaments inicials	4.983	5.384	-7,0
Nous usuaris identificats	2.995	2.954	+1,4
Sistema d'informació de salut maternoinfantil			
Enquestes realitzades per defectes congènits o controls	500	500	0
Enquestes realitzades per defuncions perinatales	86	91	-5,0
Estadístiques vitals			
Defuncions codificades	19.000	19.067	-0,4
Naixements codificats	12.500	12.573	-0,6
Sistema d'informació d'accidents de trànsit			
Casos d'urgències codificats	19.100	19.000	0
Defuncions judicials codificades	86	90	-4,5

Sistema d'informació d'accidents de treball			
Notificacions al sistema d'informació d'accidents de treball	Nd	426	-
Sistema d'informació de salut ambiental			
Resposta a demandes ciutadanes	9	10	-1,0
Sistema integral d'informació sanitària			
Àrees bàsiques de salut estudiades	66	66	0
Enquestes de salut			
Enquestes de salut en curs o analitzades	2000	2000	0

Vigilància epidemiològica i intervenció

En aquest àmbit es porta a terme un recull sistemàtic d'informació, processament, anàlisi i difusió de la informació de malalties de declaració obligatòria, com ara la malaltia meningocòccia, la sida, la tuberculosi, l'hepatitis, etc. Així mateix, s'encarrega de la investigació i el control dels brots epidèmics de qualsevol malaltia i planifica i desenvolupa programes de prevenció, control i vigilància epidemiològica. Per complir els seus objectius es coordina amb altres grups d'investigació d'hospitals, centres d'atenció primària i d'atenció a drogodependents, i també amb institucions penitenciàries.

De l'activitat de l'any, cal destacar el seguiment i control de més de 150 casos de sida notificats, que han mostrat que el 41% d'afectats són usuaris de drogues per via parenteral, el 29% són heterossexuals i el 34% està afectat de tuberculosi. També hi ha hagut més de 2.000 declaracions de malalties transmissibles, entre les quals cal destacar les hepatitis, el paludisme, la parotiditis, el xarampió i la shigel·losi, i gairebé mil casos de tuberculosi. El Programa de prevenció i control de la tuberculosi de Barcelona té com a objectiu principal la investigació, el control, el diagnòstic, el tractament i la prevenció de la tuberculosi. Durant l'any s'han estudiat un total de 924 casos, dels quals se n'han confirmat provisionalment menys de la meitat; en conseqüència, ha calgut cribrar uns 3.700 contactes per identificar infeccions susceptibles de quimioprofilaxi preventiva o casos asimptomàtics.

En l'àmbit de la salut laboral, l'anterior sistema pilot de vigilància basat en casos traçadors s'està estenent a totes les àrees bàsiques de salut que disposen d'equip reformat d'atenció primària en el marc de la Unitat de Salut Laboral, que gestiona l'Institut per al Servei Català de la Salut.

	2002	2001	Variació %
Programa de prevenció i control de la tuberculosi			
Casos notificats i estudiats	924	872	+6,0
Contactes cribrats	3.747	3.677	+1,9
Vigilància i control de la meningitis i de l'hepatitis			
Declaracions d'Haemophilus influenzae	8	2	+400,0
Declaracions de meningitis i sepsi meningocòccia	72	58	+24,1
Declaracions d'hepatitis víriques	281	130	+216,1
Vigilància i control de la sida/VIH			
Casos confirmats de sida	152	151	+0,7
Casos incidents d'infecció VIH	399	121	+329,8
Vigilància i control d'altres malalties transmissibles			
Declaracions nominals d'altres malalties transmissibles	412	361	+14,1
Vigilància i control de brots epidèmics			
Brots per toxiinfeccions alimentàries (TIA confirmats)	26	33	-21,2
Altres brots investigats	85	70	+21,4
Vigilància de la salut ocupacional			
Casos traçadors diagnosticats/atesos	72	41	+65,6

Prevenció i promoció de la salut

L'oficina tècnica del programa de cribratge del càncer de mama que va començar a actuar l'any 2001, contractada pel Servei Català de la Salut, ja cobreix 17 ABS i ha gestionat la citació de més de 42.000 dones. El programa s'està estenent a tota la ciutat.

Pla de vacunació continuada: els serveis municipals han administrat directament 62.000 dosis vaccíniques. El gruix d'aquestes vacunes ha estat administrat a les escoles pels equips de salut comunitària dels districtes, i una part ha estat

administrada al Centre de Vacunacions de l'IMSP. L'esforç realitzat està aconseguint la pràctica eliminació del xarampió, la rubèola i la malaltia invasiva per Haemophilus influenzae tipus B a la ciutat.

L'esforç conjunt amb els equips de salut comunitària dels districtes, els centres de recursos pedagògics i les escoles ha portat a la implantació creixent de programes educatius de prevenció (els programes PASE, PESA-Decideix, PRESSEC i CANVIS). Es fa palesa la dificultat per ampliar la penetració dels programes educatius de prevenció al segon cicle de l'ESO, etapa en què els programes escolars són molt densos, però s'assoleixen cobertures importants.

Pel que fa a l'educació sanitària a l'empresa, els programes vigents assessoren empreses de la ciutat sobre l'organització de programes de prevenció i control del tabaquisme, del consum excessiu d'alcohol i de l'estrès laboral, i hi ha expectatives que s'estenguin als centres públics d'ensenyament secundari.

	2002	2001	Variació %
Programa de cribatge de càncer de mama			
Citacions de dones gestionades	42.442	4.209	+1.008,4
Àrees bàsiques de salut (ABS) cobertes	17	3	+566,6
Pla de vacunació continuada			
Carnets de vacunació tramesos (*)	27.883	23.171	+20,3
Centres públics als quals s'han subministrat vacunes	62	76	-18,4
Vacunes administrades en centres propis (*)	62.346	59.740	+4,4
Prevençió i control del tabaquisme			
Participants en el projecte Quit&Win	1.020	-	-
Promoció hàbits alimentaris saludables			
Escoles participants projecte fluoracions	184	202	-8,9
Educació sanitària a l'escola			
Escoles participants en el projecte PASE	105	90	+16,7
Escoles participants en el projecte PESA	105	92	+14,1
Escoles participants en el projecte PRESSEC	63	53	+18,9
Escoles participants en el projecte CANVIS	80	81	-1,2

Suport a organitzacions d'ajuda mútua			
Organitzacions amb les quals s'ha contactat	168	168	0
Salut maternoinfantil			
Zones cobertes pel programa salut maternoinfantil - ABS	5	5	0
Formació en prevenció de riscos laborals			
Cursos de formació de quadres sindicals i altres agents socials	16	11	+45,5
Programes de prevenció en empreses			
Empreses on s'han fet intervencions o assessories	8	7	+14,3

(*) Estimació provisional

Actuació sobre drogodependències

Pla d'acció sobre les drogues

L'abús de les drogues ha estat un dels principals problemes de convivència i de salut pública al qual s'ha hagut de fer front a la ciutat de Barcelona. Per actuar sobre aquest problema, l'any 1988 l'Ajuntament va posar en funcionament el Pla municipal de drogues de Barcelona, amb una perspectiva global de ciutat que havia de dirigir les diferents intervencions que es realitzaven cap a una resposta més eficaç.

La xarxa d'atenció a les drogodependències es troba actualment consolidada pel que fa a la capacitat assistencial i a la qualitat dels serveis. Als centres d'atenció i seguiment (CAS) municipals s'ha incrementant la capacitat de retenir en tractament els usuaris de drogues legals i il·legals, s'ha millorat la coordinació amb la xarxa sociosanitària i s'ha pogut augmentar la captació de pacients alcohòlics. Així mateix, s'estan buscant maneres de respondre a la dependència a la cocaïna, que és una problemàtica emergent.

Pel que fa a la prevenció, fa anys que es va inserir el treball preventiu i assistencial en els plans de districte, fet que va representar l'adaptació a les característiques territorials i una col·laboració activa de tots els implicats: autoritats del districte, forces de seguretat, PAD, entitats i associacions de veïns, farmacèutics i atenció primària de salut i social. Els programes preventius territorials inclouen les accions de sensibilització i informació de la població general, col·lectius de risc i professionals, i les activitats de caràcter preventiu basades en el territori i de dinamització de la participació social. En l'àmbit escolar s'han continuat impulsant els programes preventius en l'ensenyament secundari amb els programes PASE

i PESA-Decideix!, gestionats des de l'IMSP amb la col·laboració del Pla i d'acord amb els seus criteris i objectius. Destaca la reorientació del servei d'orientació per a adolescents i famílies, amb un fort increment d'activitat.

Programes de tractament. Engloba un ventall d'opcions de tractament per als addictes a substàncies, als quals s'ofereix assistència en programes lliures de drogues, incloent-hi una oferta residencial, assistència amb substàncies substitutives (per abandonar les pràctiques de risc, bàsicament amb programes de manteniment amb metadona), i programes de disminució de risc (per a persones que continuen utilitzant activament drogues). També és rellevant l'oferta de tractament a persones amb dependència de l'alcohol.

	2002	2001	Variació %
Programes comunitaris fora de l'escola			
Trucades al servei d'orientació per a adolescents i famílies	996	549	+81,4
Primeres visites al servei d'orientació	107	77	+39,0
Programes de tractament (centres de titularitat municipal)			
Pacients en programes lliures de drogues	4.103	4.395	-6,6
Pacients en programes d'alcohol	1.815	1.592	+14,0
Primeres visites programa de drogues il·legals	1.305	1.353	-4,5
Primeres visites programa d'alcohol	886	869	+2,0
Programes amb substàncies substitutives			
Punts de dispensació	47	47	0
Oferta de places en PMM	1.854	1.969	-5,8
Programa d'atenció orgànica			
Vacunes dispensades	1.700	1.859	-8,6
Proves de tuberculina	1.100	1.140	-3,5
Pacients amb tractament de tuberculosi supervisats al CAS	15	40	-375,0
Programes de disminució de risc			
Xeringues recollides	801.468	552.595	+45,0
Contactes dels agents de salut	75.000	88.000	-14,8

Usuaris actius al Servei d'Atenció i Prevenció Sociosanitària	1.500	1.825	-17,8
Farmàcies amb agents de salut	127	133	-4,5
Programes residencials			
Oferta de programes residencials (llits)	75	75	0
Altes de pacients en programes residencials (**)	280	286	-2,1
Tallers i programes educatius			
Participants	500	500	0

(*) Estimació provisional

(**) Es modifica el registre

Protecció de la salut

Seguretat i higiene dels aliments

A la ciutat hi ha 1.609 indústries alimentàries registrades, un escorxador central, una llotja i un mercat central del peix, un mercat central de fruites i verdures i 40 mercats municipals. També hi ha uns 9.000 establiments minoristes d'alimentació. L'IMSP té la responsabilitat de realitzar el control sanitari dels aliments que arriben als ciutadans. Així, porta a terme activitats de control tant en l'abastament de Mercabarna (majoristes de peix i de fruita i verdura) i a l'escorxador d'animals, com en el transport i la comercialització d'aliments, així com en els establiments de restauració col·lectiva comercial i els menjadors col·lectius socials. També es porta a terme el control i la vigilància sanitària de les indústries alimentàries radicades a la ciutat.

Els aliments comercialitzats per mitjà del comerç minorista de la ciutat de Barcelona són objecte de seguiment des del punt de vista analític per controlar-ne la composició, els nivells microbiològics i la possible presència de contaminants i additius alimentaris. Mitjançant el Programa IQSA d'investigació de la qualitat sanitària dels aliments s'han estudiat mostres corresponents als productes següents: productes carnis tractats per la calor, patés, peix fumat, llets pasteuritzades, llets UHT, postres làctics, formatges frescos, olis i greixos escalfats, olis de llavors, pastisseria farcida, begudes refrescants, orxates, vins de taula, plats cuinats i tapes, plats preparats envasats o refrigerats, plats cuinats de consum immediat, suc de fruita, gelats i torrons. El Laboratori ha estudiat un total de 845 mostres dins d'aquest programa, que permet identificar aliments amb anomalies. Cal puntualitzar que la identificació d'aliments amb anomalies no implica necessàriament que no siguin aptes per al consum, sinó que evidencia l'existència d'unes condicions o pràctiques millorables.

	2002	2001	Variació %
Control sanitari dels mercats centrals			
Actuacions sanitàries amb aixecament d'acta	617	218	+283
Inspeccions mercats centrals	450	472	-4,7
Control d'indústries i comerç a l'engròs			
Inspeccions establiments alimentaris	4.834	4.001	+20,8
Certificacions sanitàries	446	234	90,6
Controls en destí de carn forana (circulars 1/99 i 3/00)	2.532	2.089	21,2
Control sanitari d'establiments minoristes i mercats			
Inspeccions establiments minoristes	654	259	+252,5
Recollida mostres per al programa IQSA	845	822	+2,8
Control sanitari d'establiments de restauració col·lectiva			
Inspeccions establiments de restauració col·lectiva social	694	1.050	-33,9
Inspeccions establiments de restauració col·lectiva comercial	610	496	+23,0
Actuacions per alertes, denúncies o notificació de brots			
Recollida mostres vigilància epidemiològica	51	57	-10,5
Actuacions motivades per alertes i denúncies	176	210	-16,2
Investigació d'establiments implicats en TIA	28	26	+7,7
Inspecció activitats alimentàries a la via pública			
Inspeccions activitats alimentàries a la via pública	2.937	939	+312,8
Control sanitari de l'escorxador central			
Animals inspeccionats a l'escorxador (tones)	23.785	25.805	-7,8
Animals inspeccionats a l'escorxador (caps)	343.254	355.135	-3,4
Animals amb retirada MER (protecció contra l'EEB)	339.386	347.910	-2,5
Mostres per a investigació residus (PIRACC-PNR)	290	197	+47,2

Control de les zoonosis i els vectors

Tant la gestió com l'atenció i informació als usuaris del Centre d'Acollida d'Animals de Companyia (CAAC) s'han millorat. Cal destacar els canvis d'horari per millorar-hi l'accés i el Comitè de Qualitat del centre, així com el servei veterinari mòbil.

S'ha continuat col·laborant amb l'Associació Veterinària d'Especialistes en Petits Animals, i s'ha mantingut la col·laboració amb diferents sectors per a la identificació censal dels animals domèstics. S'ha reforçat el Programa d'adopció d'animals de companyia i s'han aconseguit millors resultats, amb un increment continuat dels exemplars lliurats en adopció. L'estratègia de creació de colònies de gats urbans amb control sanitari en col·laboració amb entitats ha seguit avançant. Aquest any han estat 415 els gats esterilitzats, de manera que queda garantit que aquesta població no es reproduïx ni augmenta de manera descontrolada.

L'estratègia de control de plagues ha aprofundit en el reemplaçament gradual de la dependència exclusiva dels agents químics per una lluita antivectorial més integrada i compatible amb el medi ambient i la salut pública. També s'està revisant l'estratègia relacionada amb la població de coloms.

	2002	2001	Variació %
Suport als programes de control alimentari			
Mostres d'aliments	3.956	3.612	+9,5
Control aigües de consum			
Mostres d'aigua	1.998	1.217	+64,2
Control ambiental			
Mostres ambientals	4.699	3.733	+25,9
Investigació epidemiològica de brots			
Mostres d'epidemiologia	340	577	-41,1
Total mostres analitzades			
Total mostres analitzades (inclou controls de qualitat)	11.596	9.743	+19,0
Total paràmetres analitzats	57.115	52.701	+8,4

Elaboracions farmacològiques

Litres de solució preparats	11.001	12.241	-10,1
Metadona (grams)	55.005	61.205	-10,1
Aspartam (grams)	27.502	30.602	-10,1

Mostres analitzades segons procedència

Serveis municipals de salut pública	1.776	2.179	-18,5
Altres serveis municipals	4.731	3.579	+32,2
Altres administracions locals	536	526	+1,9
Administració autonòmica	997	603	+65,3
Administració central	1.576	1.163	+35,5
Hospitals i centres sanitaris	31	60	-48,3
Particulars i clients comercials	1.940	1.595	+21,6
Organitzacions sense ànim de lucre	9	38	-76,3

Demora en el lliurament de resultat (dies des de recepció)

En mostres procedents dels serveis municipals	29	22	31,8
En mostres d'altres administracions	9	9	0
En mostres de particulars i clients	14	16	-12,5

Laboratori de Salut Pública

La funció del Laboratori és donar resposta a les sol·licituds d'anàlisi química i microbiològica dels serveis de salut pública i de l'Ajuntament. Analitza les mostres rebudes per al control atmosfèric de contaminants químics i biològics, sorres i terres dels parcs, espais infantils, platges i piscines, aigües de consum de boca o aigües residuals. També controla els aliments procedents dels mercats centrals d'abastament, de les indústries i del comerç minorista del sector, i dona suport a la investigació epidemiològica. Així mateix, processa mostres procedents de particulars i de clients privats.

Durant el 2002, el Laboratori ha renovat la seva acreditació per part de la Entidad Nacional de Acreditación (ENAC), del Ministeri d'Indústria. També ha analitzat més de 11.000 mostres, el 40% de les quals correspon a anàlisis referides al medi

(aire, aigües, sorres i altres); un altre 33% són mostres alimentàries, i la resta corresponen a altres tipus d'anàlisis (epidemiologia, mostres internes, etc.). Aquest any, el Laboratori Municipal s'ha preparat per a la fusió amb el de la Delegació Territorial de Barcelona, la qual cosa ha estat possible gràcies a la posada en marxa de l'Agència de Salut Pública, cosa que es reflecteix en l'increment d'activitat.

	2002	2001	Variació %
Suport als programes de control alimentari			
Mostres d'aliments	3.956	3.612	+9,5
Control aigües de consum			
Mostres d'aigua	1.998	1.217	+64,2
Control ambiental			
Mostres ambientals	4.699	3.733	+25,9
Investigació epidemiològica de brots			
Mostres d'epidemiologia	340	577	-41,1
Total mostres analitzades			
Total mostres analitzades (inclou controls de qualitat)	11.596	9.743	+19,0
Total paràmetres analitzats	57.115	52.701	+8,4
Elaboracions farmacològiques			
Litres de solució preparats	11.001	12.241	-10,1
Metadona (grams)	55.005	61.205	-10,1
Aspartam (grams)	27.502	30.602	-10,1
Mostres analitzades segons procedència			
Serveis municipals de salut pública	1.776	2.179	-18,5
Altres serveis municipals	4.731	3.579	+32,2
Altres administracions locals	536	526	+1,9
Administració autonòmica	997	603	+65,3

Administració central	1.576	1.163	+35,5
Hospitals i centres sanitaris	31	60	-48,3
Particulars i clients comercials	1.940	1.595	+21,6
Organitzacions sense ànim de lucre	9	38	-76,3
Demora en el lliurament de resultat (dies des de recepció)			
En mostres procedents dels serveis municipals	29	22	31,8
En mostres d'altres administracions	9	9	0
En mostres de particulars i clients	14	16	-12,5

Serveis Personals als districtes

En aquest apartat es presenta un resum d'algunes de les activitats, els projectes, els nous equipaments i serveis i eixos d'actuació desenvolupats per cada districte en aquest any 2002, seguint en línies generals els diferents àmbits d'actuació que conformen aquesta memòria i que són competència de les divisions de Serveis Personals dels districtes municipals.

Inclou un resum dels principals indicadors per a cada districte referits a Serveis Socials en els vessants de promoció i atenció social.

▼ Centres de serveis Socials (CSS)	33
● Centres cívics i casals de barri	59
◆ Casals infantils i ludoteques	34
■ EAIA - Atenció a la infància i adolescència en alt risc social	11
☆ Casals per a joves	8
✿ Casals per a gent gran	51
* Punts d'informació i atenció dona	4
✓ Punts d'informació i atenció Joves	6

Districte 1. Ciutat Vella

Les línies del districte de Ciutat Vella que cal destacar en el 2002 fan referència a l'esforç fet per definir i racionalitzar alguns serveis clau d'acció sobre les persones:

- S'han establert criteris comuns per al conjunt de CSS (concessió d'ajuts, treballadors / es familiars...).
- S'han posat en marxa projectes grupals innovadors en alguns CSS.
- S'han concretat les funcions dels centres cívics per mitjà de l'elaboració dels plans directors. També s'ha redactat un nou plec de condicions per a la seva concessió.
- S'han millorat l'atenció, la dinamització i la participació en els casals d'avis, i s'han incrementat els recursos que s'hi destinen.
- S'han redissenyat els serveis que es presten des de la Casa de la Font; ara se n'ofereixen dos de diferents i complementaris que permeten arribar a més sectors de la població i destinar nous recursos a demandes emergents.
- La incorporació al districte de la tècnica en persones amb disminució ha permès millorar la sensibilització i el treball conjunt d'una manera molt significativa.
- Mitjançant la feina feta amb el conjunt de directors i les AMPA hem fet que les escoles públiques del districte siguin l'eix principal per a la integració dels nouvinguts. Així mateix, s'ha arribat a un volum molt important de l'ús de les escoles fora de l'horari escolar.
- També és molt significativa la tasca feta des dels projectes que intenten millorar la integració social incidint simultàniament sobre la població immigrada i l'autòctona. En són exemples la dinàmica endegada amb la Coordinadora d'Acollida per la Llengua, en què setze entitats ensenyen llengua castellana i catalana a estrangers; el suport d'un mediador per part de l'OAC, i els programes de formació permanent que porten a terme tècnics del districte.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

S'han posat en marxa quatre projectes que cal destacar:

- Intervenció al carrer amb educadors al Casc Antic mitjançant un projecte que fem conjuntament amb el Pla integral. Es treballa coordinant els serveis socials i altres serveis del territori
- El projecte d'intervenció en medi obert a les places Coromines, de les Caramelles i dels Àngels, tant amb accions individuals com de grup. La tasca que s'ha portat a terme és interessant i té una rendibilitat superior a l'esperada, així com la incidència en les entitats i els grups del Raval. És una bona eina per modificar relacions i visions de la realitat.
- Mediació comunitària al carrer de Sant Pau. Es troba ja en la seva fase final i és una experiència molt interessant, enriquidora i que es pot aplicar en altres indrets. L'estiu de 2003 està previst iniciar-lo al carrer Hospital.
- El barri educador. Aquest projecte s'ha realitzat conjuntament amb el Casal dels Infants del Raval amb l'objectiu de treballar a partir d'espais en medi obert i treballar en xarxa amb les entitats del barri amb l'objectiu de millorar la convivència.

Com a nous equipaments cal destacar la biblioteca de la Barceloneta, el nou CSS del Raval Sud i el nou centre de SSPP del Casc Antic, fruit de l'ampliació del Convent de Sant Agustí.

Principals indicadors any 2002. Districte:		Ciutat Vella
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	6.052
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	682
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència (*)	398
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de Barri	Total assistents	29.435
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	7.241
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	22.194
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	4.151
Atenció social infància		
Centre Obert Materno Infantil Casa de la Font	Menors 0 a 3 anys atesos	130
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	866
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	4.166
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	18.634

Districte 2. Eixample

Durant l'any 2002 els aspectes fonamentals de l'actuació dels Serveis Personals al districte de l'Eixample han estat el següents:

- Desenvolupar i portar a terme el Pla d'equipaments 2000-2003.
- Treballar la perspectiva de la sostenibilitat en els projectes d'acció comunitària.
- Aconseguir la participació del sector privat en el finançament de projectes i serveis de la Divisió de Serveis Personals.
- Prioritzar l'atenció i el foment de les persones grans a través dels centres de serveis socials, les activitats de promoció i participació i els casals i espais de gent gran.
- Aprofundir en la millora i la consolidació dels mecanismes de participació (sectorials, territorials i d'equipaments).
- Treballar en la millora d'aspectes organitzatius, de funcionament i de gestió, dels equips d'atenció primària i fomentar i donar suport a les intervencions de caire comunitari.
- Aprofundir en el model d'externalització dels centres cívics incidint en les millores de qualitat del servei.
- Redactar els plans directors dels centres cívics.
- Integrar a la Divisió de Serveis Personals el Servei d'Atenció a les Persones amb Disminució.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

- Centre cívic Cotxeres Borrell (Sant Antoni).
- CEIP Ferran Sunyé (Sant Antoni).
- Escola bressol Tres tombs (Sant Antoni).
- Punt d'informació i atenció a la dona (S. Família / Districte).

Serveis socials

Principals indicadors any 2002. Districte:	Eixample
Atenció social primària	
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):	
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials 5.512
Serveis d'atenció social domiciliària:	
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària 666
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència 679
Promoció social i comunitària: centres cívics	
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents 96.184
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites 20.004
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats 76.180
Promoció social i comunitària infància	
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades) 9.453
Atenció social especialitzada infància	
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA 225
Promoció social i comunitària gent gran	
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals 3.427
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any 36.888

Atenció social primària

La valoració de l'atenció desenvolupada, en línies generals, se centra en els punts següents:

- Globalment, les dades d'atenció de l'atenció primària han continuat la tendència a l'alça respecte dels anys anteriors.
- El 53% de les persones ateses són gent gran i, d'aquestes, el 75% tenen més de 75 anys.
- Destaca l'increment de la població immigrant que s'ha atès en els quatre centres de serveis socials en els últims dos anys, que ha estat del 137,8%. Els 1.106 immigrants atesos representen un 20% del total d'usuaris atesos.
- El pressupost adreçat a la totalitat dels serveis d'atenció domiciliària ha estat de 1.832.881 e.
- S'ha iniciat el Pla comunitari de Sant Antoni. Durant aquest any, s'ha treballat el diagnòstic participat a través de les comissions de treball creades: immigrant, infància i adolescència, joves, gent gran, solidaritat, cultura i lleure.

Promoció social. Activitats als centres cívics

Les principals activitats que cal destacar són les següents:

- Els centres cívics de l'Eixample es consoliden com a oferta principal de tallers i cursos de la ciutat, amb 20.004 inscrits durant l'any 2002 i 1.206 cursos realitzats. Així mateix, es consolida el manteniment d'una programació estable de dansa, música, narracions i altres espectacles al llarg dels darrers 5 anys.
- La realització durant aquest any dels plans directors dels centres cívics ha implicat un reforçament del catàleg de serveis, del model d'equipaments de l'Eixample i també del model de gestió.
- Durant aquest any ha iniciat la seva activitat el centre cívic Cotxeres Borrell, inaugurat el mes gener del 2002.

Activitats per grups de població

Gent gran. Continua essent el sector de població d'actuació prioritària, tant a nivell d'atenció social com de promoció social.

En l'àmbit de la promoció, al llarg d'aquests anys s'ha consolidat una programació estable d'activitats adreçades a la gent gran:

- XIV Primavera de la gent gran.
- V Cicle de xerrades de salut.
- Cicle de seguretat i consum.

També destaca el treball portat a terme per aconseguir la conceptualització del nou model d'organització i el funcionament dels espais de gent gran, que ha incidit especialment en la participació de la gent gran.

Dins la comissió de gent gran del districte s'han posat en marxa els grups de treball d'informació-comunicació, de benestar social i de seguiment del congrés.

Dones. Al juliol d'enguany es va posar en marxa el primer punt d'informació i atenció a les dones de la ciutat. Durant aquest any s'ha començat a treballar el circuit territorial contra la violència vers les dones, dins del marc del Pla operatiu 2001-2004.

Immigració . S'ha creat la Taula de Coordinació d'Immigrants amb la voluntat de conèixer millor la realitat de la població immigrant i fer una proposta d'actuacions concretes conjuntament amb les entitats que intervenen al territori, des dels centres de serveis socials de Sagrada Família fins als de la Dreta de l'Eixample i els de Fort Pienc. Des del Pla comunitari de Sant Antoni s'ha creat la Comissió d'Immigració, que ha tingut, en la primera fase de diagnòstic, una participació molt activa.

Activitats promocionals i de dinamització

Esports

- La Milla Gaudí
- La Milla de la Sagrada Família
- La Cursa de Sant Antoni

Cultura. “Estiu a la fresca” i “Dansa a l'illa”, projectes d'aproximació de diferents disciplines artístiques als veïns i les veïnes del districte de l'Eixample.

Educació .Projecte d'educació en valors “A prop teu” amb els centres públics de secundària i el camí escolar del CEIP Tabor.

Salut. S'ha creat la comissió de seguiment del nou CAP de l'Esquerra de l'Eixample.

Altres temes significatius

Educació ambiental: amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels veïns i veïnes, s'han implementat els projectes següents d'educació en valors cívics, amb la corresponsabilitat d'entitats i associacions del barri:

- Projecte “Camí Amic” (Esquerra de l'Eixample).
- Projecte d'educació ambiental Sagrada Família.

Recuperació de jardins d'interiors d'illa com a espais de relació que permeten acollir la realització de projectes de difusió i divulgació cultural adreçats al públic general o a sectors concrets de la població: adults, infants, joves, etc.

Els interiors d'illa també són espais adequats per convertir-se en nous escenaris d'algunes activitats socioculturals que s'estan desenvolupant als Serveis Personals del districte, en el marc dels diferents programes sectorials: gent gran (La primavera de la gent gran), participació (Mostra d'entitats) i altres esdeveniments vinculats a la cultura popular.

Districte 3. Sants-Montjuïc

Els Serveis Personals del districte duen a terme un conjunt d'actuacions que tenen com a objectiu mantenir i millorar la cohesió social i desenvolupar actuacions concretes per a sectors temàtics i de població adaptats a les realitats diverses de cada barri i territori.

Al llarg de l'any 2002 les principals línies d'actuació s'han centrat en els aspectes següents:

- Elaboració de documents de planificació i programació estratègica: Pla d'equipaments del districte, Pla director dels centres cívics, Pla cultural del districte, Pla estratègic de l'esport per al districte.
- Millora i reorganització de l'equip de la Divisió de Serveis Personals.
- Condicionament i adequació dels equipaments de Serveis Personals.

Es reafirma que la participació ha estat una de les línies importants en l'actuació dels Serveis Personals al districte, la qual cosa es tradueix en una gran activitat per part dels seus consells i comissions de treball, que cooperen amb nombroses entitats cíviques.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

- Projecte de gestió global dels equipaments culturals de La Marina (Casa del Relotge – La Cadena).
- Equipament juvenil de la Casa del Mig (punt jove): consolidació del serveis d'orientació educativa i posada en marxa del Punt multimèdia.
- Posada en marxa del projecte "Acció socioeducativa a partir del carrer".
- Desenvolupament del projecte de camins escolars.
- Obertura del CAP de les Hortes al territori del Poble Sec.

Serveis socials

Atenció social primària

Al llarg de l'any 2002 els centres de serveis socials del districte han incrementat el nombre d'usuaris atesos, seguint la tendència dels darrers anys.

Pel que fa a la intervenció sobre grups d'infants i joves del barri, és important destacar el desenvolupament del projecte "A partir del carrer" al territori de Poble Sec.

S'ha continuat potenciant el servei d'ajuda domiciliària com a recurs de suport a les famílies més necessitades.

Promoció social. Activitats als centres cívics

Els centres cívics del districte han incrementat el nombre de tallers i de participants. A Sants s'ha mantingut la programació d'activitats de gran format: Marató de Cinema Fantàstic, Open Internacional d'Escacs, Barnasants, etc.

Pel que fa a la Marina-Zona Franca, la gestió global dels equipaments de la Casa del Rellotge i La Cadena ha permès optimitzar millor els recursos i unificar programacions i activitats.

Principals indicadors any 2002. Districte:		Sants-Monjuïc
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	5.679
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	533
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	294
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	110.148
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	3.867
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	106.281
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	5.049
Atenció social especialitzada infància		
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	451
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	4.718
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	31.305

Activitats per grups de població

Gent gran

- XII Quinzena de la salut per a la gent gran

Infància i joves

- “Party” (joves)
- “Pau sense treva” (infants)
- “Fent esport” (joves)
- “BCN”

Immigració

- Atenció a grups nouvinguts hispanoparlants a Sants, Hostafrancs i la Bordeta.
- Curs entorn per a pares i mares immigrants de l’AMPA CEIP Perú.
- Nit del Món Àrab a la plaça del Sortidor al Poble Sec.

Activitats promocionals i de dinamització

Esports. El projecte “Fent Esport”, adreçat als joves dels centres de secundària del districte, va comptar amb la participació de 13 centres i un total de 1.310 joves, distribuïts en sis activitats.

Cultura. Les activitats realitzades a les tres biblioteques del districte al llarg de l’any 2002 han fet que el nombre d’usuaris dels tres equipaments hagi estat de 453.780.

L’adequació dels entorns del refugi del Poble Sec ha fet que el nombre de visitants d’aquest equipament sigui molt elevat.

S’ha publicat el llibre El refugi 307, la Guerra Civil i el Poble Sec 1936-1939.

Educació. Implantació del projecte “Fer de ciutadans”, un aprenentatge cívic que va comptar amb la participació de 6 centres de secundària del districte i un total de 380 infants.

Salut

- Signatura del contracte-programa amb Salut Pública.
- L’activitat iniciada al CAP des de la seva inauguració.

Altres temes significatius

L’any 2002 s’han posat en marxa els contractes de manteniment, signats pels centres cívics i biblioteques amb el districte i l’empresa de manteniment, en virtut dels quals aquests equipaments gestionaran directament el pressupost assignat per aquest concepte i en faran el seguiment i el control directament. Cada centre disposarà d’un pressupost assignat prèviament a raó de 6 €/m², que haurà de gestionar al llarg de l’any.

Districte 4. Les Corts

L'any 2002, al districte de les Corts, a partir de l'aprovació del Programa d'actuació municipal (PAM), es va fer una aposta per aconseguir els tres eixos bàsics d'actuació adreçats a la participació i corresponsabilitat ciutadana:

- La millora de la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes del districte, així com la millora de l'espai urbà.
- La cohesió i la igualtat entre tots els veïns mitjançant el reforç dels serveis, els equipaments i les polítiques de benestar amb uns criteris d'universalitat i, al mateix temps, donant suport actiu a persones i entitats.
- La innovació i el creixement fan possibles els projectes innovadors i generen noves activitats econòmiques.

Aquests anys han estat marcats per la millora de la gestió dels serveis i, sobretot, perquè s'ha aconseguit que les Corts sigui un barri fet per a les persones i s'han potenciat els àmbits relatius a la cultura, l'educació i la sostenibilitat com a signes d'identitat i diversitat.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

- Inauguració del nou casal de gent gran Sant Ramon.
- Trasllet del Centre de Recursos Humans al nou local del carrer Cardenal Reig, 32.
- Elaboració del Pla cultural del districte i conclusió del procés d'anàlisi dels diferents equipaments culturals amb l'elaboració del Pla director de centres cívics i l'aprovació de les línies estratègiques per al districte.
- Punt d'informació i atenció per a dones (PIAD) com a servei del Sector de Serveis Personals.
- Inauguració dels apartaments tutelats del carrer Entença-Montnegre.

Serveis socials

Atenció social primària

Si fem una valoració de l'acció desenvolupada durant l'any 2002, hem de contemplar els aspectes següents:

- Al novembre de 2002 es va posar en marxa el projecte de prospecció "A partir del carrer", que ha ajudat a conèixer més directament la problemàtica que pateix el districte en els espais públics causada per grups de joves amb conductes poc cíviques.
- S'ha començat a treballar amb les entitats en un projecte d'ajut entre veïns, especialment amb la gent gran, que s'anomena "Bon veïnatge".
- Estem treballant conjuntament amb l'Espai Jove en un projecte d'autoestima per a joves adolescents.
- També s'ha començat a treballar amb el CAPIP, l'EAP, EAIA, els CAP d'atenció primària, els serveis socials i el tècnic dedicat a educació per tractar propostes d'intervenció adreçades a joves adolescents del districte.

Promoció social. Activitats als centres cívics

Centre cívic Can Deu:

- Els cicles de Jazz a les Corts es continuen organitzant al districte i, a més, conjuntament amb els IES de les Corts, s'estan consolidant sessions de jazz matinals adreçades als joves.
- Creació d'una aula medi ambiental, mitjançant la qual s'ha començat a treballar en projectes més específics de medi ambient amb l'objectiu de difondre la cultura sobre educació mediambiental, i mitjançant la qual també s'ha de treballar amb les ONG del districte en projectes de cooperació i interculturalitat; també es vol aconseguir que es converteixi en un punt de referència.

Centre cultural Riera Blanca:

Aquest centre, inaugurat l'any 1999, intenta ser un referent cultural especialitzat en música clàssica.

L'assistència als tallers ha augmentat considerablement. L'any 2000 hi van assistir 998 usuaris, i l'any 2002, 1.276.

Centre cultural Les Corts:

- Com a centre especialitzat i consolidat en la dansa, gràcies a la programació del Cicle de Dansa a les Corts, s'ha treballat per donar a conèixer aquesta modalitat cultural a nous públics, per exemple, per mitjà del projecte "Dansa a l'escola" i de tallers adreçats als alumnes de P4 i als dels IES.
- S'han consolidat els tallers i el teatre infantil dels diumenges, també adreçats a les escoles durant la setmana.
- Cursos més especialitzats a l'aula de noves tecnologies, que s'han estat desenvolupant des que es va posar en marxa l'any 2000 .
- L'aula d'estudi ha tingut un fort increment d'usuaris, el nombre dels quals ha passat de 1.166 l'any 2000 a 1.849 l'any 2002.

Centre cívic Pere Quart:

- Es l'únic centre cívic del districte amb gestió externalitzada. Es tracta d'un centre generalista que contribueix al desenvolupament sociocultural del districte, al mateix temps que s'especialitza en la promoció de la salut integral.
- S'hi fa un nombre important de tallers adreçats, especialment, a millorar l'estat físic i mental de les persones.
- Durant l'any 2000 hi van assistir 2.005 persones, i l'any 2002, 3.549.

Principals indicadors any 2002. Districte:		Les Corts
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	1.209
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	155
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	93
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	39.637
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites a cursos i tallers	5.879
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	33.758
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	3.603
Atenció social especialitzada infància		
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	48
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	4.950
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	9.452

Activitats per grups de població

Gent gran

- Inici del funcionament dels apartament amb serveis Entença-Montnegre.
- Xerrades amb les aules d'extensió universitària de la zona est i oest.
- Jornades de la gent gran.

Dones

- Premi a la igualtat M. Angels Rivas Ureña.

Joves

- Concurs internacional de break dance amb l'assistència de més de 2.000 persones.
- Nits Folkes.
- Activitats de circ.
- Activitats de rol.
- Bucs d'assaig.
- Espai Jove.

Infants

- Campanya de vacances per a infants i joves.
- Espai de natura.
- Ludoteca La tardor.

Persones amb discapacitats

- Activitat física.
- Taller de teatre.

Activitats promocionals i de dinamització**Esports**

- Cursa popular de les Corts

Districte 5. Sarrià-Sant Gervasi

Els aspectes més rellevants de l'activitat del districte de Sarrià-Sant Gervasi durant l'any 2002 es resumeixen en els punts següents:

- Ampliació dels públics receptors de la nostra oferta i adequació de la dita oferta a aquest nou públic.
- Integració de tots els elements que identifiquen la nostra societat.
- Suport a l'associacionisme i la participació.
- Desenvolupament del pla d'equipaments aprovat pel districte.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

Equipaments i serveis nous posats en servei:

- Centre cívic Vallvidrera.
- Educadors de carrer a Sant Gervasi.
- Espai infantil Petit Drac.
- Biblioteca Collserola-Josep Miracle.
- Escola municipal de música Can Ponsic.
- Escola bressol l'Oreneta.

Equipaments traslladats:

- Pistes de petanca Vallvidrera.
- Estudi de la proposta de trasllat del casal de gent gran Via Augusta.

Equipaments amplament reformats:

- Centre cívic Sarrià.
- Nou Can Caralleu (nous serveis piscina Kallipolis).

Altres:

- Nou espai d'entitats Isaac Albéniz

Serveis socials

Atenció social primària

Durant l'any 2002 els serveis s'han mantingut en la línia general d'activitat, amb alguns aspectes que cal destacar:

- Increment de l'atenció i dels ajuts a famílies i a immigrants.
- Seguiment més exhaustiu de les necessitats d'atenció domiciliària de la gent gran.
- Detecció de necessitats dels joves de Sant Gervasi.
- Prospecció en medi obert en una zona del barri de Sant Gervasi.

Promoció social. Activitats als centres cívics

- Nova oferta d'activitats a Vallvidrera al nou centre cívic.
- Programa d'estiu (cinema a la fresca i concerts al centre cívic de Sarrià).
- Posada en funcionament de les comissions de seguiment i dels consells d'equipament. Elaboració dels plans directors.
- Creació de nous espais de trobada per centres d'interès.

Principals indicadors any 2002. Districte:		Sarrià-St. Gervasi
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	1.785
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	172
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	140
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	39.958
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	1.353
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	38.605
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	4.135
Atenció social especialitzada infància		
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	99
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	1.831
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	11.349

Activitats per grups de població

Gent gran. Estudi per traslladar, donar un nou enfocament i ampliar l'oferta d'activitats al casal de gent gran Via Augusta.

Dones

- Aplicació del programa de prevenció de violència vers les dones: signatura de l'Acord ciutadà per part de diverses entitats del districte, execució d'un mòdul de formació sobre violència vers les dones per a professionals amb 20 assistents.
- Desenvolupament de la campanya de prevenció del càncer de mama al territori de Sarrià i Vallvidrera-les Planes
- Cicle d'exposicions sobre temes de dones a càrrec de fotoperiodistes ("Mirades de dones", "Dones de muntanya", "Tractaments sanitaris a Cuba") acompanyades de xerrades.
- Cicles de xerrades adreçades a tots els col·lectius de dones en centres cívics.

Joventut

- Mostra de teatre emergent del districte.
- Concurs de directes de rock.
- Concerts mensuals de rock al centre cívic Sarrià.
- Jornades de rol durant tot l'any.
- Suport a cooperants a El Salvador de cinc espais i agrupaments del districte.

Infància

- Matinals infantils els caps de setmana a tot el districte.
- Nous serveis d'infància a Sarrià, adreçats especialment al grup d'edat de 0 a 6 anys.

Immigració

- Exposició interactiva adreçada a escolars a l'Espai Pere Pruna: "Aisa i Dris busquen pis". Nombre d'infants visitants: 534.
- Curs de català adreçat a pares i mares immigrants d'alumnes de l'escola Poeta Foix.

Persones amb disminució

- Posada en marxa del servei de préstec i lectura a domicili, amb serveis individuals i col·lectius, amb un total de 43 participants (entre persones usuàries i persones voluntàries).
- Difusió especial en format de cinta de casset per a persones amb disminució auditiva.
- Posada en marxa de la Taula d'Entitats i Serveis de Persones amb Disminució.

Activitats promocionals i de dinamització

Esports

- Pla estratègic de l'esport: presentació del Pla, amb tres reunions de la comissió de seguiment del Pla estratègic de l'esport al districte.
- Atorgament de la medalla del districte de reconeixement a una dona proposada pel Consell de les Dones a Carme Romeu, pionera en esports de muntanya.

Cultura

- Dinamització de les biblioteques amb programes que fomenten la lectura adreçats a totes les edats: clubs de lectura per a adults i per a joves, cicles de contes per a infants, visites per a escolars.
- Posada en marxa de la Comissió de Lectura Pública.
- Reunions del Consell Assessor de l'Arxiu. Edició i presentació d'itineraris pel districte.
- Programació especial amb motiu de l'Any Verdaguer amb la participació de l'esbart Sarrià, biblioteques, corals i implicació dels equipaments del districte mantenint una estreta col·laboració amb el Museu Verdaguer.
- Homenatge al pintor Josep Amat amb una exposició i un catàleg de pintures de Sant Gervasi.
- Exposició col·lectiva d'artistes de Sarrià de Lugo i actes commemoratius de l'agermanament amb aquesta població.
- Celebració del I Festival de Cinema dels Països de l'Europa Central.

Educació

- Trobada de representants d'alumnes de secundària.
- Eleccions als consells escolars de centre.
- Posada en marxa de la nova escola bressol L'oreneta.
- Suport a la formació per a mares i pares des de la Coordinadora d'AMPA de centres públics.
- Suport específic al CEIP Poeta Foix: matinals infantils, suport a l'AMPA.
- Camí escolar i mobilitat a la zona de la Bonanova i el Peu del Funicular.

Salut. Consolidació del grup estable d'ajuda als malalts de fibromiàlgia i posada en marxa del grup d'ajuda als familiars de malalts d'Alzheimer.

Districte 6. Gràcia

L'any 2002 un dels objectius fonamentals del districte ha estat integrar dos territoris separats físicament per la Ronda i per l'oblit mutu durant molt de temps. La Divisió de Serveis Personals ha participat en un projecte que implicava actuacions urbanístiques, de gran i de petit format, i de canvi de cultura. Això ha suposat un increment quantitatiu i qualitatiu en la intervenció en la zona nord del districte, sense deixar d'actuar en altres zones, amb l'estil propi d'un territori amb una fortíssima iniciativa social i veïnal. Així, la consolidació dels consells sectorials (dona, gent gran, joventut, etc.), juntament amb la intervenció en temes d'educació ambiental han estat trets significatius de la intervenció.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

Casal de barri Cardener:

Creació d'un nou equipament sociocultural situat al barri de la Salut, inaugurat el mes de setembre. S'ha optat per una gestió cívica a càrrec de tres entitats del barri (Associació de Veïns Argentona, Ciberdona i Associació de Gent Gran Pau Casals) amb la col·laboració d'un tècnic municipal que actua com a dinamitzador i coordinador. El centre vertebrava la vida associativa del barri, recull les propostes i iniciatives de l'entorn, ofereix suport per a la creació de projectes culturals i participatius i promou l'ús col·lectiu d'ofertes formatives i de lleure adreçades a totes les edats. El dinamisme del centre queda avalat pel nombre destacat i creixent d'activitats que s'han portat a terme: espectacles, xerrades, tallers, exposicions d'art i activitats de divulgació.

Finalització de les pistes poliesportives de la Creueta del Coll,

amb la construcció de dues pistes poliesportives cobertes per a la pràctica d'esports d'equip. Concessió de 4 anys al Club Bàsquet Coll.

Serveis socials

Atenció social primària

L'aspecte més destacat durant aquest any pel que fa a l'atenció primària ha estat el manteniment d'un equilibri i una estabilitat que fessin possible, d'una banda, fer front al creixement sostingut de la població usuària del servei amb els mateixos recursos i, d'altra banda, iniciar el treball grupal als dos centres de serveis socials del districte.

Centre de serveis socials Coll:

- S'ha posat en marxa un grup de suport psicosocial per a majors de 50 anys.
- S'ha iniciat un treball socioeducatiu amb un grup d'adolescents romanesos.

Centre de serveis socials Gràcia:

- S'ha iniciat el treball de coordinació de la xarxa de voluntaris socials del territori.
- S'ha endegat el treball de suport a dues AMPA amb dos projectes en funcionament.
- S'ha iniciat i continuat el treball educatiu al carrer amb el projecte "A partir del carrer", que s'ha concretat en un treball intensiu en dues de les places amb més conflictivitat i presència de joves.

Es fa un esforç per mantenir la doble pressió de donar respostes a la demanda creixent d'atenció individualitzada i, al mateix temps, intervenir des de l'abordatge grupal o comunitari, el qual en principi té una major eficàcia a llarg termini.

Està previst fer una anàlisi de les necessitats i els col·lectius emergents, que generen nous requeriments, amb la finalitat de dotar els centres de les eines necessàries, o si més no, d'adoptar un posicionament i noves estratègies com a servei davant la complexitat existent.

Promoció social. Activitats als centres cívics

Durant l'any, els centres cívics han portat a terme un intens treball en l'àmbit de la dinamització associativa. Destaca especialment la constitució dels consells de centre a La Sedeta i El Coll. El consell de centre té com a objectiu principal la definició, el seguiment i l'avaluació de les línies d'acció del centre. Els centres cívics de Gràcia promouen la coordinació de la intervenció social, cultural i de lleure de l'entorn i, per tant, a més de participar en la programació interna del centre, també ho fan activament en la celebració de les festes tradicionals, la Festa Major, etc.

El Centre Artesà Tradicionari té plenament consolidada la seva especialització en la música folk i ha portat a terme els seus cicles musicals amb èxit, amb els quals ha aconseguit un públic molt ampli procedent de més enllà del propi districte.

Activitats per grups de població**Joves**

- Xerrades als centres de secundària sobre les diferents opcions educatives organitzades pel punt d'informació juvenil del districte.
- Edició de la Guia de serveis i recursos per a joves.

Activitats promocionals i de dinamització**Esports**

- I Trobada Esportiva dels Centres Públics de Secundària, en una jornada adreçada als alumnes de 3r i 4t d'ESO (300 participants).

Principals indicadors any 2002. Districte:		Gràcia
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	3.124
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	357
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	252
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	47.528
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	3.222
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	44.306
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	3.933
Atenció social especialitzada infància		
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	117
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	3.100
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	18.444

Districte 7. Horta-Guinardó

Durant l'any 2002 destaca la inauguració de nous equipaments amb vocació educadora, una nova escola bressol, i la reforma o millora d'altres equipaments educatius per a infants i adults.

En matèria de serveis a les persones, cal destacar nous serveis, com ara el Punt d'informació i atenció a les dones, amb projectes d'intervenció grupal i de coordinació institucional que es potencien malgrat l'increment i la complexitat de la demanda d'atenció individual.

Els centres cívics mantenen un alt nivell de producció que complementa l'activitat de les biblioteques. Així mateix, s'ha iniciat la construcció de la biblioteca Juan Marsé al barri del Carmel, que contribuirà a equilibrar l'oferta en el territori del districte.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

Esports. Seguiment de les obres de millora i ampliació dels poliesportius municipals del Guinardó i del Carmel.

Educació

- Trasllat de l'EBM Campoamor (ara Valldaura), a l'antic parvulari del CEIP Mare Nostrum.
- Inauguració del gimnàs del CEIP Pau Casals.
- Inauguració de l'EBM L'arquet.
- Inauguració del nou edifici del CEIP Mare Nostrum.
- Condicionament del CEIP El Carmel per acollir l'escola d'adults.

Serveis socials. Equip educadors Guinardó: prevenció conductes de risc joves i adolescents.

Dona. Punt d'informació i atenció a les dones instal·lat a Horta-Guinardó.

Serveis socials

Atenció social primària

Servei d'atenció individualitzada i/o familiar: es manté la tendència d'augment del nombre d'usuaris atesos, amb un increment del 7,7% en relació amb l'any anterior. També s'observa que s'ha incrementat el nombre d'usuaris amb mancances en les seves necessitats bàsiques, especialment persones immigrades, dones soles amb fills i gent gran.

Promoció social. Activitats als centres cívics

- Suport a grups culturals: 277 demandes per part de diferents entitats
- Suport a la creació: 528 demandes, 43 exposicions i participació de 241 artistes.

- Participació de 49 entitats a les festes majors dels barris del districte.
- Difusió i divulgació cultural a través de 32 exposicions, amb la participació de 95 artistes.
- Organització de 199 tallers: 3.067 persones inscrites
- Celebració del 20 aniversari del centre cívic del Guinardó.

Principals indicadors any 2002. Districte:		Horta-Guinardó
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	4.443
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	359
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	268
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	33.372
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	3.592
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	29.780
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	5.015
Atenció social infància		
Pre-taller Carmel	Adolescents atesos	79
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	370
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	4.374
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	31.009

Activitats per grups de població

Dones. Intervenció grupal majoritàriament adreçada a dones: grup de mares, grup de dones cuidadores, grup psicosocial per la violència domèstica, dones de Sant Genís.

Gent gran

- Primavera de la gent gran del districte d'Horta-Guinardó. Conjunt d'activitats adreçades a la gent gran: jornades de salut, homenatge als avis centenaris, cloenda del projecte intergeneracional "Els avis escriuen contes i els nens els dibuixen".
- Taula de casals del districte: experiència que ha quedat consolidada i que s'ha aportat a la Jornada de Casals, organitzada a escala de ciutat.
- Projecte intergeneracional "Els nens i els grans compartim el que sabem".

Joves

- Promoció de la participació i formació dels delegats de curs i representants d'alumnes als centres de secundària.
- Instauració d'horari nocturn durant el període d'exàmens a la Biblioteca Mercè Rodoreda, amb 3.958 usos. Atès el gran nombre de les demandes, a partir del 2003 el període d'utilització d'aquest servei s'estendrà a tot l'any.
- Intercanvis amb grups de joves creadors o grups d'adolescents, especialment d'Eslovènia.
- Realització d'un crèdit variable conjuntament amb l'IES Príncep de Girona, treballant amb 12 alumnes que presenten dificultats personals i escolars.

Infància. Coordinació institucional: dins del projecte Interxarxes, II Jornada de la Infància al distr. d'Horta-Guinardó i projecte de coordinació amb salut mental d'adults.

Activitats promocionals i de dinamització

Esports

- Consolidació del programa de trobades Horta-Guinardó en les modalitats de judo, dansa, jazz, futbol sala femení, bitlles catalanes i pilota (1.748 participants).
- Col·laboració amb el districte de Nou Barris per a la realització de la XI Marxa Popular en Mountain Bike per Collserola.
- Suport a la promoció d'esports en vacances: Campus Olímpia, 1.633 inscrits.
- Suport a entitats esportives: 49 entitats subvencionades.
- Cessió d'instal·lacions per a l'educació física escolar o per a usos de tipus social.

Cultura

- Mostra de joves creadors Stripart: 6a edició, en la qual s'han presentat 250 artistes diferents, i que ha tingut uns 4.000 visitants.
- Cicle de Flamenc: 7a edició, 14 actuacions, 4 exposicions, 2 tallers i la presentació d'un llibre, amb una assistència total al cicle de 1.700 persones.
- Concurs de poemes i narracions, amb la participació de 100 persones en totes les categories (infància, joves i adults).
- Projecte "El cel del Carmel", d'homenatge a l'escriptor Juan Marsé, amb l'objectiu de promoure la interrelació i la conjunció del barri mitjançant la literatura.
- Música Clàssica a Horta-Guinardó: 14a edició, 18 actuacions en tots els equipaments culturals del districte.
- Concurs de Cantautors: 6a edició, amb el concurs de 40 cantautors i l'assistència de 700 persones.
- Cicle de Poesia: set poetes de primera línia van parlar de la seva obra i del procés creatiu de la seva poesia mitjançant un taller poètic a la biblioteca Mercè Rodoreda.
- Segona Mostra de Teatre Amateur a Horta-Guinardó: aquest any s'ha fet al Foment Hortenc, amb representacions de 10 grups i l'assistència de 1.500 espectadors.
- Segona Trobada de Corals del Districte Horta-Guinardó: 11 corals que han actuat a l'Auditori Winterthur i participació de 580 persones.

Educació

- Desenvolupament del programa "Tots els sons del so".
- Desenvolupament del programa "Audiència pública".
- Celebració dels Jocs Florals escolars del districte.

Salut

- Signatura d'un contracte-programa amb l'Agència de Salut, amb activitats adreçades als infants i als joves i també a la gent gran.
- Projecte de dinamització i d'inserció laboral per als usuaris del bus de la metadona.
- Taula de salut del districte: funciona com a consell de salut del districte i compta amb la participació de tots els serveis, entitats, associacions de salut del districte, el Consorci Sanitari i l'Agència de Salut.

Districte 8. Nou Barris

L'actuació del Districte al llarg de l'any 2002 ha continuat amb l'objectiu principal de millorar la qualitat de vida de la ciutadania de Nou Barris mitjançant actuacions urbanístiques, d'equipaments i de serveis, des del punt de vista d'una ciutat de les persones.

Així mateix, l'acció de govern s'ha basat en la consolidació de la participació ciutadana amb la voluntat d'establir un marc de relacions entre entitats i administració que es caracteritzi per la confiança mútua, el diàleg i la participació real a fi d'aconseguir el desenvolupament de projectes conjunts mitjançant intervencions de caràcter comunitari sempre que sigui possible.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

Gent gran

- Construcció de centres:
 - Residència i centre de dia de Vallbona.
 - Casal i centre de dia de Prosperitat.
 - Residència i centre de dia de Porta.

Tots tres centres s'inscriuen en el marc del conveni amb la Generalitat.

- Inici de les obres dels nous casals municipals de gent gran a Porta i Roquetes.

Juventut. Inici de la construcció de 325 habitatges per a joves en el marc del Pla 10hj.

Esports. Adjudicació dels concursos per a l'ampliació i la millora dels complexos esportius Can Dragó, Can Cuiàs i Artesania.

Educació

- Inauguració de l'escola bressol Ciutat de Mallorca, construcció de nous equipaments per al trasllat de les escoles bressol Ralet i Nenes i nens a escoles públiques.
- Pla de millora del manteniment de les escoles públiques. Consolidació de la xarxa educativa de 0 a 18 anys.

Salut. Inauguració dels CAP de Turó-Vilapicina i Guineueta, de manera que es completa la reforma sanitària del conjunt del districte de Nou Barris.

Serveis socials

Principals indicadors any 2002. Districte:		Nou Barris
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	4.533
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	439
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	315
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	51.602
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	4.926
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	46.676
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	4.443
Atenció social especialitzada infància		
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	463
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	6.800
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	35.616

Atenció social primària

En resum, podem fer una valoració que es concreta d'aquesta manera:

- Participació dels Serveis Socials en els plans comunitaris en marxa.
- Augment progressiu del servei d'ajut al domicili.
- Inici i desenvolupament de la intervenció en medi obert als barris del Turó i Roquetes.
- Participació i impuls per part dels equips d'atenció primària de Serveis Socials de diverses intervencions comunitàries.
- Suport específic a les persones amb dependència per a la tramitació d'ajuts.

Promoció social. Activitats als centres cívics

- Elaboració del Pla director de centres cívics.
- Centre cívic Zona Nord: espectacles per a infants, mostra de teatre emergent "Salta a l'escenari" (adreçat als alumnes de secundària al teatre de la Zona Nord) i festival de dansa.
- Centre cívic de Can Basté: fòrum fotogràfic.
- Programació musical al centre cívic de Les basses: "Efervescències", promoció de nous creadors musicals.
- Taller de recursos i iniciatives audiovisuals "TRIA Nou Barris", al centre cívic Via Favència.
- 25 aniversari de l'Ateneu Popular de Nou Barris.

Activitats per grups de població

Dones

- Posada en marxa del Punt d'informació i atenció a les dones a Via Favència.
- Acord amb la plataforma d'entitats Nou Barris "Acull" per establir punts d'atenció adreçats als nous veïns.

Infància. Campanya "Creixem jugant, aprenem a viure" amb els equipaments i les entitats de lleure infantil.

Joves

- Activitats per a joves en el marc del programa "Barcelona bona nit".
- Activitats promocionals i de dinamització

Esports. Activitats de promoció esportiva: cursa popular de Nou Barris, Pedalada en bici a Collserola, torneig d'escacs, Open de tennis taula.

Cultura

- Activitats de circ a la biblioteca Nou Barris.
- Impuls a les festes populars: Cavalcada de Reis, Carnaval, “Cultura va de festa”, “Cruces de mayo”, aplec de les Roquetes, “Simbiruta”, “Trinitarium”, “Prospe-Beach”, “Nit d’ànimes”, festes majors de barri.
- Festa major de Nou Barris.

Educació

- Impuls a la campanya informativa de la matriculació a l’escola pública.
- Establiment de comissions socials a les escoles.

Salut. Jornades de salut per a la gent gran.

Altres temes significatius

Plans comunitaris: enguany al districte de Nou Barris s’han desenvolupat els plans de Trinitat Nova, Verdum, Zona Nord (Torre Baró, Vallbona i Ciutat Meridiana) i Roquetes.

Amb l’aprovació del Reglament intern d’organització i funcionament del districte s’ha impulsat la creació del Consell Ciutadà, així com la dels diferents consells sectorials: Consell de Gent Gran, Consell de les Dones, Consell d’Infància i Joventut, Consell de l’Esport, Consell Escolar, Consell de Salut, Consell de Cooperació Internacional.

Districte 9. Sant Andreu

L'estratègia seguida al districte, tant pel que fa a l'actuació individualitzada com a la comunitària, s'ha basat en tot moment en la participació activa de tots els protagonistes directes i indirectes i en la complicitat del teixit associatiu i els agents socials.

El repte ha estat invertir l'esquema unidireccional clàssic potenciant un creixement del desenvolupament comunitari capaç d'endegar cada vegada més projectes en col·laboració.

L'increment en un any d'un 15% del nombre de casos atesos als centres de serveis socials; l'aparició per primer cop de 22 casos de matrícula escolar pública desplaçada fora del districte; l'increment del nombre d'usuaris de les instal·lacions esportives municipals; l'increment del 25,5% del total de préstecs a les biblioteques del districte, i la consolidació dels usos que les entitats fan dels centres cívics són alguns dels indicadors més destacables de l'any 2002.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

Centre cultural Can Fabra. Ubicat a l'antiga fàbrica de Fabra i Coats, acull la biblioteca Ignasi Iglesias-Can Fabra, que compta amb un fons especialitzat en fotografia i còmic, així com amb una planta per a activitats relacionades amb la creació en arts escèniques, una sala d'exposicions i una sala d'actes. Fou inaugurat el setembre de 2002, en un acte ciutadà en què més de 10.000 persones van omplir de color l'edifici, la plaça i els jardins que l'envolten.

La Cibernètica. El mes de maig es va posar en marxa dins del Centre Garcilaso l'espai multimèdia La Cibernètica, gestionat per l'associació CTV. Es tracta d'un nou espai al servei del ciutadà per crear, experimentar, aprendre i gaudir utilitzant les noves tecnologies aplicades a la comunicació. El servei disposa d'una cibersala d'autoservei dotada de 16 ordinadors, control d'àudio, estudi polivalent d'enregistrament, sala de vídeo i una sala de formació on s'imparteixen tallers diversos que abasten des de la informàtica i l'Internet fins al tractament de la imatge i el so.

Banc del temps de Sant Andreu. Inaugurat el mes de març coincidint amb els actes programats dins de la celebració del Dia Internacional de les Dones, és una iniciativa promoguda per l'Associació de Veïns del Bon Pastor i la Parròquia del Bon Pastor. Està ubicat al centre cívic del Bon Pastor i roman obert tres tardes a la setmana. Compta inicialment amb 35 socis i sòcies i al llarg d'aquest any, a més de promoure els intercanvis, ha portat a terme una tasca de promoció i coneixement de l'experiència al districte.

Serveis socials

Principals indicadors any 2002. Districte:		Sant Andreu
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	3.597
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	295
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	180
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	85.656
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	2.091
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	83.565
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	3.430
Atenció social especialitzada infància		
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	324
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	7.816
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	22.459

Atenció social primària

La valoració general de l'atenció realitzada l'any 2002 és que hi ha hagut un increment molt significatiu d'usuaris atesos en

comparació amb el 2001. Això ha comportat un augment notable de les llistes d'espera per a primeres visites i una disminució de l'atenció als usuaris.

Promoció social. Activitats als centres cívics

Xarxa a Baró de Viver. Espai de coordinació dels serveis i els equipaments del barri de Baró de Viver. Té com a objectiu posar en marxa un programa educatiu i de lleure adreçat a infants i joves del barri en relació amb la xarxa ciutadana i té com a eix conductor el calendari festiu del barri.

“Recull, juga i comparteix”. Espai de treball i debat integrat pels serveis, els equipaments i les entitats del barri del Bon Pastor que tenen com a eix de la seva acció els joves i la infància del barri. L'objectiu és portar a terme projectes i accions comuns que fomentin la convivència i la comunicació al barri, alhora que propicien una oferta per a infants i joves que elevi el seu nivell cultural i educatiu.

Activitats per grups de població

Gent gran. Sessions informatives de recursos per a la gent gran i el projecte “Avis-nets.com”, grups de suport a avis amb infants a càrrec seu. A més, s'ha celebrat a Can Fabra la segona edició del Dia Internacional de la Gent Gran, amb l'assistència de 400 persones i amb la presentació de l'exposició sobre les possibilitats d'acció de la gent gran i els tallers que formaven part de la maleta itinerant de participació, entre els quals hi va haver el Taller de noves tecnologies d'iniciació a l'ús d'ordinadors.

Dones. Vida quotidiana de les dones: amb la col·laboració del Sector de Serveis Personals, s'inicia a finals del 2002 una experiència de participació al barri de la Sagrera que pretén recollir la visió de les dones, la seva mirada singular, en relació amb la vida quotidiana i el seu barri. L'experiència finalitzarà el 2003 i es presentarà en el marc de les jornades de ciutat “Transformant la vida quotidiana”. S'espera donar-li continuïtat des del districte.

Joves i adolescents. L'any 2002 s'han desenvolupat dos programes importants: NASACO, projecte per a la comunitat per i amb els adolescents i els joves, i TANTACHENT, projecte d'interrelació entre l'educació formal (escola) i no formal (activitats d'entitats), adreçats als adolescents i els joves.

Immigració. Projecte “Convivim”: punt de trobada, d'acció i opinió al barri de Trinitat Vella per tal de prevenir conflictes i aprofitar la potencialitat del nou fenomen migratori. Tasca de sensibilització i formació de les persones que hi participen.

Activitats promocionals i de dinamització

Esports. “Viu l’esport!”: s’ha fet la quarta edició del programa de promoció esportiva del districte, adreçat a alumnes d’educació infantil, primària i secundària. Un total de 3.120 participants en 10 activitats esportives en col·laboració amb el teixit associatiu.

Cultura. Cicle Música i paraules: activitat cultural que proposa un viatge pel món de la paraula, la música i la poesia. El programa comprèn actuacions en places, equipaments públics i altres indrets escollits per la seva singularitat o per la seva identificació amb un barri, amb una història o, simplement, per la idoneïtat com a escenari cultural. Es presenta en horaris de migdia, tarda i vespre.

Educació. Projecte Èxit: s’ha col·laborat amb l’Institut Municipal d’Educació en la implantació d’un projecte relatiu a la millora de la coordinació entre els centres de primària i secundària a tots els centres de la Franja-Besòs i en alguns de Sant Andreu. La coordinació s’ha treballat des de dos vessants: tallers de tutoria amb els tutors dels cursos 5è i 6è de primària i 1r i 2n de secundària, i tallers de reforç escolar.

També s’han iniciat gestions per preparar la implantació de l’acció 2 del projecte amb la col·laboració de CTV Sant Andreu: un recurs per als alumnes que tenen dificultat per acreditar el GES i que s’espera que puguin fer-ho mitjançant una escolaritat compartida en una entitat del seu entorn, en aquest cas el Centre de Treballs Visuals.

Altres temes significatius

Projecte Cogestió centre cívic La Sagrera. Procés de definició del marc de cogestió conjuntament amb el Consell d’Entitats de la Sagrera fins a assolir, a mitjà termini, una gestió cívica d’aquest servei en mans de l’entitat. S’ha constituït un grup de treball amb les entitats relacionades amb el centre cívic i la tècnica de territori i s’ha elaborat una normativa que estableix, entre altres, la creació d’un consell de centre i una gestora.

Agenda 21 a Sant Andreu. El procés d’elaboració de l’Agenda 21 ha passat per diverses fases, com ara els debats de recollida de propostes (que ha servit per fer el “Compromís ciutadà per la sostenibilitat”) i el procés de formulació de propostes operatives per fer l’Agenda 21 de districte: una guia d’actuació en matèria mediambiental per al districte en què es posaran sobre la taula les tasques que realitzen els diferents agents, la seva avaluació i la reformulació de propostes.

Districte 10. Sant Martí

L'any 2002 ha estat un any d'una gran producció al districte de Sant Martí, en alguns casos en coordinació amb el Sector de Serveis Personals i/o instituts o direccions relacionades.

Anàlisi estratègica:

participació en el debat sobre el llibre blanc de l'atenció primària; elaboració del Pla estratègic de l'esport amb la participació d'entitats més alta de la ciutat; Pla estratègic de cultura, elaborat de manera pionera i experimental; plans d'equipaments de proximitat als barris del Poblenou, del Clot i de la Verneda, amb una anàlisi de necessitats objectives i espais possibles (no definitiu).

Elaboració dels plans directors dels centres cívics i culturals, amb una mirada especial al Pla director del districte; la contractació externa del servei del centre cívic Besòs serà un model que haurà de conviure amb la gestió directa dels altres centres.

Treball en xarxa i intervenció comunitària:

la intervenció comunitària s'ha aprofundit des dels projectes "Apropem-nos" i "La comunitat amb les dones", en un espai de trobada innovador entre els tècnics de planificació i de gestió dels Serveis Personals i els Serveis Socials, a més de la comunitat del Poblenou en ambdós casos.

La participació en el grup de millora dels circuits de Serveis Socials i CAP de salut pel que fa als malalts mentals per part del centre de serveis socials de la Verneda, que ha actuat conjuntament amb el districte de Sant Andreu, i el grup de treball sobre el maltractament de la gent gran del centre de serveis socials de Besòs, conjuntament amb el districte de Sarrià, han estat experiències interdisciplinàries per a la millora dels serveis.

L'oferta d'estiu ha sobrepassat els 8.500 participants, i l'agermanament amb l'Havana Est i el medi ambient completen una activitat al servei del ciutadà.

Posada en marxa de nous equipaments i serveis

- El centre municipal esportiu Maresme, piscina coberta que dona servei a Besòs, Diagonal Mar i part del Poblenou.
- El centre municipal esportiu Bac de Roda, pavelló nou que completa les pistes ja existents.
- El centre municipal esportiu Júpiter, amb nous serveis i espais.
- Tallers als 7 casals d'avis, amb dinamització de l'activitat gestora i sociocultural.
- La ludoteca M. Gràcia Pont, amb la posada en marxa del projecte per a adolescents.
- La seu provisional del casal infantil El drac, obert a la **Via Trajana**, fins a la seva construcció definitiva.
- La tercera planta del centre cívic Sant Martí, totalment reformada per millorar els serveis.

- El Festival d'Arts Escèniques del Poblenou, iniciat el 2002 amb un nombre d'espectadors superior als 5.000.
- Realització de les Jornades de Participació Ciutadana, en què han sorgit grups de treball sobre l'educació en l'associacionisme, la participació en la gestió municipal i la renovació del teixit associatiu.

Serveis socials

Principals indicadors any 2002. Districte:		Sant Martí
Atenció social primària		
Serveis bàsics d'atenció social primària (centres de serveis socials):		
Atenció individual i familiar als centres de serveis socials	Usuaris atesos als centres de s. socials	5.132
Serveis d'atenció social domiciliària:		
Ajuda domiciliària	Llars ateses amb ajuda domiciliària	468
Teleassistència	Llars ateses amb teleassistència	355
Promoció social i comunitària: centres cívics		
Tallers, difusió i divulgació cultural als Centres Cívics i Casals de barri	Total assistents	78.009
Tallers en centres cívics i casals de barri	Persones inscrites	2.429
Difusió i divulgació cultural (festivals, exposicions, actuacions)	Assistents a les activitats	75.580
Promoció social i comunitària infància		
Vacances per a infants i adolescents	Nre. participants (places ocupades)	6.347
Atenció social especialitzada infància		
Atenció infància i adolescència en alt risc social (EAIA)	Menors amb dific. socials atesos per EAIA	406
Promoció social i comunitària gent gran		
Casals de gent gran	Nre. socis, inscrits o usuaris habituals	13.820
Targeta rosa (dades del 31-1 any seg.)	Targetes en circulació a final d'any	37.680

Atenció social primària

En el conjunt del districte els volums d'atenció i el nivell de productivitat han estat iguals o superiors als de l'any anterior. La pressió assistencial i, per tant, el nombre de demandes de primeres visites, ha augmentat considerablement, fet que ha provocat un augment de les llistes d'espera per a la primera visita.

Amb el propòsit de rendibilitzar al màxim els recursos de què es disposa, treballant conjuntament amb les entitats socials i cíviques dels barris, es destaca que:

- S'ha ampliat el projecte d'acompanyament socioeducatiu per a la reinserció de joves amb dificultats als quatre centres de serveis socials i en un IES.
- S'ha iniciat el nou projecte: Acció socioeducativa a partir del carrer, amb dos educadors de carrer per als barris de Via Trajana i Verneda Alta: "L'espai públic, un espai per a tothom".

Els serveis d'atenció domiciliària han estat també els punts forts de la millora de la qualitat:

- Millora de la gestió, la coordinació i la qualitat del servei de treballadors / es familiars a domicili.
- Augment de la dotació d'alarmes telefòniques, reducció de la llista d'espera i millora del circuit d'atenció d'emergències.

S'han articulat protocols de coordinació entre els serveis socials i altres departaments del districte per als quals es requereixen intervencions transversals: serveis jurídics, tècnic de prevenció, Guàrdia Urbana i serveis tècnics.

Promoció social. Activitats als centres cívics

A més d'elaborar els plans directors, destaca l'augment d'espectacles i espectadors malgrat que s'ha passat de 9 sales a 7. S'ha mantingut l'oferta de tallers.

- S'ha commemorat el 10è aniversari de Can Felipa. Es va concertar el Festival d'Arts Escèniques amb l'ICUB.
- "El primer 1 de maig" és la segona exposició fruit del conveni entre l'Institut de Cultura de Barcelona-Museu d'Història de la Ciutat i el centre cultural La Farinera.
- "El pont de cultures" del Besòs ha tancat una etapa.
- S'ha celebrat el segon any de les "Geografies culturals" al centre cultural Sant Martí.
- L'activitat d'estiu "Estiuàs", a partir de la revisió de l'oferta, ha recuperat activitat i assistents, amb 35.990 participants.

Activitats per grups de població

Gent gran. Inici d'un procés dinamitzador als casals municipals de gent gran. Els casals de gent gran tenen 11.820 socis i han tingut 584.220 usos al llarg de l'any.

Dones. Treball intersectorial que ha utilitzat una metodologia participativa amb polítics, comunitats, tècnics, associacions, entitats, empreses, institucions com ara Creu Roja i Càritas i sindicats. Participació a Euroxarxa i Connecta't.

Joves. 3.399 consultes al punt d'informació de joves, amb 20 hores setmanals d'atenció als joves del districte.

Infància. 23 monitors als 5 equipaments infantils. 37.000 usos al llarg de l'any.

Immigrants. Desenvolupament del projecte "Apropem-nos" al Poblenou.

Activitats promocionals i de dinamització

Esports. El nombre d'escolars participants en la promoció esportiva s'ha doblat des de l'any 2000, i ha passat de 4.000 a 8.000.

Cultura

Creació de projectes:

- "Teatre a Sant Martí", amb la participació dels 4 centres cívics i culturals.
- "I això què és?", conjuntament amb els districtes de Ciutat Vella, Nou Barris i Sant Andreu.
- "Visualsound", conjuntament amb el districtes de Sant Andreu i Horta-Guinardó.

Educació. Manteniment de la línia de suport a l'escola pública per mantenir els nivells d'ocupació assolits i millorar-los. Dinamització i participació de gent gran i infants en el Projecte educatiu de ciutat: d'una banda, la participació de 7 casals de gent gran i, de l'altra, una experiència enriquidora des dels equipaments d'infància, amb una oferta d'activitat complementària als centres educatius amb més d'una trentena d'activitats.

Salut

- S'ha realitzat el 95% de les vacunacions planificades.
- 1.314 alumnes han participat en els programes preventius ESFA i PRESSEC.
- 1.001 alumnes de 18 centres han realitzat el crèdit variable de salut i drogues.

Altres temes significatius

Projecte “AV on line”, que permet la comunicació per correu electrònic amb les 15 associacions de veïns.

Projecte “Més Besòs: una mirada des de la Ribera”, conjuntament amb el districte de Sant Andreu i les ciutats de Sant Adrià de Besòs, Santa Coloma de Gramenet i Montcada i Reixac.

Despeses i inversions

Despeses 2002 (en euros)

Inclou les partides de despeses de personal, de despeses corrents i serveis i de transferències corrents de Sector i districtes

	Sector	Districtes
Població general	5.609.591,18	40.327.495,39
Gent gran	4.781.381,82	2.166.934,19
Dones	927.940,47	55.956,52
Infància, joventut i família	4.573.058,15	5.769.338,96
Pobresa	4.113.618,15	-
Immigrants, estrangers, minories	1.995.642,80	82.750,00
Persones amb disminució	1.882.198,40	1.296,75
Esports	5.130.692,51	548.954,58
Cultura	58.815.157,28	4.062.285,24
Educació	59.302.800,32	15.175.597,65
Salut	23.377.922,55	628.627,14
Habitatge i urbanisme	2.636,95	-
Govern i administració ¹	4.986.973,89	-
Totals	175.499.614,47 €	68.819.236,42 €

(1) No s'inclou la despesa en govern i administració de districtes, ja que no afecta únicament Serveis Personals, si bé una part li seria imputable.

El total de despeses de l'any 2002 ha estat de **244.318.850,89 €**. Suposa un increment d'un 8,5% respecte de l'any 2001.

Inversions 2002 (en euros)

	Sector	Districtes
Població general	-	209.078,28
Infància, joventut i família	97.965,32	5.998,13
Cultura	3.111.769,69	2.176.908,45
Educació	28.028,07	1.195.451,92
Habitatge i urbanisme ²	1.443.612,33	-
Govern i administració	31.503,52	-
Totals	4.712.878,93 €	3.587.436,78 €

(2) No consten les inversions imputades a habitatge i urbanisme per part dels districtes, ja que no afecten únicament Serveis Personals. No obstant això, cal tenir en compte que hi ha inversions fetes, per exemple en centres cívics, incloses en Habitatge i Urbanisme i que per tant no consten en el total.

El total d'inversions de l'any 2002 ha estat de **8.300.315,71 €**.

Objectius per al període 2003-2004

La Carta municipal defineix el desenvolupament futur dels serveis socials a la ciutat de Barcelona i configura un escenari d'actuació que en el futur canviarà quan es creï el Consorci de Serveis Socials de Barcelona. A través de la creació d'aquest consorci, que estarà participat per la Generalitat i l'Ajuntament, s'ordenaran els serveis socials des d'un model de sostenibilitat adaptat a les demandes i les necessitats dels ciutadans de Barcelona.

La importància del futur consorci és molt significativa, ja que es convertirà en l'òrgan de planificació i ordenació de tots els serveis socials de la ciutat, i de gestió de tots aquells que encara no són competència municipal.

Cal remarcar que el futur del Consorci estarà molt condicionat pel desenvolupament i la consolidació d'un sistema d'informació amb capacitat per poder sustentar la presa de decisions i millorar la planificació del Sector. En els darrers anys s'ha avançat molt en aquest àmbit, però encara queda molt per fer. En un futur proper, els sistemes d'informació tindran capacitat per proporcionar la informació necessària en el temps just, tant pel que fa al coneixement de la gent de Barcelona i les seves condicions de vida i necessitats com pel que fa a la gestió interna. El desenvolupament de l'Observatori Barcelona, la informatització de tots els serveis, l'explotació automàtica de la informació i l'actualització permanent dels quadres de comandament del Sector són prioritats clares d'aquest període.

També ho és acabar d'assentar correctament les bases de futurs canvis organitzatius i de nous models de gestió de serveis. La finalització i implantació dels plans directors de centres cívics, el Programa d'inclusió social, el catàleg de serveis i el llibre blanc de l'atenció primària són estratègies de futur per al desenvolupament del Sector que ens permetran redefinir amb precisió els dos grans àmbits d'actuació social a la ciutat: el que es refereix a la promoció de la qualitat de vida mitjançant les múltiples activitats que ofereix la ciutat, i el que es refereix a l'atenció de les persones que viuen situacions difícils a causa de dificultats socials o econòmiques i que es poden trobar en risc de discriminació o exclusió social.

Per això també cal continuar fent un esforç important per reordenar les línies programàtiques del Sector i els models de prestació de serveis. La revisió dels protocols d'actuació i la simplificació mitjançant l'aplicació de les noves tecnologies ens portarà a una major racionalització dels procediments i del treball de l'organització mateixa.

En un sector adreçat a les persones, el desenvolupament professional d'aquells que formen part de l'organització també és un objectiu cabdal. El capital humà és el potencial més gran que té l'organització, una xarxa de professionals que han

d'estar permanentment formats i als quals hem d'oferir la possibilitat de millorar en la seva carrera professional oferint-los totes les oportunitats de millora i d'aprenentatge continu.

Centrar-se en els ciutadans i els professionals de la nostra organització i millorar progressivament la qualitat i la innovació en els serveis són els objectius bàsics que ens ajuden a continuar endavant. Per això cal un esforç decidit, en què la professionalització i la participació ciutadana seran eixos cabdals per poder dirigir una estratègia de futur sòlida.

Eduard Spagnolo i de la Torre

Gerent del Sector de Serveis Personals

Resumen

Memoria 2002 del Sector de Servicios Personales del Ayuntamiento de Barcelona

El Sector de Servicios Personales agrupa la actuación del conjunto de políticas sociales que lleva a cabo el Ayuntamiento de Barcelona. Integra, en un marco de coherencia política y organizativa, todas las actividades de política social dirigidas directamente a las personas. Durante el año 2002 se han continuado implantando las acciones y líneas programáticas de la actuación municipal, con el propósito de alcanzar los objetivos establecidos a principios de mandato en las diferentes áreas de gestión de los Servicios Personales.

En 2002 se ha realizado un avance progresivo hacia la universalización de los servicios, ofreciendo un sistema de información de carácter universal, un acceso igualitario a las prestaciones y un alto nivel de profesionalización. También se ha efectuado un esfuerzo continuado para ir incrementando servicios y prestaciones para mejorar la calidad de vida de la población.

Organización del Sector

El Sector de Servicios Personales se estructura en diversas áreas de política local que trabajan en Servicios Sociales, Deportes, Cultura, Educación y Salud Pública. El Sector está integrado por sus estructuras centrales, los Institutos – organismos autónomos creados para gestionar el área de su competencia– y los Servicios Personales existentes en los diez distritos de la ciudad.

Un total de 3.451 personas trabajan en el Sector, un 1,2% más que en 2001: 247 en las estructuras centrales, 2.335 en los Institutos y 869 en los Servicios Personales de los distritos.

Participación social

La participación de las entidades ciudadanas en el Sector es un aspecto fundamental que se va desarrollando y mejorando progresivamente. En el Consejo Municipal de Bienestar Social, creado en 1988 como órgano consultivo de participación, han participado en 2002 los 30 miembros de su Comisión Permanente más 450 personas que representan a 134 entidades y 34 expertos, integrados en 10 grupos de trabajo.

También se pone de manifiesto la existencia de una amplia representación social y ciudadana en los Consejos sectoriales de participación –órganos asesores y consultivos dedicados a diferentes ámbitos como Tercera Edad, Mujeres, Inmigración, Pueblo Gitano–, así como en las redes de participación que representa el CIRD (Centro de Información y Recursos para las Mujeres), en la Asociación Barcelona para la Acción Social, en el Instituto Municipal de las Personas con Disminución, en los sistemas de participación de los jóvenes y en las estructuras participativas que hay en los distritos.

Cooperación y apoyo a las entidades

Uno de los principales ejes de la actuación municipal en política de Bienestar Social es el fomento de la cooperación entre el Ayuntamiento y las entidades que trabajan día a día para conseguir una ciudad más igualitaria y cohesionada.

La concesión de subvenciones por parte del Sector de Servicios Personales es una forma de hacer efectivo el necesario apoyo a las entidades sociales y cívicas que desarrollan servicios, programas o proyectos de interés público. La provisión de recursos que se realiza desde el Sector se centra en los ámbitos de Servicios Sociales, Educación Física y Deporte y Salud Pública. En el 2002 se han concedido 340 subvenciones, un 4,3% más que en 2001, con un importe total de 1.277.898,5 €, lo que supone un incremento del 2% con respecto al año anterior.

Servicios Sociales: atención y promoción social y comunitaria

El Sector, a través de sus servicios centrales y los de distrito, ofrece a la población una red de servicios sociales –de atención y de promoción social y comunitaria– que aseguran unas prestaciones básicas para las personas en situación de necesidad, en aquellos aspectos que son de competencia municipal.

Desde esa red se actúa con el objetivo de aumentar el bienestar social de la población y también se incide en aquellas personas que viven situaciones desfavorables a causa de dificultades sociales y económicas, procurando que el mayor número de ellas puedan beneficiarse por igual de los recursos que la ciudad ofrece para mejorar su calidad de vida.

Durante el 2002 se ha producido un incremento de los servicios y prestaciones para la mejora de la calidad de vida de los ciudadanos y se han puesto en marcha nuevos proyectos. Todo ello ha contribuido a que se haya obtenido un generalizado y significativo aumento de la actividad, especialmente en atención primaria, con una mayor y mejor atención a las personas.

Se ha seguido el proceso de elaboración del Libro Blanco de la Atención Primaria, proyecto participativo que será fundamental en la mejora global del sistema actual de los servicios sociales de dicha atención.

También se ha puesto en marcha el Observatorio Barcelona, que integra varios observatorios sectoriales, que significa un avance en el conocimiento y análisis de la realidad social de la ciudad. A él contribuye el Plan de investigación del Sector y la Revista Barcelona Sociedad, que se han consolidado en este su segundo año de funcionamiento.

Como resultado del desarrollo de la Carta Municipal de Barcelona, se han asentado las bases para la creación del Consorcio de Servicios Sociales, que en el futuro será el máximo órgano planificador de este aspecto en la ciudad.

Servicios para la población general

Atención social

En 2002 la atención individual y familiar realizada a través de los 33 centros de servicios sociales, distribuidos en los 10 distritos de la ciudad, ha experimentado un aumento significativo: 41.066 personas atendidas, un 12,1% más que en 2001. También ha aumentado la atención y el apoyo jurídico y psicológico, con 3.070 personas atendidas (+ 5,2% respecto a 2001) y 1.789 (+ 2,7%), respectivamente.

En las actuaciones de prevención y atención grupal, acción comunitaria y coordinación institucional, el aumento de la actividad se refleja en el hecho de que se haya llegado a un 23,3% de personas más que en 2001, con un total de 9.321.

Atención social domiciliaria

Se han prestado 4.931 ayudas domiciliarias, un 10,2% más que en 2001, y 2.983 hogares han sido atendidos por teleasistencia, lo que representa un 3,9% de incremento; a fin de año, 2.596 hogares tenían instalado un aparato de alarma, un 2,4% de incremento. Las comidas a domicilio, con 342 hogares atendidos, han disminuido un 18%, si bien el total de comidas servidas ha sido de 59.902, un incremento del 5,0%. La limpieza a domicilio ha aumentado un 25,4%, con 444 hogares atendidos, y de forma similar el servicio de lavandería ha alcanzado los 304 hogares atendidos, con un aumento del 29,9%. En cambio, han descendido en un 33,2% los arreglos en las viviendas, con 227 servicios, y también las viviendas atendidas en equipamientos del hogar, bajando a 181, un 10,8% menos que en el año anterior.

Atención de urgencias y emergencias sociales

En 2002 la atención social permanente de urgencias ha aumentado notablemente respecto a 2001, un 48,2%, con un total de 19.739 atenciones realizadas, incluyendo los servicios de información y los de demanda de urgencia. En particular, la atención por teleasistencia ha aumentado considerablemente: un 143,7%, con 11.685 servicios efectuados.

Se han realizado 35 servicios de emergencia social, debido a siniestros (+ 59,1%), atendiendo a 432 personas damnificadas (+ 107,7%). También está en funcionamiento un servicio permanente de teléfono y fax 900 de urgencias sociales.

Promoción social y comunitaria

La promoción social y comunitaria fomenta la mejora de la calidad de vida del conjunto de la población, favoreciendo la participación, la expresión y un uso creativo del ocio. Se desarrolla a través de la red de equipamientos y servicios municipales distribuidos por todo el territorio de la ciudad, de la que constituye su eje fundamental: consta de 62 centros cívicos y centros de barrio, tres de los cuales se han puesto en marcha en 2002. Su acción se centra en la formación cultural, la difusión y divulgación culturales, el apoyo a la creación y la cesión de espacios a entidades, grupos y personas con iniciativas de tipo comunitario. A tal fin se organizan múltiples actividades de todo tipo, cursos, talleres, etc.

En 2002 se ha iniciado la elaboración del Plan Director de Centros Cívicos, proyecto que ha contado con una amplia participación y cuya aplicación será de suma importancia, porque supone un proceso de mejora en la actuación de los centros cívicos y, en consecuencia, de los servicios de promoción social y comunitaria.

Servicios para las mujeres

Las políticas de igualdad de género se vertebran a partir del Programa Municipal para las Mujeres, en el marco del Plan operativo contra la violencia a las mujeres 2001-2004. En 2002 se ha puesto en funcionamiento el Circuito Barcelona contra este tipo de violencia y se ha firmado el Acuerdo Ciudadano para una Barcelona libre de este problema.

En general, ha habido un incremento en la atención prestada a las mujeres, sobre todo en los casos de violencia doméstica.

Los servicios básicos de atención social, dentro del área de atención individual y familiar, han atendido a 23.902 mujeres, lo que significa que un 65,8% de las personas atendidas en los centros de servicios sociales han sido del género femenino.

El equipo de atención a las mujeres, que ofrece un espacio de atención integral y interdisciplinario especializado en violencia de género, ha atendido a 787 mujeres en riesgo o con dificultades sociales, un 1,8% más que en 2001.

En 2002, los servicios de acogida a mujeres con maltratos han registrado 122 personas acogidas en la Casa Municipal (mujeres y sus hijos, según los casos), 20 acogidas temporalmente en diversas entidades y 207 acogidas de urgencia con estancia limitada.

La promoción de la igualdad de oportunidades, de la participación y de la calidad de vida en las mujeres, es una línea de trabajo con larga tradición en el Ayuntamiento de Barcelona. En 2002 se han creado Puntos de información y atención a las mujeres en 4 distritos que ya han atendido a 97 de ellas, así como 187 consultas. También este año se ha dado un

impulso a la transversalidad desde la perspectiva de género en las diferentes políticas municipales, con la creación de la Comisión interdepartamental política y técnica para la igualdad de oportunidades.

Se ha trabajado en diferentes líneas y proyectos como el Plan de Igualdad en las Empresas, el de la adaptación de la ciudad a las necesidades de la vida cotidiana desde la perspectiva de las mujeres y la prevención de la violencia de género. El CIRI (Centro de Información y Recursos para las Mujeres) ha atendido 100.257 consultas en 2002, un 37,8% más que en 2001. Se han realizado 346 actividades de dinamización, con una asistencia de 19.049 mujeres.

Servicios para las personas mayores

Las personas mayores representan para el Sector de Servicios Personales uno de los sectores de población prioritarios en los últimos años. Entre sus objetivos están el fomentar la cohesión, la participación y el mayor uso de la ciudad por parte de estas personas, así como la mejora de la cobertura y calidad de los servicios y equipamientos, la ayuda domiciliaria, la teleasistencia y mejorar las condiciones de habitabilidad.

En 2002 se han elaborado documentos sobre los derechos de las personas mayores con dependencias y se ha puesto en marcha el servicio de viviendas con servicios.

Los servicios de atención individual y familiar han atendido a 16.676 personas mayores, un 13% más que en 2001, lo que representa que un 40,6% de las personas atendidas en los centros de servicios sociales tienen más de 65 años y un 30% más de 75. Por otro lado, una gran parte de los servicios de atención domiciliaria se dirigen a este sector de la población: se han atendido 5.499 personas (+ 5,7%) y se ha prestado teleasistencia a otras 2.923 (+ 3,9%).

Las 4 residencias municipales han acogido a 224 personas mayores durante este año y los 63 apartamentos tutelados, a otras 68. También se han prestado servicios de acogida de urgencia a 167 de ellas y proporcionado estancias temporales a otras 162.

Las viviendas con servicios es una nueva prestación que consiste en apartamentos adaptados y dotados con servicios de apoyo. Está en marcha la construcción y despliegue de 10 residencias y centros de día en el municipio y 10 equipamientos con servicios. En 2002 se ha desarrollado la fase de valoración técnica para las adjudicaciones de 578 apartamentos con servicios, que se harán efectivos en el próximo año.

En promoción social y comunitaria destaca la actividad de los 51 centros de ocio para personas mayores, tres nuevos en 2002, con 55.002 usuarios; los 1.729 participantes en las vacaciones para las personas mayores; los 137.843 participantes (+ 91,5%) en las 587 actividades de dinamización, los 252.836 beneficiarios de la tarjeta rosa para la utilización del transporte público, mayores de 62 años, de los que el 56,5% las usan gratuitamente.

El programa “Viure i conviure” (“Vivir y convivir”) ha permitido la convivencia entre 84 personas mayores y jóvenes.

Servicios para los jóvenes

El Plan Joven de Barcelona, plan director de las políticas municipales de juventud, es el instrumento de orientación estratégica que garantiza la calidad de los servicios y su referencia técnica. Este Plan vertebrará los programas y servicios en proyectos en los que intervienen hasta 33 estructuras municipales: concejalías, sectores, institutos, etc.

En 2002 los servicios de atención social, información y promoción social y comunitaria se han desarrollado con un aumento generalizado de su actividad. El Servicio de Atención Individual y Familiar ha atendido a 3.699 jóvenes (+ 8,5%), un 9% sobre el total de usuarios. También en este año se ha puesto en marcha el Servicio de Acción Socioeducativa en la Calle y se han seguido las actuaciones sobre fomento de la ocupación juvenil, el Plan de Vivienda Joven, los programas de promoción y prevención de la salud y los servicios de información, a través del Centro de Información y Asesoría para Jóvenes (CIAJ) y los Puntos de Información. Las actividades de promoción social y comunitaria se han mantenido en los habituales parámetros, así como las líneas de participación juvenil.

Servicios para la infancia

Los servicios para la infancia están orientados a la promoción social y a la mejora de la calidad de vida, a la atención y protección de los menores que lo necesiten.

En atención individual y familiar se ha atendido a 4.057 menores (+ 7,9%), lo que significa un 10% de las personas que han acudido a los Centros de Servicios Sociales. Se ha desarrollado una atención a un buen nivel de actividad, tanto en los centros abiertos, como en los servicios de atención especializados en situaciones de alto riesgo, menores inmigrantes sin referentes familiares, y de acogida familiar. Se ha evidenciado una mejora en los servicios de prevención y atención a los maltratos infantiles y también en la gestión de los equipos de trabajo.

La promoción social y comunitaria se ha seguido desarrollando a través de las actividades en los centros infantiles, ludotecas y centros de dinamización infantil, los programas de vacaciones y los de granja-escuela, que han registrado un alto grado de participación.

Servicios de inclusión social

Durante el año 2002 se ha trabajado en la elaboración del nuevo Plan Municipal de la Inclusión Social, siguiendo las directrices de la Unión Europea y el despliegue de la Agencia Social Europea. Este Plan se configura como el nuevo marco de trabajo para los próximos años y se fundamenta en cuatro grandes líneas estratégicas que reconocen el papel de los derechos sociales en la ciudad, fomenta la cooperación público-privada y adquiere un decidido compromiso con acciones positivas contra la exclusión social desde una visión de ciudad.

Durante este año se han intensificado las actuaciones de los programas dirigidos a combatir la marginación y la pobreza, ampliándose la oferta de servicios de comedores sociales y de acogida, lo que ha significado un aumento significativo de estas prestaciones y de la atención social a las personas sin techo. También las prestaciones de Renta Mínima de Inserción han supuesto un incremento del 22,9%, con 1.019 expedientes presentados y 3.180 vigentes a finales de año (+ 5,1%).

Servicios para inmigrantes y extranjeros

A finales de 2002, con 49.237 nuevos empadronamientos, Barcelona registra una población censada de 163.046 personas extranjeras, un 43,% más que en el año anterior, lo que supone un 10,7% del total del censo. Esta nueva realidad ha obligado a realizar un esfuerzo suplementario en las actuaciones, de manera que en este año se ha producido un notable aumento de recursos y una mejora de los servicios existentes, incrementándose también los usuarios, tanto en atención como en información.

Se ha aprobado el Plan Municipal de la Inmigración, que ha contado con el consenso de todos los grupos políticos, y que servirá de marco para el desarrollo de futuras líneas operativas, entre ellas el Plan de Acogida iniciado a finales de año.

La atención municipal a los inmigrantes se realiza a través de los servicios sociales normalizados que se dirigen a toda la población, sin crear estructuras específicas. En muchos servicios la atención a personas inmigradas supone un 20% del total de usuarios, un porcentaje muy elevado si se tiene en cuenta que el censo de inmigrantes representa el 10,7 del total de la ciudad. En colaboración con la sociedad civil, el Servicio de Atención a los Inmigrantes (SAIER), integrado por cinco entidades de la ciudad, ha desarrollado su actividad adaptando las funciones a la realidad, que ha incrementado significativamente hasta llegar a 10.188 usuarios (+ 24,4%).

En promoción social y comunitaria, se ha puesto en marcha durante el mes de junio el Servicio de Mediación Intercultural, que ha nacido como respuesta a las demandas existentes y que ya ha comenzado atendiendo casos individuales y confeccionando dos proyectos comunitarios.

Servicios para las personas con disminución

El Instituto Municipal de Personas con Disminución (IMPD) es el organismo autónomo del Ayuntamiento creado en 1989 que gestiona las políticas de atención y promoción de las personas con disminución física, psíquica, auditiva, visual y/ o con enfermedad mental, siguiendo los principios de normalización y reconocimiento de la diferencia.

Se ha continuado trabajando para hacer de Barcelona una ciudad accesible, se ha desarrollado un nuevo plan de equipamientos, ampliándose la cobertura de algunos servicios públicos como el transporte adaptado o la integración laboral. Todo ello ha comportado en general un aumento significativo de las actividades y de las prestaciones respecto al año anterior.

Deportes

Desde la Dirección de Deportes se ha llevado a cabo el Plan Estratégico del Deporte en Barcelona, que dará una mayor coherencia y continuidad a la política deportiva de la ciudad, muy ligada a la organización tanto de grandes manifestaciones deportivas de ámbito internacional como de actividades para la práctica deportiva de las personas de la ciudad, con el propósito de acercar y hacer accesible el deporte a todos sus habitantes.

En 2002 se ha continuado mejorando la red de equipamientos deportivos y se han promovido actuaciones a nivel de distrito y de barrio, especialmente para los niños y las personas mayores.

Cultura

A través del Instituto de Cultura de Barcelona (ICUB) se ha desarrollado una amplia actividad que contribuye a dinamizar la vida cultural de la ciudad, en sus diferentes aspectos. Los museos municipales y concertados han tenido 3.835.389 visitantes, las exposiciones 291.386 y las artes escénicas 190.917. En total, sumando todas las actividades realizadas en los museos, éstos han contabilizado 8,9 millones de visitantes, un 31% más que en 2001. El Año Internacional Gaudí ha sido el máximo exponente de la dimensión internacional de Barcelona. El arte contemporáneo, la música, el cine, los festivales, las fiestas y tradiciones han tenido una importante presencia en toda la ciudad y en cada uno de sus distritos, en donde se ha desarrollado una activa promoción cultural.

Cabe destacar especialmente el desarrollo del Consorcio de Bibliotecas, ente de gestión de la red de bibliotecas, creado en 1998 y operativo desde 2001, que ha promovido la inauguración de tres nuevas bibliotecas en diferentes distritos. La red cuenta en 2002 con 27 bibliotecas que ocupan una extensión de 23.000 m², un 77,6% más que en 1998, y han tenido casi 3 millones de usuarios, un 28% más que en 2001.

Educación

La responsabilidad de la educación en el ámbito municipal recae en el Instituto Municipal de Educación de Barcelona (IMEB).

En 2002 se ha iniciado la futura ordenación del mapa escolar de la ciudad con el acuerdo para la creación de 1.000 nuevas plazas municipales de guarderías, con financiación compartida.

En el curso 2002-2003, a partir de la cesión de suelo municipal, la red pública ha mejorado su oferta educativa: se han cedido 2 solares para la construcción de 2 nuevos centros. También se han realizado 8 nuevas construcciones en centros

municipales, que han entrado en funcionamiento en septiembre, con un total de 504 nuevas plazas, contando con llegar hasta las 1.000 en el próximo año.

Los alumnos matriculados en los centros educativos municipales han sido 13.391, distribuidos en sus diferentes niveles, un 13,8% más que en el curso anterior.

La formación profesional y la transición al mundo laboral ha constituido una línea substancial, con la mejora de la coordinación entre los organismos educativos y de Trabajo, que se concreta en una nueva oferta de formación profesional y de inserción laboral para alumnos que acaban la ESO sin conseguir la graduación y que ha beneficiado a más de 2.000 jóvenes.

Los servicios educativos se han seguido desarrollando en la línea de formación y recursos pedagógicos, así como las actividades de promoción educativa.

Salud pública

El Instituto Municipal de Salud Pública (IMSP) es el organismo encargado de conocer, cuidar y mejorar el estado de salud de la población de la ciudad de Barcelona. Se ha trabajado en la creación de la Agencia de Salud Pública de Barcelona, lo que comporta una mejora de la calidad de los servicios y un incremento de la información sanitaria a la ciudadanía, y repercutiendo directamente en la Atención Primaria de Salud, que ha llegado al 90% de la población.

Las actividades del IMSP en 2002 se han desarrollado en las áreas de información sanitaria, epidemiológica y prevención de la salud, la actuación sobre las drogodependencias y la protección de la salud. Se han incorporado nuevos programas, como el plan de vacunación continuada, la Unidad de Salud Laboral y la mejora de los equipamientos asistenciales del Plan de acción sobre drogas.

Gastos e inversiones

El gasto del Sector en 2002 ha sido de 244.318.850,89 €, un 8,5% más que en 2001. Esta cifra incluye las partidas de gastos de personal, gastos corrientes y servicios de transferencias corrientes de Sector y distritos. 175.499.614,47 € corresponden al propio Sector (servicios centrales) y 68.819.236,42 €, a los distritos.

Las inversiones totales han sido de 8.300.315,71 €: 4.712.878,93 € son del Sector y 3.587.436,78 € corresponden a los distritos y aplicadas a la población en general, Infancia, Juventud y Familia, Cultura, Educación, Vivienda y Urbanismo, Gobierno y Administración.

Objetivos para el período 2003-2004

La Carta Municipal de Barcelona define el futuro desarrollo de los servicios sociales de la ciudad y configura un escenario de actuación que va a cambiar a partir de la creación del Consorcio de Servicios Sociales de Barcelona. El futuro Consorcio estará muy condicionado por el desarrollo y consolidación de un sistema de información con capacidad para sustentar la toma de decisiones y mejorar la planificación del Sector. En este futuro marco, los sistemas de información tendrán capacidad para proporcionar la información necesaria, y puntualmente, tanto por lo que se refiere al conocimiento de las personas mayores, sus condiciones de vida y necesidades, como para la gestión interna.

Son claras prioridades para el siguiente período el desarrollo del Observatorio Barcelona, la informatización de todos los servicios, la explotación automática y la permanente actualización de los cuadros de mando del Sector. También son objetivos prioritarios acabar de asentar las bases de futuros cambios organizativos y de nuevos modelos de gestión de los servicios. La implantación de los planes directores de Centros Cívicos, del Programa de Inclusión Social, el Catálogo de servicios y el Libro Blanco de la Atención Primaria son estrategias de futuro para el desarrollo del Sector, en sus dos ámbitos de actuación social en la ciudad: la promoción de la calidad de vida de las personas y la atención social. Asimismo hay que seguir dedicando esfuerzos a reordenar las líneas programáticas del Sector y los modelos de prestación de servicios, y a revisar y simplificar los protocolos de actuación aplicando las nuevas tecnologías. Y, finalmente, es un objetivo fundamental el desarrollo profesional y la formación del equipo humano que integra el Sector, que, junto a la participación ciudadana, conforman los dos ejes básicos para una sólida estrategia de futuro.

Abstract

2002 Report on the City of Barcelona's Personal Services Sector

The Personal Services Sector encompasses the actions arising from the set of social policies carried out by the City of Barcelona. It groups all of the social policy activities directly geared toward people within a single politically and organisationally consistent framework. Over 2002, implementation of the actions and program lines of the municipal agenda continued, with an eye toward meeting the goals set at the beginning of the mandate in the different Personal Services management areas.

Progressive advances were made over the year toward the services' universalisation, offering a universal information system, equal access to the services and a high degree of professionalisation. In addition, ongoing efforts were made to continue increasing services and benefits in order to improve the quality of life of the population.

Sector Structure

The Personal Services Sector is comprised of different local political areas that work in Social Services, Sport, Culture, Education and Public Health. The Sector includes its central structures, Agencies— autonomous bodies created to manage their given area of competence— and the Personal Services available in the ten city districts.

A total of 3,451 people work in the Sector, 1.2% more than in 2001: 247 work in the central structures, 2,335 in the Agencies and 869 in the Personal Services of the Districts.

Social Participation

The participation of citizen entities in the Sector is a key aspect that is being developed and is progressively improving. In 2002, in addition to the 30 members of its Permanent Commission, 450 people, representing 134 entities, and 34 experts, sitting on 10 work groups, participated in the Municipal Council on Social Welfare, a consultative participatory body created in 1988.

Moreover, there is now broad social and citizen representation in the sectorial participatory Councils (advising and consultative bodies specialised in different areas, such as Senior Citizens, Women, Immigration or the Gypsy population), the participation networks that make up the Women's Information and Resource Centre (CIRD), the Barcelona Association for Social Action, the Municipal Agency for the Disabled, the youth participation systems and the different District-level participatory structures.

Cooperation and Support for Entities

One of the main axes of municipal action in terms of Social Welfare policy is the promotion of cooperation between the City of Barcelona and the entities that strive each day to make the city a more egalitarian and united place.

The awarding of grants is one way the Personal Services Sector provides the necessary support to the social and civic entities that engage in public-interest services, programs and projects. The resources the Sector provides primarily go to the areas of Social Services, Physical Education and Sport and Public Health. In 2002, 340 grants were awarded, 4.3% more than in 2001. Their total, €1,277,898.50, was up 2% from the previous year.

Social Services: Assistance and Social and Community Promotion.

The Sector, through its central and district services, offers the population a network of social assistance and social and community promotion services that guarantees certain basic benefits for people in need with regard to those aspects falling under city jurisdiction.

Actions are carried out from this network to enhance the population's social welfare, and assistance is provided to people living in adverse situations due to social and economic difficulties. Moreover, efforts are made to ensure that the resources offered by the city to improve the quality of life equally benefit the maximum number of people.

In 2002, the number of services and benefits intended to improve the quality of life of citizens increased, and new projects were set into motion. All of this contributed to a widespread and significant increase in activity levels, especially in primary care, and enabled the provision of better and more comprehensive assistance.

The development process set out in the White Book on Primary Care, a participatory project that will play a crucial role in the global improvement of the current system of social primary care services, was followed.

Furthermore, the Barcelona Observatory was launched, comprising a variety of sectorial observatories and signifying a substantial advance in terms of awareness and analysis of the city's social reality. The Sector Research Plan and the magazine Barcelona Society, which both consolidated their positions in 2002 after just two years of life, contributed to this success.

Finally, as a result of the development of the Barcelona City Charter, the foundations were laid for the creation of the Social Services Consortium, which, in the future, will be the supreme planning body for the city's social services.

Services for the General Public

Social Assistance

In 2002, the individual and family assistance provided in the 33 social service centres distributed throughout the 10 city districts increased significantly: 41,066 people were attended, 12.1% more than in 2001. Legal and psychological assistance and support also increased, and 3,070 people (up 5.2% from 2001) and 1,789 people (up 2.7%) used these services, respectively.

In terms of group assistance and preventive actions, community action and institutional coordination, the increase in activity can be seen in the fact that a total of 9,321 people were reached, 23.3% more than in 2001.

In-Home Assistance

4,931 in-home services were provided, 10.2% more than 2001. Moreover, 2,983 homes received remote assistance, representing an increase of 3.9%. By the end of the year, 2,596 homes had installed an alarm device, up 2.4% from the year before. In-home meals, provided to 342 homes, fell by 18%, although the total number of meals served, 59,902, increased by 5.0%. Home cleaning services grew by 25.4%, with 444 homes being served. Likewise, 304 homes received laundry services, up 29.9%. By contrast, home repairs fell off by 33.2%, 227 services having been provided. In the same vein, homes attended with regard to home fittings were down 10.8% from the previous year and fell to 181.

Emergency Care and Social Emergencies

In 2002, permanent emergency care services increased notably with regard to 2001, rising 48.2%. A total of 19,732 services were provided, including information and emergency request services. In particular, remote assistance increased considerably: it grew by 143.7%, and 11,685 services were provided.

35 social emergency services were provided due to accidents (up 59.1%), and 432 injured people were attended (up 107.7%). A permanent 900 hotline and fax number for social emergencies is also in operation.

Social and Community Promotion

Social and community promotion encourages the improvement of the quality of life for the population as a whole, fomenting participation, artistic expression and the creative use of leisure time. It is carried out through a network of municipal facilities and services distributed throughout the city. At the heart of this network are 62 civic and neighbourhood centres, three of which opened their doors for the first time in 2002. Actions in this sphere are centred on cultural education, cultural

awareness raising, support for artistic creation and the assignment of spaces to entities, groups and people with community-based initiatives. To this end, all manner of activities are organised: courses, workshops, etc.

In 2002, work began on a Master Plan for Civic Centres, a project with high levels of citizen participation. Its eventual application will be of utmost importance, since it sets out the process by which civic centre performance and, consequently, social and community promotion services will be improved.

Services for Women

Gender-equality policies are based on the Municipal Program for Women, within the framework of the 2001-2004 Operating Plan to Stop Violence Against Women. In 2002, the Barcelona Circuit to Stop Violence Against Women was launched, and a Citizen Agreement was signed in favour of a Barcelona free of violence against women.

In general, the assistance provided to women increased, above all in cases of domestic violence.

The basic social assistance services at the social service centres, within the framework of the individual and family assistance service, attended to 23,902 women: this means that 65.8% of all people attended were female.

The women's assistance team, which offers a comprehensive, interdisciplinary space specialised in gender violence, attended to 787 women at risk or with social difficulties, up 1.8% from 2001.

With regard to shelter services for abused women, in 2002, 122 people were taken in at the Municipal House (women and, in some cases, their children), 20 were temporarily taken in by different entities and 207 were taken in for a limited time due to emergency situations.

The promotion of equal opportunities, participation and quality of life for and by women has a long tradition at the City of Barcelona. In 2002, information and service points for women were set up in 4 districts. They have already attended to 97 women and 187 queries. Last year, efforts to ensure that gender issues cut across all departments with regard to municipal policies were boosted through the creation of the Political and Technical Interdepartmental Commission on Equal Opportunities.

Work was done on a variety of lines and projects, such as the Plan for Equality in Companies, the plan to adapt the city to the daily needs of women and efforts to prevent gender violence. The Women's Information and Resource Centre (CIRD) attended to 100,257 queries in 2002, 37.8% more than in 2001. 346 dynamisation activities were carried out, attended by 19,049 women.

Services for the Elderly

In recent years, the elderly have been one of the priority population segments for the Personal Services Sector. Goals include promoting unity, participation and greater use of the city by the elderly, as well as enhancing the coverage and quality of services and facilities, in-home aid, remote assistance and living conditions.

In 2002, documents were drawn up on the rights of dependent elderly individuals, and a system of homes equipped with certain services was put into operation.

Individual and family assistance services attended to 16,676 elderly individuals, 13% more than in 2001. Indeed, 40.6% of those attended at social service centres were 65 or older, and 30% were over 75. Additionally, many of the in-home assistance services are geared toward this population segment: 5,499 elderly people were provided with in-home services (up 5.7%) and remote assistance was provided to another 2,923 (up 3.9%).

The 4 municipal homes for the elderly took in 224 new residents over the year, and the 63 service-equipped apartments took in an additional 68. Emergency shelter services were also provided to 167 elderly individuals, and temporary stays were provided to an additional 162.

Service-equipped homes are part of a new service consisting of apartments that have been adapted and equipped with support services. The construction and deployment of 10 new elderly homes and day centres in the city is currently underway, as is that of 10 new service facilities. In 2002, the technical assessment phase was completed for the awarding of 578 service-equipped apartments, to be carried out next year.

With regard to social and community promotion, the activity of the 51 leisure centres stands out: three opened their doors for the first time in 2002, and 55,002 users were served. Likewise noteworthy are the 1,729 participants in organised holidays for the elderly, the 137,842 participants (up 91.5%) in the 587 dynamisation activities, and the 252,836 beneficiaries of the Pink Card, available to people aged 62 and over for use with public transportation. 56.5% of this last group use the card freely.

The program “Viure i conviure” (Live and Live Together) enabled 84 elderly and young people to share a living space.

Youth Services

The Barcelona Youth Plan, the master plan for municipal youth policies, is the strategic guiding instrument that guarantees the quality of these services. It is also their technical reference. The Youth Plan is the backbone of a set of programs and services offered through an array projects in which up to 33 city structures are involved: departments, sectors, agencies, etc.

In 2002, social assistance, information and social and community promotion services saw a general increase in their activity. The individual and family assistance service attended to 3,699 young people (up 8.5%), who accounted for 9% of the total number of users. The year also saw the launching of the Socio-educational Street Action Service, and the actions to foment youth employment, the Youth Housing Plan, the health promotion and prevention programs and information services were all monitored through the Youth Information and Consulting Centre (CIAJ) and the Information Points. Social and community promotion activities remained within their usual parameters, as did the lines of youth participation.

Child Services

Child services are geared toward the social promotion and enhancement of the quality of life of minors, as well as to assisting and protecting those specific minors who so require.

The individual and family assistance services attended to 4,057 minors (up 7.9%) in 2002, accounting for 10% of all people attended to at Social Service Centres. Assistance services registered a solid activity level, both at open centres and at assistance centres specialised in high-risk situations, immigrant children without family references and foster families. Improvements were observed in both the prevention and assistance services for abused children and the management of the corresponding work teams.

Social and community promotion was achieved through activities at child, leisure and child-dynamisation centres, vacation programs and farm-school programs, all of which registered high degrees of participation.

Social Inclusion Services

In 2002, work was performed on the new Municipal Social Inclusion Plan, in accordance with European Union guidelines and the development of the European Social Agency. This plan is intended to be the new working framework for the coming years and it is based on four main strategic lines, which recognise the role of social rights in the city, foment public-private cooperation and make a decided commitment to positive actions against social exclusion from an urban point of view.

Over the year, the actions of programs intended to combat marginalisation and poverty were intensified, and the soup kitchen and shelter offers were broadened, leading to a significant increase in these benefits and in the social assistance given to the homeless. Likewise, the Minimum Insertion Income benefits increased by 22.9%: 1,109 requests were submitted and 3,180 were in force at the end of the year (+ 5.1%).

Services for Immigrants and Foreigners

In 2002, 49,237 people registered themselves as residents of Barcelona. At the end of the year, according to the census, Barcelona had a foreign population of 163,046, 43% more than the year before. This figure accounted for 10.7% of the total

census count. This new reality required a supplementary effort with regard to performance, and 2002 saw both a substantial increase in resources and an improvement in the existing services. The number of users rose as well, both with regard to assistance and information.

The Municipal Immigration Plan was approved with the consensus of all political parties. It is intended to serve as the framework for the development of future lines of action, among them, the Admittance Plan, which was begun at the end of the year.

Municipal assistance is provided to immigrants through the regular social services geared to the population as a whole: no specific structures have been created. With many services, immigrants account for 20% of all users. This percentage is quite high, given that immigrants account for only 10.7 percent of the city's total population, according to the last census. In terms of collaboration with civil society, the Immigrant Assistance Service (SAIER), comprised of five city institutions, carried out its activity adapting its functions to the current reality. This activity rose sharply to reach 10,188 users (up 24.4%).

With regard to social and community promotion, an intercultural mediation service was launched in June. It was created to respond to existing demands, and it has already begun to handle individual cases and put together two community projects.

Services for the Disabled

The Municipal Agency for the Disabled (IMPD), created in 1989, is the autonomous body of the City of Barcelona responsible for policies of assistance and promotion for people with physical or psychological disabilities, hearing or eyesight impairments and/or mental illnesses, in accordance with the principles of normalisation and recognition of their differences.

Work has continued in the effort to make Barcelona an accessible city, and a new facilities plan was developed, broadening the coverage of certain public services, such as adapted transportation or occupational integration. All of this led to a substantial general increase in activities and benefits with regard to the year before.

Sport

Led by the Sport Department, a Strategic Sport Plan was carried out in Barcelona that will lend greater consistency and continuity to the city's sport policy. This policy is tightly bound both to hosting large international sporting events and to promoting activities that enable the city's residents to engage in sport, and it is designed to bring sport activities closer to the entire citizenry and to make them accessible.

In 2002, improvements continued on the sport facilities network, and actions were promoted at the district and neighbourhood levels, particularly with regard to children and the elderly.

Culture

Substantial activity contributing to and dynamising all aspects of the city's cultural life was carried out through the Barcelona Culture Institute (ICUB). City and private museums received 3,835,389 visitors, exhibits received 291,386 and theatres 190,017. Collectively, the activities organised at museums received 8.9 million visitors, 31% more than in 2001. The international year of Gaudí was the main exponent of Barcelona's international dimension. Contemporary art, music, cinema, festivals, holidays and traditions made their presence felt throughout the city and in each one of its districts, where culture was actively promoted.

Especially worth noting is the development of the Library Consortium, the management body for the library network created in 1998 and operative since 2001, which promoted the inauguration of three new libraries in as many districts. In 2002, the network comprised a total of 27 libraries housed in 23,000 m², 77.6% more than in 1998. These libraries had almost 3 million users, up 28% from 2001.

Education

At the city level, the Barcelona Municipal Agency for Education (IMEB) is responsible for education.

In 2002, districting of the city's future school map began with the agreement to create 1,000 new municipal day care openings through joint financing.

Over the 2002-2003 school year, the public network improved its educational offer through the assignment of municipal land: two lots were assigned for the construction of two new centres. Likewise, 8 new buildings were completed at municipal centres and were put into operation in September, providing a total of 504 new openings. This figure is expected to reach 1,000 in 2003.

13,391 students, 13.8% more than the year before, were enrolled at city schools, distributed among the different levels.

Professional training and the transition to the working world constituted a substantial line of action and led to improved coordination between educational and employment bodies. This in turn led to a new professional training and occupational insertion offer for students leaving secondary school (ESO) prior to graduation, of which over 2,000 youths took advantage.

Educational services continued to be developed along the lines of training, educational resources and activities to promote education.

Public Health

The Municipal Agency for Public Health (IMSP) is responsible for determining, caring for and improving the health status of the population of the city of Barcelona. Work was performed on the creation of the Barcelona Public Health Agency, which entails an improvement in the quality of the services and an increase in the health information provided to citizens. It also directly affects Primary Health Care, which reached 90% of the population.

IMSP activities in 2002 were carried out in the areas of health-related, epidemiological and preventive information, actions to fight drug addiction and health protection. New programs were incorporated, such as the ongoing vaccination plan, the Occupational Health Unit or the improvement in the assistance facilities for the Drug Action Plan.

Expenses and Investments

The Sector's expenses in 2002 came to €244,318,850.89, 8.5% more than in 2001. This figure includes the entries for personnel expenses, current expenses and Sector and district current transfer services. €175,499,614.47 correspond to the Sector itself (central services) and €68,819,236.42 to the districts.

Total investments came to €8,300,315.71. Of this amount, €4,712,878.93 corresponded to the Sector and €3,587,436.78 to the districts. The investments went toward the population in general, Children, Youth and Family, Culture, Education, Housing and Urban Planning, Government and Administration.

Goals for the 2003-2004 Period

The Barcelona City Charter defines the future development of the city's social services and establishes a scene of action that will change with the creation of the Barcelona Social Services Consortium. The future Consortium will be heavily conditioned by the development and consolidation of an information system capable of supporting decision-making and improving Sector planning. Within this future framework, information systems will be able to provide the necessary information in a timely fashion, both with regard to gathering information on adults, their living conditions and their needs, and to internal management.

Clear priorities for the coming period include the development of the Barcelona Observatory, the computerising of all services, automatic operation and the regular updating of Sector fact books. Additional priorities include finishing the foundation laying for future organisational changes and new service management models. Implementation of the Civic Centre Master Plan, the Social Inclusion Program Master Plan, the Service Catalogue and the White Book on Primary Care are all strategies for the Sector's future development in both of its spheres of social action in the city: promoting the population's quality of life and social assistance. In addition, efforts must continue to be made to restructure the Sector's

program lines and service provision models and to review and simplify action protocols through the application of new technologies. Finally, the professional development and training of the human team that makes up the Sector is a key goal, which, like citizen participation, is one of the two main axes for a solid forward-looking strategy.